

Tantárgyi útmutató

1. A tantárgy helye a szakhi hálóban

Gazdálkodási és menedzsment szakirány áttekintő tanterv

Nagyításhoz kattintson a képre!

The image shows a curriculum overview table for the 'Gazdálkodási és menedzsment' specialization. A magnifying glass is placed over the 'SZÁMVITEL ALAPJAI' (Fundamentals of Accounting) course, which is a 6-credit course in the 6th semester. The table lists various subjects and their credit values across semesters 1 to 7. The 'SZÁMVITEL ALAPJAI' course is highlighted in green. Below the table, there is a legend for the color coding of the subjects.

Turizmus - vendéglátás szakirány áttekintő tanterv

Nagyításhoz kattintson a képre!

The image shows a curriculum overview table for the 'Turizmus - vendéglátás' specialization. A magnifying glass is placed over the 'SZÁMVITEL ALAPJAI' (Fundamentals of Accounting) course, which is a 6-credit course in the 6th semester. The table lists various subjects and their credit values across semesters 1 to 7. The 'SZÁMVITEL ALAPJAI' course is highlighted in green. Below the table, there is a legend for the color coding of the subjects.

Közgazdaságtani, módszertani és üzleti alapozó modul ▷ Számvitel alapjai

2. A tantárgyi program általános célja

A szakot elvégző közgazdászokban tudatosodjon: a számvitel az alkalmazott gazdaságtudományon belül olyan hatékonyan működő információs rendszer, amely alapul szolgál a gazdálkodók számára közgazdasági döntéseik tervezéséhez, értékeléséhez, ellenőrzéséhez. A tantárgy részletes tematikája az [intrán](#) található.

3. A tantárgyi program elsajátításához szükséges tanulmányi idő

- Személyes konzultáció: 3 tanóra,

- Online konzultáció (szinkron): 2 tanóra,
- Online konzultáció (aszinkron): a teljes szorgalmi időszakban,
- Egyéni tanulmányi idő: 174 tanóra

4. A tantárgy tartalma

Oktatásának keretein belül kiemelt fontosságú az egységes számviteli fogalomrendszer kialakítása, valamint a gyakorlati alkalmazás kereteinek bemutatása. A hallgatók elsajátítják a számviteli alapfogalmakat, a beszámoló fajtáit, az eszközök és források tartalmi elemeit, az eredménykimutatás kategóriáit. Megismerik a kettős könyvvezetés módszerét, a beszámoló és könyvvezetési forma választásának feltételeit, a gazdasági események elszámolását a kettős könyvvezetés rendszerében, a könyvvezetés és a beszámoló készítése során alkalmazandó elveket, az értékelési eljárások számviteli politikában rögzítendő legfontosabb választási lehetőségeket, a nyilvánosságra hozatal, a közzététel, a könyvvizsgálat követelményeit.

5. A személyes konzultációk

A személyes konzultációk fókuszpontjai a vizsgára való felkészülés és a tantárgyat tanuló hallgatói csoport igényei szerint kerülnek meghatározásra. A konzultációkra történő felkészüléshez ajánlott az egyéni haladási ütemterv szerint haladni. A konzultációs alkalmak pontos forgatókönyvét a tutorok készítik el és bocsátják hallgatóik rendelkezésére a konzultációs alkalom előtt min.1 héttel.

6. Kötelező irodalom

- Sztanó: Számvitel alapjai. Perfekt, Bp. 2006.
- Sztanó: Példatár a számvitel alapjaihoz. Perfekt, Bp. 2006.
- Sztanó: Feladatgyűjtemény a számvitel alapjaihoz. Perfekt, Bp. 2006.

7. Ajánlott irodalom

- A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény
- Korom-Ormos-Veress: Bevezetés a számvitelbe. Akadémiai Kiadó Bp. 2005.
- Korom-Veress: Bevezetés a számvitelbe. Tesztek, gyakorló feladatok, vizsgafeladatok. NovoSchool, Bp. 307/2004.
- Korom et. al: Példatár a számvitel alapjaihoz. Perfekt, Bp. 2001.
- Bíróné et. al: Példatár a kettős könyvvitel alapjaihoz az új számviteli törvény szerint. MKVK Oktatási Központ, Bp. 2001.

Könyvtári kölcsönzés

A kötelező és ajánlott irodalmak a Kodolányi János Főiskola könyvtárából kölcsönözhetők. A könyvtár online katalógusa [itt](#) található.

A kívánt szakirodalom a következő [adatlap](#) kitöltésével előjegyeztethető és a konzultációs központ fiókkönyvtárában átvehető.

Könyvtári kapcsolattartók

Gazdálkodási és menedzsment szakosoknak:

Könyvtáros: Koloszárné Horinka Valéria.

Tel.: 22/543-431

e-mail cím: gazdtavokt@uranos.kodolanyi.hu

Turizmus- vendéglátás szakosoknak:

Könyvtáros: Kaltenecker Klára.

Tel.: 22/543-431

e-mail cím: ifotavokt@uranos.kodolanyi.hu

Szerző: Zimmermann Józsefné dr.

Szakmai lektor: Dr. Gálicz Tibor

Számvitel alapjai - Lexikon

"A" változatú mérleg

A kétoldalas változatnál a mérleg bal oldalán az eszközöket, a jobb oldalon a forrásokat vesszük számba. A számviteli törvény ezt a formát "A" változatú mérlegnek nevezi.

"B" változatú mérleg

A másik forma a lépcsőzetes szerkezetű mérleg. Ennél a változatnál első blokkban az eszközöket, a második blokkban a forrásokat kell kimutatni. A törvény ezt a formát "B" változatú mérlegnek hívja.

alapítás-átszervezés aktivált értéke

Az alapítás-átszervezés aktivált értéke a tevékenység megkezdésével, indításával, valamint jelentős bővítésével, átalakításával, átszervezésével kapcsolatos, a jövőben várhatóan hasznosuló (bevételekben megtérülő) közvetlen költségek és számlázott tételek, amelyek állományba vételéről (aktiválásáról) a vállalkozás dönt.

analitikus könyvelés

Részletes mennyiségi vagy mennyiségi és értékbeni nyilvántartást jelent egy-egy vagyoni elemről és az abban bekövetkezett változásokról.

anyagok

Olyan munkatárgyak, amelyek a termelési folyamatban egyszer vesznek részt, értékük teljes egészében átmegy az előállított termék vagy szolgáltatás értékébe. Ide tartoznak a több termelési folyamatban is részt vevő, de éven belül elhasználódó anyagi eszközök is.

anyavállalat

Olyan vállalkozás, amely egy másik vállalkozásnál (a leányvállalatnál) közvetlenül vagy közvetetten meghatározó befolyást gyakorol.

áru

olyan vásárolt készlet vagy szolgáltatás, amelyet a vállalkozás továbbértékesítési céllal szerez be, és változatlan állapotban adja tovább, bár értéke változhat.

az aktivált saját teljesítmények értéke

A saját termelésű készletek állományváltozásainak együttes értékét, valamint a saját előállítású eszközöknek az üzleti évben állományba vett értékét jelenti.

bankbetét

A hitelintézeteknél elhelyezett, tartósan le nem kötött számlapénz.

befejezetlen termelés

olyan saját termelésű készlet, amely a mérleg fordulónapján vagy más számbavételi időpontban még megmunkálás alatt áll, de azon legalább egy lényeges munkaműveletet már elvégeztek.

befektetett eszköz

Befektetett eszköznek minősülnek azok a vagyontárgyak, vagyoni elemek, amelyek tartósan, 1 évnél hosszabb időn keresztül szolgálgják a vállalkozási tevékenységet.

befektetett pénzügyi eszközök

Más (külső, idegen) természetes vagy jogi személynél, tartósan lekötött hitelviszonyt vagy tulajdonviszonyt megtestesítő (pénz) eszközök, amelyek elsődleges célja tartós jövedelemszerzés és/vagy befolyásolási (irányítási ellenőrzési) lehetőség elérése.

beruházás

Az üzembe nem helyezett, rendeltetésszerű használatba nem vett tárgyi eszközök bekerülési értéke. Beruházásnak minősül továbbá a meglévő tárgyi eszköz bővítését, átalakítását (rendeltetésének megváltoztatását), élettartamának, teljesítőképességének növelését eredményező tevékenység, illetve annak költsége.

beruházásokra adott előleg

Egy sajátos követelés, amelyet a beruházási szállítónak előre kifizetünk. Ez a követelés a jövőbeni rendeltetése alapján kerül a mérlegbe a tárgyi eszközök közé.

cash flow

Pénzforgalmat, pénzáramlást jelent, lényegében a pénz képződésének és felhasználásának összetevőit mutatja be egy időszakra vonatkozóan.

céltartalék

A céltartalék az eredmény terhére képzett olyan forrás, amely a következő évben (években) várhatóan felmerülő kötelezettségek és a jövőbeni várható költségek fedezésére szolgál.

csekk

Értékpapír (írásbeli fizetési meghagyás), az idegen váltó sajátos formája.

egyéb bevételek

Olyan bevételek, amelyek a rendszeres tevékenység (szokásos üzletmenet) során keletkeznek, de nem minősülnek értékesítés nettó árbevételének, pénzügyi műveletek bevételeinek, rendkívüli bevételeknek.

egyéb ráfordítások

Olyan ráfordítások, amelyek a rendszeres tevékenység során merülnek fel, de nem minősülnek költségnek, pénzügyi műveletek ráfordításának, rendkívüli ráfordításnak.

egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozás

Az a gazdasági társaság, ahol az anyavállalat befolyásának erőssége 20% alatti (hitelintézeteknél 10% alatti).

eredménykimutatás

Olyan számviteli dokumentum, amely meghatározott formában, összevontan pénzürtékben tartalmazza a vállalkozás hozamait (bevételeit) és ráfordításait, valamint az eredmény levezetését és annak felhasználását az üzleti évre vonatkozóan.

eredménytartalék

Jellemzően a tárgyévet megelőző években folytatott gazdálkodás mérleg szerinti eredményének halmozott összege.

értékelési tartalék

Az érték helyesbítéssel, illetve értékelési különbözettel megegyező összegű saját forrás.

értékesítés nettó árbevétele

Az üzleti évben értékesített vásárolt és saját termelésű készletek, valamint a teljesített szolgáltatások vevő által elismert ellenértéke.

eszközök (aktívák)

Ha a vagyontárgyakat rendeltetésük, megjelenési formájuk, használatban betöltött szerepük alapján definiáljuk, eszközökről beszélünk.

félkész termék

Minden olyan termék, amely a vállalkozáson belül legalább egy teljes megmunkálási folyamaton végigment, raktárra vehető, vagy így vették raktárra, de még nem késztermék, mert a vállalkozásnál további megmunkálásra kerülhet (azonban el is adható).

felújítás

Az elhasználdott tárgyi eszköz eredeti állagának (kapacitás, pontosság) helyreállítását szolgáló olyan tevékenység, amelynek következtében megnövekszik az adott eszköz élettartama, illetve eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, korszerűsödik stb.

főkönyvi kivonat

A megnyitott, elővezetett főkönyvi számlák adatállományából egy adott időpontra készített összesítő kimutatás.

főkönyvi számla

A mérleg és az eredménykimutatás egyes tételeit, sorait helyettesítő olyan kétoldalú kimutatás, amelynek egyik oldalán a gazdasági események által közvetlenül vagy közvetetten kiváltott vagyonnövekedést, a másik oldalán a vagyonsökkenést vesszük nyilvántartásba.

forgóeszköz

Forgóeszköznek minősülnek azok a vagyontárgyak, vagyoni elemek, amelyek a vállalkozási tevékenységet 1 évet meg nem haladóan, vagyis nem tartósan szolgálják.

források

Ha a vagyont eredetük (származásuk, tulajdonosuk) alapján mutatjuk ki, forrásokról (passzívokról) beszélünk.

gazdasági esemény

Olyan pénzben kifejezhető beavatkozás vagy történés, amelynek hatására megváltozik a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzete és/vagy jövedelmi pozíciója.

hátrasorolt kötelezettségek

Olyan hosszú lejáratra kapott kölcsönök, melyeket a tulajdonosok, hitelezők azért bocsátanak a vállalkozás rendelkezésére, hogy annak zavartalan működését elősegítsék.

hosszú lejáratú kötelezettség

Az az egy évnél hosszabb futamidejű tartozás, amely nem tartozik a hátrasorolt kötelezettségek közé.

időbeli elhatárolás

Az időbeli elhatárolás az üzleti év valós eredményének megállapítása érdekében végzett korrekciós elszámolás. Időbeli elhatárolással biztosítható, hogy az üzleti év bevételeivel szemben csak azok a ráfordítások jelenjenek meg, amelyek a bevétel érdekében merültek fel.

immateriális javak

Az immateriális javak olyan forgalomképes /átruházható/, nem anyagiassult, értékkel bíró vagyoni elemek, amelyek közvetlenül és tartósan szolgálják a vállalkozási tevékenységet.

immateriális javak értékhelyesbítése

Az immateriális javak értékhelyesbítése a vagyoni értékű jogok és szellemi termékek aktuális piaci értékének és azok könyv szerinti értékének pozitív különbözete.

immateriális javakra adott előleg

Az immateriális javakra adott előleg egy sajátos követelés, amelyet a vállalkozás az immateriális javakat szállító cégnek előre kifizet. Ez a követelés a majdani rendeltetése alapján kerül a mérlegbe az immateriális javak közé.

ingatlan

A föld és minden olyan anyagi eszköz, amely a földdel tartós kapcsolatban áll.

ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok

Azok a megszerzett tartós jogok, amelyek a tulajdonjog gyakorlásán kívül megilletik a vállalkozást; viseli azok terheit és szedi a hasznait.

jegyzett tőke

Az a tőkerész, amelyet a tulajdonosok a vállalkozás alapításakor, illetve tőkeemeléskor időbeli korlátozás nélkül bocsátottak a vállalkozás rendelkezésére azért, hogy abban tagsági jogot, tulajdonosi részesedést szerezzenek.

jegyzett, de még be nem fizetett tőke

Lényegében a vállalkozásnak az alapítókkal (tulajdonosokkal) szemben fennálló követelése, amit az alapítóknak (tulajdonosoknak) a jegyzett tőkére még teljesíteniük kell.

készletek

A vállalkozási tevékenységet közvetlenül vagy közvetve szolgáló olyan forgóeszközök, amelyek rendszerint egyetlen tevékenységi folyamatban vesznek részt, eredeti formájukat elveszítik, illetve változatlan állapotban maradnak, bár értékük változhat. Ide tartoznak az állatok is, a tenyészállatokat kivéve.

készletekre adott előleg

Egy olyan követelés, amely abból ered, hogy a vállalkozás az anyag, áru tényleges beszerzése előtt ad át pénzeszközt a szállítónak.

kettős könyvvezetés

A gazdálkodó a kezelésében, a használatában, illetve a tulajdonában lévő eszközökről és azok forrásairól, továbbá a gazdasági műveletekről olyan könyvviteli nyilvántartást vezet, amely az eszközökben és a forrásokban (a gazdálkodó vagyonában) bekövetkezett változásokat a valóságnak megfelelően, folyamatosan, zárt rendszerben, áttekinthetően mutatja. Jellemzője, hogy a gazdasági események könyvelése, rögzítése (időrendben és gazdasági tartalmuk szerint) a teljesítéskor történik, függetlenül a pénzügyi realizálástól.

kiegészítő melléklet

A kiegészítő melléklet olyan számszerű adatokat és szöveges magyarázatokat foglal magában, amelyeket a törvény előír, továbbá mindazokat, amelyek a gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének megbízható és valós bemutatásához a tulajdonosok, a jövőbeni befektetők, a hitelezők számára - a mérlegben, az eredménykimutatásban szereplőkön túlmenően - szükségesek.

kísérleti fejlesztés aktivált értéke

A kísérleti fejlesztés aktivált értéke gyártás- és gyártmányfejlesztéssel kapcsolatos, a jövőben várhatóan hasznosítható (az árbevételben megtérülő) közvetlen költségek és számlázott tételek, amelyek aktiválásáról a vállalkozó dönt, és amelyek más eszköz értékében nem aktiválhatók.

költség

Egy adott tevékenység érdekében felmerült termelési tényezők - élőmunka (munkaerő), holtmunka (munkatárgy, munkaeszköz, például anyag, tárgyi eszköz) - felhasználásának pénzben kifejezett értéke.

költségnemek

A költségek megjelenési formájuk (a felmerülés jogcíme) szerinti osztályozását jelentik. A költségnemeket elemi költségeknek tekintjük.

konzolidálás

A konszolidálásba bevont vállalatok között létrejött gazdasági kapcsolatokból származó számviteli halmozódások kiszűrése. Ez vonatkozik az eszközök és források egyes tételeire és/vagy a bevételek és ráfordítások elemeire.

könyvvezetés

Az a tevékenység, amelynek keretében a gazdálkodó szervezet a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről folyamatosan nyilvántartást vezet, és azt az üzleti év végével lezárja.

könyvvizsgálat

Célja annak megállapítása, hogy a beszámolót a törvény előírásai szerint állították össze, és ennek megfelelően megbízható és valós képet ad a vállalkozó vagyoni, pénzügyi helyzetéről és működése eredményéről.

kötelezettségek

Jogsabályi előírásokból, teljesített szerződésekből eredő, általában pénzforgásban kiegyenlítendő vagy előlegként átvett pénzeszközkhöz kapcsolódó (szolgáltatási ígéretet jelentő), a vállalkozás által elismert tartozások. Kapcsolódhatnak áruszállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz (hitel, kölcsön), állami költségvetést megillető tartozásokhoz, alapítókkal, munkavállalókkal szembeni tartozásokhoz.

követelések

Jogszerű, teljesített és elismert fizetési igények.

közös vezetésű vállalkozás

Az a gazdasági társaság(vállalkozás), amelyben egyrészt az anyavállalat, másrészt egy (vagy kettő) másik vállalkozás paritásos alapon rendelkezik a jogosultságokkal (szavazatokkal). A közös vezetésű vállalkozásnak két változata lehet: vagy 50-50%-kal rendelkezik az anyavállalat és egy másik cég, vagy 1/3-1/3-1/3 résszel rendelkezik mindhárom tulajdonos.

közzététel határnapja

Egybeesik a letétbe helyezés időpontjával. A vállalkozó a közzétételi kötelezettségének úgy tesz eleget, hogy a beszámoló egy példányát megküldi az Igazságügyi Minisztérium Cégnyilvántartási és Céginformációs Szolgálatának. A közzétételről a számviteli törvény 154. §-a rendelkezik.

leányvállalat

Az a vállalkozás, amelyre az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol.

lekötött tartalék

A nem szabad tőketartalék és eredménytartalék összegének elkülönített kimutatását jelenti, a saját tőke felhasználási lehetőségének korlátozása céljából.

letétbe helyezés határnapja

Az a nap, amikor a vállalkozó a beszámolóját a cégbíróságon leadja (letétbe helyezi). Ez a mérlegfordulónaptól számított 150. nap. A letétbe helyezés részletes szabályait a számviteli törvény 153. §-a foglalja magában.

mérleg

A mérleg olyan előírt struktúrában összeállított számviteli okmány, amely az eszközöket és a forrásokat adott időpontra vonatkozóan, a számviteli szabályok szerinti értékeléssel, összevontan, pénzértékben tartalmazza.

mérleg szerinti eredmény

A tárgyévben realizált adózott eredményből a tagok, tulajdonosok által a vállalkozásban visszahagyott vagyონrész, az üzleti év tevékenysége eredményének hozzájárulása a vállalkozás saját tőkéjéhez.

mérlegfőösszeg

Az eszközök összesen sort mérlegfőösszegnek nevezzük. A mérlegfőösszeg a gazdálkodó vagyónát jeleníti meg a mérlegfordulónapon.

mérlegfordulónap

Az üzleti év utolsó napja, általában a naptári év utolsó napja, vagyis december 31-e. A folyamatosan vezetett nyilvántartásokat az üzleti év végével le kell zárni. A mérlegfordulónappal történő lezárás nem azt jelenti, hogy a nyilvántartásokba csak ezen időpontig jegyezhetők fel adatok, hanem azt, hogy a mérlegfordulónapig megtörtént gazdasági események és azok kihatásai is rögzítésre kerülnek.

mérlegkészítés időpontja

Az üzleti év fordulónapját követő azon időpont, ameddig mindazokat a gazdasági eseményeket meg kell figyelni és rögzíteni (könyvelni), amelyek a fordulónapot követően váltak ismertté, és az üzleti év gazdasági eseményeiből eredően hatással vannak az eszközökre, forrásokra, illetve a tárgyévi eredményre. Ezen időpontig lehet és kell elvégezni a megbízható és valós helyzet bemutatásához szükséges értékelési feladatokat. A mérlegkészítés időpontját - az üzleti év mérlegfordulónapja és a letétbe helyezés időpontja

között - a vállalkozó határozza meg. Ezen időpont meghatározásánál figyelembe kell venni a beszámolókészítés feladatainak időigényét, a könyvvizsgálatot, a beszámolót jóváhagyó testület elé terjesztés időigényét is.

növendék, hízó- és egyéb állatok

Ide azok az állatok sorolandók, amelyek a tartás költségei eredményeként növekednek, súlyuk gyarapszik, függetlenül attól, hogy a vállalkozási tevékenységet mennyi ideig szolgálják.

pénztár

A hazai (forintpénztár) vagy külföldi fizetőeszközben (valutapénztár) a házipénztárban rendelkezésre álló készpénz összege.

pénzügyi műveletek eredménye

A pénzügyi tevékenység körébe tartozó gazdasági eseményekből származó bevételek és ráfordítások különbsége, a vállalkozás pénzügyi tranzakcióinak a szokásos vállalkozási eredményre gyakorolt hatását mutatja.

ráfordítás

A bevétel elérése érdekében az idegen eredetű, a vállalkozás közreműködése nélkül továbbadott anyagi javak felhasználása (például eladott áruk beszerzési értéke), valamint olyan eszközfelhasználások, amelyek az értékesítés nettó árbevételéhez közvetlenül nem kapcsolhatók, de a vállalkozás tevékenységének eredményét befolyásolják (például kártérítés, kamat kifizetése stb).

rövid lejáratú kötelezettség

A vállalkozás mindazon tartozása, amely a mérleg fordulónapját követő egy éven belül esedékes.

saját tőke

A vállalkozás vagyonának saját forrása. Az a tőkerész, amelyet a vállalkozás a tulajdonosoktól időbeli korlátozás nélkül véglegesen megkapott, és azzal a vállalkozás szabadon rendelkezhet:

- a tulajdonosok az adózott eredményből a vállalkozásban hagytak
- meghatározott eszközök felértékelése útján képeztek
- jogszabályok a saját tőke elemei közé sorolnak.

számlakeret

A könyvviteli elszámolások során alkalmazandó főkönyvi számlák egységesen és következetesen felépített rendszere.

számvitel

A gazdálkodó szervezetek működését, tevékenységét bemutató információs rendszer.

számviteli bizonylat

Minden olyan külső és belső okmány, amelyet a gazdasági események dokumentálására, számviteli rögzítésére, nyilvántartására szolgál.

számviteli politika

A számviteli törvény végrehajtására vonatkozó, a törvényi előírások betartását a gazdálkodó szervezet sajátosságainak figyelembe vétele mellett szolgáló belső szabályozás, az alkalmazott módszerek, a törvényben biztosított választási lehetőségekről hozott döntések alapján megfogalmazott előírások összessége.

szellemi termékek

A szellemi termékek olyan tartós nem anyagi javak, amelyek felhasználásával (alkalmazásával) hasznosítható anyagi és/vagy nem anyagi javak állíthatók elő.

tárgyi eszközök

olyan materiális vagyontárgyak, amelyek közvetlenül vagy közvetett módon tartósan szolgálják a vállalozási tevékenységet.

tárgyi eszközök érték helyesbítése

Az ingatlanok, a kapcsolódó vagyoni értékű jogok, a műszaki berendezések, gépek, járművek, az egyéb berendezések, felszerelések, járművek és a tenyészállatok aktuális piaci értékének és könyv szerinti értékének pozitív különbözete.

társult vállalkozás

Az a gazdasági társaság, ahol az anyavállalat jelentős részesedéssel (a szavazatok legalább 20%-val, hitelintézeteknél 10%-val) rendelkezik, ezzel mértékadó befolyást tud gyakorolni.

tenyészállatok

Azok az állatok, amelyek a tenyésztés, tartás során leválasztható terméket termelnek, és a tartási költségek megtérülését ezeknek a termékeknek az értékesítése vagy a tenyészállatok egyéb hasznosítása (igateljesítmény, őrzési feladat, lovagoltatás) biztosítja, függetlenül attól, hogy azok meddig szolgálják a vállalozási tevékenységet.

tőketartalék

A saját tőkének az az eleme, amelyet a tagok, tulajdonosok - alapításkor, tőkeemeléskor - ellenszolgáltatás nélkül, véglegesen bocsátanak a vállalkozás rendelkezésére, de a jegyzett tőke részeként a cégbíróságon nem jegyeztetik be.

üzleti év

Az az időtartam, amelyről a beszámolót el kell készíteni. Az üzleti év időtartama általában egybeesik a naptári évvel (tehát 12 hónap, január 1-jétől december 31-ig).

üzleti év

Az az időtartam, amelyről a beszámolót el kell készíteni. Az üzleti év időtartama általában egybeesik a naptári évvel (tehát 12 hónap, január 1-jétől december 31-ig).

üzleti vagy cégérték

Az üzleti vagy cégérték a jövőben elérhető gazdasági haszon reményében teljesített többletkifizetés.

vagyoni értékű jogok

A vagyoni értékű jogok olyan szerzett tartós jogok, amelyek nem ingatlanhoz kapcsolódnak, és nem tartoznak a szellemi termékek közé. Fontos, hogy az ellenérték fejében a vállalkozás az adott eszköznek nem a tulajdonjogát, hanem a használati jogát vásárolja (szerzi) meg.

Bevezető

A távoktatás számára készült „Számvitel alapjai” című tananyag a Kodolányi János Főiskola turizmus alapszak, valamint a gazdálkodási és menedzsment alapszak képzési programjához igazodik.

Célját két tényező determinálja. **Egyrészről** figyelembe kell venni a **magyar oktatási rendszer** jelenlegi és jövőbeni **szerkezetét**, a középiskolai oktatás és a felnőttképzés sajátosságait, a számviteli oktatás aspektusából. Ez objektív adottság, amelynek ismerete nélkül egy permanens képzés elképzelhetetlen. **Másrészről** az elmúlt évek tapasztalatai, a **hallgatók munkaerőpiac által motivált igényei** - reprezentatívnak tekinthető felmérés alapján - jelentik a legfontosabb vezérfonalat egy távoktatási formában elsajátítandó tananyag megírásakor. Ezek az elvárások nem egységesek, következésképpen befolyásolja a modul felépítését az eltérő szakos hallgatók érdekeinek teljes körű kiszolgálása is.

A **turizmus szakos** hallgatóknak - akik fél évig tanulják a számvitelt - olyan alapvető, általános és komplex ismereteket nyújt a modul, melynek következtében olvasni, értelmezni tudják a beszámoló részeit külön-külön és egységes egészként is. Betekintést nyernek az egyes adatok értékének, nagyságrendjének meghatározásába. A tananyag végigkíséri azt a folyamatot, amely a gazdasági események felismerésétől, azok rögzítésén keresztül a beszámoló összeállításáig vezet. E cél elérése érdekében a leckék megismertetik a hallgatókat a könyvvezetés alapjaival, a könyvekben rögzített adatokból a mérleg és az eredménykimutatás összeállításának lépéseivel.

A **gazdálkodási és menedzsment szakos** hallgatók részére fundamentális ismereteket nyújt, melyek elősegítik a további számviteli tanulmányaik során felállított magasabb szintű és speciális követelmények elsajátítását.

A Számviteli alapismeretek alapvetően a **vállalkozások számvitelének** összefüggéseire épül. Ennek természetes következményeként a definíciókat a vállalkozások aspektusából határozza meg. Ugyanakkor a tananyag alkalmas arra, hogy alapul szolgáljon más szakirányok (pl. államháztartási, pénzügyi stb.) számviteli összefüggéseinek elsajátításához is.

A konkrét **követelmények**, melyek a fentiekben részletezett cél eléréséhez vezetnek, az alábbiakban foglalhatók össze:

- A hallgató ismerkedjen meg a számviteli törvény céljával, a szabályozás lényegével!
- Sajátítsa el a beszámoló felépítésére, tartalmára vonatkozóan a legfontosabb fogalmakat, összefüggéseket!
- Legyen képes értelmezni a beszámoló egyes részeinek adatait, információit, azok gazdasági tartalmát!
- Tudja értelmezni a gazdálkodó szervnél bekövetkezett gazdasági eseményeket, azok mérlegre, eredményre gyakorolt hatását!
- Ismerkedjen meg a könyvvezetés alapjaival!
- Ismerje meg a mérleg- és az eredménykimutatás összeállításának folyamatát, szabályait!

A tananyag az egyes fogalmakat **alapfokon, a törvényi definícióknál egyszerűbb módon** kezeli a komplexitás és a megalapozás követelményét mindvégig szem előtt tartva, a lényegyet emeli ki, és nem tér ki a speciális, részletes tartalmi meghatározásokra, szabályozások ismertetésére. Teszi ezt annak érdekében, hogy eloszlassa az utóbbi időben még közgazdász szakemberek körében is fellelhető „misztikus” érzéseket, melyek a tantárgy körül kialakultak.

A **számvitel** megtanulható, ha valaki azt keresi benne, amire mindig is használták. Ez pedig nem más, mint **egy szigorú szabályokon alapuló ismeretkör alkalmazása a gyakorlatban**. **Alkalmazott tudomány jellege miatt tehát az elméletnek a gyakorlatban kell testet öltenie**, mert egyébként megmarad a l'art pour l'art ismeretanyag szintjén.

Befejezésül egy rövid, tömör **tanulás-módszertani útmutatót** adunk:

- Mivel kiemelt fontosságú a **fogalmak** pontos, szakszerű használata, ebből következően nagy hangsúlyt kell fektetni ezek **elsajátítására!**
- A tantárgy jellemzője, hogy felépítése szigorú logikát követ, ezért egy-egy lecke megértése feltételezi az előző lecek anyagának megértését és alapos ismeretét, ezért azt tanácsoljuk, hogy egy tananyagrészt áttanulmányozása után **az ellenőrző kérdések megválaszolásával** mérje fel, mennyire sikerült azt elsajátítani!
- A számvitel nyelvezete, szóhasználata is sajátos, ajánlatos (valakinek) **hangosan elmondani** a válaszokat, **vagy írásban válaszolni** a kérdésekre!
- A lecek végén található **gyakorló feladatokat** próbálja meg **önállóan** végrehajtani! Csak abban az esetben nézze meg a megoldásokat, ha a többszöri próbálkozás sem vezet eredményre, vagy kontrollálni szeretné saját megoldásának végeredményét!
- Amennyiben az elméleti anyag elsajátítása, vagy a példák megoldása során **kérdései** merülnek fel, feltétlenül jegyezze fel azokat, és továbbítsa a **tutornak!**
- A **vizsgára** való felkészülést a **IV. fejezet 1. leckéje után felsorolt példatárak** kijelölt feladatainak megoldása segíti.
- Tartsa szem előtt, hogy a számvitel megtanulásának **kulcsa** a sok **gyakorlás!** Ha a feladatok mindegyikét megoldotta, biztosan sikerrel teljesíti a kollokviumi követelményeket.

A távoktatási anyag Sztanó Imre - Vörös Miklós: Számviteli alapismeretek 2001. (Saldo Rt., Bp. 2001.) című könyvére épül.

Ezen kívül az összeállítás során felhasznált szakirodalom:

- Adorján - Bary - Dudásné - Fridrich - Lukács - Pál - Róth - Sztanó - Ujvári - Veit: Számvitel és elemzés I. (MKVK. Oktatási Központ Kft., Bp., 2001.)
- Éva Katalin - Kovácsné Soós Piroska: Számvitel-elemzés I-II. (Perfekt, Bp., 2002.)
- Korom - Ormos - Veress: Bevezetés a számvitelbe (Akadémiai Kiadó, Bp. 2005.)
- Róth - Adorján - Lukács - Veit: Számviteli esettanulmányok 2004. (MKVK. Oktatási Központ, Bp., 2004.)
- Számvitel I., Számvitel II., Számvitel III. (MMM Tri-Mester Bt., Tatabánya, 2002.)
- Számviteli kézikönyv (UNIO, Bp., 2001.)
- Sztanó: Számvitel alapjai (Perfekt, Bp., 2006.)
- 2000. évi C. törvény a számvitelről

Jó tanulást és eredményes vizsgát kívánok!

Zimmermann Józsefné dr.

Bevezető

A fejezet áttekintést ad a számvitel fogalmáról, feladatáról és tárgyáról. Bemutatja a számvitel jogi szabályozási kereteit, a 2000. évi C. törvényt. Ismerteti a beszámolási és könyvvezetési kötelezettség tartalmát, a gazdálkodók ezzel kapcsolatos szabályozási feladatait, valamint a beszámolóképzés és a könyvvezetés során érvényesítendő alapelveket.

Célja, hogy megalapozza a további fejezetek elsajátítását

1. lecke. A számvitel fogalma és feladatai. A számviteli tevékenység szabályozása.

1. A számvitel fogalma és feladatai

A fejlett piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseik megalapozása érdekében a gazdálkodók vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, azok alakulásáról objektív, megbízható és valós információk álljanak rendelkezésre. A gazdasági - üzleti - életben ezek biztosítása a számviteli rendszer feladatkörébe tartozik.

A számvitel tulajdonképpen a tájékoztatásnak, informálásnak egyfajta sajátos eszköze.

Kik és milyen céllal igénylik az információt a gazdálkodó szervezet működéséről?

- a **tulajdonosok** a vállalkozás osztalékfizetési lehetőségéről, a várható osztalékról, a befektetéseik értékének alakulásáról
- a **hitelvezők** információigénye az általuk adott hitel, kölcsön és annak kamata megfizetésére irányul
- a **jövőbeni potenciális befektetők** a gazdálkodó jövedelemtermelő képességére, fizetőképességére, a tulajdonosok által bevitt tőke alakulására vonatkozóan keresnek választ
- az **üzleti partnerek** a cég pénzügyi helyzetéről, várható fejlődéséről, valamint a cég stabilitásáról, tőkeerősségéről, megbízhatóságáról kívánnak tájékozódni
- a **hatóságok** (államigazgatási szervek, helyi önkormányzatok) a különböző gazdasági szabályozók (adópolitika, jövedelempolitika stb.) hatására vonatkozó információt igényelnek
- a **gazdálkodó szerv vezetőinek** (vállalkozásoknál a menedzsmentnek) a tevékenység ellenőrzéséhez, elemzéséhez, döntések meghozatalához van szüksége információra
- a **munkavállalók** információigénye keresetük növekedésére, szociális érdekeik érvényesíthetőségére, munkahelyük stabilitására
- a **közvélemény** információigénye valamely, a lakosság fogyasztását vagy megtakarítását érzékenyen érintő pénzügyi helyzetének megismerésére, esetleges tulajdonosváltozásra irányul

A tájékoztatás formája a beszámoló.

A beszámoló a számviteli információrendszer végterméke. A gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, annak változásairól ad információt a felhasználók széles köre számára gazdasági döntéseik megalapozásához.

Az eddig leírtak alapján a számvitel fogalmát a következőképpen fogalmazzuk meg:

A számvitel a gazdálkodó szervezetek működését, tevékenységét bemutató információs rendszer.

1.1 A számviteli információs rendszer főbb jellemzői

- Megfigyeli, méri és feljegyezi a gazdálkodó szervezetekben végbemenő gazdasági folyamatokat (múltbéli, megtörtént eseményeket) és az általuk előidézett változásokat.
- A dokumentált adatokat, információkat meghatározott, zárt rendszerben számba veszi, összesíti és elemzi. Mindehhez sajátos eszközrendszert használ.
- A gazdasági döntéseket megalapozó információs bázis.

1.1.1 A számvitel sajátos eszközrendszerének elemei

- a gazdasági események hatásait rögzítő bizonylatok rendszere
- a könyvvézetés rendszere
- a leltárkészítés, leltározás és értékelés
- a beszámoló elkészítése
- a beszámoló könyvvizsgálata
- a beszámoló nyilvánosságra hozatala

1.2 A számvitel feladata, funkciója

- a tájékoztatás, informálás eszköze
- a kommunikáció eszköze (a számvitel fogalomrendszere a gazdasági élet szereplőinek biztosítja a közös nyelvet)
- a vagyonvédelem eszköze (a nyilvántartás zárt rendszere a tulajdonosi vagyon védelmét is szolgálja)

2. A számvitel jogi szabályozása

2.1 Egy kis történelem - a számvitel kialakulása, a számviteli szabályozás fejlődése

Velencében 1494-ben jelent meg Fra Luca (Paciolo) dal Borgo San Sepolcro: Summa de Arithmetica, Geometria, Proportioni e Proportionalita (Az aritmetika, a geometria, az arányok és arányosságok összefoglalása) című könyve, amelyben a szerző a már akkoriban elterjedt kettős könyvviteli elméletet és gyakorlatot adja közre.

A kettős könyvelés feltételezhetően az araboktól került Velencébe. Fra Luca ferences rendi szerzetes a híres kereskedelmi akadémián oktatta a kereskedőknek szükséges könyvelés vezetését, a vagyonleltár és a mérleg készítését.

A XV. és XVI. században Európa gyors gazdasági fejlődésen ment keresztül, a kettős könyvelés itáliai módszere gyorsan elterjedt az egész kontinensen, majd világszerte. A

kapitalizmus XVIII-XIX. századi rohamos fejlődése miatt előtérbe került a termelési költségek mérésének, az önköltségszámítás megteremtésének igénye. Az üzemgazdaságtan keretében erre dolgoztak ki sémákat, megoldásokat az Egyesült Államokban és Németországban.

A forgalmi könyvelést és az üzemi könyvelést is magában foglaló, négyszámlasoros számlaelméletre alapozott számlakeretét Schmalenbach tette közzé 1927-ben, amelyet a kontinentális Európa számos országában elfogadtak.

Az 1920-as évek végén jelentek meg a mérlegelméletek, amelyek az eredmény megállapításán túlmenően a vagyon számbavételét és összetételének bemutatását tették lehetővé, és megalapozták a beszámolórendszer kialakulását.

Hazánkban a második világháború előtt a kereskedelmi törvény rendelkezett az üzleti könyvek kötelező vezetéséről (első ízben 1723-ban a törvény LIII. cikkelye). Az 1875. évi kereskedelmi törvény XXXVII. cikkelye már szabályozta az üzleti könyvek vezetésének módját, a leltár és a mérleg készítését, valamint a mérlegben szereplő vagyონrészek értékének megállapítását.

Az 1930. évi V. tv. és annak végrehajtási rendelete bevezette a hites könyvvizsgálói képesítést és meghatározta a hites könyvvizsgáló feladatait.

A második világháborút követően, 1947. január 1. napjával lépett hatályba a forintmérleg-rendelet, valamint az 1947. évi Kötelező Általános Ipari Számlakeret (KÁLISZ).

1954-ben jelent meg először az állami vállalatok mérlegbeszámolójáról szóló pénzügyminiszteri rendelet, amely már részletesen meghatározta a mérlegbeszámoló tartalmát.

A gazdaságirányítás 1968. évi reformjával összefüggésben változtak a számvitel feladatai is. Az új körülményeknek és követelményeknek való megfelelést biztosította a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1968. évi 33. törvényerejű rendelete a számvitelről.

Adorján - Bary - Dudásné - Fridrich - Lukács - Pál - Róth - Sztanó - Ujvári - Veit: Számvitel és elemzés I. című könyve alapján (MKVK Oktatási Központ Kft. 2001. 2-13. oldal)

A rendszerváltást követően a magyar gazdaság piacgazdaságra való átállításának megindulása szükségessé és egyben lehetővé tette a számviteli szabályozás átalakítását a megváltozott körülményeknek megfelelően. Az **első, számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény** előírásai lehetőséget adtak arra, hogy a piaci szereplők a nyilvánosságra hozott beszámolóból hozzájuthassanak a gazdasági döntéseik megalapozásához szükséges információkhoz.

Az Európai Közösséghez való csatlakozás előfeltételét jelentő jogharmonizáció a számviteli szabályozás vonatkozásában is azt igényelte, hogy az teljes mértékben (formailag és tartalmilag egyaránt) összeegyeztethető legyen az Európai Közösség vonatkozó irányelveivel. Így született meg a **számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, amely 2001. január 1-jén lépett hatályba.**

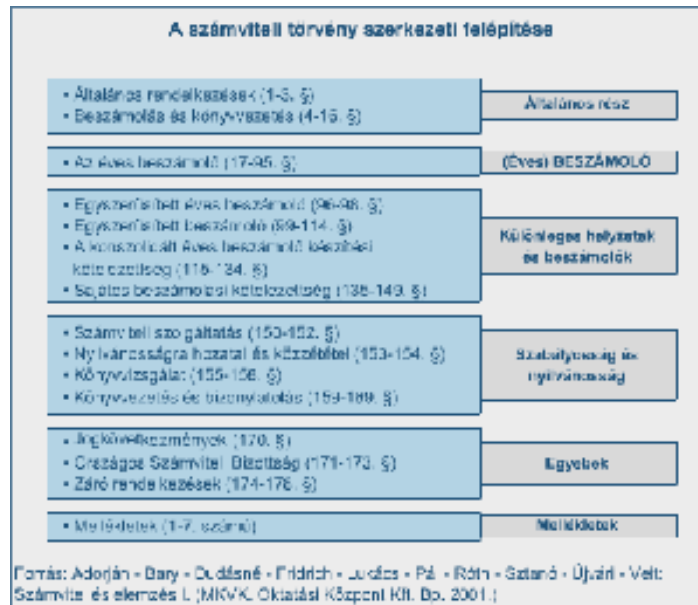
2.1 A számviteli törvény célja

A számviteli törvény célja a nemzetközi számviteli gyakorlattal összhangban lévő olyan számviteli szabályok rögzítése, amelyek alapján megbízható és valós információk szolgáltathatók a törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, azok változásáról.

A számviteli törvény meghatározza:

- a hatálya alá tartozók **beszámolási és könyvvezetési kötelezettségét**
- a beszámoló összeállítása és a könyvvezetés során érvényesítendő **alapelveket**, az azokra épített **szabályokat**
- a nyilvánosságra hozatal, a közzététel és a könyvvizsgálat követelményeit

2.2 A számviteli törvény szerkezeti felépítése

A számviteli törvény szerkezeti felépítése (nagyítva)

A számviteli **törvény hatálya** kiterjed a gazdaság minden olyan résztvevőjére, amelynek működéséről a nemzetgazdaság más szereplői tájékoztatást igényelnek.

A törvény hatálya alá tartozik a **gazdálkodó**.

Ki minősül gazdálkodónak?

- a vállalkozó
- az államháztartás szervezetei
- egyéb szervezetek
- Magyar Nemzeti Bank

Feladat:

Lapozza fel a törvény 3. §-ának (1) bekezdését, és tekintse át az egyes csoportokba tartozó gazdálkodó szervezeteket!

Megjegyzés:

Mi a számviteli tanulmányaink során a vállalkozókra vonatkozó elszámolásokkal, szabályokkal, módszerekkel, valamint a vállalkozók beszámolóival fogunk foglalkozni (de nem térünk ki a vállalkozók közül a hitelintézetekre, pénzügyi vállalkozásokra, befektetési vállalkozásokra, biztosítóintézetekre, egyesületekre, vízi társulatra, erdőbirtokossági társulatra).

Ezért a Vállalatgazdaságtan tantárgyból ismétlje át, amit a vállalkozásról tanult (a gazdálkodás fogalma, az üzleti vállalkozás fogalma, a vállalkozási tevékenység tartalma, célja, feltételei)!

De nem terjed ki a törvény hatálya:

- az egyéni vállalkozóra
- a polgári jogi társaságra
- az építőközösségre
- a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi kereskedelmi képviselőjére
- az egyszerűsített vállalkozói adótörvény (eva) hatálya alá tartozó jogi személyiség nélküli gazdasági társaságra

3. A számviteli politika és a számviteli alapelvek

3.1 Számviteli politika

A számviteli törvény fontos jellemzője, hogy az csak **keretszabályozást tartalmaz**, a beszámoló készítésére kötelezett gazdálkodóval szemben **követelményeket támaszt**.

Ez egyrészt azt jelenti, hogy a fő hangsúlyt a beszámolóra mint végtermékre helyezi, az elkészítésére, a beszámolót megalapozó könyvvezetésre vonatkozóan tételes, részletekbe menő előírásokat nem tartalmaz. Másrészt azt, hogy a követelményeket a 15-16. §-ban deklarált alapelveken keresztül közvetíti.

A gazdálkodó szervezet kötelezettsége, hogy ezek figyelembe vételével alakítsa ki az adottságainak, körülményeinek leginkább megfelelő számviteli rendszerét. Ennek keretében szabályoznia kell, hogy milyen módon érvényesíti a törvény kötelező előírásait, a törvény által biztosított választási lehetőségek közül melyek alkalmazása mellett dönt, valamint ki kell alakítania a belső információs rendszerét.

A gazdálkodó szervezet belső számviteli rendszerét számviteli politikának nevezzük.

A számviteli politika a számviteli törvény végrehajtására vonatkozó, a törvényi előírások betartását a gazdálkodó szervezet sajátosságainak figyelembe vétele mellett szolgáló belső szabályozás, az alkalmazott módszerek, a törvényben biztosított választási lehetőségekről hozott döntések alapján megfogalmazott előírások összessége.

A **számviteli politika célja**, hogy a gazdálkodónál olyan számviteli rendszer funkcionáljon, amelynek alapján megbízható és valós információkat tartalmazó beszámolót lehet összeállítani. Továbbá célja, hogy kielégítse a belső információigényeket, és segítse a külső és belső ellenőrzést.

3.2 Számviteli alapelvek

Mint a fentiekben már említettünk róla, a törvény meghatározza azokat a számviteli alapelveket, amelyeket a beszámoló elkészítése és a könyvvezetés során érvényesíteni kell. Ezen alapelvek alapján kell a gazdálkodónak kialakítania a számviteli politikáját.

A megbízható és valós összkép érvényesülése a számviteli alapelveken keresztül biztosítható.

A törvényben rögzített alapelvek a következők:

- a vállalkozás folytatásának elve
- a teljesség elve
- a valódiság elve
- a világosság elve
- a következetesség elve
- a folytonosság elve
- az összemérés elve
- az óvatosság elve
- a bruttó elszámolás elve
- az egyedi értékelés elve
- az időbeli elhatárolás elve
- a tartalom elsődlegessége a formával szemben
- a lényegesség elve
- a költség-haszon összevetésének elve

A számviteli politika tartalmával, a számvitel-politikai döntésekkel, valamint az alapelvek értelmezésével és érvényesítésük módjával későbbi tanulmányaink során, a "Pénzügyi számvitel I.-II." tantárgyak keretében fogunk részletesen foglalkozni.

Összefoglaló kérdések

1. Ismertesse a számvitel fogalmát, melyek a számviteli információrendszer fő jellemzői?
2. Sorolja fel a számvitel sajátos eszközrendszerének elemeit!
3. Kik és milyen céllal igénylik az információt a gazdálkodó szervezet működéséről?
4. Mi a számviteli törvény célja?
5. A gazdaság mely résztvevőire terjed ki a számviteli törvény hatálya?
6. Mely gazdálkodó(k)ra nem terjed ki a törvény hatálya?
7. Ki minősül gazdálkodónak?
8. Mely gazdálkodók tartoznak a vállalkozók körébe?
9. Mely gazdálkodók tartoznak az államháztartás szervezetei közé?
10. Sorolja fel, milyen egyéb szervezetekre terjed ki a számviteli törvény hatálya!
11. Miért van szükség a számviteli politika kialakítására?
12. Mi a számviteli alapelvek funkciója?

1. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

A számvitel csak a múltbeli gazdasági eseményeket kezeli. (1).....

A számvitel és a könyvvitel szinonim fogalmak. (2).....

A beszámolóba csak az adóhatóság tekinthet bele. (3).....

A hatályos számviteli törvény 2001. január 1-jén lépett érvénybe. (4).....

A számviteli törvény célja olyan szabályok rögzítése, amelyek alapján megbízhatóan megállapíthatók a gazdálkodó adófizetési kötelezettségei. (5).....

A számviteli törvény hatálya alá tartozik:

- a helyi önkormányzat (6).....

- a tőzsde (7).....

- a polgári jogi társaság (8).....

- az ügyvédi iroda (9).....

- az egyéni vállalkozó (10).....

- a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe. (11).....

- az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (12).....

- a Magyar Nemzeti Bank (13).....

- az eva hatálya alá tartozó vállalkozás (14).....

A Magyar Nemzeti Bank vállalkozónak minősül. (15).....

A számviteli törvény 14 alapelvet nevesít. (16).....

A számviteli politika a gazdálkodó szervezet "belső számviteli törvénye". (17).....

Megoldókulcs

1. feladat:
- (1) - igaz
 - (2) - hamis
 - (3) - hamis
 - (4) - igaz
 - (5) - hamis
 - (6) - igaz
 - (7) - igaz
 - (8) - hamis
 - (9) - igaz
 - (10) - hamis
 - (11) - igaz
 - (12) - igaz
 - (13) - igaz
 - (14) - hamis
 - (15) - hamis
 - (16) - igaz
 - (17) - igaz

2. lecke. Beszámolási és könyvvezetési kötelezettség

A számviteli törvény előírásai szerint a gazdálkodó működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek zárását követően, könyvvezetéssel alátámasztott - megbízható és valós képet adó - beszámolót kell készíteni magyar nyelven.

1. A beszámolás és könyvvezetés kapcsolata

A beszámoló fajtáit, a beszámolás és a könyvvezetés kapcsolatát az alábbi összefoglaló táblázat mutatja be:

Nagyításhoz kattintson a képre!

1.1 A beszámoló fajtái

Értelmezzük a táblázat egyes fogalmi elemeit és összefüggéseit!

A beszámolás fajtái (formái):

- éves beszámoló
 - egyszerűsített éves beszámoló
 - egyszerűsített beszámoló
 - összevont (konszolidált) éves beszámoló
- } egyedi beszámolók

Milyen tényezők határozzák meg a beszámoló fajtáját ?

- az éves nettó árbevétel nagysága
 - a mérleg főösszege
 - a foglalkoztatottak létszáma
 - a könyvvizetés formája
- } határértékek

Feladat:

Tanulmányozza át a táblázat alapján a határértékekre vonatkozó előírásokat!
Jegyezze meg az általános szabályoktól eltérő eseteket is!

1.2 A könyvvizetés formája

Ismerkedjünk meg a könyvvizetés fogalmával és formáival!

A könyvvizetés az a tevékenység, amelynek keretében a gazdálkodó a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről, a számviteli törvényben rögzített szabályok szerint folyamatosan nyilvántartást vezet, és azt az üzleti év végén lezárja.

A könyvvizetés két formája:

- Kettős könyvvizetés
- Egyszeres könyvvizetés

1.2.1 Kettős könyvvizetés

A kettős könyvvizetés lényege, hogy a gazdálkodó a kezelésében, a használatában, illetve a tulajdonában lévő eszközökről és azok forrásairól, továbbá a gazdasági műveletekről olyan könyvviteli nyilvántartást vezet, amely az eszközökben és a forrásokban (a gazdálkodó vagyonában) bekövetkezett változásokat a valóságnak megfelelően, folyamatosan, zárt rendszerben, áttekinthetően mutatja. Jellemzője, hogy a gazdasági események könyvelése, rögzítése (időrendben és gazdasági tartalmuk szerint) a teljesítéskor történik, függetlenül a pénzügyi realizálástól.

A "kettős" kifejezés arra utal, hogy a könyvvizetésnek ez a formája vagyont kettős vetületben

veszi számba, a vagyonváltozásokat eszköz-forrás számlákon mutatja be.

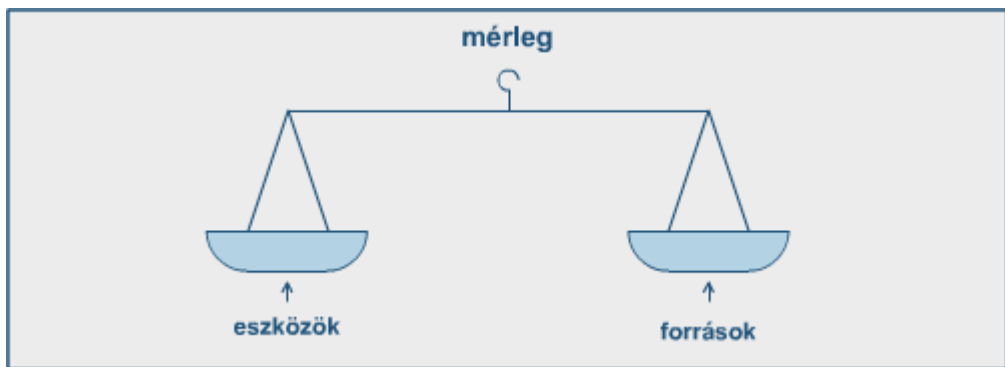
A kettős könyvvitellel kapcsolatban két fontos fogalommal kell megismerkednünk.

A vagyont a számvitelben kétféle formában vesszük számba (értelmezzük):

- ha a vagyontárgyakat rendeltetésük, megjelenési formájuk, használatban betöltött szerepük alapján definiáljuk, eszközökről (aktívákról) beszélünk,

- ha a vagyont eredetük (származásuk, tulajdonosuk) alapján mutatjuk ki, forrásokról (passzívákról) beszélünk.

Miután minden eszköznek van forrása, az eszközök és források összegének meg kell egyeznie.

1.2.2 Egyszeres könyvvezetés

A gazdálkodó pénzeszközeiről, a pénzeszközök állományát (összetételét) alakító gazdasági műveletekről vezetett olyan nyilvántartás, amely a pénzeszközökben beállt változásokat a valóságnak megfelelően, folyamatosan, áttekinthető, zárt rendszerben mutatja.

Általános szabály, hogy a gazdálkodóknak kettős könyvvitelt kell vezetniük. Kivételt képeznek azok az egyéb szervezetek, amelyeknek a számviteli törvény vagy kormányrendelet lehetővé teszi az egyszeres könyvvezetést. (a számviteli törvény 8. § (4) bekezdése alapján). A könyvvezetéssel részletesen a III. fejezetben foglalkozunk.

Foglaljuk össze a beszámolás és a könyvvezetés összefüggését!

- **Az éves beszámoló és az egyszerűsített éves beszámoló a kettős könyvvitel alapján készül;**
- **az egyszerűsített beszámoló egyszeres könyvvezetéshez kapcsolódik ;**
- **az összevont (konszolidált) éves beszámoló nem könyvvezetésre épül, hanem egyedi beszámolókra. Az összevont (konszolidált) éves beszámoló egy vállalatcsoportról készített beszámoló.**

Az éves beszámolóval kapcsolatos ismereteket a II. fejezet foglalja magában. Mint később látni fogjuk, az egyszerűsített éves beszámoló csak adattartalmában, a részletezés mértékében tér el az éves beszámólótól.

Az egyszeres könyvvezetés és az erre alapozott egyszerűsített beszámoló nem képezi tanulmányaink tárgyát.

Az összevont (konszolidált) éves beszámoló, ezzel összefüggésben a konszolidáció lényegét az alábbiakban foglaljuk össze.

Miért van szükség összevont (konszolidált) éves beszámolóra? Mi a készítésének a célja?

A gazdaság globalizációjának szükségszerű következménye, hogy a piacgazdaság szereplői között az üzleti (gazdálkodási) kapcsolatok mellett tőkebefektetési kapcsolatok is létrejöttek. Mivel az egymással tőkeérdekeltségi kapcsolatban álló vállalkozások jellemzően egységes irányítás alatt állnak, ez kihat gazdálkodási döntéseikre is.

Az ilyen vállalkozásokkal gazdálkodási kapcsolatban álló egyéb piacgazdasági résztvevők számára lényeges információforrás lehet döntéseik meghozatalakor (az egyedi éves beszámolók mellett) egy olyan beszámoló, amelyben az egymással részesedési, érdekeltségi viszonyban álló, gazdaságilag szoros kapcsolatban lévő vállalkozások összessége - mint egyetlen vállalkozás - kerüljön bemutatásra. E követelmény kielégítését szolgálja az összevont (konszolidált) éves beszámoló.

A konszolidált éves beszámoló készítésének célja, hogy a jogilag önálló, de gazdaságilag egymáshoz szorosan kapcsolódó vállalkozások összességének - a vállalatcsoportnak - vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetét úgy mutassa be, mintha a konszolidálásba bevont vállalatok egyetlen önálló vállalatként működnének.

Mi a konszolidáció?

A konszolidálásba bevont vállalatok között létrejött gazdasági kapcsolatokból származó számviteli halmozódások kiszűrése. Ez vonatkozik az eszközök és források egyes tételeire és/vagy a bevételek és ráfordítások elemeire.

Az összevont (konszolidált) beszámoló a konszolidálásba bevont vállalkozások **egyedi beszámolóinak összevonásával** készül. Innen ered az elnevezése. Az összevonásnak az lesz az eredménye, hogy az összevont beszámolóban halmozódások jelennek meg. Ezeket kell a második lépésben az összevont beszámolóból elhagyni, kiszűrni, vagyis **konszolidálni**.

Kik a konszolidált éves beszámoló felhasználói?

A tőkepiaci szereplők, azaz a tulajdonosok, a jövőbeni (potenciális) befektetők, a tágabb értelemben vett hitelezők.

Kinek kell az összevont (konszolidált) éves beszámolót elkészíteni?

Annak a vállalkozásnak, amely egy vagy több vállalkozáshoz fűződő viszonyában **anyavállalatnak** minősül (számviteli törvény. 3. § (2) bekezdés). A vonatkozó törvényi előírásokat megtalálja a táblázatban is.

2. Az egyes beszámolók részei (mellékletei)

- **Az éves beszámoló három mellékletet tartalmaz, ezek: a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.**
- **Az egyszerűsített éves beszámolónak is három melléklete van: a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet.**
- **Az összevont (konszolidált) éves beszámolónak a mellékletei: az összevont (konszolidált) mérleg, az összevont (konszolidált) eredménykimutatás és az**

összevont (konszolidált) kiegészítő melléklet.

- **Az egyszerűsített beszámoló részei: az egyszerűsített mérleg és az eredménylevezetés.**

A kettős könyvvezetésen alapuló beszámoló részeinek (mellékleteinek) fogalmát és tartalmát a következő fejezetben ismerjük meg részletesen, itt csak általános, összefoglaló definíciót adunk.

2.1 A mérleg

A mérleg olyan előírt struktúrában összeállított számviteli okmány, amely az eszközöket és a forrásokat adott időpontra vonatkozóan, a számviteli szabályok szerinti értékeléssel, összevontan, pénzértékben tartalmazza.

Tehát a mérleg: egyfajta **vagyonkimutatás** .

2.2 Az eredménykimutatás

Az eredménykimutatás olyan számviteli dokumentum, amely meghatározott formában, összevontan tartalmazza a vállalkozás hozamait és ráfordításait, az eredmény levezetését és annak felhasználását az üzleti évre vonatkozóan, pénzértékben kifejezve.

2.3 A kiegészítő melléklet

A kiegészítő melléklet olyan számszerű adatokat és szöveges magyarázatokat foglal magában, amelyeket a törvény előír, továbbá mindazokat, amelyek a gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének megbízható és valós bemutatásához a tulajdonosok, a jövőbeni befektetők, a hitelezők számára - a mérlegben, az eredménykimutatásban szereplőkön túlmenően - szükségesek.

Nem része (melléklete) a beszámolóknak, de **üzleti jelentést** kell készíteni az éves beszámolót és a konszolidált beszámolót készítő gazdálkodóknak.

Az üzleti jelentés összeállításának célja, hogy egyrészt a beszámoló adatainak értékelésével a vállalkozó vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetét és az üzletmenetet a tényleges körülményeknek megfelelően mutassa be, másrészt felvázolja a vállalkozás jövőben követendő stratégiáját.

Miért nem része az üzleti jelentés a beszámolónak? Mert - ellentétben a beszámoló eddig felsorolt mellékleteivel - korlátozottan nyilvános (nem kell letétbe helyezni, közzétenni).

3. A beszámoló tartalmával, készítésével kapcsolatos legfontosabb fogalmak, értelmezések

3.1 Az üzleti év

Az az időtartam, amelyről a beszámolót el kell készíteni. Az üzleti év időtartama általában egybeesik a naptári évvel (tehát 12 hónap, január 1-jétől december 31-ig).

De eltérhet az üzleti év a naptári évtől:

- külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepénél, ha a külföldi székhelyű vállalkozás is eltér;

- a külföldi anyavállalat konszolidálásba bevont leányvállalatánál.
- európai részvénytársaságnál, európai szövetkezetnél (ezekkel a társasági formákkal a Gazdasági jog keretében fognak részletesen megismerkedni)

Figyelem! Az üzleti év ezekben az esetekben is 12 hónap!

Az üzleti év lehet hosszabb vagy rövidebb 12 hónapnál, például az alábbi esetekben:

- jogelőd nélkül alapított vállalkozónál
- átalakulás során megszűnő vállalkozónál
- átalakulással létrejövő új vállalkozónál
- a vállalkozó felszámolása, végelszámolása esetén,

tehát ha a vállalkozó a működését év közben kezdi meg, vagy fejezi be. A felszámolási és végelszámolási eljárás időtartama - függetlenül annak hosszától - egy beszámolási időszaknak minősül.

3.2 A beszámolóval kapcsolatos időpontok (határnapok)

Mérlegfordulónap az üzleti év utolsó napja, általában a naptári év utolsó napja, vagyis december 31-e. A folyamatosan vezetett nyilvántartásokat az üzleti év végével le kell zárni. A mérlegfordulónappal történő lezárás nem azt jelenti, hogy a nyilvántartásokba csak ezen időpontig jegyezhetők fel adatok, hanem azt, hogy a mérlegfordulónapig megtörtént gazdasági események és azok kihatásai is rögzítésre kerülnek.

A mérlegkészítés időpontja az üzleti év fordulónapját követő azon időpont, ameddig mindazokat a gazdasági eseményeket meg kell figyelni és rögzíteni (könyvelni), amelyek a fordulónapot követően váltak ismertté, és az üzleti év gazdasági eseményeiből eredően hatással vannak az eszközökre, forrásokra, illetve a tárgyévi eredményre. Ezen időpontig lehet és kell elvégezni a megbízható és valós helyzet bemutatásához szükséges értékelési feladatokat. A mérlegkészítés időpontját - az üzleti év mérlegfordulónapja és a letétbe helyezés időpontja között - a vállalkozó határozza meg. Ezen időpont meghatározásánál figyelembe kell venni a beszámoló készítés feladatainak időigényét, a könyvvizsgálatot, a beszámolót jóváhagyó testület elé terjesztés időigényét is.

A letétbe helyezés határnapja az a nap, amikor a vállalkozó a beszámolóját letétbe helyezi. Ez a mérlegfordulónaptól számított 150. nap (a konszolidált beszámolóra vonatkozóan 180. nap). A letétbe helyezés részletes szabályait a számviteli törvény 153. §-a foglalja magában.

A közzététel határnapja egybeesik a letétbe helyezés időpontjával. A vállalkozó a közzétételi kötelezettségének úgy tesz eleget, hogy a beszámolót a céginformációs és az elektronikus cégeljárásban közreműködő szolgálatnak megküldi. A közzétételről a számviteli törvény 154. §-a rendelkezik.

A 2008. január 1-jén hatályba lépett törvénymódosítás szerint a 2008. évben induló üzleti évről készített beszámolóknak a céginformációs szolgálathoz történő megküldése kizárólag elektronikus úton teljesíthető. Ezzel a vállalkozás eleget tesz mind a letétbe helyezési, mind a közzétételi kötelezettségének.

Összefoglaló kérdések

1. Melyek a beszámoló fajtái?
2. Milyen tényezőktől függ a beszámoló fajtája?
3. Mely gazdálkodó készíthet, mely gazdálkodó köteles éves beszámolót készíteni?
4. Mely gazdálkodó készíthet egyszerűsített éves beszámolót?

5. Melyek az egyszerűsített beszámoló készítésének feltételei?
6. Miért kell összevont (konszolidált) beszámolót készíteni?
7. Mely vállalkozó minősül anyavállalatnak?
8. Ismertesse a könyvvezetés fogalmát, lényegét!
9. Mi a különbség a könyvvezetés két formája között?
10. Sorolja fel az egyes beszámoló fajták részeit (mellékleteit)!
11. Definiálja az üzleti évet!
12. Melyek a beszámolóval kapcsolatos legfontosabb időpontok (határnapok)?

2. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

Éves beszámolót bármelyik kettős könyvvitelt alkalmazó vállalkozó készíthet. (1).....

Az anyavállalat minden esetben köteles konszolidált beszámolót készíteni. (2).....

Egyszerűsített beszámoló készítését bármelyik egyéb szervezet választhatja. (3).....

Az egyszerűsített éves beszámoló csak adattartalmában, a részletezés mértékében tér el az éves beszámolótól. (4).....

Az üzleti jelentés nem része az éves beszámolónak, ezért elkészítése a vállalkozó döntésétől függ. (5).....

Az üzleti év időtartama mindig 12 hónap. (6).....

A mérlegfordulónap mindig december 31. (7).....

A számviteli törvény kötelezően nem írja elő a mérlegkészítés időpontját. (8).....

A közzététel határnapja egybeesik a letétbe helyezés időpontjával. (9).....

A közzététellel egyben a letétbe helyezésnek is eleget tesz a gazdálkodó. (10).....

2. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

Egy társaság beszámolja két egymást követő évben a mérleg fordulónapján a következő határértékeket mutatja:

Mutató megnevezése	1. év	2. év
Mérlegfőösszeg (millió Ft)	340	510
Éves nettó árbevétel (millió Ft)	810	950
Éves átlagos foglalkoztatott létszám	40	95

Választhatja-e a társaság az egyszerűsített éves beszámoló készítését, ha:

részvénytársaság (1).....

korlátolt felelősségű társaság (2).....

leányvállalat (3).....

az üzleti éve július 1-jétől június 30-ig tart (4).....

takarékszövetkezet (5).....

Megoldókulcs

1. feladat: (1) - igaz
(2) - hamis
(3) - hamis
(4) - igaz
(5) - hamis
(6) - hamis
(7) - hamis
(8) - igaz
(9) - igaz
(10) - igaz

2. feladat: (1) - hamis
(2) - igaz
(3) - hamis
(4) - hamis
(5) - hamis

Bevezető

A fejezet részletesen foglalkozik az éves beszámoló mellékleteivel (részeivel). Ennek során megismerjük az egyes részek felépítését, tartalmát és a közöttük lévő összefüggéseket. Azért képezi az éves beszámoló a tanulmányozás tárgyát, mert ez a beszámolási kötelezettség teljesítésének általános formája, erre vonatkoznak a számviteli törvény általános előírásai. A beszámoló más formáira különleges szabályokat fogalmaz meg.

3. lecke. A mérleg felépítése

Az előző fejezetben megismerkedtünk az egyes beszámolási formákkal, ezek készítésének feltételeivel.

Ismételjük át: az éves beszámoló három részből áll: a mérleg, az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet. Nem része az éves beszámolónak, de kötelező elkészíteni az üzleti jelentést is.

1. A mérleg

Először foglaljuk össze, majd egészítsük ki a mérlegről eddig tanultakat!

A mérleg a vállalkozás vagyoni helyzetét bemutató számviteli okmány, egyfajta vagyonkimutatás, amely az eszközöket és forrásokat adott időpontra (a mérleg fordulónapjára) vonatkozóan, összevontan, pénzürtékben tartalmazza. A mérleg tehát statikus vagyoni helyzetet kifejező okmány.

Miután a mérleg a vállalkozás rendelkezésére álló vagyont **kettős vetületben** fejezi ki, ebből következnek az alábbi **ismérvei**:

- A mérlegben az eszközök és források összegének meg kell egyeznie (minden

eszköznek van eredete, forrása. Azonban itt meg kell jegyezni, hogy egy működő vállalkozás esetében tételesen nem tudjuk az egyes eszközökről megmondani, hogy azok milyen forrásból erednek. Az egyezőség követelménye a vagyon egészére áll fenn).

- A mérlegnek teljes körűnek kell lennie, a rendelkezésre álló minden vagyontárgyra ki kell terjednie; akár a vállalkozás saját tulajdonát képezi, akár ideiglenesen használja azt.
- A mérleg összevontan, a számviteli törvényben előírt struktúrában mutatja be mind az eszközöket, mind a forrásokat.
- A mérleg mérésmódja az érték. Ezer forintra kerekítve magyar nyelven tartalmazza az egyes eszköz- és forrásösszetevőket (a kivételekkel a későbbi tanulmányaink során fogunk megismerni).
- A mérleg hitelesítő okmányai: a leltár és a könyvvezetés dokumentumai.

A leltár a beszámoló alátámasztását szolgáló számviteli okmány, amely a valóságban meglévő vagyont mutatja be a fordulónapra vonatkozóan.

A könyvvezetéssel a harmadik fejezetben foglalkozunk.

Formáját tekintve a mérleg két változatban készíthető el

1. Kétoldalas formában

2. Lépcsőzetes formában

A kétoldalas változatnál a mérleg bal oldalán az eszközöket, a jobb oldalon a forrásokat vesszük számba. A számviteli törvény ezt a formát "A" változatú mérlegnek nevezi.

"A" változatú mérleg

A másik forma a lépcsőzetes szerkezetű mérleg. Ennél a változatnál első blokkban az eszközöket, a második blokkban a forrásokat kell kimutatni. A törvény ezt a formát "B" változatú mérlegnek hívja.

"B" változatú mérleg

A két változat struktúrája a források elrendezésében különbözik. Mindkét forma az esedékesség sorrendjét követi, de míg az "A" változat a tartós forrásoktól halad az azonnal esedékes források felé, a "B" változatban ez utóbbiak szerepelnek az első főcsoportban, az utolsó főcsoport a saját tőke.

A vállalkozás eldöntheti, hogy a két változat közül melyiket választja. Mi a számviteli tanulmányaink során a magyar gyakorlatban inkább elterjedt "A" változatú mérleget fogjuk megismerni és használni.

Vizsgáljuk meg a mérleg felépítését!

A mérleg mindkét változata 3 fokozatú tagolást követ. Tekintsük át ezeket az "A" változatú mérlegsémán!

A mérleg mérlegfőcsoportokra, a mérlegfőcsoportok mérlegcsoportokra, a mérlegcsoportok mérlegtételekre tagolódnak.

1. Az első fokozatot a **mérlegfőcsoportok** képezik. Ezek a mérleg átfogó, több vagyons- és tőkeelemet magukban foglaló kategóriák, amelyeket **nagybetűvel** jelölünk. Az "A" változatú mérleg 7 mérlegfőcsoportból áll, ezen belül az eszközoldalhoz 3 (A,B,C), a

forrásoldalhoz 4 (D,E,F,G) főcsoport kapcsolódik.

2. A második fokozat a **mérlegcsoport**. A mérlegcsoportok a főcsoporton belüli olyan kisebb kategóriák, amelyek több mérlegtételt foglalnak magukban. Jelölésük **római számokkal** történik.
3. A harmadik fokozatot **mérlegtételek (vagy mérleg sorok)** jelentik, amelyek jelölésére arab számokat használunk.

Az egyszerűsített éves beszámoló mérlege annyiban tér el az éves beszámoló mérlegétől, hogy az előbbi csak két fokozatú (tehát mérlegfőcsoportokból és mérlegcsoportokból áll).

A mérlegben az eszközök és források összegének meg kell egyeznie. Ezt a kétoldalas változatban a két összegző sor összehasonlításával lehet ellenőrizni.

Az eszközök összesen sort mérlegfőösszegnek nevezzük. A mérlegfőösszeg a gazdálkodó vagyonát jeleníti meg a mérlegfordulónapon.

A **mérleg** mind az eszközoldalon, mind a forrásoldalon **három értékoszlopot tartalmaz**. Az első oszlop a tárgyévet megelőző évi záróadatokat, a harmadik oszlop a tárgyév végi adatokat mutatja be. A középső oszlop olyan, már beszámolóval lezárt, előző év(ek)re vonatkozó módosítások bemutatására szolgál, amelyeket a számviteli törvény szerint a vállalkozás jelentős eltérésnek (hibának) minősít.

A törvény 3.§. (3) bek.-e alapján jelentős összegű a hiba, amely a hiba feltárásának évében az ellenőrzések során - ugyanazon évet érintően - megállapított hibák, hibahatások eredményt, saját tőkét növelő - csökkentő értékének együttes (előjeltől független) összege meghaladja az ellenőrzött üzleti év mérlegfőösszegének 2 %-át, vagy az 500 millió forintot.

Illusztráljuk ezt egy példával!

Az adóhatóság 2005. július hónapban végzett ellenőrzése során megállapította, hogy a 2001-ben vásárolt telekingatlant a vállalkozás 1.750 ezer Ft-tal kisebb összegben mutatta ki a mérlegében, mert a visszterhes vagyonátruházási illetéket nem számította bele a beszerzési árba. A revízió megállapítása alapján a korrekciót 2005-ben úgy hajtjuk végre, hogy megnöveljük az ingatlanok értékét az eszközoldalon és a saját tőke összegét a forrásoldalon 1.750 ezer Ft-tal. Ha a 2001. évi mérleg főösszege 80.000 ezer Ft volt, az eltérés a törvény szerint jelentős hibának minősül ($2 \times 1750 / 80.000 = 4,38 \%$). Tehát a 2001-ben elkövetett hiba összegét a 2005. évi mérlegben mind az eszköz-, mind a forrásoldalon a középső oszlopban ki kell mutatni.

Az általános áttekintés után **ismerkedjünk meg részletesen a mérleg struktúrájával!**

A mérlegben **3 olyan mérlegfőcsoport** található, **amelyik számításokra épül**, tehát nem igazi vagyon- illetve tőkeelem. Ezek:

- az eszközoldalon: **C. Aktív időbeli elhatárolások**
- forrásoldalon: **G Passzív időbeli elhatárolások és E Céltartalékok**

A felsorolt főcsoportokat a "Számvitel alapjai" tantárgy keretében csak érintőlegesen tárgyaljuk, részletesebb kifejtésükre későbbi tanulmányaink keretében kerül sor.

A számítással megállapított mérlegfőcsoportokon kívül mind az eszköz-, mind a forrásoldalon két-két összetevő marad:

- az eszközöknél: az **A. Befektetett eszközök** és a **B. Forgóeszközök**
- a forrásoknál: a **D. Saját tőke** és a **F. Kötelezettségek**

Tanulmányozzuk először az **eszközoldalt!**

Emlékeztető: Lépjen vissza az **I. fejezet 2. leckéhez** és idézze fel, hogyan határoztuk meg az eszközök fogalmát!

A vállalkozás valamennyi eszközét a két mérlegfőcsoport valamelyikébe kell besorolni. **A besorolás szempontja az, hogy az adott eszköz előreláthatólag mennyi ideig fogja szolgálni a vállalalkozási tevékenységet.**

Befektetett eszköznek minősülnek azok a vagyontárgyak, vagyoni elemek, amelyek tartósan, 1 évnél hosszabb időn keresztül szolgálják a vállalalkozási tevékenységet.

A számviteli törvény egyes vagyoni elemekre vonatkozóan a tartósság minősítését hosszabb időtartamhoz köti (például az üzleti vagy cégérték esetében legalább 5 évben), vagy rövidebb időtartamot is meghatározhat (például a tenyészállatok esetében).

Forgóeszköznek minősülnek azok a vagyontárgyak, vagyoni elemek, amelyek a vállalalkozási tevékenységet 1 évet meg nem haladóan, vagyis nem tartósan szolgálják.

A besorolást magának a vállalalkozásnak kell elvégeznie, mert ő dönti el, hogy milyen célból szerezte be az adott eszközt, másrészt ő képes az eszköz várható használati idejét reálisan megbecsülni (figyelemmel az eszköz rendeltetésére, az igénybevétel mértékére, a használat körülményeire stb.)

Példa:

Szemléltessük egy példával az eszközök besorolását!

Egy autókereskedő cég a gépkocsikat továbbértékesítési céllal vásárolja meg, arra törekszik, hogy mielőbb vevőt találjon az autókra, tehát ő ezeket a forgóeszközök közé fogja sorolni. Egy taxivállalat azért szerez be autókat, hogy személyszállítási szolgáltatást nyújtson az ügyfeleinek. Mivel a személygépkocsi rendeltetészerű használat esetén legalább 3 évig szolgálja a vállalalkozást, befektetett eszköznek minősül.

Az előzőekben rögzítettük, hogy **minden eszköznek van származása, eredete - tehát forrása.**

Honnan származhatnak a vállalalkozás vagyontárgyai?

- Vagy a tulajdonosok véglegesen bocsátották rendelkezésére, vagy az eredményes gazdálkodás következtében beállott vagyongyarapodásból. Ez képezi a **vállalkozás saját vagyonát, amit saját tőkének nevezünk** a számvitelben.
- Megszerezhet a vállalalkozás vagyontárgyakat oly módon is, hogy azok ellenértékét majd később fizeti ki. Például alapanyagot vásárol 2 000 ezer forintért, melyet a szállítóval történt megállapodás alapján 15 nap múlva fog kifizetni, tehát adóssága keletkezett az üzleti partnerrel szemben. Az alapanyag forrása ebben az esetben a szállító felé fennálló tartozás. Ha hitelt vesz fel a számlavezető bankjától, a folyósított pénzösszeg forrása a bankkal szembeni kötelezettség lesz.

A két példában az a közös, hogy nem a saját vagyonából finanszírozta az ügyleteket, hanem **vállalkozáson kívüli** forrásokat vett igénybe, megszerzett eszközei **idegen eredetűek.**

Ezeket **az idegen forrásokat kötelezettségeknek** nevezzük.

A fentiek alapján definiáljuk a források két fő összetevőjét!

A saját tőke az a tőkeelem, amelyeket a tulajdonosok bocsátanak a vállalalkozás rendelkezésére, vagy amelyet a tulajdonosok az adózott eredményből hagynak bent a vállalalkozásban. A kötelezettségek azok a források, amelyeket jellemzően nem a tulajdonosok visznek be a vállalalkozásba, hanem szállítókkal, hitelezőkkel szemben fennálló, pénzürtékben kifejezhető tartozások.

Ezután a teljesség kedvéért foglalkozzunk röviden a számított mérlegfőcsoportokkal!

1.1 Időbeli elhatárolások

Az időbeli elhatárolások fogalmának értelmezéséhez az eddig tanultakból tekintsük át a következőket:

A beszámoló akkor felel meg a törvényi előírásoknak, ha a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről megbízható, valós képet ad. A beszámolóban mindazon gazdasági események vagyona, eredményre gyakorolt hatásának meg kell jelennie, amelyek az üzleti évvel kapcsolatosak. Ebből a követelményből levezethető, hogy a beszámoló összeállításakor azokat a gazdasági eseményeket is rögzíteni kell, amelyek a mérlegfordulónapot követően a mérlegkészítés időpontjáig következtek be, de befolyásolják a fordulónapon rendelkezésre álló vagyon értékét, illetve az üzleti év eredményét. Másrészt ki kell szűrni az üzleti évben bekövetkezett, de az üzleti évvel összefüggésben nem álló gazdasági események vagyont, eredményt módosító hatását. Ezt a célt szolgálják az időbeli elhatárolások.

Az időbeli elhatárolás az üzleti év valós eredményének megállapítása érdekében végzett korrekciós elszámolás. Időbeli elhatárolással biztosítható, hogy az üzleti év bevételeivel szemben csak azok a ráfordítások jelenjenek meg, amelyek a bevétel érdekében merültek fel.

Az időbeli elhatárolások az üzleti év eredményét két módon befolyásolhatják.

- Ha növelik az eredményt, **aktív időbeli elhatárolásokról** beszélünk, **ezeket a mérleg eszköz-oldalán, a C. mérlegfőcsoportban mutatjuk ki.**

Lehetnek olyan bevételek, amelyek ténylegesen csak a következő évben jelennek meg, de az üzleti évet illetik meg, illetve olyan ráfordítások, amelyek az üzleti évben merülnek fel, de a következő évek hozamai érdekében.

Nézzünk példákat az aktív időbeli elhatárolásokra!

1. Társaságunk 6 hónapos időtartamra kölcsönt nyújtott leányvállalatának 5 000 ezer forint összegben, évi 15 %-os kamat mellett. A kölcsön futamideje 2004. július 1-2004. december 31. A leányvállalat által fizetendő 375 ezer forint kamat december 31-én esedékes, amelyet 2005. január 3-án utalt át. A kamatbevétel a 2004. évi eredményünket növeli függetlenül attól, hogy a pénzügyi rendezés a következő üzleti évben történt meg.

2. 2004. december 6-án átutaltuk és költségként elszámoltuk a Magyar Közlöny 2005. 1. félévi előfizetési díját, 86 ezer forintot. Miután az előfizetési díj nem a 2004. üzleti évvel kapcsolatos ráfordítás, aktív időbeli elhatárolás elszámolásával csökkentjük a 2004. üzleti év ráfordításait, így 86 ezer forinttal nő a tárgyévi eredményünk.

- Ha csökkentik az eredményt, **passzív időbeli elhatárolásokról** beszélünk, **amelyek a mérlegben a forrásoldalon a G. mérlegfőcsoportban található.**

A passzív időbeli elhatárolások között számolunk el olyan bevételeket, amelyek az üzleti évben keletkeztek, de a következő évet (éveket) illetik meg, illetve olyan ráfordításokat, amelyek a következő üzleti év(e)kben keletkeznek, de a tárgyévi hozamok érdekében merülnek.

Két eset a passzív időbeli elhatárolásokra!

1. Társaságunk bérbe adta egyik raktárhelyiségét. A havi 250 ezer forint a bérlővel történt megállapodás alapján előre fizetendő. Ennek alapján bérlőnk 2004. december 20-án készpénzben kifizette a 2005. januári bérleti díjat, amit a társaság a kifizetéssel egyidejűleg bevételként elszámolt. Mivel ez az összeg (pénzügyi teljesítéstől függetlenül) 2005. évi bevételnek minősül, időbelileg elhatároljuk a 250 ezer forintot oly módon, hogy kiemeljük a

2004. évi bevételekből, így a 2004. évi eredményünk csökken.

2. 2005. február 15-én terhelő levélben értesít a szállító 73 ezer forint késedelmi kamatfizetési kötelezettségről, mert a 2004. évi számláinkat késedelmes egyenlítettük ki. Miután ez a ráfordítás a 2004. üzleti év beszerzéseivel áll összefüggésben, függetlenül a kiegyenlítés időpontjától, a tárgyévre ráfordításként el kell számolni, és a 2004. év eredményét fogja csökkenteni.

Figyeljük meg!

A bevételek és ráfordítások időbeli elhatárolása a teljesítésszemléletű elszámolás (a gazdasági realizációs elv érvényesülése) és a valós pénzmozgás közötti időbeli eltérésre vezethető vissza!

1.2 Céltartalékok

A céltartalékképzést olyan jövőbeni események teszik szükségessé, amelyekről az üzleti évben információkat szereztünk, és ezek a következő években várhatóan ráfordításként jelennek meg.

Sajátosságuk, hogy bekövetkezésük még nem bizonyos sem az összegüket, sem az időpontot illetően, de a rendelkezésre álló információk alapján a tárgyidőszaki eredményt mégis indokolt csökkenteni, ezzel fedezetet teremtve az események tényleges bekövetkezésekor keletkező ráfordításokra. Ilyen jövőbeni események lehetnek várhatóan felmerülő kötelezettségek vagy jövőbeni költségek (A céltartalékok képzésének egyéb esetei a későbbi számviteli tanulmányok tárgyát fogják képezni).

- Mint ismeretes, a tartós fogyasztási cikket előállító vállalatokat garanciális kötelezettségek terhelik jogszabályban meghatározott ideig. A számviteli törvény előírja, hogy a tárgyévben értékesített termékek várható garanciális javítási költségeire céltartalékot **kell képezni**, amelynek mértékét a vállalat az előző évek tapasztalati adatai alapján állapítja meg. Ez az összeg az üzleti év eredményének terhére ráfordításként számolandó el.
- A vállalkozás döntése szerint céltartalék **képezhető** jövőben felmerülő költségekre is. Tételezzük fel, hogy 2004 decemberében a nagy havazás miatt beszakadt az anyagraktár tetőszerkezete. Kijavítására csak a következő év tavaszán nyílik lehetőség, tehát sem az időpontjára, sem az összegére vonatkozóan nem rendelkezünk pontos információkkal. Azonban megtanultuk már, hogy a számviteli törvény szellemében akkor járunk el helyesen, ha a kedvezőtlen hatást (a veszteséget) arra az évre számoljuk el, amikor az esemény ténylegesen bekövetkezett.

Összefoglalva

A céltartalék az eredmény terhére képzett olyan forrás, amely a következő évben (években) várhatóan felmerülő kötelezettségek és a jövőbeni várható költségek fedezésére szolgál.

Összefoglaló kérdések

1. Sorolja fel a mérleg jellemzőit!
2. Miben különbözik a "A" és "B" változatú mérleg felépítése?
3. Mit jelent a mérleg háromfokozatú tagolása?

4. Miben tér el az éves beszámoló és az egyszerűsített éves beszámoló mérlege?
5. Sorolja fel és nevezze meg az eszközök és a források mérlegfőcsoportjait!
6. Mi a különbség a befektetett eszközök és a forgóeszközök között?
7. Milyen összefüggés áll fenn az eszközök és a források között?
8. Hogyan hatnak az üzleti év eredményére az időbeli elhatárolások? Soroljon fel példákat az egyes esetekre!
9. Értelmezze a céltartalékok fogalmát!

3. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Égészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

A mérlegben az eszközök és források összege eltérhet egymástól. (1).....

A térítés nélkül kapott eszközöket a mérlegben nem mutatjuk ki. (2).....

A mérleg statikus vagyoni helyzetet kifejező számviteli okmány. (3).....

Az eszközöket három főcsoportba soroljuk. (4).....

A saját tőke eszköznek minősül. (5).....

Az időbeli elhatárolások mindig eszköznek minősülnek. (6).....

Egyes főcsoportok csak mérlegtételekből állnak. (7).....

A befektetett eszköz egy évnél rövidebb ideig is szolgálhatja a vállalkozási tevékenységet. (8).....

Az idegen forrásokat kötelezettségeknek nevezzük. (9).....

A vállalkozás vagyona azonos a saját tőke összegével. (10).....

A céltartalékok csökkentik a vállalkozás eredményét. (11).....

Az időbeli elhatárolások mindig növelik a vállalkozás eredményét. (12).....

2. feladat - szókitöltés

Állapítsa meg a hiányzó adatokat!

Mérleg, 2004. december 31.

Eszközök	Összeg	Források	Összeg
Befektetett eszközök	46.805	Saját tőke	65.000
Forgóeszközök	(1).....	Hosszú lejáratú kötelezettségek	23.770
Készletek	13.711	Rövid lejáratú kötelezettségek	(2).....
Követelések	(3).....	Passzív időbeli elhatárolások	814
Értékpapírok	2.500		
Pénzeszközök	9.930		

Eszközök összesen	97.450	Források összesen	(4).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

3. feladat - feleletválasztás

Égészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- Aktív időbeli elhatárolások
- Befektetett eszközök
- Céltartalékok
- Forgóeszközök
- Kötelezettségek
- Passzív időbeli elhatárolások
- Saját tőke

Válassza ki, mi az alábbi mérlegfőcsoportok megnevezése a mérlegben!

A főcsoport (1).....

B főcsoport (2).....

C főcsoport (3).....

D főcsoport (4).....

E főcsoport (5).....

F főcsoport (6).....

G főcsoport (7).....

Megoldókulcs

1. feladat:
- (1) - hamis
 - (2) - hamis
 - (3) - igaz
 - (4) - igaz
 - (5) - hamis
 - (6) - hamis
 - (7) - igaz
 - (8) - igaz
 - (9) - igaz
 - (10) - hamis
 - (11) - igaz
 - (12) - hamis

2. feladat:
- (1) - 50.645
 - (2) - 7.866
 - (3) - 24.504
 - (4) - 97.450

3. feladat:
- (1) - Befektetett eszközök
 - (2) - Forgóeszközök
 - (3) - Aktív időbeli elhatárolások
 - (4) - Saját tőke
 - (5) - Céltartalékok
 - (6) - Kötelezettségek
 - (7) - Passzív időbeli elhatárolások

4. lecke. Befektetett eszközök I.

Ismételjük át a befektetett eszközök ismérveit !

A befektetett eszközök olyan vagyontárgyak, vagyoni elemek, amelyek a vállalkozás tevékenységét tartósan, általában egy évnél hosszabb ideig szolgálják.
A befektetett eszközöket a mérleg bal oldalán, az "A" mérlegfőcsoportban mutatjuk ki.

A befektetett eszközök főcsoportja három mérlegcsoportra tagolódik:

- **A.I.** Immateriális javak
- **A.II.** Tárgyi eszközök
- **A.III.** Befektetett pénzügyi eszközök

Az első két csoport közös jellemzője, hogy azok a vállalkozás saját /belső/ tevékenységébe történő befektetést jelentik, vagyis kibővítik a tevékenységének kereteit. A külső természetes vagy jogi személyeknél történő befektetéseket az A.III. Befektetett pénzügyi eszközök csoportjában mutatjuk ki.

A.I. Immateriális javak

Az immateriális javak olyan forgalomképes /átruházható/, nem anyagiassult, értékkel bíró vagyoni elemek, amelyek közvetlenül és tartósan szolgálják a vállalkozási tevékenységet.

Összetevői (mérlegtételek):

1. Alapítás-átszervezés aktivált értéke
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke
3. Vagyoni értékű jogok
4. Szellemi termékek
5. Üzleti vagy cégérték
6. Immateriális javakra adott előlegek
7. Immateriális javak érték helyesbítése

A.I.1. Alapítás-átszervezés aktivált értéke

Az alapítás-átszervezés aktivált értéke a tevékenység megkezdésével, indításával, valamint jelentős bővítésével, átalakításával, átszervezésével kapcsolatos, a jövőben várhatóan hasznosuló (bevételekben megtérülő) közvetlen költségek és számlázott tételek, amelyek állományba vételéről (aktiválásáról) a vállalkozás dönt.

A fogalmi meghatározásból a következő elemeket kell kiemelnünk:

- Az alapítás-átszervezés költségeit nem kötelező a befektetett eszközök között állományba venni. Az aktiválás feltétele, hogy a költségek a bevételekben várhatóan megtérüljenek. Ha ez utóbbi feltétel fennáll, akkor a vállalkozásnak mérlegelnie kell a tárgyévi és jövőbeni költségviselő képességét (mennyi idő alatt várható a költségek megtérülése - ha ezt több évre prognosztizálja, élhet az állományba vétel lehetőségével).
- Az aktivált érték nem foglalhat magában beruházásnak, felújításnak minősülő kiadásokat. (ezek fogalmával a Tárgyi eszközök tárgyalás során ismerkedünk meg)

A befejezett alapítás-átszervezés aktivált értékének élettartama nem haladhatja meg az öt évet.

Alapítás-átszervezés aktivált költségei lehetnek:

- üzlet kialakításának, átrendezésének költségei
- vállalat alapítás költségei (ügyvédi munkadíj, cégbírósági bejegyzés díja, vagyonértékelésért fizetett összegek)
- arculatterv, cégembléma készítésének költségei
- minőségbiztosítási rendszerek bevezetésének költségei stb.

A.1.2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke

A kísérleti fejlesztés aktivált értéke gyártás- és gyártmányfejlesztéssel kapcsolatos, a jövőben várhatóan hasznosítható (az árbevételben megtérülő) közvetlen költségek és számlázott tételek, amelyek aktiválásáról a vállalkozó dönt, és amelyek más eszköz értékében nem aktiválhatók.

A definíció jobb megértését szolgálja a következő példa:

Példa:

A gyógyszergyárak kutatóműhelyei esetenként hatalmas összegeket költenek egy-egy készítmény mellékhatásainak megszüntetésére. Ha tevékenységük sikerrel jár, a termékfejlesztés költségei a korszerűbb gyógyszer előállítás (közvetlen) költségében nem vehetők számításba, mivel azok összege meghaladná a termék érvényesíthető piaci árát. Ha azonban megtérülésük hosszabb távon a hasznosítás során keletkező bevételekből várható, a törvény lehetőséget ad a kísérleti fejlesztés költségeinek aktiválására (vagyonként való kimutatására).

Foglaljuk össze a fogalmi meghatározás fontos elemeit!

- Csak a gyártás-gyártmányfejlesztés költségei vehetők állományba, az alap kutatás és alkalmazott kutatás nem.
- További feltétel, hogy a költségek a jövőben várhatóan megtérüljenek.
- Az aktiválásról a vállalkozás dönt.
- A kísérleti fejlesztés aktivált értéke legfeljebb öt évig szolgálhatja a vállalkozási tevékenységet.

A.1.3. Vagyoni értékű jogok

Az immateriális javak között kimutatott vagyoni értékű jogok olyan szerzett tartós jogok, amelyek nem ingatlanhoz kapcsolódnak, és nem tartoznak a szellemi termékek közé. Fontos, hogy az ellenérték fejében a vállalkozás az adott eszköznek nem a tulajdonjogát, hanem a használati jogát vásárolja (szerzi) meg.

Jellemzőjük, hogy a birtokos vállalkozás kvázi tulajdonosként viselkedik, gyakorolja a tulajdonjogon kívüli jogokat, viseli a vagyoni értékű jog terheit és szedi a hasznait.

Vagyoni értékű jogot csak vagyoni hozzájárulás (apport) vagy vétel útján lehet megszerezni. A várható élettartamról a vállalkozás szabadon dönthet.

Vagyoni értékű jog például:

- bérleti jog (pl. tartós gépbérlés)

- koncessziós jog (rádió-, tv-frekvencia, szerencsejáték-koncesszió)
- használati jog (szoftverek tartós használati joga)
- játékjog (sportolók játékjoga)
- márkanév használati joga (pl. Coca-Cola)
- licencek

A.1.4. Szellemi termékek

A szellemi termékek olyan tartós nem anyagi javak, amelyek felhasználásával (alkalmazásával) hasznosítható anyagi és/vagy nem anyagi javak állíthatók elő.

Szellemi terméknek minősül:

- az ipari, szerzői jogvédelem alá tartozó alkotások:
 - találmány
 - ipari minta
 - szoftver termék (ha a tulajdonjoggal is rendelkezik a gazdálkodó)
- jogvédelemben nem részesülő, de titkosság révén monopolizálható szellemi alkotások:
 - gyártási eljárás
 - know-how (árúvá vált műszaki-gazdasági ismeretek)
 - védjegy

A szellemi termékek várható élettartamára vonatkozóan a számviteli törvény időkorlátot nem ír elő, azt a vállalkozás maga dönti el.

A.1.5. Üzleti vagy cégérték (goodwill)

Az üzleti vagy cégérték a jövőben elérhető gazdasági haszon reményében teljesített többletkifizetés.

Cégvásárláshoz, cég átalakulásához kapcsolódó tétel.

Üzleti vagy cégérték három esetben keletkezhet:

1. Cégvásárlás az eszközök és terhek átvételével

A vevő nem a céget (tulajdoni részesedését), hanem az eszközeit és idegen forrásait vásárolja meg. Maga a cég megmarad, a tulajdonosai is változatlanok maradnak.

Az üzleti vagy cégérték összegét a vevőnél a következőképpen állapítjuk meg:

**üzleti vagy cégérték =
fizetett ellenérték - (eszközök piaci értéke - kötelezettségek)**

A zárójelben lévő érték a megvásárolt cég saját tőkéje (amennyit piaci értéken ér).

Ismerjük meg egy példán keresztül az üzleti vagy cégérték kiszámítását!

A megvásárolt cég eszközeinek piaci értéke 8 700 ezer Ft, kötelezettségeinek összege 5 100 ezer Ft. A vevő 4 000 ezer Ft-ot fizetett a cégért. Üzleti vagy cégérték = 4 000 ezer - (8 700 ezer - 5 100 ezer) = 400 ezer Ft.

Az üzleti vagy cégérték lehet negatív összeg is. Ebben az esetben a fizetett ellenérték kevesebb, mint a megvásárolt cég saját tőkéje. Kimutatása a passzív időbeli elhatárolások között történik. A negatív üzleti vagy cégérték a badwill.

2. Tulajdoni hányad-vétel tőzsdei részvények vásárlásával

Üzleti vagy cégérték keletkezik a tőzsdén jegyzett vagy forgalmazott részvények vásárlásakor olyan esetben, amikor az **adott társaságban minősített többséget biztosító** (75%-nál nagyobb) **részvények** megszerzésére kerül sor, és a vételár **lényegesen** több, mint a megvásárolt részvények piaci értéke.

Ekkor az üzleti vagy cégérték megállapítása a vevőnél:

üzleti vagy cégérték = a fizetett ellenérték és a részvények piaci értékének pozitív különbözete

3. Tulajdoni hányad-vétel nem tőzsdei részesedések vásárlásával

Üzleti vagy cégérték keletkezik a tőzsdén nem jegyzett, illetve nem forgalmazott részesedések (kft. üzletrész, vagyoni betét stb.) vásárlásakor olyan esetben, amikor az adott társaságban **minősített többséget biztosító** (75%-nál nagyobb) részesedések megszerzésére kerül sor, és a vételár **lényegesen** több, mint a megvásárolt részvényekre, üzletrészekre, vagyoni betétekre jutó saját tőke értéke.

Ekkor az üzleti vagy cégérték számszerűsítése a vevőnél:

üzleti vagy cégérték = a fizetett ellenérték és a megvásárolt befektetésre jutó saját tőke értékének pozitív különbözete.

Példa:

Számítsuk ki az üzleti vagy cégértéket a következő információk alapján!

Társaságunk megvásárolta egy kft. üzletrészeinek 80%-át 20 000 ezer Ft-ért.

A kft. saját tőkéje 21 000 ezer Ft.

Üzleti vagy cégérték = 20 000 ezer - (21 000 ezer x 0,8) = 3 200 ezer Ft.

A.1.6. Immateriális javakra adott előlegek

Az immateriális javakra adott előleg egy sajátos követelés, amelyet a vállalkozás az immateriális javakat szállító cégnek előre kifizet. Ez a követelés a majdani rendeltetése alapján kerül a mérlegbe az immateriális javak közé.

Fontos, hogy az immateriális javakra adott előleget a pénzügyi teljesítéssel egyidejűleg vesszük nyilvántartásba.

A.1.7. Immateriális javak érték helyesbítése

Az immateriális javak érték helyesbítése a vagyoni értékű jogok és szellemi termékek aktuális piaci értékének és azok könyv szerinti értékének pozitív különbözete.

Lásd még: az 5. lecke végén "A piaci értéken és a valós értéken történő értékelés" címszót!

5. lecke. Befektetett eszközök II.

II. A befektetett eszközök második mérlegcsoportját a Tárgyi eszközök képezik.

A.II. Tárgyi eszközök

A tárgyi eszközök olyan materiális vagyontárgyak, amelyek közvetlenül vagy közvetett módon tartósan szolgálják a vállalkozási tevékenységet.

Összetevői (mérlegtételek):

- Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok
- Műszaki berendezések, gépek, járművek
- Egyéb berendezések, felszerelések, járművek
- Tenyészállatok
- Beruházások, felújítások
- Beruházásokra adott előlegek
- Tárgyi eszközök értékhelyesbítése

A.II.1. Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok

Ingatlan a föld és minden olyan anyagi eszköz, amely a földdel tartós kapcsolatban áll. Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok azok a megszerzett tartós jogok, amelyek a tulajdonjog gyakorlásán kívül megilletik a vállalkozást; viseli azok terheit és szedi a hasznait.

Az ingatlanok közé sorolandó:

- földterület, telek, erdő
- telkesítés, ültetvény
- épület, épületrész, egyéb építmény
- ingatlanok tulajdoni hányada

Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok:

- a földhasználat, a haszonélvezet és használat
- a bérleti jog, a szolgalmi jog
- o a koncessziós jog (pl. autópálya-koncesszió, bányakoncesszió)
- az ingatlanok rendeltetésszerű használatának előfeltételét jelentő - jogszabályban nevesített - hozzájárulások (pl. csatornahasználati, villamoshálózat-fejlesztési hozzájárulás) stb.

A.II.2. Műszaki berendezések, gépek, járművek

A.II.3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek

A gépeket, berendezéseket, felszereléseket, járműveket a vállalkozói tevékenységekhez fűződő kapcsolat szorossága alapján két csoportra osztjuk:

1. A vállalkozói tevékenységhez közvetlenül kapcsolódnak azok, amelyeknek a működtetése szorosan kötődik az értékesítés árbevételéhez, azzal oksági kapcsolatban állnak.

Ezeket az eszközöket az A.II.2. **Műszaki berendezések, gépek, járművek** mérleg sorban mutatjuk ki.

Például az autóbusz használata a Volán vállalatoknál közvetlen hatást gyakorol az árbevételre). Több utaskilométer = magasabb árbevétel.

2. A vállalkozói tevékenységhez közvetetten kapcsolódó eszközök a vállalkozás árbevételének alakulásával nem állnak szoros összefüggésben.

(Például az az autóbusz, amellyel a cég a munkavállalóit szállítja a munkahely és a lakóhelyük között, a munkaerő-szükséglet biztosításának egyik feltétele.) Ezek a tárgyi eszközök az A.II.3. **Egyéb berendezések, felszerelések, járművek** közé sorolandók.

A.II.4. Tenyészállatok

Tenyészállatoknak minősülnek azok az állatok, amelyek a tenyésztés, tartás során leválasztható terméket termelnek, és a tartási költségek megtérülését ezeknek a termékeknek az értékesítése vagy a tenyészállatok egyéb hasznosítása (igateljesítmény, őrzési feladat, lovagoltatás) biztosítja, függetlenül attól, hogy azok meddig szolgálják a vállalkozási tevékenységet.

Figyelem!

A tenyészállatokat akkor is itt a tárgyi eszközök között kell kimutatni, ha a hasznos élettartamuk esetleg rövidebb egy évnél (például tojóhibridek).

A.II.5. Beruházások, felújítások

Beruházás az üzembe nem helyezett, rendeltetésszerű használatba nem vett tárgyi eszközök bekerülési értéke.

Beruházásnak minősül továbbá a meglévő tárgyi eszköz bővítését, átalakítását (rendeltetésének megváltoztatását), élettartamának, teljesítőképességének növelését eredményező tevékenység, illetve annak költsége. Felújításnak minősül az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állagának (kapacitás, pontosság) helyreállítását szolgáló olyan tevékenység, amelynek következtében megnövekszik az adott eszköz élettartama, illetve eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, korszerűsödik stb.

Fontos!

A tárgyi eszköz a használatba vételéig a beruházások közé tartozik. Innen csak akkor kell az értékét kivezetni, ha a tárgyi eszközt üzembe helyezték (használatba vették), vagy más módon kikerült a vállalkozás vagyoni köréből (eladták, kiselejtezték stb.).

Az üzembe helyezés tényét, időpontját dokumentálni kell!

A felújítás költségei növelik a meglévő tárgyi eszköz értékét, szemben a karbantartási tevékenység költségeivel, ezért fontos a két fogalom között különbséget tenni.

Karbantartásnak minősül a **használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, fenntartási tevékenység**, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni. A karbantartás költségeit az **eredmény terhére**, a tárgyidőszaki költségek között kell elszámolni.

A.II.6. Beruházásokra adott előlegek

A beruházásokra adott előleg egy sajátos követelés, amelyet a beruházási szállítónak előre kifizetünk. Ez a követelés a jövőbeni rendeltetése alapján kerül a mérlegbe a tárgyi eszközök közé.

Fontos, hogy a beruházásokra adott előlegeket a pénzügyi teljesítéssel egyidejűleg vesszük nyilvántartásba.

A.II.7. Tárgyi eszközök értékhelyesbítése

A tárgyi eszközök értékhelyesbítése az ingatlanok, a kapcsolódó vagyoni értékű jogok, a műszaki berendezések, gépek, járművek, az egyéb berendezések, felszerelések, járművek és a tenyészállatok aktuális piaci értékének és könyv szerinti értékének pozitív különbözete.

Lásd még: a lecke végén "A piaci értéken és a valós értéken történő értékelés" címszót!

A befektetett eszközök harmadik mérlegcsoportját a Befektetett pénzügyi eszközök alkotják.

A.III. Befektetett pénzügyi eszközök

A befektetett pénzügyi eszközök más (külső, idegen) természetes vagy jogi személynél, tartósan lekötött hitelviszonyt vagy tulajdonviszonyt megtestesítő (pénz) eszközök, amelyek elsődleges célja tartós jövedelemszerzés és/vagy befolyásolási (irányítási, ellenőrzési) lehetőség elérése.

A befektetett pénzügyi eszközök közé **tartalmilag** a tartós részesedések, a tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, a tartósan adott kölcsönök és a hosszú lejáratú bankbetétek tartoznak. (A hosszú lejáratú bankbetéteket a számviteli törvény az adott kölcsön speciális formájaként értelmezi.)

1. A Pénzügyi alaptan című tantárgy keretében tanultak szerint ismétlje át az értékpapírok fogalmát, típusait, fajtáit és főbb jellemzőit!
2. Fontos megjegyezni, hogy a számvitelben - a pénzügyektől eltérően - a váltó és a csekk nem számít értékpapírnak. A számvitelben a váltót a követelések között, a csekket a pénzeszközök csoportjában mutatjuk ki.

A befektetett pénzügyi eszközök besorolása a mérlegben a szerint történik, hogy milyen mértékű a részesedési viszonyban álló vállalkozások egymásra gyakorolt befolyásának erőssége, a közöttük lévő érdekeltégi kapcsolat.

Ennek alapján beszélünk:

- anyavállalatról
- leányvállalatról
- közös vezetésű vállalkozásról
- társult vállalkozásról egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásról

- egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásról

Anyavállalat: Olyan vállalkozás, amely egy másik vállalkozásnál (a leányvállalatnál) közvetlenül vagy közvetetten meghatározó befolyást gyakorol.

Leányvállalat: Az a vállalkozás, amelyre az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol.

Közös vezetésű vállalkozás: Az a gazdasági társaság (vállalkozás), amelyben egyrészt az anyavállalat, másrészt egy (vagy kettő) másik vállalkozás paritásos alapon rendelkezik a jogosultságokkal (szavazatokkal).

A közös vezetésű vállalkozásnak két változata lehet:

- vagy 50-50%-kal rendelkezik az anyavállalat és egy másik cég,
- vagy 1/3-1/3-1/3 résszel rendelkezik mindhárom tulajdonos.

Társult vállalkozás: Az a gazdasági társaság, ahol az anyavállalat jelentős részesedéssel (a szavazatok legalább 20%-val, hitelintézeteknél 10%-val) rendelkezik, ezzel mértékadó befolyást tud gyakorolni.

Egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozás: Az a gazdasági társaság, ahol az anyavállalat befolyásának erőssége 20% alatti (hitelintézeteknél 10% alatti).

Az anyavállalatot, a leányvállalatot, a közös vezetésű vállalkozást és a társult vállalkozást együtt kapcsolt vállalkozásnak nevezzük.

A befektetés formája és az érdekeltségi kapcsolat figyelembe vételével a befektetett eszközöket a mérlegben az alábbi módon soroljuk be:

1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban
3. Egyéb tartós részesedés
4. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban
5. Egyéb tartósan adott kölcsön
6. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír
7. Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése
8. Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete

Miután átgondoltuk a befektetett eszközökről eddig leírtakat, egyszerűen értelmezni tudjuk az 1-6. mérleg tételek fogalmi meghatározását.

A.III.1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban: A kapcsolt vállalkozásokban lévő, tulajdoni részesedést jelentő befektetések.

A.III.2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban: Azok a kölcsönök és tartós bankbetétek, amelyeket a cég kapcsolt vállalkozásnak adott, illetve ott helyezett el.

A.III.3. Egyéb tartós részesedés: Azok a tulajdoni részesedést jelentő befektetések, amelyek az egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozásban vannak.

A.III.4. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban: Azok a pénzkölcsönök és tartós bankbetétek, amelyeket olyan cégeknek adott a vállalkozás, amelyekben a befolyás mértéke 20% alatti, de nem nulla.

A.III.5. Egyéb tartósan adott kölcsön: Olyan adott pénzkölcsön, illetve olyan hitelintézetnél elhelyezett bankbetét, ahol a vállalkozásnak nincs befektetése (tulajdoni részesedése).

A.III.6. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír: Azok a befektetési céllal beszerzett, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, amelyek lejáratá, beváltása a tárgyévet követő üzleti évben még nem esedékes.

A.III.7. Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése: A tartós részesedések (A.III.1. és A.III.3. mérlegképezetek) aktuális piaci értékének és könyv szerinti értékének pozitív különbözete.

A.III.8. Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete: A tartós részesedések (A.III.1 és A.III.3. mérlegképezetek) és a tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (A.III.6. mérlegképezet) aktuális valós értékének és könyv szerinti értékének pozitív különbözete.

A piaci értéken és valós értéken történő értékelés

A gazdálkodó szervezet egyes vagyoni elemeinek beszámolóban kimutatott értékére vonatkozó **általános szabály** az, hogy az eszközöket és a forrásokat a bekerülési (múltbeli) értéküknél magasabb összegben nem lehet megállapítani.

Eme általános szabály alól a számviteli törvény kivételt enged meg; a **vagyon meghatározott körére** vonatkozóan lehetővé teszi a **bekerülési értéknél magasabb értéken** történő kimutatást. A gazdálkodó szerv - **döntésétől függően** - élhet a **piaci értékelés** és/vagy a **valós értékelés** lehetőségével. A két értékelési eljárás az érték megállapításának módjában különbözik egymástól.

A Számvitel alapjai tantárgynak nem része az eszközök és források értékelési elveinek és szabályainak elsajátítása, ezért elegendő azt megjegyeznünk, hogy:

- ha a piaci értéken értékelhető eszköz piaci értéke magasabb, mint a könyv szerinti értéke, a különbözetet **érték helyesbítésként** (A.I.7., A.II.7., A.III.7. mérlegképezetek)
- ha a valós értéken értékelhető ún. pénzügyi instrumentumok (melyek lehetnek eszközök és kötelezettségek is) valós értéke magasabb, mint a könyv szerinti értéke, az eltérést **értékelési különbözatként** (A.III.8., B.II.6., B.II.7., B.III.5. mérlegképezetek) mutatjuk ki

Összefoglaló kérdések

1. Hogyan definiáljuk a befektetett eszközöket?
2. Sorolja fel a befektetett eszközök mérlegcsoportjait!
3. Melyek az alapítás-átstrukturizációs és a kísérleti fejlesztési költségek aktiválásának feltételei?
4. Mit jelent az üzleti vagy cégérték (goodwill)? Melyek az üzleti vagy cégérték keletkezésének esetei?
5. Hol jelennek meg a mérlegben vagyoni értékű jogok?
6. Milyen szempontok szerint különböztetjük meg a műszaki és egyéb gépeket, berendezéseket, járműveket?
7. Mikor beszélünk beruházásról?
8. Mi a különbség a beruházás és felújítás között?
9. Mi a különbség a felújítás és karbantartás között?
10. Mely vállalat minősül anyavállalatnak?
11. Sorolja fel a kapcsolt vállalkozásokat!
12. Mit jelent a minősített többséget biztosító befolyás?
13. Miben különbözik a tartós részesedés a tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroktól?
14. Melyek a piaci értékelés és valós értékelés alkalmazásának feltételei?

5. lecke. Önellenző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- A.I. Immateriális javak
- A.II. Tárgyi eszközök
- A.III. Befektetett pénzügyi eszközök

Végezze el a következő tételek besorolását a megfelelő mérlegcsoportba!

- Versenyló (1).....
- Védjegy (2).....
- Számítógép (3).....
- Anyagmozgató targonca (4).....
- 10 évre adott lakásvásárlási kölcsön (5).....
- Bányakoncesszió (6).....
- Záloglevél (7).....
- Félig felépített üzemcsarnok (8).....
- Nyomdagép (9).....
- Szoftver (10).....
- Leányvállalati részesedés (11).....
- Adidas márkanev (12).....
- Szolgalmi jog (13).....
- Gyümölcsös (14).....
- 18 hónapra lekötött bankbetét (15).....
- Munkácsy: Ásító inas c. festménye (16).....
- Gépbérleti jog (17).....
- ISO 9002 minőségbiztosítási szabvány (18).....
- Kombájn (19).....
- Gázvezeték (20).....

2. feladat - szókitöltés

Állapítsa meg, hogy a tárgyi eszközök melyik mérlegcsoportba tartoznak!

- építési telek (1).....
- üzembe nem helyezett telefonközpont (2).....
- anyagkocsi (3).....
- taxi-személygépkocsi (4).....
- üdülő (vállalati) (5).....
- víz-, csatornahasználati hozzájárulás (6).....
- forgácsológép a szerszámgyártó üzemben (7).....
- klímaberendezés a szerszámgyártó üzemben (8).....
- őrző-védő kutya (9).....

épületkivitelezésre adott előleg (10).....

haszonélvezeti jog (11).....

öntőforma (12).....

védőberendezés (13).....

erdő (14).....

villanyvezeték (15).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

3. feladat - egyszeres választás

Állapítsa meg a helyes választ!

Mennyi az üzleti vagy cégérték, ha

- a megvásárolt cég eszközeinek piaci értéke 54 000 ezer Ft
- kötelezettségeinek összege 37 870 ezer Ft
- a vevő a cégvásárlásért 20 000 ezer Ft-ot fizetett?

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- 16 130 ezer Ft
- 3 870 ezer Ft
- 17 870 ezer Ft

4. feladat - egyszeres választás

Állapítsa meg a helyes választ!

Társaságunk 85%-os üzletrészhányadot vásárolt egy kft.-ben 5 000 ezer forintért. A kft. saját tőkéje 3 500 ezer forint. Az üzlet vagy cégérték:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- 2 025 ezer Ft
- 1 500 ezer Ft
- 500 ezer Ft

5. feladat - többszörös választás

Állapítsa meg a helyes választ!

A vállalkozás él a piaci értékelés lehetőségével. Válassza ki, mely eszközöket vonhatja be az értékelésbe!

Több helyes válasz is lehetséges:

- tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír
- üzleti vagy cégérték
- kft.-üzletrész (tartós részesedés)
- szőlőültetvény
- beruházások
- 2 évre lekötött devizabetét
- emelődaru
- szerencsejáték-koncesszió
- telekingatlan
- képzőművészeti alkotás

Megoldókulcs

1. feladat:
- (1) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (2) - A.I. Immateriális javak
 - (3) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (4) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (5) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
 - (6) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (7) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
 - (8) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (9) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (10) - A.I. Immateriális javak
 - (11) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
 - (12) - A.I. Immateriális javak
 - (13) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (14) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (15) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
 - (16) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (17) - A.I. Immateriális javak
 - (18) - A.I. Immateriális javak
 - (19) - A.II. Tárgyi eszközök
 - (20) - A.II. Tárgyi eszközök

2. feladat:
- (1) - 1
 - (2) - 5
 - (3) - 4
 - (4) - 2
 - (5) - 1
 - (6) - 1
 - (7) - 2
 - (8) - 3
 - (9) - 4
 - (10) - 6
 - (11) - 1
 - (12) - 2
 - (13) - 3
 - (14) - 1
 - (15) - 1

3. feladat: 3 870 ezer Ft

4. feladat: 2 025 ezer Ft

5. feladat:

- telekingatlan
- képzőművészeti alkotás
- emelődaru
- szerencsejáték-koncesszió
- kft.-üzletrész (tartós részesedés)
- szőlőültetvény

6. lecke. Forgóeszközök

Az első leckében a forgóeszközöket úgy definiáltuk, hogy azok a vállalkozási tevékenységet legfeljebb egy évig, vagyis nem tartósan szolgálják.

Tekintsük át ismételten a mérlegstruktúrát! Megállapíthatjuk, hogy a forgóeszközök képezik a B mérlegfőcsoportot, amelynek **összetevői** a következő mérlegcsoportok:

- I. Készletek
- II. Követelések
- III. Értékpapírok
- IV. Pénzeszközök

B.I. Készletek

A készletek a vállalkozási tevékenységet közvetlenül vagy közvetve szolgáló olyan forgóeszközök, amelyek rendszerint egyetlen tevékenységi folyamatban vesznek részt, eredeti formájukat elveszítik, illetve változatlan állapotban maradnak, bár értékük változhat. Ide tartoznak az állatok is, a tenyészállatokat kivéve.

A mérlegben a készleteket az alábbiak szerint csoportosítjuk:

- Anyagok
- Befejezetlen termelés és félkész termékek
- Növendék-, hízó- és egyéb állatok
- Késztermékek
- Áruk
- Készletekre adott előlegek

A készleteket **eredetük** szerint két csoportra bontjuk:

- **Vásárolt készletek**
 - Ide tartoznak az anyagok és áruk. Jellemzőjük, hogy beszerzés útján kerülnek a vállalkozásba.
- **Saját termelésű készleteknek** minősülnek:
 - a befejezetlen termelés és félkész termékek
 - a növendék, hízó- és egyéb állatok
 - a késztermékek

Ezek a vállalkozás termelési folyamatainak anyagi formát öltött termékei. A vállalkozás végső célja ezek értékesítése.

B.I.1. Anyagok

Az anyagok olyan munkatárgyak, amelyek a termelési folyamatban egyszer vesznek részt, értékük teljes egészében átmegy az előállított termék vagy szolgáltatás értékébe. Ide tartoznak a több termelési folyamatban is részt vevő, de éven belül elhasználódó anyagi eszközök is.

Az anyagok közé tartoznak:

- a nyers- és alapanyagok
- a segédanyagok
- az üzemanyagok
- a fűtőanyagok
- a fenntartási anyagok
- az egyéb anyagok anyagi eszközök (pl. szerszámok, munkaruhák, gyártóeszközök, stb.).

B.I.2. Befejezetlen termelés, félkész termékek

A befejezetlen termelés olyan saját termelésű készlet, amely a mérleg fordulónapján vagy más

számbavételi időpontban még megmunkálás alatt áll, de azon legalább egy lényeges munkaműveletet már elvégeztek.

Ilyenek például a kiszabott ruha, az összeszerelés alatt álló gép.

Félkész termék minden olyan termék, amely a vállalkozáson belül legalább egy teljes megmunkálási folyamaton végigment, raktárra vehető, vagy így vették raktárra, de még nem késztermék, mert a vállalkozásnál további megmunkálásra kerülhet (azonban el is adható).

Ilyen lehet például a kerékpárgyárban a saját előállítású kerék vagy a csapágy.

B.1.3. Növendék, hízó- és egyéb állatok

Ide azok az állatok sorolandók, amelyek a tartás költségei eredményeként növekednek, súlyuk gyarapszik, függetlenül attól, hogy a vállalkozási tevékenységet mennyi ideig szolgálják.

A tenyészállatokkal ellentétben tehát ezeknél nem a szaporulat a cél, hanem az "állat"-termék előállítása.

Fontos! A növendék, hízó- és egyéb állatokat akkor is saját termelésűnek kell tekinteni, ha azok beszerzés útján kerültek a vállalkozásba!

B.1.4. Késztermékek

A késztermék olyan saját termelésű készlet, amely a vállalkozáson belül valamennyi termelési és feldolgozási folyamaton átment, megfelel a vele szemben támasztott követelményeknek, késztermékként raktárra vehető és értékesíthető.

B.1.5. Áruk

Az áru olyan vásárolt készlet vagy szolgáltatás, amelyet a vállalkozás továbbértékesítési céllal szerez be, és változatlan állapotban adja tovább, bár értéke változhat.

Az áruk közé soroljuk:

- a kereskedelmi árukat
- a betétdíjas göngyölegeket (ezek olyan csomagolási anyagok, amelyeknek az a rendeltetése, hogy a terméket megóvják a rongálódástól, pl. hordó, palack, láda, raklap stb.)
- a közvetített szolgáltatásokat (a gazdálkodó által saját nevében vásárolt és harmadik személlyel - a megrendelőjével - kötött szerződés alapján változatlan formában továbbértékesített szolgáltatás)

B.1.6. Készletekre adott előlegek

A készletekre adott előleg egy olyan követelés, amely abból ered, hogy a vállalkozás az anyag, áru tényleges beszerzése előtt ad át pénzeszközt a szállítónak.

A fizetett összeget a jövőbeni rendeltetése miatt kell a készletek körébe tartozónak tekinteni.

Fontos! A készletekre adott előleg nyilvántartásba vétele az átutalással (fizetéssel) egyidejűleg történik!

B.II Követelések

A követelések jogszerű, teljesített és elismert fizetési igények.

Vizsgáljuk meg, mi a követelések definíciójának tartalma!

- a követelések **pénzben kifejezett fizetési igények**
- **jogszerűek**, mert szerződésen vagy jogszabályon alapulnak
- olyan igények, amelyek a vállalkozás által már **teljesített** és a másik fél által elfogadott **elismert** teljesítéshez kapcsolódnak

A követelés akkor keletkezik, ha a vállalkozás terméket értékesít vagy szolgáltatást nyújt - ezzel a kétoldalú ügyletnek az egyik része (a teljesítés) megtörtént (és azt a másik fél felismerte) , a pénzügyi rendezés viszont még nem következett be (nem fizették ki az ellenértéket). A vállalkozás követelése tehát a kiegyenlítésig áll fenn. Készpénzes értékesítésnél a teljesítés és a pénzügyi rendezés egybeesik, ebben az esetben követelés nem keletkezik.

A mérlegben a B.II. Követelések mérlegcsoport tételei a következők:

1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)
2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben
3. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
4. Váltókövetelések
5. Egyéb követelések
6. Követelések értékelési különbözete
7. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete

B.II.1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)

A vevői követelések termék eladásából, idegeneknek végzett szolgáltatásból erednek. Fontos megjegyezni, hogy a vevők között csak azokat a követeléseket lehet kimutatni, amelyek nem kapcsolt vagy egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásnak történt értékesítésből keletkeztek!

B.II.2. Követelések kapcsolt vállalkozással szemben

A kapcsolt vállalkozással szemben fennálló vevői, váltó- vagy egyéb követelésekből származó fizetési igények.

Idézzük fel a kapcsolt vállalkozás fogalmát az előző leckében tanultak alapján!

A definícióból az következik, hogy **bármilyen felsorolt jogcímen** keletkezik a vállalkozásnak követelése kapcsolt vállalkozással szemben, azt a B.II.2. mérlegtételben kell kimutatni.

B.II.3. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben

Az egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben fennálló vevői, váltó- vagy egyéb követelésekből származó fizetési igények.

A fogalmi meghatározást az előző mérlegtételnél leírtakkal azonos módon kell értelmezni.

B.II.4. Váltókövetelések

A váltókövetelés a kapott (elfogadott) váltó alapján fennálló fizetési igény. A váltó elfogadásával a vállalkozás hitelezői pozícióba kerül (váltóbirtokos lesz).

Elevenítse fel Pénzügyi alaptanból a váltóval kapcsolatosan tanultakat! Ismétlje át a váltó fogalmát, fajtáit, a váltókellékeket, a váltóműveleteket!

Váltókövetelés két módon keletkezhet:

- ha az adós váltóval egyenlíti ki a tartozását (ebben az esetben csak a követelés jogcíme változik meg, pl. vevői követelés váltóköveteléssé válik)
- átengedett pénzösszeg fejében elfogadott váltó (ezt fináncváltónak nevezzük)

B.II.5. Egyéb követelések

Egyéb követelések mindazok a követelések, amelyek az előzőekben nevesített négy követelés egyikébe sem sorolhatók be.

Az egyéb követelések közé tartoznak:

- a munkavállalók tartozásai
- a költségvetési kiutalási igények (támogatások, adótúlfizetések)
- rövid lejáratra kölcsönadott pénzeszközök stb.

Fontos! Itt kell kimutatni a hosszú lejáratra adott kölcsönökből, bankbetétekből az éven belül esedékes összeget is!

B.II.6. Követelések értékelési különbözete

B.II.7. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete

Ezek a mérlegtételek a kereskedelmi célúnak minősített követelések, illetve a nem fedezeti céllal kötött származékos ügyletek (pénzügyi instrumentumok) aktuális **valós értékeléséből származó** pozitív különbözete (A **valós értékelés fogalmát** lásd az előző lecke utolsó címszavánál!).

B.III. Értékpapírok

A forgóeszközök között nyilvántartott értékpapírok más (külső) vállalkozásban rövid távra lekötött hitelviszonyt vagy tulajdonviszonyt megtestesítő eszközök, amelyek elsődleges célja a rövid távú jövedelemszerzés. Ide tartoznak a saját részvények és saját üzletrészek is.

Emlékeztetőül ismétlje át a Pénzügyi alaptan keretében tanultak alapján az **értékpapírok** fogalmát, típusait, fajtáit és főbb jellemzőit!

Fontos megjegyezni, hogy az értékpapírok befektetett vagy forgóeszközök közé történő besorolását a **befektetés célja** határozza meg. Ha **rövid távú forgatási, jövedelemszerzési célzattal** (például árfolyamnyereség reményében) vásárolunk értékpapírt, azt (a lejáratától függetlenül) a forgóeszközök között kell nyilvántartani. A befektetett pénzügyi eszközök közül ide tartoznak azok az értékpapírok is, amelyek a tárgyévet követő üzleti évben lejárnak, esedékessé válnak.

A tulajdoni részesedést jelentő értékpapírok esetében a mérlegtételek szerinti besoroláskor minősíteni kell a befektetés jellegét is (a kibocsátó kapcsolt vállalkozás vagy egyéb részesedési viszonyú vállalkozás).

A fentiek figyelembe vételével a mérlegben az **értékpapírokat az alábbiak szerint**

csoportosítjuk:

1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban
2. Egyéb részesedés
3. Saját részvények, saját üzletrészek
4. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
5. Értékpapírok értékelési különbözete

B.III.1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban

B.III.2. Egyéb részesedés

Itt kell kimutatni azokat a forgatási célú tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket (részesedéseket), amelyek kapcsolt vállalkozáshoz (B.III.1.), illetve egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozáshoz (B.III.2.) kötődnek.

A II. fejezet 5. **lecke** alapján tekintse át a vállalkozások között fennálló tulajdonosi viszonyok lehetséges formáit!

B.III.3. Saját részvények, saját üzletrészek

A saját részvények, saját üzletrészek a gazdasági társaság által visszavásárolt (megszerzett) saját tulajdoni hányadok bekerülési (könyv szerinti) értéke.

A részvénytársaságok a saját részvényeiket, a kft.-k a saját üzletrészeiket a Gazdasági társaságokról szóló törvényben és a Számviteli törvényben rögzített szabályok szerint a részvényesektől, tulajdonosoktól, tagoktól visszavásárolhatják. Ennek több oka és célja is lehet (részvényes vagy tag kiválása a társaságból, piaci árfolyam befolyásolása, árfolyamnyereség elérése, tőkeleszállítás előfeltételeinek megteremtése stb.).

A saját részvények, saját üzletrészek csak a forgatási célú értékpapírok közé sorolhatók.

A visszavásárlásra vonatkozó törvényi előírások korlátozzák többek között a visszavásárolható tulajdoni hányadok mértékét, továbbá időbeli korlátot is szabnak (általános szabályként a saját részesedést egy éven belül el kell idegeníteni, vagy a jegyzett tőke leszállításával be kell vonni).

B.III. 4. Forgatási célú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

A forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok hitelviszonyon alapuló rövid távú befektetések, amelyeket kamatbevétel, illetve árfolyamnyereség elérése érdekében vásárolt meg a vállalkozás.

B.III.5. Értékpapírok értékelési különbözete

Valós értékelés esetén itt kell kimutatni a forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok valós értékének és könyv szerinti értékének pozitív különbözetét.

B.IV. Pénzeszközök

A forgóeszközök között nyilvántartott pénzeszközök azok a tartósan le nem kötött

vagyontárgyak, amelyek készpénzben, elektronikus pénzeszközben, csekkben vagy bankbetétben állnak a vállalkozás rendelkezésére.

A pénzeszközök összetevői:

- Pénztár, csekkek
- Bankbetétek

B.IV.1. Pénztár, csekkek

A pénztár a hazai (forintpénztár) vagy külföldi fizetőeszközben (valutapénztár) a házipénztárban rendelkezésre álló készpénz összege.

Itt kell kimutatni az elektronikus pénzeszközöket is (bankkártyák, telefonkártyák stb.)!

A csekk: értékpapír (írásbeli fizetési meghagyás), az idegen váltó sajátos formája.

A csekk fajtái: vevőtől elfogadott (kereskedelmi) csekk, utazási csekk, hitellel, csekk-kártya, hitelkártya stb.

Pénzügyi tanulmányai alapján idézze fel a csekkről szerzett ismereteit!

B.IV.2. Bankbetétek

A bankbetét a hitelintézeteknél elhelyezett, tartósan le nem kötött számlapénz.

A vállalkozást jogszabályi előírás kötelezi arra, hogy egy választott hitelintézettel bankszámlaszerződést kössön. A hitelintézet a vállalkozás rendelkezései alapján a betétszámlá(k)ról teljesít kifizetéseket, és ide folynak be a különböző jogcímenek kapott pénzbevételei.

A bankbetétek fajtái:

- elszámolási betétszámla (az üzleti pénzforgalom lebonyolítására szolgál)
- elkülönített betétszámlák (konkrét céllal elhatárolt pénzösszegek)
- devizabetét-számla (a devizában rendelkezésre álló pénzeszközök forgalmának lebonyolítására szolgál)

Összefoglaló kérdések

1. Mely eszközök minősülnek forgóeszköznek?
2. Sorolja fel a forgóeszközök mérlegcsoportjait!
3. Hogyan csoportosítjuk a készleteket eredetük szerint? Ismertesse, milyen készletfajták tartoznak az egyes csoportokba!
4. Mi a különbség a befejezetlen termelés és a félkész termék között?
5. Mitől függ az, hogy az állatokat mely eszközcsoportba soroljuk?
6. Mikor keletkezik követelése a vállalkozásnak?
7. Miben különbözik az adott előleg a vevői követeléstől?
8. Mi a fináncváltó?
9. Milyen szempontok szerint soroljuk az értékpapírokat a befektetett vagy a forgóeszközök közé?
10. Mi a különbség a részesedés és a saját részvény (saját üzletrész) között?
11. A saját részvények, saját üzletrészek mindig forgóeszköznek minősülnek. Miért?
12. Mi a csekk?
13. Mi a különbség az anyagok és az áruk fogalma között?

14. Melyek a göngyölegek ismérvei?

15. Milyen esetben szerepelhetnek a közvetített szolgáltatások a készletek között?

6. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- B.I. Készletek
- B.II. Követelések
- B.III. Értékpapírok
- B.IV. Pénzeszközök

Sorolja be a következő forgóeszközöket a megfelelő mérlegcsoportba!

- lakásépítési betétszámla (1).....
- hitelkártya (2).....
- malac (3).....
- gázolaj (4).....
- járó fogyasztói árkiegészítés (5).....
- visszavásárolt részvény (6).....
- valuta (7).....
- közvetített szolgáltatás (8).....
- fizetési előleg (9).....
- CD (10).....
- kapott váltó (11).....
- elkészült tankönyv (12).....
- mirelit réteslap a pékségben (13).....
- 10 nap múlva fizetendő eladott áru ellenértéke (14).....
- hízókacsa (15).....
- cipőfelsőrész (16).....
- közraktárjegy (17).....
- munkaruha (18).....
- diszkont kincstárjegy (19).....
- hitellevél (20).....

2. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

A kapott váltó:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- () követelés
- () pénzeszköz
- () értékpapír

3. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

A 6 hónapra adott kölcsön:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- befektetett pénzügyi eszköz
- kötelezettség
- követelés

4. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

A továbbértékesítési céllal vásárolt lakás:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- anyag
- ingatlan
- áru

5. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

Az irodába vásárolt vonalzó:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- anyag
- egyéb berendezés, felszerelés
- áru

6. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

A forgatási céllal vásárolt államkötvény:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- befektetett pénzügyi eszköz
- követelés
- értékpapír

7. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

Az áruvásárlásra adott előleg:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- készlet
- beruházás
- követelés

8. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

A húsvéti bárány:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- hízó-, növendék és egyéb állat

- tenyészállat
- anyag

9. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

Az utólagos elszámolásra adott összeg:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- követelés
- kötelezettség
- pénzeszköz

10. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

A csavargyártáshoz vásárolt acél:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- anyag
- áru
- tárgyi eszköz

11. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

Az igényelt exporrtámogatás:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- követelés
- pénzeszköz
- kötelezettség

12. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

A következő állítások közül melyik igaz, melyik hamis?

Ami nem befektetett eszköz, az mind forgóeszköz. (1).....

Az eszköz rendeltetése dönti el, hogy a forgóeszközök közé kerül-e. (2).....

A kétéves lejáratú értékpapír csak befektetett eszköz lehet. (3).....

A csekk sajátos váltó, ezért értékpapírnak minősül. (4).....

A készletekre adott előleget csak a pénzügyi teljesítéskor vesszük nyilvántartásba. (5).....

A titkárnő gyermeke részére vásárolt játékokat a készletek között mutatjuk ki. (6).....

A fordulónapot követő 30. napon lejáratú lekötött bankbetét a pénzeszközök között szerepel a mérlegben. (7).....

Az anyavállalatnak eladott (még ki nem egyenlített) késztermék ellenértéke vevői követelésnek minősül. (8).....

A házőrző kutya egyéb állat. (9).....

A vásárolt naposcsibe saját termelésű készlet. (10).....

Megoldókulcs

- (1) - B.IV. Pénzeszközök
(2) - B.IV. Pénzeszközök
(3) - B.I. Készletek
(4) - B.I. Készletek
(5) - B.II. Követelések
(6) - B.III. Értékpapírok
(7) - B.IV. Pénzeszközök
(8) - B.I. Készletek
(9) - B.II. Követelések
1. feladat: (10) - B.I. Készletek
(11) - B.II. Követelések
(12) - B.I. Készletek
(13) - B.I. Készletek
(14) - B.II. Követelések
(15) - B.I. Készletek
(16) - B.I. Készletek
(17) - B.III. Értékpapírok
(18) - B.I. Készletek
(19) - B.III. Értékpapírok
(20) - B.IV. Pénzeszközök
2. feladat: követelés
3. feladat: követelés
4. feladat: áru
5. feladat: anyag
6. feladat: értékpapír
7. feladat: készlet
8. feladat: hízó-, növendék és egyéb állat
9. feladat: követelés
10. feladat: anyag
11. feladat: követelés
(1) - hamis
(2) - igaz
(3) - hamis
(4) - hamis
12. feladat: (5) - igaz
(6) - hamis
(7) - hamis
(8) - hamis
(9) - hamis
(10) - igaz

7. lecke. Források I.

Ebben a leckében a vállalkozás vagyoni elemeit a származásuk, eredetük szerint csoportosítjuk, és megismerkedünk az egyes csoportok tartalmával, összetevőivel. Tekintsük át a forrásokról tanultakat a [I. fejezet 2. leckéje](#) alapján!

A mérleg **forrásoldala négy főcsoportot** foglal magában.
Ezek:

- **D. Saját tőke**

- **E. Céltartalékok**
- **F. Kötelezettségek**
- **G. Passzív időbeli elhatárolások**

A négy összetevőből az E. Céltartalékok és a G. Passzív időbeli elhatárolások mérlegfőcsoportot számításokkal határozzuk meg. E tantárgy keretében részletesebben a D. Saját tőkével és a F. Kötelezettségekkel foglalkozunk.

D. Saját tőke

A saját tőke a vállalkozás vagyonának saját forrása. Az a tőkerész, amelyet a vállalkozás a tulajdonosoktól időbeli korlátozás nélkül véglegesen megkapott, és azzal a vállalkozás szabadon rendelkezhet

- a tulajdonosok az adózott eredményből a vállalkozásban hagytak
- meghatározott eszközök felértékelése útján képeztek
- jogszabályok a saját tőke elemei közé sorolnak

A saját tőke mérlegcsoportjai:

- I. Jegyzett tőke
 - ebből: a.) visszavásárolt tulajdonosi részesedés névértéken (tájékoztató adat)
- II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke
- III. Tőketartalék
- IV. Eredménytartalék
- V. Lekötött tartalék
- VI. Értékelési tartalék
 - 1. Értékhelyesbítés értékelési tartaléka
 - 2. Valós értékelés értékelési tartaléka
- VII. Mérleg szerinti eredmény

D.I. Jegyzett tőke

Jegyzett tőke az a tőkerész, amelyet a tulajdonosok a vállalkozás alapításakor, illetve tőkeemeléskor időbeli korlátozás nélkül bocsátottak a vállalkozás rendelkezésére azért, hogy abban tagsági jogot, tulajdonosi részesedést szerezzenek.

A jegyzett tőke megjelenési formái:

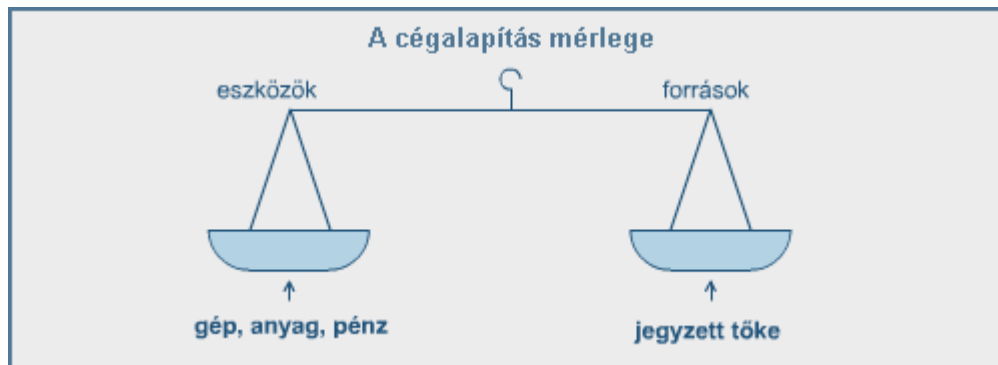
- részvénytársaságnál: részvénytőke, alaptőke
- kft-nél, közhasznú társaságnál: törzstőke
- közkereseti társaságnál: vagyoni hozzájárulás
- betéti társaságnál: vagyoni betét
- szövetkezetnél: szövetkezeti vagyon
- állami vállalatnál: alapítói vagyon.

Az alapítók (tulajdonosok) a jegyzett tőkét két formában bocsáthatják a vállalkozás rendelkezésére:

- pénzbani hozzájárulásként
- nem pénzbani hozzájárulásként (tárgyi eszközt, készletet, értékpapírt, forgalomképes

eszközt adnak át = ezt nevezzük **apportnak**)

A vállalkozások alapításának és tőkeemelésének jogi feltételeivel a Gazdasági jog, a gazdasági feltételeivel a Vállalatgazdaságtan című tantárgy keretében ismerkednek meg.

A jegyzett tőke a saját tőke **állandó eleme**. Csak a tulajdonosok elhatározása alapján változhat tőkeemelés vagy tőkeleszállítás útján.

D.II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke

A jegyzett, de még be nem fizetett tőke lényegében a vállalkozásnak az alapítókkal (tulajdonosokkal) szemben fennálló követelése, amit az alapítóknak (tulajdonosoknak) a jegyzett tőkére még teljesíteniük kell.

Alapításkor (tőkeemeléskor) a tulajdonosok dönthetnek úgy, hogy a vagyoni hozzájárulás egy részét (legfeljebb a törvényben meghatározott összeg erejéig és feltételek fennállása esetén) nem az alapításkor (tőkeemeléskor) - a létesítő okirat aláírásával egyidejűleg -, hanem azt követően adják át a vállalkozásnak. A teljesítésig ez a mérlegsor mutatja a kötelezettségüket.

Vegyük észre! A nem teljesített jegyzett tőke **csökkenti** a saját tőke összegét! A mérlegben mindig negatív előjelű.

D.III. Tőketartalék

A tőketartalék a saját tőkének az az eleme, amelyet a tagok, tulajdonosok - alapításkor, tőkeemeléskor - ellenszolgáltatás nélkül, véglegesen bocsátanak a vállalkozás rendelkezésére, de a jegyzett tőke részeként a cégbíróságon nem jegyeztetik be.

A tagok, tulajdonosok a tőketartalékként átadott eszközökkel növelik a vállalkozás stabilitását, sajáttőke-erejét. A tőketartalék csak pozitív lehet.

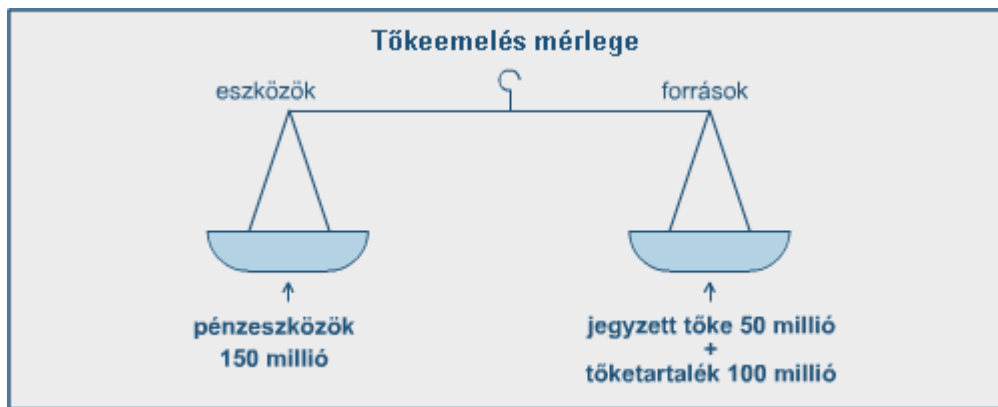
Példa:

Nézzünk egy példát a tőketartalék keletkezésére!

Egy részvénytársaság tulajdonosai nyilvános részvénykibocsátás útján emelik a vállalkozás alaptőkéjét. A lejegyezhető részvények száma 5 000 db, névértéke 10 000 Ft/db, amit 300 %-os kibocsátási árfolyamon hirdetnek meg. Sikeres részvényjegyzés esetén a befolyt pénzüsszeg $5\,000 \times 10\,000 \times 300\% = 150\,000$ ezer Ft (ennyivel nő az eszközök értéke). Miből ered az eszköznövekmény?

A jegyzett tőke $5\,000 \times 10\,000 = 50\,000$ ezer Ft-tal nő, a $150\,000$ ezer - $50\,000$ ezer = $100\,000$ ezer Ft különbség a tőketartalékba kerül.

A kibocsátott részvények árfolyamértékének és névértékének pozitív különbségét ázsiónak nevezzük.

D.IV. Eredménytartalék

Az eredménytartalék jellemzően a tárgyévet megelőző években folytatott gazdálkodás mérleg szerinti eredményének halmozott összege.

Nyereséges gazdálkodás esetén a vállalkozásnál maradó eredmény tehermentes tiszta jövedelem, a saját vagyon (saját tőke) növekménye. Ha a vállalkozás az üzleti évben veszteséget realizált, ez azt jelenti, hogy felélte vagyonának egy részét, a saját tőkéje csökken.

Az üzleti év eredménye a tárgyidőszakot követően átvezetéssel kerül az eredménytartalékba. Attól függően, hogy a korábbi évek eredménye hogyan alakult, az eredménytartalék lehet pozitív vagy negatív érték.

Az eredménytartalék egyéb összetevőivel a későbbi tanulmányaik során ismerkednek meg.

D.V. Lekötött tartalék

A lekötött tartalék a nem szabad tőketartalék és eredménytartalék összegének elkülönített kimutatását jelenti, a saját tőke felhasználási lehetőségének korlátozása céljából.

A lecke elején a saját tőkét mint szabad rendelkezésű vállalkozási vagyont definiáltuk. A számviteli törvény azonban meghatározott esetekben korlátozza a jegyzett tőkén felüli vagyon (tőketartalék, eredménytartalék) felhasználását a tulajdonosoknak történő osztalékfizetésre, a jegyzett tőke felemelésére (az osztalékalap megnövelésére).

A lekötött tartalék tehát a saját tőke belső átcsoportosítása révén keletkezik. Csak pozitív értéket vehet fel.

A lekötés jogcímeivel későbbi számviteli tanulmányaink során fogunk részletesen megismerkedni. Itt csak példaszerűen sorolunk fel néhány esetet.

- A meglévő tőketartalékból kell lekötöni:
 - szövetkezetenél a fel nem osztható vagyon értékét
 - a saját elhatározásból vagy jogszabály alapján meghatározott összegeket
- Az eredménytartalékból kell lekötöni (még akkor is, ha az emiatt negatív értéket vesz fel):
 - saját részvények, saját üzletrészek visszavásárlási értékét
 - az alapítás-átszervezés, valamint a kísérleti fejlesztés könyv szerinti értékét
 - a lekötendő tőketartalékot, ha arra a tőketartalék nem nyújt fedezetet stb

D.VI. Értékelési tartalék

Az értékelési tartalék az értékhelyesbítéssel, illetve értékelési különbözettel megegyező összegű saját forrás.

Térjünk vissza az előző lecke utolsó címszavára, ahol a piaci értéken és a valós értéken történő értékelés lehetőségével ismerkedtünk meg.

Ha a vállalkozás él a piaci értékelés lehetőségével a befektetett eszközök törvény által meghatározott körére vonatkozóan, az eszközök piaci értékének és könyv szerinti értékének **pozitív különbözetét a mérleg eszközoldalán külön tételben értékhelyesbítésként** mutatja ki.

Az értékhelyesbítések összegének forrása a **D.VI.1. Érték helyesbítés értékelési tartaléka**.

A valós értékelés alkalmazása esetén az értékelés alá vonható eszközök valós értékének és könyv szerinti értékének **pozitív különbözete** az egyes eszközcsoportokban az **értékelési különbözet** mérlegtételein elkülönítetten jelenik meg, ezek forrása a **D.VI.2. Valós értékelés értékelési tartaléka**.

Az értékelési tartalékok csak pozitív értéket mutathatnak.

D.VII. Mérleg szerinti eredmény

A mérleg szerinti eredmény a tárgyévben realizált adózott eredményből a tagok, tulajdonosok által a vállalkozásban visszahagyott vagyonrész, az üzleti év tevékenysége eredményének hozzájárulása a vállalkozás saját tőkéjéhez.

Mint már azt az eredménytartalék tárgyalása során megismertük, a mérleg szerinti eredmény lehet pozitív (nyereséges gazdálkodás esetén) vagy negatív (ha a gazdálkodás a tárgyévben veszteséges volt).

Az üzleti évben realizált mérleg szerinti eredményt a következő év nyitását követően átvezetjük az eredménytartalékba.

Az eredmény megállapításának módszereit az eredménykimutatás tárgyalása során fogjuk elsajátítani.

8. lecke. Források II.

A források másik legjelentősebb körét a kötelezettségek alkotják.

F. Kötelezettségek

A kötelezettségek jogszabályi előírásokból, teljesített szerződésekből eredő, általában pénzformában kiegyenlítendő vagy előlegként átvett pénzeszközhöz kapcsolódó (szolgáltatási ígéretet jelentő), a vállalkozás által elismert tartozások. Kapcsolódhatnak áruszállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz (hitel, kölcsön), állami költségvetést megillető tartozásokhoz, alapítókka, munkavállalókkal szembeni tartozásokhoz.

A definícióból a következő **lényeges elemeket** kell kiemelni:

- a kötelezettség **jogszabályon, szerződésen, megállapodáson alapul**
- a másik fél által a **teljesítés megtörtént**
- a mérlegben akkor szerepeltethető, ha azt a **vállalkozás már elfogadta**, elismerte

- jellemzően **pénzformában** kerül kiegyenlítésre
- a kötelezettség gazdasági tartalmát tekintve az **eszközök** olyan **idegen (ideiglenes) forrása**, amely a megfizetésig vagy visszafizetésig áll a vállalkozás rendelkezésére

A számviteli törvény a **lejáratú idő (esedékesség) szerint csoportosítja** a kötelezettségeket.

Összetevői (mérlegcsoportjai):

- **I. Hátrasorolt kötelezettségek**
- **II. Hosszú lejáratú kötelezettségek**
- **III. Rövid lejáratú kötelezettségek**

F.I. Hátrasorolt kötelezettségek

A hátrasorolt kötelezettségek olyan hosszú lejáratra kapott kölcsönök, melyeket a tulajdonosok, hitelezők azért bocsátanak a vállalkozás rendelkezésére, hogy annak zavartalan működését elősegítsék.

Miben különböznek a hátrasorolt kötelezettségek a hosszú lejáratú kötelezettségektől?

Vegyük sorra a sajátos jellemzőiket!

- a kölcsön **visszafizetési határideje** meghatározatlan, vagy egy jövőbeni eseménytől függ, de eredeti futamideje öt évet meghaladó lejáratú
- a kölcsön **törlesztése** az eredeti lejárat vagy a szerződésben kikötött felmondási idő előtt nem lehetséges
- e kapott kölcsönöket be lehet vonni a **vállalkozás adósságainak** rendezésébe
- felszámolás vagy csőd esetén csak a **többi hitelező kielégítése után** kerülhet sor a visszafizetésükre (ezért nevezik hátrasorolt kötelezettségeknak)

A hátrasorolt kötelezettségek mérlegtételei:

1. Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
2. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
3. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben

A **II. fejezet 5. lecke** alapján idézze fel a kapcsolt vállalkozás és az egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozás fogalmát!

F.II. Hosszú lejáratú kötelezettségek

Hosszú lejáratú kötelezettség az az egy évnél hosszabb futamidejű tartozás, amely nem tartozik a hátrasorolt kötelezettségek közé.

Összetevői (mérlegtételei):

1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök
2. Átváltoztatható kötvények
3. Tartozások kötvénykibocsátásból
4. Beruházási és fejlesztési hitelek
5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
7. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben

8. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

F.II.1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök

A hosszú lejáratra kapott kölcsön a vállalkozás nem hitelintézetekkel (hanem más gazdálkodó szervezetekkel vagy magánszemélyekkel) kötött szerződés szerint egy éven túli lejáratra kapott pénzbevétel miatti tartozás, függetlenül a pénz felhasználási céljától.

F.II.2. Átváltoztatható kötvények

Az átváltoztatható kötvény, olyan névre szóló kötvénytartozás, amelyet a kötvénytulajdonos kérésére jogszabályban meghatározott feltételek mellett a kibocsátónak részvénné kell átalakítania.

Ismételje át az átváltoztatható kötvényről tanultakat a Pénzügyi alaptanból szerzett ismeretei alapján!

F.II.3. Tartozások kötvénykibocsátásból

A tartozás kötvénykibocsátásból a vállalkozás által kibocsátott kötvények tulajdonosaival szemben fennálló hosszú lejáratú kötelezettség.

A kötvény a tőkeátcsoportosítás egyik fontos eszköze, az idegen források bevonásának sajátos formája. A kötvény kibocsátásra vonatkozó előírásokat törvény szabályozza.

F.II.4. Beruházási és fejlesztési hitelek

A beruházási és fejlesztési hitel a hitelintézetekkel kötött hitelszerződés alapján beruházási, fejlesztési célra, éven túli lejáratra kapott pénzeszköz miatti tartozás.

F.II.5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek

Az egyéb hosszú lejáratú hitel az az éven túl visszafizetendő, hitelintézet által folyósított pénzösszeg miatti tartozás, amelyet a vállalkozás nem fejlesztésre vagy beruházásra (hanem forgóeszköz beszerzésre) használ fel.

F.II.6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben

F.II.7. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben

E mérlegtételeken kell kimutatni mindazokat a hosszú lejáratú tartozásokat, amelyek kapcsolt vállalkozással, illetve egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben állnak fenn, függetlenül attól, hogy milyen címen keletkeztek (tehát a hosszú lejáratú kötelezettségekből ki kell emelni azokat, amelyek részesedési viszonyban álló vállalkozásokkal szembeni tartozások).

F.II.8. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

Egyéb hosszú lejáratú kötelezettség mindazon kötelezettségek összege, amelyek az előző mérlegtételekbe nem sorolhatók be.

Itt kell kimutatni a pénzügyi lízingből eredő éven túli tartozásokat, valamint a kincstári vagyont

részét képező eszközök kezelésbe vételéhez kapcsolódó kötelezettségeket.

A Pénzügyi alaptanból tekintse át a lízing fogalmát, a pénzügyi és operatív lízing sajátosságait!

A kötelezettségek harmadik csoportját az F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek képezik.

F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek

Rövid lejáratú kötelezettség a vállalkozás mindazon tartozása, amely a mérleg fordulónapját követő egy éven belül esedékes.

A fogalmi meghatározásból következik, hogy itt kell szerepeltetni a hosszú lejáratú kötelezettségek összegéből az egy éven belül esedékessé váló törlesztőrészleteket is.

A rövid lejáratú kötelezettségek mérlegtételei:

1. Rövid lejáratú kölcsönök
1/a. Ebből: átváltoztatható kötvények
2. Rövid lejáratú hitelek
3. Vevőktől kapott előlegek
4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)
5. Váltótartozások
6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben
7. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben
8. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

F.III.1. Rövid lejáratú kölcsönök

A rövid lejáratra kapott kölcsön a vállalkozás nem hitelintézettől (hanem más gazdálkodó szervezettől vagy magánszemélytől) egy éven belüli lejáratra kapott pénzösszeg miatti tartozás.

Ezen a mérlegtételel tájékoztató jelleggel meg kell adni az átváltoztatható kötvények (lásd: F.II.2. mérlegétel) értékéből azt a részt, amelynek beváltása egy éven belül esedékes.

F.III.2. Rövid lejáratú hitelek

A rövid lejáratú hitel a hitelintézetekkel kötött szerződés szerint egy éven belüli lejáratra kapott pénzösszeg miatti tartozás.

A rövid lejáratú hitelek átmeneti pénzhiány áthidalását szolgálják, forgóeszközök finanszírozására és egyéb üzleti célra veszi igénybe a vállalkozás.

F.III.3. Vevőktől kapott előlegek

A vevőktől kapott előleg olyan kötelezettség, amely olyan esetben keletkezik, ha a vevő az áruszállítás, szolgáltatás teljesítését megelőzően pénzeszközöket bocsát a vállalkozás rendelkezésére.

A kapott előleget a pénzügyi rendezéssel egyidejűleg kell nyilvántartásba venni. A kötelezettség mindaddig fennáll, amíg a szerződés szerinti teljesítés meg nem történt, vagy a teljesítés meghiúsulása miatt az előleg visszafizetésre nem került.

F.III.4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból

A szállítói tartozások azok a rövid lejáratú kötelezettségek, amelyek eszközbeszerzésből vagy idegenek által nyújtott szolgáltatások igénybevételéből erednek.

A kötelezettség keletkezésének az az oka, hogy a termék átvételének, a szolgáltatás teljesítésének időpontjában - azzal egyidejűleg - az ellenérték megfizetése nem történik meg, azt az üzleti partnernek a vállalkozás csak később, a megállapodás szerinti időpontban teljesíti. A tartozás az üzleti partner teljesítése és az ellenérték megfizetése közötti időszakban áll fenn.

F.III.5. Váltótartozások

A váltótartozás a szállítóval vagy más hitelezővel szembeni kötelezettség ellenében kiállított váltó alapján fennálló tartozás.

Ismételjük át újra, amit a váltóról tudni kell! (Lásd a B.II.4. mérlegtétele)

Vegyük észre! Váltó kiállítása esetén csak a kötelezettség jogcíme változik meg.

F.III.6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben

F.III.7. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben

E mérlegtételeken kell kimutatni mindazon éven belül esedékes kötelezettségeket, amelyek kapcsolt vállalkozással, illetve egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben állnak fenn, függetlenül attól, hogy azok milyen jogcímen keletkeztek.

F.III.8. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

Egyéb rövid lejáratú kötelezettségnek minősülnek az állami költségvetéssel, önkormányzatokkal, munkavállalókkal szembeni tartozások, továbbá mindazon rövid lejáratú kötelezettségek, amelyek az előzőekben nevesített mérlegtételekben nem szerepeltethetők.

Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek többek között:

- a munkavállalók munkavégzéséből eredő kötelezettségek (pl. bérfizetési kötelezettség)
- a társadalombiztosítással elszámolandó összegek (pl. a munkabérek után fizetendő járulékok)
- adóhatóságokkal szembeni kötelezettségek (adó- és vámtartozások)
- egyéb be nem sorolt kötelezettségek (pl. kártérítési tartozások)

Összefoglalva

A vállalkozás kötelezettségeit más kifejezéssel **idegen forrásnak** vagy **idegen tőkének** nevezzük. Ezeknek a forrásoknak az a legfőbb sajátossága, hogy csak **ideiglenesen** állnak a vállalkozás rendelkezésére. A vállalkozás összes vagyonán belüli részarányuk az **eladósodás mértékét** fejezik ki.

Összefoglaló kérdések

1. Sorolja fel a források mérlegfőcsoportjait!
2. Miben különbözik a saját tőke és a kötelezettségek?
3. A saját tőkén belül melyek azok az összetevők, amelyek valójában nem növelik a saját tőke összegét?
4. Mi a közös, mi az eltérés a jegyzett tőke és a tőketartalék fogalmában?
5. Miből származik a vállalkozás értékelési tartaléka?
6. Milyen jogcímen keletkezhetnek kötelezettségei a vállalkozásnak?
7. Mi a különbség a követelés és a kötelezettség között?
8. Milyen lejáratúak az egyes mérlegcsoportokba tartozó kötelezettségek?
9. Mi különbözteti meg a hátrasorolt kötelezettségeket a hosszú lejáratú kötelezettségektől?
10. Mi a különbség a hitel és a kölcsön között?
11. Magyarázza meg, miért szerepelnek az átváltoztatható kötvények a Kötelezettségek mérlegfőcsoportban!
12. Miből keletkeznek a vállalkozás szállítói kötelezettségei?
13. Miért nem a vevői követelések állományát csökkentő tétel a vevőktől kapott előleg?
14. Változik-e a kötelezettségek állománya váltókiállítás (váltókibocsátás) esetén? Miért?
15. Szerepelhet-e a váltótartozás a hosszú lejáratú kötelezettségek között? Miért?

8. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- +
- -
- mindkettő

Milyen előjelűek lehetnek a Saját tőke csoportjai?

- I. Jegyzett tőke (1).....
- II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke (2).....
- III. Tőketartalék (3).....
- IV. Eredménytartalék (4).....
- V. Lekötött tartalék (5).....
- VI. Értékelési tartalék (6).....
- VII. Mérleg szerinti eredmény (7).....

2. feladat - szókitöltés

Sorolja be a megfelelő mérlegféloldalra az alábbi rövid lejáratú kötelezettségeket!

- Beruházási és fejlesztési hitel következő évben esedékes törlesztő részlete (1).....
- Gázfogyasztás 10 nap múlva fizetendő díja (2).....
- 6 hónap múlva beváltandó, átváltoztatható kötvény (3).....
- Közös vezetésű vállalatától kapott kölcsön (4).....
- Munkavállalóktól levont személyi jövedelemadó (5).....
- Társult vállalkozástól vásárolt késztermék, amelyet 30 napon belül kell kiegyenlíteni (6).....

- Vevőktől kapott előleg (7).....
Fizetendő társasági adó (8).....
Vámtartozás (9).....
20 nap múlva esedékes anyagbeszerzés ellenértéke (10).....
Késedelmi kamatterhelés a szállítótól (11).....
Folyószámlahitel (12).....
Kölcsöntartozás ellenében kibocsátott váltó (13).....
Adóbírság (14).....
Üzleti partnertől kapott kölcsön (15).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

3. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

A társult vállalkozással szemben fennálló szállítói kötelezettség:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- rövid lejáratú kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben
- szállítók
- egyéb hosszú lejáratú kötelezettség

4. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Informatikai hálózat fejlesztésére felvett három éves lejáratú hitel:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- pénzeszköz
- beruházás
- beruházási és fejlesztési hitel

5. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Magánszemélytől 2 hónapra kapott kölcsön:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- befektetett pénzügyi eszköz
- pénzeszköz
- rövid lejáratú kölcsön

6. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Kibocsátott váltó

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- váltókövetelés
- váltótartozás
- értékpapír

7. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

36 hónapos futamidőre lízingbe vett személygépkocsi lízingdíja:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- beruházás
- beruházási és fejlesztési hitel
- egyéb hosszú lejáratú kötelezettség

8. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Jegyzett, de nem fizetett tőke:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- követelés
- kötelezettség
- egyik sem

9. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Épületkivitelezőnek előre átutalt összeg:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- vevőktől kapott előleg
- beruházás
- beruházásra adott előleg

10. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Apportként átvett letéti jegy:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- jegyzett, de be nem fizetett tőke
- jegyzett tőke
- értékpapír

11. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

A kibocsátott kötvény:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- értékpapír
- egyéb hosszú lejáratú kötelezettség
- tartozások kötvénykibocsátásból

12. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Az adótúlfizetés:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- egyéb rövid lejáratú kötelezettség
- egyéb követelés
- negatív egyéb rövid lejáratú kötelezettség

13. feladat - egyszeres választás

Állapítsa meg a helyes összeget!

A vállalat él a piaci értékelés lehetőségével. Az értékelés eredménye a következő (ezer Ft-ban):

	piaci érték	könyv szerinti érték
telekingatlan	30 000	5 000
raktárépület	52 500	13 710
kft.-üzletrész	2 100	4 885

Mennyi az értékelési tartalék összege?

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- 2 785 ezer Ft
- 61 005 ezer Ft
- 63 790 ezer Ft

14. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- 13 000 ezer Ft
- 23 000 ezer Ft
- 30 000 ezer Ft

Állapítsa meg a helyes összeget!

Az újonnan alakuló vállalkozás társasági szerződése szerint a jegyzett tőke 30 000 ezer Ft. Az alapítók a létesítő okirat aláírásával egyidejűleg átutaltak a vállalkozás számlájára 13 000 ezer Ft-ot, és átadtak 10 000 ezer Ft értékű apportot.

Mennyi a társaság jegyzett tőkéje? (1).....

Mennyi a társaság saját tőkéje? (2).....

15. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezések egyikével:

- 9 450 ezer Ft
- 14 850 ezer Ft
- 16 200 ezer Ft

Állapítsa meg a helyes összeget!

A társaság 36 havi futamidejű pénzügyi lízingkonstrukcióban 16 200 ezer Ft értékű gépsort szerzett be 2004-ben. A havi törlesztési díj 450 ezer Ft, az első részlet 2004. október 20-án volt esedékes.

Mennyi volt az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek állománya a 2004. évi mérlegben? (1).....

16. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- a jegyzett tőkét
- a mérleg szerinti eredményt
- a tőketartalékot

Mennyi lesz a nyilvános részvénykibocsátás ársziója,

ha az rt. 10 000 db, egyenként 10 000 Ft névértékű részvényét 270 %-os árfolyamon lehet

jegyezni? (1).....

a pénzeszközök állományának növekménye: (2).....

az ázsio növeli: (3).....

Megoldókulcs

- (1) - +
(2) - -
(3) - +
1. feladat: (4) - mindkettő
(5) - +
(6) - +
(7) - mindkettő
- (1) - 2
(2) - 4
(3) - 1
(4) - 6
(5) - 8
(6) - 6
(7) - 3
2. feladat: (8) - 8
(9) - 8
(10) - 4
(11) - 8
(12) - 2
(13) - 5
(14) - 8
(15) - 1
3. feladat: rövid lejáratú kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben
4. feladat: beruházási és fejlesztési hitel
5. feladat: rövid lejáratú kölcsön
6. feladat: váltótartozás
7. feladat: egyéb hosszú lejáratú kötelezettség
8. feladat: egyik sem
9. feladat: beruházásra adott előleg
10. feladat: értékpapír
11. feladat: tartozások kötvénykibocsátásból
12. feladat: egyéb követelés
13. feladat: 63 790 ezer Ft
14. feladat: (1) - 30 000 ezer Ft
(2) - 23 000 ezer Ft
15. feladat: (1) - 9 450 ezer Ft
16. feladat: (1) - 170 millió Ft
(2) - 270 millió Ft
(3) - a tőketartalékot

9. lecke. Az eredménykimutatásról általában

Ismételjük át a következőket!

Az éves (és az egyszerűsített éves beszámoló) beszámoló mellékletei (részei):

- a mérleg
- az eredménykimutatás
- a kiegészítő melléklet

A **mérleg** fogalmával, szerkezetével, egyes tételeinek tartalmával az előző leckékben megismerkedtünk. Vizsgálatunk tárgya most az **eredménykimutatás**.

A vállalkozás célja rövid távon nyereség elérése, profit realizálása, hosszú távon a vagyon bővítése, a befektetett tőke gyarapítása.

A vállalkozás tulajdonosai azzal a szándékkal viszik be a vagyonukat a vállalkozásba, hogy ott profitot, nyereséget realizáljanak. Ha a vállalkozásból a tulajdonosok a nyereséget nem vonják ki, akkor az a vállalkozás vagyonát bővíti (gyarapítja).

A nyereség és a vagyon között szoros kapcsolat áll fenn. A nyereség vagyonbővülésben testesül meg.

A vállalkozási tevékenység eredményességét két módszerrel mérhetjük (Sztanó Imre-Vörös

Miklós: Számviteli alapismeretek 2001 című könyve alapján. Saldo Rt. 2001. Bp.)

1. A vagyon-összehasonlításon alapuló módszer

A vagyon-összehasonlításon alapuló módszert a szakirodalom közvetlen módszernek nevezi.

Lényege, hogy az eredményt a vállalkozás év végi és az év eleji saját tőkéjének (saját vagyonának) különbözete alapján határozzuk meg.

Képletszerűen: $E = St_1 - St_0$,

ahol:

E vállalkozás eredménye

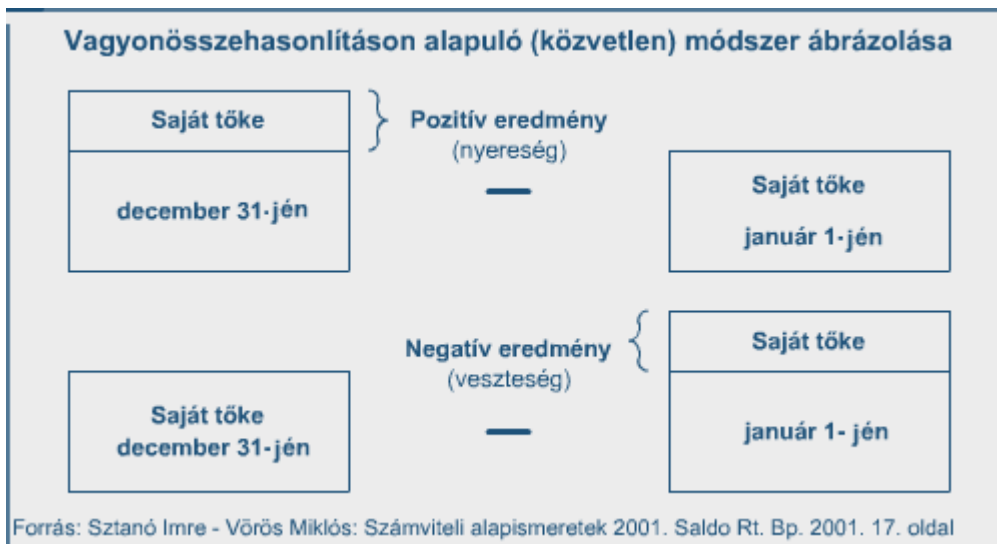
St_1 év végi saját tőke összege

St_0 év eleji saját tőke összege

Az eredmény felvehet pozitív vagy negatív értéket.

- Ha **pozitív**, azt **nyereségnek** hívjuk,
- ha **negatív**, azt **veszteségnek** nevezzük.

Ábrázoljuk az eredménymegállapítás közvetlen módszerét!

2. Az eredménykimutatáson alapuló módszer

Az eredménykimutatáson alapuló módszert a szakirodalom közvetett módszerként említi.

Lényege, hogy az eredményt a vállalkozás az éves bevételeinek és az éves ráfordításainak a különbözeteként állapítja meg.

Képletszerűen: $E = B - R$

ahol:

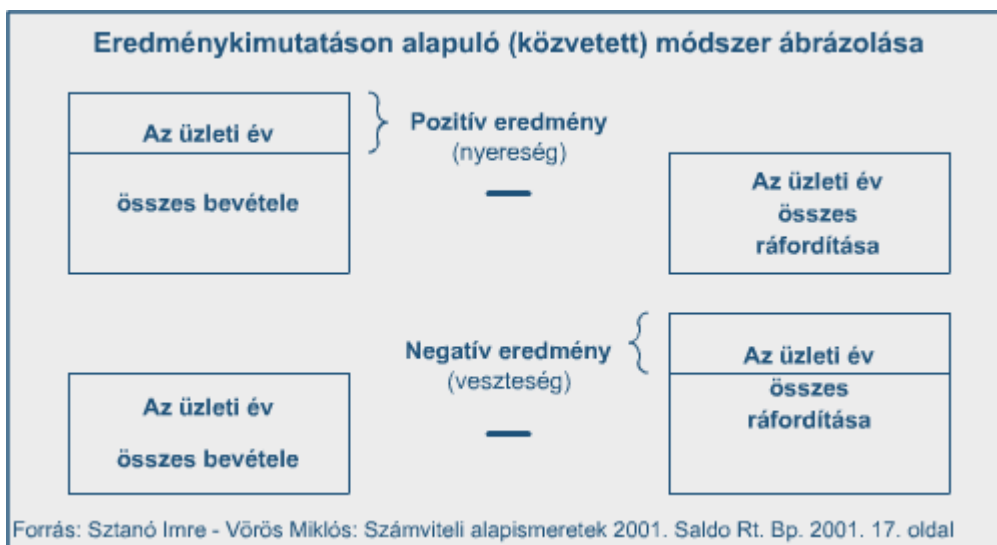
E vállalkozás eredménye

B vállalkozás éves bevételei

R vállalkozás éves ráfordításai

Ha a B nagyobb, mint R, akkor az eredmény : nyereség (pozitív érték), ha a B kisebb, mint R, akkor az eredmény : veszteség (negatív érték).

Ábrázoljuk az eredménymegállapítás közvetett módszerét!

A hazai gyakorlatban az eredménykimutatáson alapuló eredménymegállapítási módszert használjuk.

Az eredménykimutatás olyan számviteli dokumentum, amely meghatározott formában, összevontan pénzügyi értékekben tartalmazza a vállalkozás hozamait (bevételeit) és ráfordításait, valamint az eredmény levezetését és annak felhasználását az üzleti évre vonatkozóan.

A **bevétel** és a **ráfordítás** gyűjtőfogalmak.

A **bevétel** magában foglalja:

- az árbevételt
- az egyéb bevételt
- a pénzügyi műveletek bevételeit
- a rendkívüli bevételeket

A **ráfordítások** összetevői:

- a költségek
- az egyéb ráfordítások
- a pénzügyi műveletek ráfordításai
- a rendkívüli ráfordítások

A felsorolt fogalmakkal az eredménykimutatás tárgyalása során részletesen megismerkedünk.

Mielőtt további ismereteket szerzünk az eredménykimutatásról, rá kell mutatni egy nagyon fontos fogalmi eltérésre.

Számviteli szempontból:

- **bevétel ? pénzbevétel**
- **ráfordítás ? pénzkiadás**

A bevétel a számvitelben az értékesítéshez (realizáláshoz, teljesítéshez) kapcsolódó fogalom, összetevői azt fejezik ki, hogy azok milyen gazdasági tevékenységből származnak. A pénzbevétel a pénztárban vagy a bankban lévő pénzeszköz állományának bővülését jelenti.

A bevétel és a pénzbevétel időnként egybeesik (például készpénzes értékesítésnél), leggyakrabban azonban a bevétel és a pénzbevétel elkülönül egymástól (a pénzügyi teljesítés időben előbb vagy később történik meg, mint a termék átadása, szolgáltatás végzése - a bevétel keletkezése. A vevő előlegfizetése esetén a pénzbevétel megelőzi a bevétel realizálását. Ha a vevővel halasztott fizetésben állapodunk meg, a bevétel a teljesítés napján - a termék átadásakor, a szolgáltatás nyújtásakor - realizálódik, a pénzbevétel később, a fizetési határidő napján jelentkezik). Vannak olyan esetek, amikor a bevétel és a pénzbevétel között nincs összefüggés (például a hitelfelvétel pénzbevételt jelent, de nem minősül bevételnek).

A ráfordítás az üzleti év során felhasznált élő- és holtmunka pénzben kifejezett értéke (= költség), továbbá az anyagi javak kibocsátásának bekerülési értékét öleli fel. A pénzkiadás pénztári és banki pénzmozgás.

A pénzkiadások gyakran egybeesnek a költség (ráfordítás) felmerülésével (például a postán készpénzzel kifizetik a levélfeladás díját), de időben el is térhetnek egymástól (például a 2004. üzleti év után járó vezetői prémiumok kifizetése a beszámoló elfogadását követően, 2005.

április 28-án történik - a ráfordítás 2004-ben merül fel, a pénzkiadás 2005-ben; vagy a 2005. IV. negyedévi irodabérleti díj átutalása 2005. szeptember 20-án - a ráfordítás azonban a IV. negyedévet terheli).

Gyakran nincs kapcsolat a ráfordítás és a pénzkiadás között (például a felvett hitel visszafizetésekor).

Az eredménykimutatás jellemzői:

- A vállalkozás eredményére ható tényezők és az eredmény alakulását mutatja.
- Az eredménykimutatás alapján ismerjük meg a vállalkozás különböző eredménykategóriáit.
- Az eredményt az adott időszakra - az üzleti évre - vonatkozóan mutatja be.
- Nemcsak az eredmény keletkezéséről, hanem annak felhasználásáról is tájékoztatást ad.
- A számviteli törvényben meghatározott szerkezetben készül.
- Az adatokat ezer Ft-ban tartalmazza (százmilliárd forint felett millió forintban).
- Három oszlopot tartalmaz (a mérleghez hasonlóan):
 - az előző évi adatokat,
 - az előző év(ek) módosításait,
 - a tárgyévi adatokat.

Az eredménykimutatás 2 x 2 változatban készíthető el:

- **összköltségeljárással,**
- **forgalmiköltség-eljárással.**

A különbség **tartalmi szempontból** az, hogy az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét részben eltérő kategóriák felhasználásával számítjuk.

Mindkét változaton belül kétféle forma közül választhatnak a vállalkozások:

- **az "A" változat lépcsőzetes felépítésű**
- **a "B" változat mérlegszerű felépítésű**

A két forma között az **eltérés csak alaki (formai) jellegű.**

Eredménykimutatás összköltség-eljárással, "A" változat
Eredménykimutatás összköltség-eljárással, "B" változat
Eredménykimutatás forgalmiköltség-eljárással, "A" változat
Eredménykimutatás forgalmiköltség-eljárással, "B" változat

Az eredménykimutatás kategóriáinak csoportosítása:

- **Főcsoportok** (eredménykategóriák) - ezeket az ábécé nagybetűivel jelöljük.
- **Csoportok** (bevételek és ráfordítások) - ezek római számmal jelölt kategóriák.
- **Tételek** (bevételek és ráfordítások kategóriái) - ezek arab számmal jelöltek (az egyszerűsített éves beszámoló eredménykimutatása nem tartalmazza).

Az eredménykimutatásban az alábbi eredménykategóriákat definiáljuk:

A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye

Azt mutatja meg, hogy a vállalkozás mennyire volt sikeres az üzletmenetben (termék,

szolgáltatás termelésében, eladásában)

A vállalkozás választhat, hogy

- összköltségeljárással vagy
- forgalmiköltség-eljárással

állapítja meg az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét.

Bármelyik módszert választja, az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye összegszerűen nem térhet el.

B. Pénzügyi műveletek eredménye

Arról tájékoztat, hogy a vállalkozás mennyire volt sikeres a pénzügyi tranzakciókban.

C. Szokásos vállalkozási eredmény (?A?B)

Az előző két eredménykategória összevonásával számítjuk ki.

Tartalmilag a rendes, szokásos üzletmenet során realizált eredményt mutatja.

D. Rendkívüli eredmény

A rendkívüli tételek üzleti év eredményére gyakorolt hatását mutatja.

A rendkívüli tételek olyan bevételek és ráfordítások, amelyek a rendes üzletmeneten kívül esnek, a szokásos vállalkozási tevékenységgel nem állnak közvetlen kapcsolatban.

E. Adózás előtti eredmény (?C?D)

Az üzleti évben a vállalkozás által gazdaságilag realizált eredményről tájékoztat.

F. Adózott eredmény

Pozitív érték (nyereség) esetén azt mutatja meg, hogy az adófizetési kötelezettség levonása után milyen összeg felett rendelkeznek a tulajdonosok.

Negatív érték (veszteség) esetén a vállalkozás saját vagyonában bekövetkezett tárgyévi csökkenést fejezi ki.

G. Mérleg szerinti eredmény

A pozitív adózott eredményből a tulajdonosok osztalékban részesülhetnek. Ha az adózott eredmény negatív, vagy a pozitív összeg kisebb a tulajdonosok osztalékigényénél, eredménytartalékból kiegészíthető.

A mérleg szerinti eredmény az osztalék levonása után a vállalkozásnál maradó, a saját tőke állományát növelő összeg.

Veszteséges gazdálkodás esetén a negatív mérleg szerinti eredmény azt mutatja, hogy mennyivel szűkült a vállalkozás saját tőkéje (= saját vagyona) az üzleti évben, azaz mennyi vagyont veszített el (v.ö. Az eredménymegállapítás ábráival).

10. lecke. Az eredménykimutatás két formájának összehasonlítása

Rögzítsük még egyszer: a két forma:

- az összköltségeljárással készített eredménykimutatás
- a forgalmiköltség-eljárással készített eredménykimutatás

1. Az összköltségeljárással készített eredménykimutatás jellemzői

- Ez a forma **bruttó szemléletű**.

Ez azt jelenti, hogy a vállalkozás **tárgyévi hozamait, teljesítményeit teljes körűen számba veszi**. Tehát nemcsak azokat a bevételeket mutatja ki, amelyek a vállalkozás üzleti évben előállított termékeinek (szolgáltatásainak) értékesítéséből származnak, hanem azokat a hozamokat is, amelyeket nem realizált, nem adott el (ezeket aktivált saját teljesítményeknek nevezzük). Ezekkel a **hozamokkal szembe az üzleti évben felmerült összes ráfordítást állítja**.

Tehát az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének megállapítása itt az alábbi módon történik:

összes tárgyévi teljesítmény - összes tárgyévi ráfordítás

- A beszámolási időszakban felmerült elemi költségek, ráfordítások bemutatására helyezi a fő hangsúlyt. **Az összes termelési költséget költségnemenkénti bontásban részletezi**.
- Főként az egyes beszámolási időszakok ráfordításainak és hozamainak elemzésére alkalmas, viszont nem használható a vállalkozás résztevékenységeinek jövedelmezőségi elemzésére.

Az összköltségeljárást elsősorban azoknak a vállalkozásoknak célszerű választaniuk, amelyek:

- termékeik, szolgáltatásaik önköltségének megállapítására nem helyeznek nagy hangsúlyt,
- tevékenységükre általában a termék-előállítás nem jellemző, döntően kereskedelmi vagy szolgáltatási tevékenységet végeznek,
- szervezeti felépítésük nem bonyolult,
- a készletezés nem meghatározó.

2. A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás jellemzői

- Ez a forma **nettó szemléletű**, ami azt jelenti, hogy **itt az adott időszak kibocsátásának hozamait** (az értékesítés bevételeit) állítjuk szembe **az értékesített termékek és szolgáltatások költségeivel, ráfordításaival** (függetlenül attól, hogy az előállítás költségei mely időszakban merültek fel).

Az üzemi (üzleti) eredmény megállapításának módja tehát:

összes tárgyévi kibocsátás - értékesítés ráfordításai

- A hangsúlyt az értékesítéshez (kibocsátáshoz) kapcsolódó költségek megfigyelésére helyezi.
- Az értékesítés költségeit közvetlen és közvetett költségek szerint csoportosítja, költségnemenkénti bontást nem tartalmaz.

A közvetlen és közvetett költségek fogalmával a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás részletes tárgyalása során ismerkedünk meg.

- Megfelelő alapot szolgáltat a vállalkozás jövedelmezőségének elemzéséhez, a vezetői

számvitel gyakorlati alkalmazásához, döntések előkészítéséhez.

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás olyan vállalkozások számára alkalmas, amelyek:

- alapvetően termék-előállító tevékenységet folytatnak,
- tevékenységük sokrétű, az egyes résztevékenységek jelentősen eltérnek egymástól,
- bonyolult szervezettel rendelkeznek,
- nagy hangsúlyt fektetnek a termékek (szolgáltatások) önköltségének megállapítására, a vezetői számvitel előnyeinek kihasználására,
- jelentős készletekkel rendelkeznek.

Figyeljük meg, hogy az eredménykimutatás két változata a hozamoknál az aktivált saját teljesítmények értékében tér el egymástól! A ráfordítások esetében a különbség pedig az éves összes felmerült és az éves értékesítési költség differenciája. Ez a különbség éppen annyi, mint az aktivált saját teljesítmények értéke.

Ez ad magyarázatot arra, hogy a két változatban számított üzemi (üzleti) eredmény összege megegyezik.

Mutassuk be egy egyszerű **számpéldán** a két eredménykimutatási változatot és a közöttük lévő összefüggést!

Alapadatok:

Vállalkozásunk az üzleti év folyamán 10 000 ezer Ft értékű terméket értékesített vevői részére. 1 500 ezer Ft bekerülési értékű termék - amit a tárgyévben állított elő - raktáron van. Január 1-jén raktári nyitóállománnyal nem rendelkezett.

Az év folyamán felmerült összes költség 9 500 ezer Ft. Az értékesített termékek közvetlen költsége 6 500 ezer Ft, a közvetett költség 1 500 ezer Ft.

- **a.) Állapítsuk meg az üzemi (üzleti) tevékenység eredményét összköltségeljárással!**

Tárgyévi összes hozam: 10 000 ezer Ft + 1 500 ezer Ft =	11 500 ezer Ft
Tárgyévben felmerült összes költség:	<u>- 9 500 ezer Ft</u>
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye:	2 000 ezer Ft

- **b.) Az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye forgalmiköltség-eljárás alkalmazása esetén:**

Tárgyévi kibocsátás (bevétel):	10 000 ezer Ft
Értékesített termékek közvetlen költségei:	- 6 500 ezer Ft
Értékesítés közvetett költségei:	<u>- 1 500 ezer Ft</u>
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye:	2 000 ezer Ft

- **c.) Hasonlítsuk össze a hozamokat és a ráfordításokat !**

A hozamok értéke összköltségeljárás esetén:	11 500 ezer Ft
forgalmiköltség-eljárással:	<u>10 000 ezer Ft</u>
Az eltérés:	1 500 ezer Ft
ami az értékesítésre váró raktári készletek értékével azonos.	

- A figyelembe vett ráfordítások összköltségeljárással: 9 500 ezer Ft
forgalmiköltség-eljárással (6 500 + 1 500) 8 000 ezer Ft
A különbség 1 500 ezer Ft
ami az aktivált saját teljesítmények értékének bekerülési értéke.

• **d.) Átjárás a két változat között**

Az átjárás alatt azt értjük, hogy hogyan lehet az egyik változathoz levezetni a másikat. Vagyis azt, hogy miképpen tudunk az összköltségből a forgalmi költség összegéhez eljutni, vagy fordítva.

Forgalmi költségek (értékesítés összes költségei) =
felmerült összes költség \mp aktivált saját teljesítmények értéke

Példánk esetében a számítás módja:

forgalmi költség = 9 500 ezer Ft - 1 500 ezer Ft
forgalmi költség = 8 000 ezer Ft.

Összköltség (felmerült összes költség) =
értékesítés összes költségei \pm aktivált saját teljesítmények értéke

Példánkban a számítás módja:

Felmerült összes költség = 8.000 ezer Ft + 1.500 ezer Ft
Felmerült összes költség = 9.500 ezer Ft

Összefoglaló kérdések

1. Milyen módszerekkel állapíthatjuk meg a vállalkozási tevékenység eredményét?
2. Melyek az eredménykimutatás főbb jellemzői?
3. Miért nem szinonim fogalmak a bevétel és a pénzbevétel, illetve a ráfordítás és a pénzkidadás?
4. Ismertesse az eredménykimutatás felépítését!
5. Milyen eredménykategóriákat ismer?
6. Sorolja fel az összköltség-eljárású eredménykimutatás sajátosságait!
7. Melyek a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás jellemzői?
8. Mi az azonosság és a különbség az eredménykimutatás két változatában?
9. Milyen összefüggés van a két változatú eredménykimutatás között?
10. Mely vállalkozásoknak ajánlaná az egyik, vagy a másik formát? Miért?

10. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, hogy igazak, vagy hamisak az alábbi állítások!

Az eredménykimutatás csak az éves beszámoló része. (1).....

Az eredményt megállapíthatjuk az eszközök és források különbözeteként. (2).....

A veszteség vagyonsökkenést jelent. (3).....

A bevételek magukban foglalják az összes pénzbevételt. (4).....

Minden ráfordítás kiadással jár, de nem minden kiadás minősül ráfordításnak. (5).....

Minden kiadás ráfordítás, de nem minden ráfordítás minősül kiadásnak. (6).....

- Az eredményt minden üzleti évre külön meg kell állapítani. (7).....
- Az "A" és a "B" változatú eredménykimutatás tartalmilag eltérő. (8).....
- Az összköltségeljárású és a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás tartalmilag eltérő. (9).....
- Az eredménykimutatásban megkülönböztetünk főcsoportokat, csoportokat, tételeket. (10).....
- Az egyes eredménykategóriák képezik a csoportokat. (11).....
- Az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye mindig pozitív. (12).....
- Az adózott eredmény azonos a mérleg szerinti eredménnyel. (13).....
- Az összköltségeljárású eredménykimutatásban elkülönítve mutatjuk ki a közvetlen és a közvetett költségeket. (14).....
- A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásból számítással megállapítható az aktivált saját teljesítmények értéke. (15).....
- Az aktivált saját teljesítmények negatív értéket is felvehetnek. (16).....
- A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban kimutatott költségek mindig a tárgyidőszakban merültek fel. (17).....
- Minden vállalkozásnak célszerű inkább az összköltségeljárású eredménykimutatást választani. (18).....

2. feladat - szókitöltés

Számítsa ki a hiányzó adatokat (a közölt adatok ezer Ft-ban értendők)!

A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!

Értékesítés nettó árbevétele: 488 200

Aktivált saját teljesítmények értéke: 15 920

Tárgyévi összes költség: 504 120

Üzemi (üzleti) eredmény: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

3. feladat - szókitöltés

Számítsa ki a hiányzó adatokat (a közölt adatok ezer Ft-ban értendők)!

A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!

Értékesítés nettó árbevétele: 739 920

Értékesítés költségei: 750 840

Üzemi (üzleti) eredmény: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

4. feladat - szókitöltés

Számítsa ki a hiányzó adatokat (a közölt adatok ezer Ft-ban értendők)!

A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!

Értékesítés nettó árbevétele: 510 800

Tárgyévi összes költség: 437 050

Üzemi (üzleti) eredmény: 75 000

Aktivált saját teljesítmények értéke: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

5. feladat - szókitöltés

Számítsa ki a hiányzó adatokat (a közölt adatok ezer Ft-ban értendők)!

A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!

Értékesítés nettó árbevétele: 337 900

Értékesítés közvetlen költségei: 200 550

Üzemi (üzleti) eredmény: 47 350

Értékesítés közvetett költségei: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

6. feladat - szókitöltés

Számítsa ki a hiányzó adatokat (a közölt adatok ezer Ft-ban értendők)!

A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!

Aktivált saját teljesítmények értéke: -28 560

Tárgyévi összes költség: 173 900

Üzemi (üzleti) eredmény: 64 120

Értékesítés nettó árbevétele: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

7. feladat - szókitöltés

Határozza meg az értékesítés összes költségét, ha (adatok ezer Ft-ban):

(A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!)

Tárgyévi összes költség: 275 300

Aktivált saját teljesítmények értéke: 38 490

Értékesítés közvetett költsége: 67 110

Értékesítés közvetlen költsége: (1).....

Összes értékesítési költség: (2).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

8. feladat - szókitöltés

Határozza meg az értékesítés összes költségét, ha (adatok ezer Ft-ban):

(A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!)

Tárgyévi összes költség: 77 480

Aktivált saját teljesítmények értéke: -10 220

Értékesítés közvetlen költsége: 51 910

Értékesítés közvetett költsége: (1).....

Összes értékesítési költség: (2).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

9. feladat - szókitöltés

**Határozza meg a tárgyévi összes költségek összegét, ha (adatok ezer Ft-ban):
(A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt
nem kell beírni!)**

Aktivált saját teljesítmények értéke: 158.270

Értékesítés közvetett költsége: 37 900

Értékesítés közvetlen költsége: 124 660

Tárgyévi összes költség: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

10. feladat - szókitöltés

**Határozza meg a tárgyévi összes költségek összegét, ha (adatok ezer Ft-ban):
(A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt
nem kell beírni!)**

Aktivált saját teljesítmények értéke: -6 710

Értékesítés közvetett költsége: 23 340

Értékesítés közvetlen költsége: 5 870

Tárgyévi összes költség: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

11. feladat - szókitöltés

**Állapítsa meg: (adatok ezer Ft-ban)
(A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt
nem kell beírni!)**

a) a szokásos vállalkozási eredményt,

b) az adózás előtti eredményt, ha

a pénzügyi műveletek eredménye: -8 870

az üzemi (üzleti) eredmény 56 200

az adózott eredmény 40 330

a rendkívüli eredmény 500

szokásos vállalkozási eredmény (1).....

adózás előtti eredmény (2).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

12. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- bevétel

- ráfordítás
- pénzbevétel
- pénzkiadás

Jelölje be a helyes választ (egy gazdasági eseményhez egy vagy két helyes válasz tartozik)!

Alapanyagot használunk fel (1).....

Előleget adunk a dolgozónak (2).....

Készpénzért eladtuk az árut (3)....., (4).....

Hitelt vettünk fel a banktól (5).....

A következő havi újság-előfizetési díjat kifizettük a postásnak (6)....., (7).....

Készterméket adtunk el, a vevő 10 nap múlva fizet (8).....

Az áramszolgáltató megküldte az előző havi áramszámlát (9).....

Befizettük az adótartozásunkat (10).....

Megoldókulcs

- (1) - hamis
 (2) - igaz
 (3) - igaz
 (4) - hamis
 (5) - igaz
 (6) - hamis
 (7) - igaz
 (8) - hamis
 (9) - igaz
 (10) - igaz
 (11) - hamis
 (12) - hamis
 (13) - hamis
 (14) - hamis
 (15) - hamis
 (16) - igaz
 (17) - hamis
 (18) - hamis
1. feladat:
2. feladat: (1) - 0
3. feladat: (1) - -10920
4. feladat: (1) - 1250
5. feladat: (1) - 90000
6. feladat: (1) - 266580
7. feladat: (1) - 169700
 (2) - 236810
8. feladat: (1) - 35790
 (2) - 87700
9. feladat: (1) - 320830
10. feladat: (1) - 22500
11. feladat: (1) - 47330
 (2) - 47830
12. feladat: (1) - ráfordítás
 (2) - pénzkiadás
 (3) - bevétel

- (4) - pénzbevétel
- (5) - pénzbevétel
- (6) - ráfordítás
- (7) - pénzkiadás
- (8) - bevétel
- (9) - ráfordítás
- (10) - pénzkiadás

11. lecke. Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének megállapítása I.

I. Első lépésként hasonlítsuk össze az eredménykimutatás két változatának felépítését az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének megállapításáig!

Az összköltségeljárású eredménykimutatás felépítése (milyen bevétel- és ráfordításcsoportok alkotják az "A" eredménykategóriát):

I. Értékesítés nettó árbevétele	(+)
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	(?)
III. Egyéb bevételek	(+)
IV. Anyagjellegű ráfordítások	(-)
V. Személyi jellegű ráfordítások	(-)
VI. Értékcsökkenési leírás	(-)
VII. Egyéb ráfordítások	(-)

A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye

(I. ? II. + III. - IV. - V. - VI. - VII.)

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás összetevői:

I. Értékesítés nettó árbevétele	(+)
II. Értékesítés közvetlen költségei	(-)
III. Értékesítés bruttó eredménye	(I. - II.)
IV. Értékesítés közvetett költségei	(-)
V. Egyéb bevételek	(+)
VI. Egyéb ráfordítások	(-)

A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye

(? III. - IV. + V. - VI.)

Összehasonlítva a két eredménykimutatást, megállapítható, hogy

- az értékesítés nettó árbevétele,
- az egyéb bevételek,
- az egyéb ráfordítások

azonos tartalommal, megegyező összeggel szerepelnek.

A továbbiakban először ezekkel ismerkedünk meg részletesen.

1. Értékesítés nettó árbevétele

Az értékesítés nettó árbevétele az üzleti évben értékesített vásárolt és saját termelésű készletek, valamint a teljesített szolgáltatások vevő által elismert ellenértéke.

Az árbevétel elszámolásának fontos feltétele, hogy:

- az értékesítés vállalkozáson kívül álló (**vevő**) részére történjen,
- a vevő a szerződés szerinti teljesítést **elismerje**,
- az árbevétel **nettó összegben** (általános forgalmi adó nélküli) kerüljön kimutatásra,

- **alapbizonylata** a vevő által elismert szabályszerűen kiállított **számla** (egyszerűsített számla).

A számlával (egyszerűsített számlával) szemben támasztott tartalmi és formai követelményeket az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény X. fejezete tartalmazza.

Az árbevételt az eredménykimutatás mindkét változatában a I. csoportban mutatjuk ki az alábbi bontásban:

1.01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele

A belföldi értékesítés árbevételének elszámolása szempontjából belföld a Magyar Köztársaság területe, továbbá a vámszabad és a tranzitterületen lévő vállalkozónak történő közvetlen értékesítés értéke.

1.02. Exportértékesítés nettó árbevétele

A külföldi vevőnek - külkereskedelmi áruforgalomban külföldre, illetve külföldön - történő értékesítés, továbbá a - külföldi igénybe vevőnek - külföldön végzett szolgáltatásnyújtás.

Az árbevételek elkülönítésében tehát a **területi elv érvényesül.**

2. Egyéb bevételek

Az összköltségeljárású eredménykimutatásban a III., a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban a V. csoportot alkotják.

Az egyéb bevételek olyan bevételek, amelyek a rendszeres tevékenység (szokásos üzletmenet) során keletkeznek, de nem minősülnek

- értékesítés nettó árbevételének,
- pénzügyi műveletek bevételeinek,
- rendkívüli bevételeknek.

Egyéb bevételek például:

- a káresemények címén kapott bevételek,
- a kapott bírság, kötbér, késedelmi kamat, kártérítés,
- értékesített tárgyi eszközök, immateriális javak ellenértéke,
- az utólag kapott, árbevételnek nem minősülő engedmények,
- a céltartalék felhasználása (feloldása),
- adóhatóságtól kapott (igényelt) támogatás, juttatás,
- költségek ellentételezésére kapott összegek stb.

3. Egyéb ráfordítások

Az összköltségeljárású eredménykimutatásban a VII., a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban a VI. csoportban szerepelnek.

Az egyéb ráfordítások olyan ráfordítások, amelyek a rendszeres tevékenység során merülnek fel, de nem minősülnek:

- költségnek,
- pénzügyi műveletek ráfordításának,
- rendkívüli ráfordításnak.

Egyéb ráfordítások jellemzően a következők:

- káreseményekkel összefüggésben fizetett összegek,
- fizetett, illetve a mérlegkészítésig ismertté vált (fizetendő) bírságok, kötbérek, késedelmi kamatok, kártérítések,
- értékesített tárgyi eszközök, immateriális javak könyv szerinti értéke,
- utólag adott, nem számlázott engedmények,
- céltartalékok képzése,
- különböző fizetendő adók, hozzájárulások, illetékek, elvonások,
- költségek ellentételezésére másoknak adott támogatások, juttatások,
- hitelezési veszteségek,
- hiányzó, megsemmisült eszközök nyilvántartási értéke stb.

Az egyéb bevételek és egyéb ráfordítások példaszerű felsorolásából látható, hogy az elszámolandó tételek között párhuzamosságok állnak fenn. Ugyanazon a jogcímen keletkezhetnek bevételek, illetve jelentkezhettek ráfordítások. A gyakorlatban ezek elszámolásai kapcsolódnak egymáshoz.

4. Az összköltségeljárású eredménykimutatás második csoportja a II. Aktivált saját teljesítmények értéke

Mint azt az előző leckében láttuk, az **összköltségeljárású eredménykimutatásban a fő hangsúly a tárgyidőszakban felmerült összes költség kimutatásán van.**

Az üzemi (üzleti) eredményt úgy állapítjuk meg, hogy a tárgyidőszakban felmerült költségeket szembeállítjuk a költségek révén a tárgyidőszakban létrehozott teljesítményekkel. Ezek lehetnek már értékesítésre került teljesítmények vagy az üzleti évet követően eladásra váró készletek, illetve olyan eszközök, amelyeket saját használatra állított elő a vállalkozás.

Az értékesített teljesítményekből származó bevételeket az értékesítés nettó árbevételében mutatjuk ki. A két utóbbit pedig aktivált saját teljesítmények értékének tekintjük.

Az aktivált saját teljesítmények értéke a saját termelésű készletek állományváltozásainak együttes értékét, valamint a saját előállítású eszközöknek az üzleti évben állományba vett értékét jelenti.

A saját termelésű készletek állományváltozása az üzleti év végi záró állomány és az üzleti év eleji nyitó állomány különbözete.

Miért csak az állománykülönbözetet vesszük számításba a saját termelésű készleteknél?

A választ egy egyszerű **példa** alapján adjuk meg.

Induljunk ki abból a tényből, hogy összköltségeljárású eredménykimutatás esetén az üzemi

(üzleti) eredményt a tárgyévi hozam és a tárgyévi ráfordítások különbözeteként számszerűsítjük.

Tételezzük fel, hogy az adott évben 1000 db terméket állítottunk elő és 1200 db-ot értékesítettünk.

Ez úgy lehetséges, hogy a tárgyévben adtunk el 200 db-ot az előző időszak(ok)ban előállított termékekből.

Tehát a 200 db raktárról eladott termék nem minősül tárgyidőszaki teljesítménynek, ezért az eredménykimutatásban a tárgyévi hozamok megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni (a ráfordítások között sem szerepel a 200 db előállítási költsége, miután nem a tárgyidőszakban merült fel).

Az eredménykimutatásban megjelenő hozam (teljesítmény) a fentiek szerint:

1200 db termék értékesítéséből származó árbevétel
-200 db előző év(ek)ben előállított raktári termék bekerülési értéke
1000 db tárgyévben előállított és értékesített termék hozama (bevétele)

A saját termelésű készletek állománya pedig a 200 db-nak a bekerülési értékével csökkent.

Gondolja végig és vezesse le a példát arra az esetre, ha a tárgyévben 1000 db terméket állítottunk elő, és 800 db-ot értékesítettünk. Hogyan alakul ekkor az üzleti év hozama?

A definíció alapján a II. Aktivált saját teljesítmények értékének összetevői:

- Saját termelésű készletek állományváltozása
- Saját előállítású eszközök aktivált értéke

II.03. Saját termelésű készletek állományváltozása

Saját termelésű készletek állományváltozása pozitív és negatív irányban is befolyásolhatja az eredményt. Ha az állomány csökken, az csökkenti az üzemi (üzleti) eredményt, az állománynövekedés pedig növeli azt.

II.04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke

Ide tartozik a saját célra, saját vállalkozásban előállított eszközök állományba vett (aktivált, a mérleg eszközoldalának megfelelő sorában kimutatott) saját teljesítmények értéke (például saját előállítású szoftver, gép, göngyöleg), valamint a tenyészállattá átminősített növendék állatok értéke (például a süldőt anyakocává minősítjük át).

12. lecke. Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének megállapítása II.

5. Ráfordítások az összköltségeljárással készülő eredménykimutatásban

Az üzemi (üzleti) eredmény megállapításánál (az egyéb ráfordításokon kívül) a ráfordításokat három csoportba sorolva vesszük figyelembe:

- IV. Anyagjellegű ráfordítások
- V. Személyi jellegű ráfordítások
- VI. Értékcsökkenési leírás

Az egyes csoportok részletezését megelőzően tisztázzuk a költség és a ráfordítás fogalmát!

Költség: egy adott tevékenység érdekében felmerült termelési tényezők - élőmunka (munkaerő), holtmunka (munkatárgy, munkaeszköz, például anyag, tárgyi eszköz) - felhasználásának pénzben kifejezett értéke.

Ráfordítás: a bevétel elérése érdekében az idegen eredetű, a vállalkozás közreműködése nélkül továbbadott anyagi javak felhasználása (például eladott áruk beszerzési értéke), valamint olyan eszközfelhasználások, amelyek az értékesítés nettó árbevételéhez közvetlenül nem kapcsolhatók, de a vállalkozás tevékenységének eredményét befolyásolják (például kártérítés, kamat kifizetése stb).

Tanulmányaik során a költségek és ráfordítások fogalmának meghatározására vonatkozóan más megközelítéssel is találkozni fognak. A számvitelben ezek az értelmezések fejezik ki leginkább az egyes kategóriák tartalmát.

Az összköltségeljárású eredménykimutatásban az üzleti évben felmerült költségeket **költségnemenkénti** csoportosításban mutatjuk ki.

A költségnemek a költségek megjelenési formájuk (a felmerülés jogcíme) szerinti osztályozását jelentik. A költségnemeket elemi költségeknek tekintjük.

Megkülönböztetünk:

- **anyagjellegű költségeket** (ezek az anyagjellegű ráfordítások részei),
- **személyi jellegű költségeket** (kimutatásuk a személyi jellegű ráfordítások között történik),
- **értékcsökkenési leírást.**

A költségek költségnemenkénti csoportosítása a termelési tényezők felhasználási arányairól ad tájékoztatást.

IV. Anyagjellegű ráfordítások

Az anyagjellegű ráfordítások összetevői (tétellei):

- 05. Anyagköltség
- 06. Igénybe vett szolgáltatások értéke
- 07. Egyéb szolgáltatások értéke
- 08. Eladott áruk beszerzési értéke
- 09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke

IV.05. Anyagköltség

Anyagköltségként kell elszámolni a vásárolt anyagok, alkatrészek, éven belül elhasználódó eszközök, vásárolt energia stb. felhasználásának, valamint a vásárolt hízó-, növendék és egyéb állatok beszerzésének értékét.

IV.06. Igénybe vett szolgáltatások értéke

Az igénybe vett szolgáltatások a vállalkozás önálló döntésén, saját elhatározásán alapuló megvásárolt szolgáltatások ellenértéke, amelyeket a saját tevékenységéhez vett igénybe.

Az igénybe vett szolgáltatások igen sokfélék lehetnek. Ide tartoznak például:

- szállítási és rakodási költségek,
- javítási, karbantartási költségek,
- bérleti, kölcsönzési díjak,
- bérmunkadíjak,
- posta-, telefon-, internetköltségek,
- utazási, kiküldetési költségek,
- hirdetési, reklám- és propagandaköltségek,
- szakértői, szerzői díjak,
- ügyviteli szolgáltatások költségei,
- nyomdai költségek stb.

IV.07. Egyéb szolgáltatások értéke

Az egyéb szolgáltatások döntő többségükben külső (üzleti vagy hatósági) "kényszer" hatására kerülnek elszámolásra.

Az egyéb szolgáltatások lehetnek:

- pénzügyi szolgáltatások (bankszámla-kezelési költség, forgalmi jutalékok, faktoring-díj),
- hatósági, igazgatási díjak (illetékek),
- biztosítási díjak.

Az anyagjellegű ráfordítások eddig ismertetett három elemének közös jellemzője, hogy azok **költségeknek minősülnek**.

A következő két elem a költségnemek között nem mutatható ki, az **ráfordításnak tekintendő**.

IV.08. Eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ)

Az eladott áruk beszerzési értékébe tartozik minden olyan anyag, kereskedelmi áru, betétdíjas göngyöleg, amelyet változatlan formában (de nem feltétlenül változatlan áron) értékesít a vállalkozás az üzleti év folyamán.

IV.09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke

Az eladott (közvetített) szolgáltatás értéke a vállalkozás által saját nevében vásárolt és a harmadik személlyel kötött szerződés alapján - részben vagy egészben - változatlan formában továbbértékesített (továbbszámlázott) szolgáltatás. Közvetített szolgáltatásnál a vállalkozás vevője és nyújtója is a szolgáltatásnak.

V. Személyi jellegű ráfordítások

A személyi jellegű ráfordítások tételei:

- 10. Bérkötség
- 11. Személyi jellegű egyéb kifizetések
- 12. Bérjárulékok

V.10. Bérkötség

Bérkötség a munkaszerződés, tagsági jogviszony alapján munkabéreként vagy munkadíjként számfejtett (elszámolt) minden olyan tétel, amely a munkavállalókat, alkalmazottakat vagy tagokat megilleti, és a statisztikai besorolás szerint keresetnek minősül.

A bérkötség részét képezi:

- alapbér, bérpótlék, kiegészítő fizetés, egyéb bér,
- prémium, jutalom,
- 13. havi fizetés stb.

V.11. Személyi jellegű egyéb kifizetések

A személyi jellegű egyéb kifizetések közé tartoznak mindazon tételek, amelyeket természetes személynek fizet a vállalkozás, és nem minősülnek bérkötségnek vagy vállalkozási tevékenység ellenértékének.

Személyi jellegű kifizetések:

- találmányi, újtási díjak,
- szerzői díjak,
- végkielégítésre fizetett összegek,
- munkavállalóknak lakásépítéshez nyújtott támogatások,
- költségtérítések (pl. munkába járási költség),
- belföldi és külföldi napidíjak,
- étkezési, üdülési, utazási, lakhatási hozzájárulások,
- reprezentációs kiadások stb.

V.12. Bérjárulékok

Bérjárulékok a jogszabályi kötelezettségek alapján elszámolandó, adók módjára fizetendő összegek, amelyeket a személyi jellegű ráfordítások összege vagy a foglalkoztatottak létszáma alapján állapítanak meg.

Ilyenek:

- nyugdíjbiztosítási járulék,
- egészségbiztosítási járulék,
- egészségügyi hozzájárulás,
- munkaadói járulék,

- szakképzési hozzájárulás,
- rehabilitációs foglalkoztatási hozzájárulás.

A személyi jellegű kifizetéseket terhelő adókkal és járulékokkal az Adótan tantárgy keretében részletesen foglalkoznak. Mértéküket a mindenkor hatályos vonatkozó törvényekben határozzák meg.

VI. Értékcsökkenési leírás

Az immateriális javak és tárgyi eszközök a használatba vételt követően veszítenek értékükből, értékük az általuk előállított termék vagy szolgáltatás értékébe megy át (beépül annak az árába).

Az immateriális javak, tárgyi eszközök fizikai kopásának és erkölcsi avulásának pénzben kifejezett értéke a terv szerinti értékcsökkenés vagy más szóval amortizáció. Ennek költségként történő elszámolása az értékcsökkenési leírás.

Értékcsökkenést a tárgyi eszközöknek nem teljes körére számolhatunk el.

Kivételt jelentenek a használatba nem vett eszközök (pl. beruházások), illetve olyan tárgyi eszközök, amelyek az idő során nem veszítenek az értékükből. Ilyenek például a föld, a telek, a képzőművészeti alkotások, a régészeti leletek, gyűjtemények.

Az évenként elszámolandó értékcsökkenést a vállalkozásnak meg kell terveznie. Ennek során figyelembe kell venni:

- az adott eszköz várható használati idejét (ezt várható hasznos élettartamnak nevezzük),
- a fizikai elhasználódás és erkölcsi avulás mértékét és ütemét
- a tevékenységre jellemző körülményeket stb.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenése lehet terven felüli is (ha például az eszköz megrongálódik, feleslegessé válik, selejtezésre kerül). **A terven felüli értékcsökkenés nem számolható el költségként**, annak összege egyéb ráfordításnak minősül (lásd a 3. pontban leírtakat), ezen keresztül csökkenti az eredményt.

6. Az értékesítés költségei (ráfordításai) a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban

Idézzük fel az előző lecke alapján a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás lényegét!

Ebben a változatban a tárgyévi kibocsátást (értékesítést) és az értékesített termékek, szolgáltatások előállítására felmerült költségeket (ráfordításokat) viszonyítjuk egymáshoz. Fontos, hogy megjegyezzük: itt azoknak a termékeknek, szolgáltatásoknak a költségei jelennek meg az árbevételekkel szemben, amelyeket az üzleti évben értékesített a vállalkozás, függetlenül attól, hogy azok mely időszakban merültek fel!

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban az **értékesítés költségeit** nem megjelenési formájuk (költségnemek) szerint, hanem az **elszámolhatóság módja szerint csoportosítjuk**.

Az elszámolhatóság módja szerint megkülönböztetünk:

- közvetlenül elszámolható költségeket, ráfordításokat (**közvetlen költségeket**),

- közvetetten elszámolható költségeket, ráfordításokat (**közvetett, vagy általános költségeket**).

Az értékesítés közvetlen költségei a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban a II. csoportot alkotják.

II. Értékesítés közvetlen költségei

Összetevők (tételek):

- 03. Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége
- 04. Eladott áruk beszerzési értéke
- 05. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke

II.03. Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége

Az értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége magában foglalja az értékesített saját termelésű készletek és értékesített (teljesített) szolgáltatások előállítási költségeit, amelyek az adott termékkel, szolgáltatással kapcsolatosan közvetlenül felmerültek, vagy azzal szoros kapcsolatba hozhatók, illetve megfelelő módszerek (vetítési alapok) segítségével arra elszámolhatók, feloszthatók.

Példa:

Nézzünk egy példát a közvetlen költségek értelmezésére!

a, A gyermekruhákat készítő varrodában az előállítással kapcsolatosan felmerült költség a ruhaanyag, a bélés, a gomb, a cipzár.

b, Importanyag felhasználása esetén az előállítással szoros kapcsolatba hozható a kifizetett vám, fuvardíj.

c, Bár a költség felmerülésének időpontjában nem tudjuk megállapítani, hogy egy ruhát a varrógépek amortizációjából, karbantartási, javítási költségeiből milyen összeg terhel, de ha tudjuk, hogy ezek a költségek is az előállítással közvetlen összefüggésben merültek fel, jól megválasztott vetítési alap segítségével (pl. az adott időszak alatt gyártott ruhák darabszáma) fel tudjuk azokat osztani, és a közvetlen költségek részét fogják képezni.

II.04. Eladott áruk beszerzési értéke (ELÁBÉ)

II.05. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke

A ráfordításnak minősülő két tétel tartalma és értelmezése megegyezik az előző 5. pontban a IV.08. és IV.09. tételeknél leírtakkal.

IV. Értékesítés közvetett költségei

A tárgyidőszakban felmerült összes költségből azok az értékesítés közvetett költségei, amelyekről a felmerüléskor vagy későbbi időpontban sem állapítható meg, hogy azok mely

termék vagy szolgáltatás előállításával hozhatók kapcsolatba.

Az értékesítés közvetett költségeit az alábbi bontásban kell kimutatni:

- 06. Értékesítési, forgalmazási költségek
- 07. Igazgatási költségek
- 08. Egyéb általános költségek

IV.06. Értékesítési, forgalmazási költségek

Ide tartoznak az értékesítéssel összefüggő csomagolási, szállítási költségek, az értékesítendő termékek raktározási költségei, az értékesítési szervezet költségei, a reklám, propaganda és piackutatás költségei, kiállítások, vásárok költségei.

IV.07. Igazgatási költségek

Magukban foglalják a vállalkozás irányításának, igazgatásának, ügyvitelének anyagjellegű, személyi és egyéb költségeit.

IV.08. Egyéb általános költségek

Itt mutatjuk ki a vállalkozás működésének egyéb közvetett költségeit (például: garanciális javítási költségeket, jóléti-munkavédelmi költségeket, az alapítás-átszervezés, kísérleti fejlesztés nem aktivált költségeit).

Jegyezzük meg!

- A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban az elszámolt költségek nem különülnek el költségnemenként. Itt nem elemi, hanem **összetett költségeket** mutatunk ki.
- Az értékesítés közvetett költségeinek összege megegyezik a tárgyidőszakban felmerült összes közvetett költséggel!

Összefoglaló kérdések

1. Hogyan állapítjuk meg, az üzemi (üzleti) eredményt?
 - a) az összköltség-eljárású eredménykimutatásban
 - b) a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban
2. Miben különbözik az értékesítés nettó árbevétele és az egyéb bevétel?
3. Milyen esetben minősül exportnak az értékesítés árbevétele?
4. Mi a közös, mi az eltérés az értékesítés árbevételeiben és az aktivált saját teljesítmények értékében?
5. Mi az azonosság és a különbség a saját előállítású eszközök és a saját termelésű készletek állományváltozása között?
6. A saját termelésű készletek esetében a tárgyidőszaki záró- és nyitóérték különbözetét vesszük figyelembe az aktivált saját teljesítmények megállapításánál. Miért?
7. Hogyan csoportosítjuk a ráfordításokat az összköltség-eljárású eredménykimutatásban?
8. Hogyan állapítjuk meg a bruttó eredményt?
9. Miben különbözik az ELÁBÉ és az eladott (közvetített) szolgáltatások értéke az anyagi jellegű ráfordítások egyéb elemeitől?
10. Milyen eszközökkel kapcsolatos fogalom az értékcsökkenés? Mi a különbség az

értékcsökkenés és az értékcsökkenési leírás között?

11. Milyen költségeket veszünk számba a forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban?

Hogyan csoportosítjuk ezeket?

12. Mik a feltételei annak, hogy a költségeket közvetlen költségeknek minősítsük?

13. Hogyan csoportosítjuk az értékesítés közvetett (általános) költségeit?

14. Melyek a közös tartalmú csoportjai az összköltség- és forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásnak az üzemi (üzleti) eredmény megállapításáig?

15. Mi az összefüggés az elemi költségek (költségnemek) és az összetett költségek között?

12. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.

Sorolja be a megfelelő csoportba a következő tételeket az összköltségeljárású eredménykimutatásban!

Iparüzési adó (1).....

Késztermékek állománynövekedése (2).....

Munkaadói járulék (3).....

Bankszámlavezetési díj (4).....

Fűtési költség (5).....

Eladott áru ellenértéke (6).....

Eladott felesleges tárgyi eszköz ellenértéke (7).....

Negyedéves prémium (8).....

Leltári hiány az anyagraktárban (9).....

Eladott áru nyilvántartási értéke (10).....

Üdülési csekk (hozzájárulás) (11).....

Kapott exporttámogatás (12).....

Saját használatra gyártott szerszám (13).....

Fizetendő kártérítés (14).....

Karbantartási átalány (15).....

Kölcsönzési díj (16).....

Végkielégítés (17).....

Elszámolt amortizáció (18).....

Biztosítási díj (19).....

Felhasznált alapanyag (20).....
 Értékesített szolgalmi jog nyilvántartási értéke (21).....
 Nyugdíjbiztosítási járulék (22).....
 Kiszámlázott tervezési díj (23).....
 Napidíj (24).....
 Könyvelési díj (25).....

2. feladat - leírás
2.

Állapítsa meg a vállalkozás üzemi (üzleti) tevékenységének eredményét összköltség-eljárással az alábbi adatok alapján (adatok ezer Ft-ban)!

Belföldi értékesítés nettó árbevétele	38.000
Exportértékesítés nettó árbevétele
Értékesítés nettó árbevétele	42.000
Egyéb bevételek	8.000
Saját előállítású eszközök aktivált értéke	3.000
Saját termelésű készletek értéke	
o január 1-jén	1.000
o december 31-én	3.000
Anyagköltség	23.000
Postai szolgáltatások értéke	3.000
Eladott áruk beszerzési értéke	2.000
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	1.000
Személyi jellegű ráfordítások	4.000
Értékcsökkenési leírás
Egyéb ráfordítások	3.000
Költségnemek összesen	34.000

Megoldás

3. feladat - leírás
3.

Állapítsa meg a vállalkozás üzemi (üzleti) tevékenységének eredményét forgalmiköltség-eljárással a 2. feladat adatainak felhasználásával!

Kiegészítő információk:

Értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége	25.000
Értékesítés közvetett költségei

Megoldás

Megoldókulcs

1. feladat: (1) - VII.
 (2) - II.
 (3) - V.
 (4) - IV.
 (5) - IV.
 (6) - I.
 (7) - III.
 (8) - V.
 (9) - VII.

- (10) - IV.
- (11) - V.
- (12) - III.
- (13) - II.
- (14) - VII.
- (15) - IV.
- (16) - IV.
- (17) - V.
- (18) - VI.
- (19) - IV.
- (20) - IV.
- (21) - VII.
- (22) - V.
- (23) - I.
- (24) - V.
- (25) - IV.

2. feladat: Id. a feladatnál!

3. feladat: Id. a feladatnál!

13. lecke. A mérleg szerinti eredmény megállapítása

Az előző leckében végigvezettük az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének megállapítását az eredménykimutatás két változatában.

Az eredménykimutatásból tanultak alapján tudjuk, hogy a két változat az üzemi (üzleti) eredmény meghatározásának módjában tér el egymástól, ezt követően felépítésük tartalmilag és formailag is azonos.

1. Tekintsük át a következő összefüggést a II. fejezet 9. leckéből!

- A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye
- B. Pénzügyi műveletek eredménye
- C. Szokásos vállalkozási eredmény (?A?B)

A pénzügyi műveletek eredménye a pénzügyi tevékenység körébe tartozó gazdasági eseményekből származó bevételek és ráfordítások különbsége, a vállalkozás pénzügyi tranzakcióinak a szokásos vállalkozási eredményre gyakorolt hatását mutatja.

1.1 Pénzügyi műveletek bevételei

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás VII., az összköltségeljárású eredménykimutatás VIII. csoportját alkotják.

Összetevői (tétélei):

1. Kapott (járó) osztalék és részesedés
 2. Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége
 3. Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége
 4. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek
 5. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei
- **Kapott (járó) osztalék és részesedés**
Ha a vállalkozás más gazdasági társaságban tulajdonosi részesedéssel rendelkezik, a

társasági jog szabályai alapján részesedése után jogosult osztalékra, kamatozó részvény birtoklása esetén kamatra (ez utóbbi is osztaléknak minősül).

- **Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége**
Kizárólag a tartós befektetési céllal beszerzett, tulajdoni részesedést jelentő részvények, üzletrészek stb. értékesítésének esetén a bevétel és a nyilvántartási érték pozitív különbözete.
- **Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége**
A tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok, továbbá a hosszú lejáratra adott kölcsönök és tartósan lekötött bankbetétek kapott vagy járó kamatai; valamint a befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott kamatozó értékpapírok eladási árának és nyilvántartási értékének az értékesítésből elért pozitív árfolyam-különbözete.
- **Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek**
A forgóeszközök között nyilvántartott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kamatai, a rövid lejáratra nyújtott kölcsönök, a pénzeszközök, valamint a váltókövetelések után kapott (esedékes, járó) kamatok összege. Itt kell kimutatni a diszkont értékpapírok vételára és névértéke közötti különbözetből a tárgyidőszakra időarányosan jutó összeget is.
- **Pénzügyi műveletek egyéb bevételei** Ide tartozik:
 - a forgóeszközök között kimutatott tulajdoni részesedést jelentő befektetések értékesítésének árfolyamnyeresége
 - a saját részvények, saját üzletrészek eladásakor keletkező pozitív árfolyam-különbözet
 - a forgóeszközök között nyilvántartott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok beváltásának, értékesítésének árfolyamnyeresége a deviza-, valutakészletek forintra történő átváltásának árfolyamnyeresége stb.

1.2 Pénzügyi műveletek ráfordításai

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás VIII., az összköltségeljárású eredménykimutatás IX. csoportját képezik.

Összetevői (tételei):

1. Befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése
 2. Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások
 3. Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése
 4. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai
- **Befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése** A befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott és eladott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír eladási ára és nyilvántartási értéke közötti veszteségjellegű különbözet, valamint a tulajdoni részesedést jelentő befektetések értékesítésekor az értékesített befektetés eladási árának és nyilvántartási értékének negatív árfolyam-különbözete.
 - **Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások** A hosszú, illetve rövid lejáratú kötelezettségek között nyilvántartott kölcsönök, hitelek, kötvénykibocsátásból fennálló tartozások, váltótartozások után fizetett (fizetendő), esedékes kamat összege.
 - **Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése** A pénzügyi eszközök értékeléséből származó veszteség. Megállapításának részletes szabályaira e tantárgy keretében nem térünk ki.

- **Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai** Ide soroljuk a következő tételeket:
 - a forgóeszközök között kimutatott tulajdoni részesedést jelentő befektetések (ideértve a saját részvényt, saját üzletrészt is) értékesítésekor az értékesített befektetés eladási ára és könyv szerinti értéke közötti negatív különbözetet (árfolyamveszteséget)
 - a forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok eladási ára és könyv szerinti értéke közötti árfolyamveszteséget, vagy beváltáskor a névérték és könyv szerinti érték veszteségjellegű különbözetét
 - a deviza-, valutakészletek forintra történő átváltásakor keletkezett árfolyamveszteséget stb.

Az egyes - pénzügyi műveleteket bemutató - eredménykimutatás-sorokban ki kell emelni a kapcsolt vállalkozásokkal szemben bevételként rögzített, illetve ráfordításként elszámolt összegeket.

Vegyük észre! A pénzügyi műveletek eredményének megállapításánál a gazdasági realizációs elv érvényesül. Ez azt jelenti, hogy mindazokat a pénzügyi bevételeket és ráfordításokat figyelembe kell venni (és csak azokat), amelyek az üzleti évvel (beszámolási időszak) kapcsolatosak, függetlenül a pénzügyi rendezés időpontjától.

2. Az eredménykategóriák következő összefüggése az eredménykimutatásban

- C. Szokásos vállalkozási eredmény
- D. Rendkívüli eredmény
- E. Adózás előtti eredmény (?C?D)

A rendkívüli műveletek eredményeként azokat a gazdasági eseményeket kell elszámolni, amelyek függetlenek a vállalkozási tevékenységtől, a vállalkozás rendes üzletmenetén kívül esnek, a szokásos vállalkozási tevékenységgel nem állnak közvetlen kapcsolatban.

2.1 Rendkívüli bevételek

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásban a IX. csoportban, az összköltségeljárású eredménykimutatásban a X. csoportban mutatjuk ki a rendkívüli bevételeket.

Keletkezésük főbb jogcímei:

- a társaság alapításakor, jegyzett tőke emelésekor kapott apport értéke,
- megszűnt tartós részesedés fejében átvett eszközök értéke,
- elengedett kötelezettség összege,
- visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások, juttatások,
- térítés nélküli eszközátvételek stb.

2.2 Rendkívüli ráfordítások

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás X. csoportját, az összköltségeljárású eredménykimutatás XI. csoportját képezik.

A rendkívüli ráfordítások között kell elszámolni például:

- a más gazdasági társaságba bevitt vagyon értékét,
- a megszűnt tartós részesedés értékét,
- az átvállalt tartozásokat,
- a visszafizetési kötelezettség nélkül adott támogatásokat,
- a térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értékét stb.

3. Eredményelszámolás és eredményfelosztás

Az **E. Adózás előtti eredmény lényegében az összes bevétel és ráfordítás különbsége**. A beszámolási időszakban realizált adózás előtti eredményből részesedik:

- az állam (társasági adó formájában),
- a tulajdonosok (osztalékot, részesedést kapnak),
- maga a vállalkozás (az a vagyonnövekmény, amit a tagok, tulajdonosok a vállalkozásnál hagynak).

3.1 A társasági adó és különadó fizetési kötelezettség megállapítása

Az üzleti évet terhelő társasági adó összegét az 1996. évi LXXXI. törvény alapján kell megállapítani, mértékét az adótörvény %-ban adja meg. Kiszámításának alapja a **pozitív adóalap**.

A társasági adó alapját úgy határozzuk meg, hogy az adózás előtti eredményt módosítjuk adóalapot növelő, illetve csökkentő tételekkel.

Adózás előtti eredmény
+ adóalapot növelő tételek
- adóalapot csökkentő tételek
társasági adóalap >> ennek (a jelenlegi szabályozás szerint) 16 %-a a társasági adó.

2006-tól a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén 10 %.

2006. szeptember 1-jétől (a 2006. évi LIX. törvény alapján) a vállalkozások adózás előtti eredményét különadó is terheli, melynek mértéke a különadó alapjának 4 %-a.

A társasági adó és különadó megállapításának szabályaival az Adótan tantárgy keretében ismerkednek meg.

Az adózás előtti eredmény és a társasági adó + különadó különbözete a F. Adózott eredmény.

3.2 G. Mérleg szerinti eredmény.

Az adózott eredményt terheli a tulajdonosoknak járó osztalék, részesedés összege. Ha az adózott eredmény kevesebb, mint a tulajdonosok osztalékigénye, úgy azt a pozitív eredménytartalékból kiegészíthetik. Az ilyen címen igénybe vett eredménytartalék külön sorban szerepel az eredménykimutatásban.

Idézzé fel az eredménytartalék fogalmát a **II. fejezet 7. lecke** alapján! Az eredménytartalék az a vállalkozásnál maradó eredmény, amit a tulajdonosok osztalék, részesedés címén az előző

években nem vettek ki.

Az adózott eredményből a mérleg szerinti eredmény a következőképpen vezethető le:

adózott eredmény
+ igénybe vett eredménytartalék
- jóváhagyott osztalék, részesedés
mérleg szerinti eredmény

A pozitív mérleg szerinti eredmény a vállalkozás saját tőkéjéhez való hozzájárulás összegét mutatja meg, amely a mérleg forrásoldalán a saját tőke elemeként jelenik meg. A negatív mérleg szerinti eredmény azt fejezi ki, hogy az üzleti évben mennyivel csökkent a vállalkozás saját tőkéje (= saját vagyona), azaz mekkora a vagyronvesztés mértéke.

Összefoglaló kérdések

1. Hogyan állapítjuk meg a szokásos vállalkozási eredményt?
2. Mikor keletkezik árfolyam-különbözet, és milyen vagyoni elemekkel hozható összefüggésbe?
3. Miben különböznek az egyéb bevételek (ráfordítások) a rendkívüli bevételektől (ráfordításoktól)?
4. Melyik eredménykategória mutatja az összes bevétel és összes ráfordítás különbségét?
5. Mit jelent az adózás előtti eredmény elszámolása?
6. Milyen kapcsolat áll fenn az adózás előtti eredmény és a mérleg szerinti eredmény között?

13. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, hogy a következő állítások igazak, vagy hamisak!

Társaságiadó-fizetési kötelezettség akkor is fennállhat, ha az adózás előtti eredmény negatív. (1).....

Ha az adózott eredmény negatív, nem fizethető osztalék. (2).....

A rendkívüli gazdasági események körét a vállalkozás maga határozza meg. (3).....

A kamatráfordításokat csak a pénzügyi teljesítést követően számolhatjuk el. (4).....

A kamatbevételeket csak a pénzügyi teljesítést követően számolhatjuk el. (5).....

Osztalék csak (eredménytartalékból kiegészített) adózott eredményből fizethető. (6).....

A fizetendő osztalék pénzügyi ráfordítás. (7).....

Az eredménytartalék jellemzően az előző években ki nem vett osztalék. (8).....

Osztalékból a munkavállalók is részesedhetnek. (9).....

A pénzügyi műveletek eredménye csak pénzügyi eszközökkel kapcsolatos kategória. (10).....

2. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- pénzügyi bevétel
- pénzügyi ráfordítás
- rendkívüli bevétel
- rendkívüli ráfordítás
- egyik sem

Sorolja be a megfelelő kategóriába az alábbi tételeket!

- Elengedett kötelezettség (1).....
- Átvállalt tartozás (2).....
- Fizetendő késedelmi kamat (3).....
- Bankköltség (4).....
- Kapott osztalék (5).....
- Fizetendő osztalék (6).....
- Eladott kötvények árfolyamnyeresége (7).....
- Valutabeváltás árfolyamvesztesége (8).....
- Tárgyi eszközök leltári többlete (9).....
- Biztosító kártérítése (10).....
- Casco biztosítás (11).....
- Alapítványi támogatás (12).....
- Adott kölcsönök kamata (13).....
- Apportba adott eszközök nyilvántartási értéke (14).....
- Váltótartozás kamata (15).....
- Értékesített kft-üzletrész árfolyamvesztesége (16).....
- Kamatozó részvény fizetendő kamata (17).....
- Társasági adó (18).....
- Örökölt ingatlan (19).....
- Árvíz miatti terméskár (20).....

3. feladat - egyszeres választás

Határozza meg a pénzügyi műveletek eredményét az alábbi információk felhasználásával!

- A 800 ezer Ft-ért visszavásárolt saját üzletrészt értékesítettük 1 000 ezer Ft-ért.

- 100 %-os tulajdonú leányvállalatunkat felszámolták, mert a vagyona nem fedezte a kötelezettségeit. Befektetésünk könyv szerinti értéke 10 500 ezer Ft volt.
- 200 eurót beváltottunk a bankban 49 400 Ft-ért. A valutát 252 Ft/euró árfolyamon tartottuk nyilván.
- A beruházási hitel esedékes kamata 617 ezer Ft.
- Adósunk kiegyenlítette váltótartozását 200 ezer Ft kamattal növelt összegben.
- Számlavezető bankunk a tartós betétek után jóváírt 73 ezer Ft kamatot, egyidejűleg megterhelte bankszámlánkat 3 ezer Ft forgalmi jutalékkal.
- Kötvénytulajdonosainknak 3 415 ezer Ft kamatot fizettünk ki.
- A vevőktől befolyt 28 ezer Ft késedelmi kamat.
- A tőzsdén eladtunk 30 000 ezer Ft értékű OTP-részvénycsomagot 48 750 ezer Ft-ért. A bróker 97 ezer Ft bonyolítási díjat számított fel.
- Egyik munkavállalónknak az öltözőszekrényből ellopták a karóráját. A fizetendő kártérítés 39 ezer Ft.

A pénzügyi műveletek eredménye:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- + 11 772 ezer Ft
- + 15 190 ezer Ft
- + 4 676 ezer Ft
- + 4 718 ezer Ft

4. feladat - egyszeres választás

Állapítsa meg az egyes eredménykategóriákat, és vezesse le a mérleg szerinti eredményt a következő adatokból (adatok ezer Ft-ban)!

Üzemi (üzleteti) tevékenység eredménye	38 713
Eredménytartalék igénybe vétele osztalékra	4 142
Pénzügyi műveletek bevételei	205
Rendkívüli ráfordítás	1 206
Osztalékfizetési kötelezettség	28 000
Pénzügyi műveletek ráfordításai	7 784
Társasági adóalapot növelő tételek	5 440
Társasági adóalapot csökkentő tételek	4 913
Társasági adó mértéke	16 %
Különadó alapján módosító tételek	0
Különadó mértéke	4 %

A mérleg szerinti eredmény:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- 0
- 28 000
- 30 945
- 527

Megoldókulcs

- (1) - igaz
- (2) - hamis
- (3) - hamis
- (4) - hamis
- 1. feladat: (5) - hamis
- (6) - igaz
- (7) - hamis
- (8) - igaz
- (9) - hamis
- (10) - hamis

- (1) - rendkívüli bevétel
- (2) - rendkívüli ráfordítás
- (3) - egyik sem
- (4) - egyik sem
- (5) - pénzügyi bevétel
- (6) - egyik sem
- (7) - pénzügyi bevétel
- (8) - pénzügyi ráfordítás
- (9) - rendkívüli bevétel
- 2. feladat: (10) - egyik sem
- (11) - egyik sem
- (12) - rendkívüli ráfordítás
- (13) - pénzügyi bevétel
- (14) - rendkívüli ráfordítás
- (15) - pénzügyi ráfordítás
- (16) - pénzügyi ráfordítás
- (17) - egyik sem
- (18) - egyik sem
- (19) - rendkívüli bevétel
- (20) - egyik sem

3. feladat: + 15 190 ezer Ft

4. feladat: 0

14. lecke. A kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés. A beszámoló könyvvizsgálata

1. A kiegészítő melléklet

Az I. fejezet 1. leckéjében a beszámolóval kapcsolatos legfőbb követelményként definiáltuk, hogy annak a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről, ill. változásáról a tényleges körülményeknek megfelelő, megbízható, valós képet kell mutatnia.

A követelmény teljesítésében alapvető szerepe van a mérlegnek és az eredménykimutatásnak. A két dokumentum adatait azonban további információkkal kell kiegészíteni a megbízható és valós összkép érdekében. Ezt a célt szolgálja a kiegészítő melléklet, amely számszaki adatokat és szöveges magyarázatokat tartalmaz a gazdaság szereplői számára mindarra vonatkozóan, ami a mérlegből és az eredménykimutatásból "nem olvasható ki".

A kiegészítő melléklet az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, valamint az összevont (konszolidált) éves beszámoló részét képezi.

A kiegészítő mellékletet - a mérleggel és eredménykimutatással együtt - közzé kell tenni.

A kiegészítő mellékletnek tartalmaznia kell a következőket:

- minden olyan számszaki adatot és szöveges magyarázatot, amelyet a törvény előír
- minden olyan információt, amely a megbízható és valós összkép kialakításához szükséges
- a tevékenységgel, működéssel kapcsolatos információkat
- a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzet elemzését, értékelését (az eszközök és források összetételét, a saját tőke és a kötelezettségek alakulását, a likviditás és a fizetőképesség bemutatását)
- a számviteli politika lényegi elemeit, azok változását, valamint a vagyonra és az

eredményre gyakorolt hatásukat

- a beszámoló összeállításánál alkalmazott értékelési eljárásokat, az értékcsökkenés elszámolásának módszerét, az előző évektől eltérő értékeléseket, ezek vagyona, pénzügyi helyzetre, eredményre gyakorolt hatásukat
- az ellenőrzés (önellenőrzés) során feltárt jelentős összegű hibákat
- a cash flow-kimutatást (az egyszerűsített éves beszámoló kiegészítő mellékletének nem része)

A kiegészítő melléklet terjedelmére, formájára, szerkezetére vonatkozóan a számviteli törvény nem ír elő kötelező szabályokat, a tételes törvényi követelményeken túlmenően ezekről a vállalkozás dönt.

A gyakorlatban a **kiegészítő mellékletet az alábbi szerkezetben és tartalommal állítják össze:**

- **A. Általános rész**
Ide tartoznak azok az információk, amelyek a vállalkozás és a beszámoló egészére utalnak.
- **B. Specifikus rész**
A mérleghez és az eredménykimutatáshoz kapcsolódó információkat foglalja magában. Ezek lehetnek általános előírások és tételes szabályon alapuló előírások, illetve nem szabályozott kiegészítések.
- **C. Tájékoztató rész**
Itt olyan adatokat, információkat kell közölni, amelyek az előző két részben nem szerepelnek.

A kiegészítő melléklet részletes tartalmára vonatkozóan Róth-Adorján-Lukács-Veit: Számviteli esettanulmányok 2004. című munkájából tájékozódhatnak (MKVK Oktatási Központ, Budapest 2004. 27-31. oldal).

Az **éves** beszámoló kiegészítő mellékletének kötelezően elkészítendő része a **cash flow-kimutatás**.

A cash flow a pénzügyi helyzet vizsgálatának egyik legfontosabb módszere.

A cash flow pénzforgalmat, pénzáramlást jelent, lényegében a pénz képződésének és felhasználásának összetevőit mutatja be egy időszakra vonatkozóan.

A cash flow-val későbbi tanulmányaik során a vállalatgazdasági tárgyak keretében részletesen fognak foglalkozni. A számviteli törvény a 7. számú mellékletében határozza meg a kiegészítő melléklet részét képező cash flow-kimutatás kötelező tartalmát.

2. Az üzleti jelentés

Az üzleti jelentés az éves beszámolónak nem része, de azzal egyidejűleg el kell készíteni.

Összeállításának célja, hogy az éves beszámoló adatainak értékelésével a vállalkozás vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetét és az üzletmenetet a tényleges körülményeknek megfelelően mutassa be, ne csak a múltbeli adatokra támaszkodva, hanem jövőbe mutató módon. Elsősorban a tulajdonosok számára - de egyben minden érdekeltnek - ad információt az üzletvitelről.

Az üzleti jelentés - a mérlegen és az eredménykimutatáson túlmenően - szorosan kapcsolódik a kiegészítő melléklet szöveges értékeléséhez is.

Tartalmára vonatkozóan a számviteli törvény tételes előírásokat tartalmaz (de lényegesen

kevesebbet, mint a kiegészítő mellékletre vonatkozóan).

Az üzleti jelentésben ki kell térni:

- a mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges eseményekre, különösen jelentős folyamatokra
- a várható fejlődésre (a gazdasági környezet ismert és várható változása, a belső döntések várható hatása függvényében)
- a kutatás és a kísérleti fejlesztés területére
- a telephelyek bemutatására
- a környezetvédelem kérdéseire
- a működés kockázataira (ár-, hitel-, kamat-, likviditás- és cash flow-kockázat) és a kockázatkezelési politikára

Egyebekben a vállalkozás saját döntése alapján határozza meg az üzleti jelentés tartalmát. A szakirodalom szerint **ajánlatos kitérni:**

- a vállalkozás tevékenységének összegző értékelésére
- a piaci pozíciók, vevőkapcsolatok alakulására
- a minőség alakulására
- a kapacitáskihasználás elemzésére, a befektetési-beruházási döntések értékelésére
- az információs és érdekeltségi rendszerre
- a jövőbeni kötelezettségvállalásokra
- a tulajdonosi szerkezet változásaira stb.

A példaszerűen felsorolt tartalmi elemekből látható, hogy az üzleti jelentés túlmutat a beszámolóval lezárt üzleti év értékelésén. Olyan adatokat, információkat is magában foglalhat, amelyek nem a nyilvánosság számára szóló közlések. Ez is indokolja, hogy az **üzleti jelentés korlátozottan nyilvános**.

A korlátozott nyilvánosság azt jelenti, hogy az üzleti jelentést nem kell letétbe helyezni, de a vállalkozás székhelyén minden érdekelt számára rendelkezésre kell bocsátani.

3. A beszámoló könyvvizsgálata

A számviteli törvény általános szabályként előírja, hogy a vállalkozás által az üzleti évről készített beszámoló és üzleti jelentés felülvizsgálatát könyvvizsgálóval el kell végeztetni.

A könyvvizsgálat célja annak megállapítása, hogy a beszámolót a törvény előírásai szerint állították össze, és ennek megfelelően megbízható és valós képet ad a vállalkozó vagyoni, pénzügyi helyzetéről és működése eredményéről.

Az információk megbízhatóságát, hitelességét, a törvényekben meghatározott tartalmát a független könyvvizsgáló által elvégzett könyvvizsgálat és ennek során kialakított állásfoglalás (vélemény) alapozza meg.

A független könyvvizsgáló feladata:

- a beszámoló valódiságának és szabályszerűségének felülvizsgálata
- a számviteli törvény és a létesítő okirat betartásának ellenőrzése

- ennek alapján vélemény kialakítása
- a beszámolóról a beszámoló hitelesítése (záradékkal való ellátása)
- a beszámoló felülvizsgálatáról írásbeli jelentés készítése és átadása a megbízónak

A könyvvizsgálói záradék formái:

- A könyvvizsgáló **hitelesítő záradékkal** látja el a beszámolót, ha törvénysértést, szabálytalanságot nem állapít meg, a beszámoló tartalmával egyetért.
- Ha a könyvvizsgáló azt állapítja meg, hogy a beszámoló egészében vagy részben nem felel meg a számviteli törvény előírásainak és a valóságnak, **elutasító** vagy **korlátozott záradékot ad** az elutasítás vagy korlátozás okainak részletes feltüntetésével.
- Előfordulhat, hogy a könyvvizsgáló nem tud záradékot adni, mert ahhoz nem tudott elegendő és kellő bizonyítékot szerezni. Ebben az esetben **a záradék megadását elutasítja**.

Összefoglaló kérdések

1. Mi indokolja a kiegészítő melléklet készítését?
2. Mely beszámolók részét képezi a kiegészítő melléklet?
3. Milyen törvényi előírások vonatkoznak a kiegészítő melléklet tartalmi követelményeire?
4. A gyakorlatban milyen részekből áll a kiegészítő melléklet? Milyen információkat foglalnak magukban az egyes részek?
5. Mely beszámoló fajtának a kötelező melléklete a cash flow?
6. Mi a cash flow lényege?
7. Miben különbözik az üzleti jelentés a kiegészítő melléklettől?
8. Mi az üzleti jelentés célja?
9. Milyen témakörökre célszerű kitérni az üzleti jelentésben?
10. Kinek kell kötelezően üzleti jelentést összeállítani?
11. Miért van szükség a beszámoló könyvvizsgálatára?
12. Mi a független könyvvizsgáló feladata a beszámoló auditálásakor?
13. Milyen könyvvizsgálói záradékformákat ismer?

14. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Igazak vagy hamisak az alábbi állítások?

A kiegészítő mellékletet nem kell nyilvánosságra hozni. (1).....

Az egyszerűsített beszámolónak nem része a kiegészítő melléklet. (2).....

Az egyszerűsített éves beszámolót készítőknak nem kell üzleti jelentést összeállítani. (3).....

A kiegészítő mellékletet a számviteli törvényben meghatározott formában és tartalommal kell elkészíteni. (4).....

Az üzleti jelentésre vonatkozóan a törvény nem tartalmaz kötelező előírásokat. (5).....

Az üzleti jelentést a munkavállalók is megtekinthetik. (6).....

A cash flow az üzleti év pénzbevételeit és pénzkiadásait mutatja be jogcímenkénti részletezésben. (7).....

A könyvvizsgáló a társaság munkavállalója. (8).....

A könyvvizsgálói jelentés a tulajdonosok számára készül. (9).....

A könyvvizsgálónak minden esetben záradékkal kell ellátnia a beszámolót. (10).....

Megoldókulcs

- (1) - hamis
(2) - igaz
(3) - igaz
(4) - hamis
1. feladat: (5) - hamis
(6) - igaz
(7) - igaz
(8) - hamis
(9) - igaz
(10) - hamis

Bevezető

Az I. és a II. fejezet részletesen bemutatta a beszámoló egyes részeit, azok felépítését és tartalmát. A most következő fejezetnek az a célja, hogy megismertessen a beszámoló egyes adatait meghatározó gazdasági eseményekkel, ezek rögzítésének, feljegyzésének módjával.

15. lecke. A gazdasági események értelmezése

1. A gazdasági események fogalma és fajtái

A gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetében bekövetkezett változások különböző gazdasági események következményei.

A gazdasági esemény olyan pénzben kifejezhető beavatkozás vagy történés, amelynek hatására megváltozik a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzete és/vagy jövedelmi pozíciója.

A gazdálkodó szervezetek működése során sok olyan fontos esemény történik, amely nem gazdasági természetű (például egy szerződés megkötése önmagában jogi aktus). Gazdasági esemény akkor következik be, ha a szerződés alapján a teljesítés megtörténik. A számvitel csak azokat a történéseket, beavatkozásokat kezeli, amelyek hatást gyakorolnak a vagyoni körülményekre, befolyásolják a gazdálkodó szervezet jövedelmi viszonyait (eredményét), tehát értékben, pénzben mérhetők.

A gazdasági eseményeket **gazdasági műveleteknek** is nevezzük, a két fogalmat szinonimaként használjuk. A gazdasági műveletek lehetnek céltudatos tevékenység eredményei (pl. anyagbeszerzés), de lehetnek olyanok is, amelyeket a körülmények változása idéz elő (pl. káresemény).

Az üzletmenet során igen sok és változatos gazdasági esemény következik be, ezért indokolt azokat csoportosítani, kategóriákba foglalni.

A vagyoni és jövedelmi viszonyokra gyakorolt hatásuk szerint megkülönböztetünk:

- alapvető (elemi) gazdasági eseményeket,
- összetett gazdasági eseményeket.

1.1 Alapvető (elemi) gazdasági események

Alapvető az a gazdasági esemény, amelynek hatására a vállalkozásnak csak a vagyoni helyzete (a vagyon összetétele, értéke) változik meg, a jövedelmi viszonyaira nem gyakorol hatást.

Az alapvető gazdasági események tehát csak a mérlegben (eszközökben és/vagy forrásokban) idéznek elő változást.

Az alapvető gazdasági események négy típusát különböztetjük meg:

- **eszközök körforgása**
- **források körforgása**
- **tőkebevonás**
- **tőke kivonás**

1.1.1 Eszközök körforgása

Az eszközök összetétele változik meg; az egyik eszköz ugyanakkora összeggel növekszik, mint amennyivel a másik eszköz csökken. A mérlegfőösszeg változatlan marad.

Jelölése: E+ E-

Példa az eszköz-körforgásra:

1. gazdasági esemény : Anyagbeszerzés készpénzért 50 000 Ft.

Hatása:

- a B.I. Készletek mérlegcsoportban növekedés
+ 50 ezer Ft.
- a B.IV. Pénzeszközök mérlegcsoportban csökkenés
- 50 ezer Ft.

2. gazdasági esemény: Gépberuházás üzembe helyezése 2 560 ezer Ft.

Hatása:

- az A.II. Tárgyi eszközök 2. Műszaki gépek, berendezések, mérlegtételben növekedés +2 560 ezer Ft.
- az A.II. Tárgyi eszközök 5. Beruházások, felújítások mérlegtételben csökkenés -2 560 ezer Ft.

A gazdasági események hatásának nyomon követését megkönnyíti, ha egy mérlegen bejelöli az egyes példák változásait.

1.1.2 Források körforgása

A források összetétele változik; az egyik forrás ugyanakkora összeggel csökken, mint amennyivel a másik forrás nő. A mérleg forrásoldala átrendeződik, a mérlegfőösszeg változatlan.

Jelölése: F⁻ F⁺

Példa a forrás-körforgásra:

3. gazdasági esemény: Előző évi pozitív mérleg szerinti eredmény átvezetése az eredménytartalékba 18 520 ezer Ft.

Hatása:

- a D.VII. Mérleg szerinti eredmény mérlegcsoportban csökkenés
-18 520 ezer Ft.
- a D.IV. Eredménytartalék mérlegcsoportban növekedés
+18 520 ezer Ft.

4. gazdasági esemény: A beruházási és fejlesztési hitelek éven belül esedékes törlesztőrészletének áthelyezése a rövid lejáratú kötelezettségek közé 7 000 ezer Ft.

Hatása:

- a F.II. Hosszú lejáratú kötelezettségek mérlegcsoportban csökkenés
-7 000 ezer Ft.
- a F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek mérlegcsoportban növekedés
+7 000 ezer Ft.

1.1.3 Tőkebevonás (eszközbevonás)

Az egyik eszköz ugyanakkora összeggel növekszik, mint amennyivel egy forrás. Hatására mind az eszközök, mind a források értéke azonos összeggel kibővül, a rendelkezésre álló vagyon több lesz, a mérlegfőösszeg nő.

Jelölése: E⁺ F⁺

Példa a tőkebevonásra (eszközbevonásra):

5. gazdasági esemény: Árut vásárolunk 220 ezer Ft-ért. Fizetési határidő: az átvételt követő 15. nap.

Hatása:

- a B.I. Készletek mérlegcsoportban növekedés
+220 ezer Ft.
- a F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek mérlegcsoportban növekedés
+220 ezer Ft.

6. gazdasági esemény: 20 000 ezer Ft beruházási hitelt veszünk fel a számlavezető banktól.

Hatása:

- a B.IV. Pénzeszközök mérlegcsoportban növekedés
+20 000 ezer Ft.
- a F. II. Hosszú lejáratú kötelezettségek mérlegcsoportban növekedés
+20 000 ezer Ft.

1.1.4 Tőkekivonás (eszközkivonás)

Az egyik forrás ugyanakkora összeggel csökken, mint amennyivel egy eszköz. Hatására mind az eszközök, mind a források értéke ugyanakkora összeggel szűkül, a rendelkezésre álló vagyon kevesebb lesz, a mérlegfőösszeg csökken.

Jelölése: F⁻ E⁻

Példa a tőkekivonásra (eszközkivonásra):

7. gazdasági esemény: Kiegyenlítjük az 560 ezer Ft összegű adótartozásunkat.

Hatása:

- a F III. Rövid lejáratú kötelezettségek mérlegcsoportban csökkenés
- 560 ezer Ft.
- a B IV. Pénzeszközök mérlegcsoportban csökkenés
- 560 ezer Ft.

8. gazdasági esemény: augusztus 5-én átutaljuk a munkavállalók július havi munkabérét a lakossági folyószámlákra 2 478 ezer Ft összegben.

Hatása:

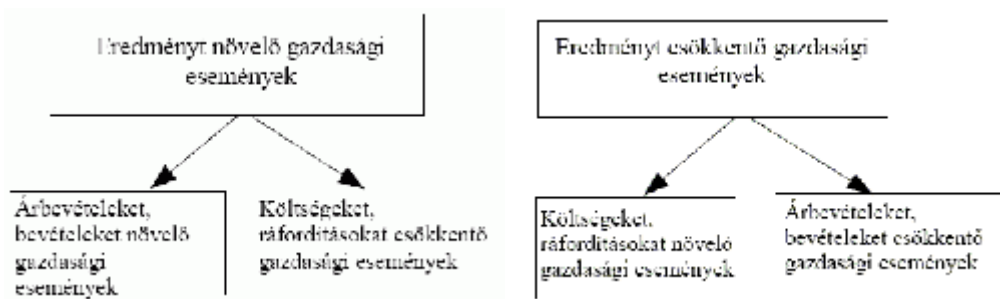
- a F III. Rövid lejáratú kötelezettségek mérlegcsoportban csökkenés
- 2 478 ezer Ft.
- a B. IV. Pénzeszközök mérlegcsoportban csökkenés
- 2 478 ezer Ft.

2. Összetett gazdasági események

Összetett az a gazdasági esemény, amelynek hatására a vállalkozásnak mind a vagyoni helyzete, mind a jövedelmi helyzete (eredménye) megváltozik.

Az összetett gazdasági események tehát a vagyon változásával egyidejűleg az üzleti év eredményére is hatnak, **érintik mind a mérleget, mind az eredménykimutatást.**

Az összetett gazdasági események csoportosítása (típusai):

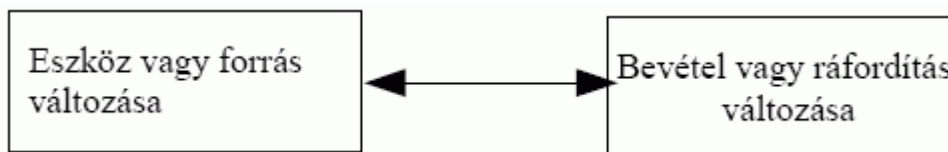

Eredményt növelő gazdasági események (nagyítva)
Eredményt csökkentő gazdasági események (nagyítva)

Hogy az összetett gazdasági események lényegét megértsük, tekintsük végig az eredménykimutatás felépítését! Látható, hogy abban az egyes eredménykategóriákat az árbevételek, bevételek és a költségek, ráfordítások különbözeteként számítással határozzuk meg.

Az árbevételek, bevételek növekedése növeli, a költségek, ráfordítások növekedése csökkenti az eredményt. Előfordulnak azonban olyan műveletek is, amelyek miatt csökkenteni kell a már nyilvántartásba vett árbevételek, bevételek összegét (ez negatívan hat az eredményre), vagy a már elszámolt költségek, ráfordítások egy része megtérül (ekkor növekszik az eredmény). **Az összetett gazdasági események tehát a (tágon értelmezett) bevételek és ráfordítások változásán keresztül hatnak az eredményre.**

Még egy nagyon lényeges dolgot kell kiemelni és megjegyezni: **az eredményváltozás mindig vagyonváltozással jár együtt.** Ez azt jelenti, hogy összetett gazdasági esemény bekövetkezésekor az általános képlet:

Az összetett gazdasági események nyolc típusát különböztetjük meg (ezen belül négy eredményt növelő, négy eredményt csökkentő típust).

2.1 Eredményt növelő gazdasági események típusai

2.1.1 Az eszköznövekedés bevételnövekedésből ered

Jelölése: E+ B+

Példa:

1. gazdasági esemény: Vevőnk részére készterméket értékesítünk. A kiállított számla 4 820 ezer Ft-ról szól. Fizetési határidő: 10 nap.

Hatása:

- a mérleg B.II. Követelések csoportban a Vevők állománya nő
+4 820 ezer Ft.
- az eredménykimutatás A.I. Értékesítés nettó árbevétele csoportban a Belföldi értékesítés nettó árbevétele nő
+4 820 ezer Ft.

2.1.2 A forráscsökkenés bevételnövekedéssel jár

Jelölése: F⁻ B⁺

Példa:

2. gazdasági esemény: Egyik tulajdonos elengedi a vele szemben fennálló 50 ezer Ft összegű kölcsöntartozásunkat.

Hatása:

- a mérleg F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek csoportban a részesedési viszonyban lévő vállalkozással szembeni kötelezettség csökken
-50 ezer Ft.
- az eredménykimutatás D.X. Rendkívüli bevételek csoportban a növekedés:
+50 ezer Ft.

2.1.3 Az eszköznövekedés ráfordításcsökkenésből származik

Jelölése: E⁺ R⁻

Példa:

3. gazdasági esemény: A termelőüzemből visszavételeznek a raktárba 20 ezer Ft értékű haszonhulladékot.

Tételezzük fel, hogy a cipőgyárban felhasználásra kiadtak az anyagraktárból 400 ezer Ft értékű bőr alapanyagot, amit anyagköltségként teljes összegben elszámoltak. A cipőfelsőrészek kiszabását követően összegyűjtötték a még más célra (pl. kulcstartók készítéséhez) felhasználható bőrhulladékot, és visszavitték a raktárba. A készletre vett bőrhulladék értéke 20 ezer Ft.

Az eredetileg elszámolt 400 ezer Ft anyagköltség ezáltal csökken 20 ezer Ft-tal. A ténylegesen felhasznált bőr értéke 380 ezer Ft.

Hatása:

- a mérleg B.I. Készletek csoportban az Anyagok értéke nő
+ 20 ezer Ft-tal
- az eredménykimutatás A.IV. Anyagjellegű ráfordítások csoportban az anyagköltség csökken
- 20 ezer Ft-tal

2.1.4 A forráscsökkenés a ráfordítások csökkenése miatt következik be

Jelölése: F⁻ R⁻

Példa:

4. gazdasági esemény: Az adóhatóság a vállalkozásra 100 ezer Ft mulasztási bírságot rótt ki, amit a cég kötelezettségként (és ráfordítás növelő tételként) nyilvántartásba vett. A benyújtott méltányossági kérelem alapján később a hatóság a bírság 50 %-át, 50 ezer Ft-ot elengedett.

Az elengedett bírság hatása:

- a mérleg F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek csoportban az Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek állománya csökken
- 50 ezer Ft.
- az eredménykimutatás A.VII. Egyéb ráfordítások csoportban a csökkenés
- 50 ezer Ft.

2.2 Eredményt csökkentő gazdasági események típusai

2.2.1 Az eszközcsökkenés bevételcsökkenés miatt következik be

Jelölése: B⁻ E⁻

Példa:

5. gazdasági esemény: Az 1. gazdasági eseményben említett vevő minőségi kifogással élt a leszállított termékkel kapcsolatban. Megállapodtunk vele, hogy 5 % árengedmény nyújtása esetén elfogadja a teljesítést. Az adott - és számlával egy tekintet alá eső okiratban dokumentált- engedmény - összege 241 ezer Ft.

Hatása:

- az eredménykimutatás A.I. Értékesítés nettó árbevétele csoportban a Belföldi értékesítés nettó árbevétele csökken
- 241 ezer Ft.
- a mérleg B.II. Követelések csoportjában a Vevők állománya csökken
- 241 ezer Ft.

2.2.2 A forrásnövekedés bevételcsökkenéssel jár

Jelölése: B- F+

Példa:

6. gazdasági esemény: A bérlőnk a következő év 1. negyedévi helyiségbérleti díját a tárgyév decemberében kifizette 360 ezer Ft összegben, amit a nyilvántartásokban rögzítettünk. (A passzív időbeli elhatárolásokról tanultuk, hogy a tárgyévben keletkezett, de a következő évet illető bevételek nem növelhetik a tárgyévi eredményt. Ennek rendezését időbeli elhatárolással oldjuk meg.)

Hatása:

- az eredménykimutatás A.I. Értékesítés nettó árbevétele csoportban a Belföldi értékesítés nettó árbevétele csökken
-360 ezer Ft.
- a mérleg G. Passzív időbeli elhatárolások főcsoportban a Bevételek passzív
+360 ezer Ft
időbeli elhatárolása nő

2.2.3 Az eszközcsökkenéssel a ráfordítások növekednek

Jelölése: R⁺ E⁻

Példa:

7. gazdasági esemény: Cipőgyártáshoz felhasználtunk 400 ezer Ft értékű bőr alapanyagot.

Hatása:

- az eredménykimutatás A.IV. Anyagjellegű ráfordítások csoportban az Anyagköltség nő +400 ezer Ft.
- a mérleg B.I. Készletek csoportjában az Anyagkészletek értéke csökken -400 ezer Ft.

2.2.4 A forrásnövekedést a ráfordítások növekedése idézi elő

Jelölése: R⁺ F⁺

Példa:

8. gazdasági esemény: Elszámoljuk a tárgyévi iparüzési adó fizetési kötelezettséget, 735 ezer Ft-ot.

Hatása:

- az eredménykimutatás A.VII. Egyéb ráfordítások csoport összege növekszik +735 ezer Ft.
- a mérleg F.III. Rövid lejáratú kötelezettségek csoportban nő az Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek állománya +735 ezer Ft.

A leckének ezt a gazdasági események fogalmáról, csoportosításáról, mérlegre, eredménykimutatásra gyakorolt hatásokról szóló részét nagyon alaposan tanulmányozza át, mert ezek az ismeretek a könyvvezetés megértéséhez nélkülözhetetlenek, alapvető fontosságúak. A későbbiekben látni fogjuk, hogy legyenek bármilyen sokrétűek a vállalkozásnál bekövetkezett események, mind visszavezethetők erre a 4+(4+4) alaptípusra. Ha felismerjük az adott történés típusát, könyvviteli elszámolása már igen egyszerű lesz.

15. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- E+
- E-
- F-
- F+
- B-
- B+
- R+
- R-

Állapítsa meg a következő gazdasági események jellegét és típusát!

Lehetőségek:

Eszköz: E+, E-

Forrás: F-, F+

Bevétel: B-, B+

Ráfordítás: R+, R-

Számítógépet vásárolunk későbbi fizetéssel. (1)....., (2).....

Vissza nem térítendő támogatást kapunk beruházásra az önkormányzattól. (3)....., (4).....

Elengedtük a munkavállalónk esedékes kölcsöntartozását. (5)....., (6).....

Üzembe helyeztük az 1. tételben vásárolt számítógépet. (7)....., (8).....

Rövid lejáratú hitelt vettünk fel a számlavezető banktól. (9)....., (10).....

Megkaptuk a szolgáltató számláját a fűtésdíjról. (11)....., (12).....

Készpénzért anyagot értékesítettük. (13)....., (14)....., (15)....., (16).....

Július 31-én elszámoltuk a tárgyhavi munkabért. (17)....., (18).....

Vevőnk előleget utalt át. (19)....., (20).....

Kifizettük (bankszámláról) a rövid lejáratú hitel kamatát. (21)....., (22).....

Totálkáros lett a személygépkocsi. (23)....., (24).....

Szállítói tartozásunkat váltóval egyenlítettük ki. (25)....., (26).....

Késedelmi kamat folyt be a vevőktől. (27)....., (28).....

2. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- E+
- E-
- F-
- F+
- B-
- B+
- R+
- R-

Állapítsa meg a következő gazdasági események jellegét és típusát!

Lehetőségek:

Eszköz: E+, E-

Forrás: F-, F+

Bevétel: B-, B+

Ráfordítás: R+, R-

- Pénztárból kifizettük a munkavállalók munkabérét. (1)....., (2).....
- Kiselejteztük az elavult könyvelési programot. (3)....., (4).....
- Kft-üzletrészt vásároltunk befektetési céllal. (5)....., (6).....
- Törlesztettük a rövid lejáratú hitelünket. (7)....., (8).....
- Eladtuk készpénzért a gépkocsironcsot.(9)....., (10).....
- Kiegyenlítettük a fűtésszámlát. (11)....., (12).....
- A bankban valutát vásároltunk készpénzért. (13)....., (14).....
- Az adók késedelmes átutalása miatt az APEH megterhelt késedelmi kamattal. (15)....., (16).....
- Csikókat versenylóvá minősítettünk. (17)....., (18).....
- Üzleti vendéglátás céljára kávévettünk. (19)....., (20).....
- Árubeszerzés későbbi fizetéssel. (21)....., (22).....
- Társasági adóelőleget utaltunk át. (23)....., (24).....
- Leltárhány az anyagraktárban. (25)....., (26).....

3. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- (M)A.I.-, (EK)A.VII.+
- (M)A.II.+ , (M)A.II.-
- (M)A.II.-, (EK)A.VII.+
- (M)A.II.+ , (M)B.I.-
- (M)A.II.+ , (M)F.III.+
- (M)A.III.+ , (M)B.IV.-
- (M)B.I.-, (EK)A.VII.+
- (M)B.I.+ , (M)F.III.+
- (M)B.II.+ , (M)B.IV.-
- (M)B.II.-, (EK)D.XI.+
- (M)B.IV.+ , (EK)A.III.+
- (M)B.IV.-, (EK)A.V.+
- (M)B.IV.+ , (M)B.IV.-
- (M)B.IV.-, (EK)B.IX.+
- (M)B.IV.+ , (EK)D.X.+
- (M)B.IV.-, (M)F.III.-
- (M)B.IV.+ , (M)F.III.+
- (M)F.III.+ , (EK)A.IV.+
- (M)F.III.+ , (EK)A.V.+
- (M)F.III.+ , (EK)A.VII.+
- (M)F.III.+ , (M)F.III.-
- (M)B.IV.+ , (EK)A.I.+ , (M)B.I.-, (EK)A.IV.+

Az 1. és 2. számú feladat sikeres megoldása után jelölje ki, hogy az egyes gazdasági események melyik mérleg- és/vagy eredménykimutatás-csoportot változtatják meg (összköltség-eljárású eredménykimutatás esetén)!

A használt rövidítések: (M) Mérleg (EK) Eredménykimutatás

Számítógépet vásárolunk későbbi fizetéssel. (1).....

- Vissza nem térítendő támogatást kapunk beruházásra az önkormányzattól. (2).....
- Elengedtük a munkavállalónk esedékes kölcsöntartozását. (3).....
- Üzembe helyeztük az 1. tételben vásárolt számítógépet. (4).....
- Rövid lejáratú hitelt vettünk fel a számlavezető banktól. (5).....
- Megkaptuk a szolgáltató számláját a fűtésdíjról. (6).....
- Készpénzért anyagot értékesítettük. (7).....
- Július 31-én elszámoltuk a tárgyhavi munkabért. (8).....
- Vevőnk előleget utalt át. (9).....
- Kifizettük (bankszámláról) a rövid lejáratú hitel kamatát. (10).....
- Totálkáros lett a személygépkocsi. (11).....
- Szállítói tartozásunkat váltóval egyenlítettük ki. (12).....
- Késedelmi kamat folyt be a vevőktől. (13).....
- Pénztárból kifizettük a munkavállalók munkabérét. (14).....
- Kiselejteztük az elavult könyvelési programot. (15).....
- Kft-üzletrészt vásároltunk befektetési céllal. (16).....
- Törlesztettük a rövid lejáratú hitelünket. (17).....
- Eladtuk készpénzért a gépkocsironcsot. (18).....
- Kiegyenlítettük a fűtésszámlát. (19).....
- A bankban valutát vásároltunk készpénzért. (20).....
- Az adók késedelmes átutalása miatt az APEH megterhelt késedelmi kamattal. (21).....
- Csikókat versenylóvá minősítettünk. (22).....
- Üzleti vendéglátás céljára kávévettünk. (23).....
- Árubeszerezés későbbi fizetéssel. (24).....
- Társasági adóelőleget utaltunk át. (25).....
- Leltárhiány az anyagraktárban. (26).....

Megoldókulcs

1. feladat: (1) - E+
(2) - F+
(3) - E+
.....

- (5) - E-
- (6) - R+
- (7) - E+
- (8) - E-
- (9) - E+
- (10) - F+
- (11) - F+
- (12) - R+
- (13) - E+
- (14) - B+
- (15) - E-
- (16) - R+
- (17) - F+
- (18) - R+
- (19) - E+
- (20) - F+
- (21) - E-
- (22) - R+
- (23) - E-
- (24) - R+
- (25) - F-
- (26) - F+
- (27) - E+
- (28) - B+

- (1) - E-
- (2) - F-
- (3) - E-
- (4) - R+
- (5) - E+
- (6) - E-
- (7) - E-
- (8) - F-
- (9) - E+
- (10) - B+
- (11) - E-
- (12) - F-
- (13) - E+
- (14) - E-
- (15) - F+
- (16) - R+
- (17) - E+
- (18) - E-
- (19) - E-
- (20) - R+
- (21) - E+
- (22) - F+
- (23) - E+
- (24) - E-
- (25) - E-
- (26) - R+

2.
feladat:

3.
feladat:

- (1) - (M)A.II.+, (M)F.III.+
- (2) - (M)B.IV.+, (EK)D.X.+
- (3) - (M)B.II.-, (EK)D.XI.+
- (4) - (M)A.II.+, (M)A.II.-
- (5) - (M)B.IV.+, (M)F.III.+
- (6) - (M)F.III.+, (EK)A.IV.+
- (7) - (M)B.IV.+, (EK)A.I.+, (M)B.I.-, (EK)A.IV.
+
- (8) - (M)F.III.+, (EK)A.V.+
- (9) - (M)B.IV.+, (M)F.III.+
- (10) - (M)B.IV.-, (EK)B.IX.+
- (11) - (M)A.II.-, (EK)A.VII.+
- (12) - (M)F.III.+, (M)F.III.-
- (13) - (M)B.IV.+, (EK)A.III.+
- (14) - (M)B.IV.-, (M)F.III.-
- (15) - (M)A.I.-, (EK)A.VII.+
- (16) - (M)A.III.+, (M)B.IV.-
- (17) - (M)B.IV.-, (M)F.III.-
- (18) - (M)B.IV.+, (EK)A.III.+
- (19) - (M)B.IV.-, (M)F.III.-

- (20) - (M)B.IV.+, (M)B.IV.-
- (21) - (M)F.III.+, (EK)A.VII.+
- (22) - (M)A.II.+, (M)B.I.-
- (23) - (M)B.IV.-, (EK)A.V.+
- (24) - (M)B.I.+, (M)F.III.+
- (25) - (M)B.II.+, (M)B.IV.-
- (26) - (M)B.I.-, (EK)A.VII.+

16. lecke. A könyvvezetés fogalma

Könyvvezetés az a tevékenység, amelynek keretében a gazdálkodó szervezet a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről folyamatosan nyilvántartást vezet, és azt az üzleti év végével lezárja.

A könyvvezetési kötelezettségnek a számviteli törvényben rögzített szabályok szerint kell eleget tenni.

A könyvvezetés két szintjét szokás megkülönböztetni:

- analitikus könyvelést és
- szintetikus könyvelést.

(A könyvvezetés és a könyvelés szinonim fogalmak.)

Az analitikus könyvelés részletes mennyiségi vagy mennyiségi és értékbeni nyilvántartást jelent egy-egy vagyoni elemről és az abban bekövetkezett változásokról.

A vállalkozásoknak nap mint nap szüksége van részletes adatokra, nemcsak értékben, hanem természetes mértékegységben is. Ezért vezetnek például részletező nyilvántartást például:

- a tárgyi eszközökről
- a készletekről készletfajtanként
- a vevői követelésekről vevőnként
- a szállítói kötelezettségekről
- az adókötelezettségekről adónemenként stb.

Partner analitika

Az analitikus könyvelés fontos jellemzője, hogy nem feltétlenül terjed ki minden vagyoni elemre (például az üzleti vagy cégértékről nem szükséges részletező nyilvántartás vezetni). Az analitikus nyilvántartások körét - az információigényeknek megfelelően - a vállalkozás maga alakítja ki.

A főkönyvi könyvelés összevont értékbeni nyilvántartás (ezért nevezzük érték-könyvelésnek vagy szintetikus könyvelésnek).

Míg az analitikában például külön tartjuk számon, hogy mennyi munkabér fizetendő Nagy Józsefnek, Kiss Piroskának és a többi munkavállalónak, a főkönyvi könyvelésben a munkavállalókkal szembeni kötelezettségeket egy összegben mutatjuk ki.

Az analitikus és a főkönyvi könyvelés kapcsolata:

- Lehet **logikai alá-fölérendeltségi viszony**.
Például az anyagraktár vezetője minden hó végén a részletező nyilvántartások alapján összesíti az anyagkészletekben bekövetkezett változásokat, és az összesített értékadatokat továbbítja a főkönyvi könyvelés számára. Ezt az összesítést nevezzük feladásnak.

- Lehet **párhuzamos**, amikor az analitikus és főkönyvi könyvelés egymástól függetlenül rögzíti a gazdasági eseményeket. Általában ilyen például a tárgyi eszközök könyvelése.

Igen fontos követelmény, hogy az analitikus és főkönyvi nyilvántartások értéadatai egy adott időpontra vonatkozóan egyezők legyenek, kölcsönösen megfeleljenek. Az egyeztetési kötelezettséget - a számviteli törvény vonatkozó előírásaira alapozva - a vállalkozás a számlarendjében szabályozza (a számlarendre a későbbiekben még kitérünk).

A főkönyvi könyvelés formái

A számviteli törvény szerint a gazdálkodó szervezetek a könyveiket vezethetik

- **kettős könyvvitel** és
- **egyszeres könyvvitel** formájában.

A könyvvitel e két formájával és alkalmazásának feltételeivel az [1. fejezet 2. leckében](#) megismertedtünk. Tanulmányozzuk át ismételten az ott tanultakat!

Itt csak a lényeges elemeket emeljük ki.

A kettős könyvvitel:

- a vállalkozás vagyonában bekövetkezett minden változást rögzít,
- a gazdasági eseményeket folyamatosan, zárt rendszerben, áttekinthetően jegyzi fel,
- a gazdasági események könyvelése a teljesítéskor (a bekövetkezésükkor) történik, függetlenül a pénzügyi rendezéstől.

Ezért mondjuk, hogy a kettős könyvvitelben a gazdasági realizációs elv érvényesül, a tevékenység eredménye gazdaságilag (nem pénzügyileg) realizált eredmény.

Az egyszeres könyvvitel:

- a gazdálkodó szervezet pénzeszközeiről és azok forrásairól vezetett nyilvántartás,
- a pénzeszközökben beállt változásokat mutatja.

Az egyszeres könyvvitel pénzforgalmi szemléletű, a kimutatott eredmény pénzügyileg realizált eredmény.

Megjegyezzük, hogy 2004. január 1-jét követően a vállalkozások nem alkalmazhatják az egyszeres könyvvezetést.

Összefoglaló kérdések

1. Definiálja gazdasági esemény fogalmát!
2. Miben különböznek az alapvető és az összetett gazdasági események?
3. Sorolja fel az alapvető (elemi) gazdasági események típusait és mindegyikre szerkesszen 2-2 példát! Az események következtében beállott változásokat vezesse le a mérlegben!
4. Csoportosítsa az összetett gazdasági eseményeket!
5. Összetett gazdasági esemény bekövetkezésekor egy eszközváltozás eredményezhet-e forrásváltozást? Miért?
6. Összetett gazdasági esemény bekövetkezésekor a bevételek változása együttjárhat-e ráfordítások változásával? Miért?
7. Fogalmazzon meg egy-egy összetett gazdasági eseményt mindegyik típusra és mutassa be azok mérlegre és forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatásra gyakorolt hatását!
8. Mi a könyvvezetés?
9. Hasonlítsa össze az analitikus és főkönyvi könyvelést! Sorolja fel az azonosságokat és az eltéréseket!
10. Mi az analitikus és a főkönyvi könyvelés közötti kapcsolat?
11. Mi az egyszeres és a kettős könyvvezetés lényege?

12. Mely gazdálkodó szervezetek alkalmazhatják ma az egyszeres könyvvitelt?

16. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Döntse el, hogy igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

A könyvvezetés formáját a vállalkozás maga határozza meg. (1).....

Az analitikus nyilvántartások vezetése nem kötelező. (2).....

A főkönyvi könyvelésben mennyiségi adatokat is nyilvántartunk. (3).....

A főkönyvi könyvelés szintetikus könyvelés. (4).....

Az analitikus és a főkönyvi nyilvántartásoknak meg kell egyezniük. (5).....

A kettős könyvvezetést választhatja az egyszerűsített beszámolót készítő gazdálkodó is. (6).....

Az egyszeres könyvvitel adataiból minden bekövetkezett vagyonsvltözés megállapítható. (7).....

Az egyéb szervezetek nem választhatják a kettős könyvvezetést. (8).....

A könyvvezetés és a beszámoló készítés azonos fogalmak. (9).....

A feladás az analitikus nyilvántartások alapján készített összesítő kimutatás egyes vagyoni elemek változásáról. (10).....

Megoldókulcs

- (1) - hamis
- (2) - igaz
- (3) - hamis
- (4) - igaz
- 1. feladat: (5) - igaz
- (6) - hamis
- (7) - hamis
- (8) - hamis
- (9) - hamis
- (10) - igaz

17. lecke. A számviteli bizonylatok jellemzői. A főkönyvi számla fogalma

1. A számviteli bizonylatok

A könyvvezetés egyik alapkövetelménye, hogy minden gazdasági műveletről, eseményről, amely az eszközök, illetve források állományát vagy összetételét, a vállalkozás eredményét megváltoztatja, bizonylatot kell kiállítani.

A gazdasági események folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell.

Másik alapkövetelmény, hogy könyvelni csak bizonylatok alapján lehet. Minden könyvelési tételnek bizonylaton kell alapulnia (ez a követelmény a bizonylati elv).

1.2 A számviteli bizonylat fogalma

Számviteli bizonylatnak minősül minden olyan külső és belső okmány, amely a gazdasági események dokumentálására, számviteli rögzítésére, nyilvántartására szolgál.

A számviteli bizonylat a könyvvezetés alapokmánya, a könyvviteli feljegyzések alátámasztására szolgáló dokumentum.

1.2.1 A bizonylatok csoportosítása

A bizonylatokat több szempont szerint csoportosíthatjuk. Például:

A kiállítás időpontja szerint

- Elsődleges (primer) bizonylatok, amelyek a gazdasági eseményekkel egy időben készülnek. Ilyenek a pénztárbizonylatok vagy a teljesítményelszámoló lapok.
- Másodlagos (szekunder) bizonylatok, amelyeket az elsődleges bizonylatok feldolgozása, összesítése során állítanak ki. Ilyenek a bérjegyzék vagy havi feladás az anyagkészletek állományváltozásáról.

Származásuk szerint

- külső bizonylatok (beérkező szállítói számlák, bankszámlakivonatok),
- belső bizonylatok (értékcsökkenés elszámolása, bizonylat a fizetendő adók és járulékok megállapításáról, kimenő (vevő) számlák, pénztárbizonylatok stb.).

A kezelésük módja szerint

- szigorú számadási kötelezettség alá tartozó bizonylatok. Például:
 - a készpénz kezeléséhez kapcsolódó bizonylatok (pénztárbizonylatok),
 - olyan nyomtatványok, amelyekért a nyomtatvány értékét meghaladó vagy a nyomtatványon szereplő névértéknek megfelelő ellenértéket kell fizetni (étkezési utalvány, ajándékutalvány),
 - olyan nyomtatványok, amelyeknek az illetéktelen felhasználása visszaélésre adhat alkalmat (csekk),
 - egyszerűsített számla, számla, nyugta,
- szigorú számadási kötelezettség alá nem tartozó bizonylatok (amelyeket a vállalkozás annak minősít).

A szigorú számadási kötelezettséget a számviteli törvény 168.§-a írja elő.

A számviteli bizonylatoknak a törvényben meghatározott tartalmi és formai követelményeknek meg kell felelniük!

A bizonylatok tartalmi kellékei:

- A vállalkozás megnevezése, ahol az esemény történt.
- A gazdasági esemény időpontjának (időszakának) rögzítése.
- A gazdasági esemény mennyiségi, minőségi és értékbeni adatai.
- A gazdasági művelet elrendelésében, lebonyolításában szerepet játszó felelős személyek aláírása.

A bizonylatok formai vagy alaki kellékei:

- A bizonylat megnevezése, sorszáma vagy egyéb azonosítója.
- Másodlagos bizonylatok esetén az összesítés alapjául szolgáló bizonylatok körének, valamint az időszaknak a megjelölése, amelyre az összesítés kiterjed.
- Külső bizonylat esetén a bizonylatot kiállító gazdálkodó szerv neve, címe.
- Az időtállóság biztosítása (a kötelező megőrzési határidőig jól olvashatóak legyenek a feljegyzett adatok).
- A javítási szabályok betartása.
- A bizonylatra fel kell jegyezni azt a főkönyvi számlát, amelyet a bizonylat érint, továbbá a könyvviteli nyilvántartásokban történt rögzítés időpontját, igazolását.

A számviteli bizonylatokkal kapcsolatos előírásokat a számviteli törvény 166-167.§-a részletezi. A számlával, az egyszerűsített számlával kapcsolatos további követelményeket az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény X. fejezete szabályozza.

A bizonylati fegyelem a könyvelés pontosságára, megbízhatóságára, késedelemmentességére utaló fogalom. A törvény előírja, hogy egyes gazdasági események bizonylatait milyen határidőig kell könyvelni. A pénztári bizonylatok adatait könyvelni kell a pénzmozgással egyidejűleg, a banki okmányokat a megérkezésükkor, egyéb pénzeszközöket érintő tételeket a tárgyhót követő hónap 15-ig, egyéb bizonylatok adatait legkésőbb a tárgynegyedévet követő hónap végéig.

2. A Főkönyvi számla

Az előző két leckében megismerkedtünk a **gazdasági események** fogalmával, megállapítottuk, hogy a **könyvvezetés** lényege a valóságosan bekövetkezett gazdasági eseményeknek a feljegyzése, rögzítése. Ez történhet az analitikus, illetve főkönyvi könyvelés szintjén. Alapvető követelményként rögzítettük, hogy a könyvvezetés alapdokumentuma a **számviteli bizonylat**.

A következő lépésben azt nézzük meg, hogy hogyan történik a számviteli bizonylaton rögzített gazdasági esemény lekönyvelése. A könyvvezetés mindkét szintjének és a főkönyvi könyvelés két formájának (egyszeres és kettős könyvvitel) teljes körű elsajátítása meghaladja e tantárgy kereteit, ezért itt csak a főkönyvi könyveléssel, és ezen belül a kettős könyvvitel szabályaival fogunk megismerkedni.

Ennek két oka van:

- egyrészt a beszámoló alapját alapvetően az értékkönyvelés adatai szolgáltatják,
- másrészt a vállalkozások a jelenlegi szabályok szerint a kettős könyvvitelt kötelesek alkalmazni.

Ha a gazdasági események vagyona, eredményre gyakorolt hatását olyan módon rögzítenénk, ahogyan azt az egyes típusok értelmezésénél tettük, minden egyes gazdasági esemény (változás) után új mérleget, eredménykimutatást kellene készítenünk - ez nem lehet

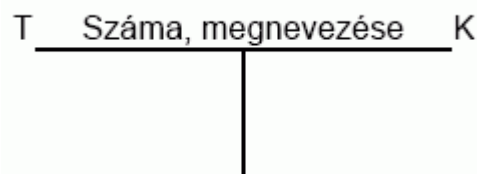
működőképes a gyakorlatban. Másrészt utólag nem állna rendelkezésünkre információ arról, hogy melyik vagyónrészben, mikor, milyen irányú és összegű változás következett be. Ezeket a problémákat küszöböli ki a könyvvezetés.

Ha a mérleg és az eredménykimutatás minden tételét (sorát) egy (vagy több) nyilvántartással helyettesítjük (ezt fogjuk főkönyvi számlának nevezni), megállapítható lesz, hogy egy adott vagyoni elemben

- mikor
- milyen gazdasági esemény
- milyen változást
- milyen összegben idézett elő.

2.1 A főkönyvi számla fogalma

A főkönyvi számla a mérleg és az eredménykimutatás egyes tételeit, sorait helyettesítő olyan kétoldalú kimutatás, amelynek egyik oldalán a gazdasági események által közvetlenül vagy közvetetten kiváltott vagyonnövekedést, a másik oldalán a vagyonsökkenést vesszük nyilvántartásba.

A főkönyvi számla tematikus sémája

A főkönyvi számlának két oldala van.

- **Tartozik oldal, jele T betű (ez a számla bal oldala)**
- **Követel oldal, jele K betű (ez a számla jobb oldala)**

A főkönyvi számla két oldalának megnevezése semmiféle gazdasági tartalmat nem hordoz!!! (A megnevezésből tehát sem tartozásra, sem követelésre nem szabad asszociálni!) Ez csak a jobb és a bal oldal egyértelmű megkülönböztetését szolgálja.

Minden mérleg- és eredménykimutatás-sort kétirányú változás érhet: növekedés és csökkenés. A főkönyvi számla alkalmazásával ennek a kétirányú változásnak a dokumentálását a két oldal valamelyikére történő feljegyzéssel valósítjuk meg. (Ebből következően a kettős könyvvitelben nem használunk negatív számot!)

Minden főkönyvi számlának pontos szakszerű megnevezést kell adni. Ezek az azonosíthatóságot szolgálják, és utalnak a mérleg, eredménykimutatás egyes tételeivel való kapcsolatra.

Arra vonatkozóan, hogy egy tételhez egy vagy több főkönyvi számla kapcsolódik, a gazdálkodó szervezet nagyságától, tevékenységének és szervezetének bonyolultságától, a vezetés információ-igényétől függ. A gyakorlatban a tételek nagyobb hányadához több főkönyvi számla tartozik.

A főkönyvi számlák csoportosítása

A **mérlegszámlák** a mérleg egyes tételeit (sorait) helyettesítik.

- Az eszközszámlák a mérleg eszközoldalának tételeihez kapcsolódnak, adatállományuk egy-egy vagyonelem nagyságát fejezik ki.
- A forrásszámlák a mérleg forrásoldalának tételeit helyettesítik, adatállományuk egy-egy tőkeelem értékét tükrözi.

Az **eredmény számlák** az eredménykimutatás tételeit (sorait) helyettesítik.

- A költség-, ráfordításszámlák az eredmény alakulására ható negatív tételeket mutatják.
- A bevételszámlák az eredmény alakulására ható pozitív tételek.

Az **egyéb számlák** nem rendelkeznek gazdasági tartalommal:

- egyrészt a könyvelés áttekinthetőségét és számszaki helyességének ellenőrzését szolgálják,
- másrészt olyan nyilvántartások vezetésére használhatók, amelyek megalapozzák a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés összeállítását.

Miért beszélünk kettős könyvelésről?

A kettős könyvvitelt az előző leckében úgy jellemeztük, hogy az a vagyonban és az eredményben bekövetkezett változásokat teljes körűen, folyamatosan, áttekinthetően, zárt rendszerben jegyzi fel. Ebből következően egy vagyoni elem változása szükségszerűen együtt jár egy másik vagyoni elem változásával (ezt láttuk a gazdasági események értelmezésénél is).

Ezért a kettős könyvvitelben minden gazdasági eseményt két főkönyvi számlán jegyeznek fel.

Összefoglaló kérdések

1. Mi a számviteli bizonylat? Miért van kiemelt jelentősége a számvitelben?
2. Mit jelent a bizonylati elv?
3. Hogyan csoportosíthatjuk a bizonylatokat?
4. Melyek a bizonylatok kötelező tartalmi és formai (alaki) kellékei?
5. Hogyan szabályozza a szigorú számadási kötelezettséget a számviteli törvény?

6. Mit jelent a bizonylati fegyelem?
7. A főkönyvi számla fogalma, funkciója.
8. Csoportosítsa a főkönyvi számlákat! Milyen célt szolgálnak az egyes számlatípusok?
9. Munkahelyén vagy gyakorlati helyén kérjen segítséget a legfontosabb számviteli bizonylatok megismeréséhez! Tanulmányozza át:
- a pénztárbizonylatokat, a pénztárjelentést,
 - a bankszámlakivonatokat,
 - a kimenő vevői számlákat,
 - a beérkező szállítói számlákat,
 - a bérjegyzéket, bérfeladást,
 - a raktári fejlapokat, az anyagfeladást,
 - a tárgyi eszközök egyedi nyilvántartó lapját, az értékcsökkenés elszámolásának feladását!

17. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Állapítsa meg, hogy az alábbi állítások igazak, vagy hamisak!

- Az anyagkivételezési jegy elsődleges bizonylat. (1).....
- Az üdülési csekk szigorú számadás alá tartozó bizonylat. (2).....
- Az adóbevallás szigorú számadás alá tartozó bizonylat. (3).....
- A tárgyi eszközök állományba vételi okmánya belső bizonylat. (4).....
- A számviteli bizonylatokat 5 évig meg kell őrizni. (5).....
- A bankszámlakivonatokat a tárgyhó utolsó napján kell rögzíteni. (6).....
- A lekönyvelt bizonylatokat a könyvelő kézjegyével látja el. (7).....
- Minden kibocsátott számlát alá kell írni. (8).....
- A könyvvezetés és a könyvelés azonos fogalmak. (9).....
- Az analitikus könyvelés kettős könyvelésen alapul. (10).....
- Az analitikus nyilvántartás egy sajátos főkönyvi számla. (11).....
- A főkönyvi számla időrendben mutatja a vagyoni elemekben bekövetkezett változások formáját és összegét. (12).....
- Minden mérlegsort egy főkönyvi számla helyettesít. (13).....
- A főkönyvi számla Tartozik oldala a vállalkozás egy kötelezettségének összegét mutatja. (14).....
- Az eredményszámlák az egyes eredménykategóriák összegét mutatják. (15).....
- A technikai számlát nem tekintjük számlatípusnak. (16).....
- A bizonylati elv a számviteli bizonylatok kezelésének elveit foglalja magában. (17).....
- A pénztárbizonylaton, számlán értékadatot javítani nem lehet. (18).....

A hiányosan (hibásan) kiállított külső bizonylatot nem lehet lekönyvelni. (19).....

A vagyonnövekedést mindig a főkönyvi számla bal oldalán, a vagyonnövekedést a jobb oldalán könyveljük. (20).....

Megoldókulcs

- (1) - igaz
(2) - igaz
(3) - hamis
(4) - igaz
(5) - hamis
(6) - hamis
(7) - igaz
(8) - hamis
(9) - igaz
1. feladat: (10) - hamis
(11) - hamis
(12) - igaz
(13) - hamis
(14) - hamis
(15) - hamis
(16) - igaz
(17) - hamis
(18) - igaz
(19) - igaz
(20) - hamis

18. lecke. A főkönyvi számlával kapcsolatos fogalmak

1. A főkönyvi számlával kapcsolatos fogalmak

Az előző leckében megismerkedtünk a főkönyvi számla fogalmával, funkcióival, és rendszereztük a főkönyvi számlákat.

A főkönyvi számla felépítésének, tartalmának megértéséhez néhány alapfogalmat kell tisztázni.

Nyitó érték (nyitó egyenleg): a nyitómérlegben az adott eszköz vagy forrás év eleji nyitó állományának az értéke.

Nyitó érték egy főkönyvi számlának csak az egyik vagy a másik oldalán lehet.

Jelölése: Ny

Forgalom: A főkönyvi számlát az üzleti évben érintett gazdasági események együttes hatásának forintban kifejezett összege.

Megkülönböztetünk:

- **tartozik forgalmat**, jelölése: **Tf**
- **követel forgalmat**, jelölése: **Kf**

Főösszeg: a nyitóérték és a forgalom együtt.

Megkülönböztetünk:

- **tartozik főösszeget**, jelölése: **Tfő**
- **követel főösszeget**, jelölése: **Kfő**

Egyenleg: a tartozik főösszeg és a követel főösszeg különbsége.

Az egyenleg lehet:

- **tartozik egyenleg**, jelölése: **Te**
- **követel egyenleg**, jelölése: **Ke**
- **nulla egyenleg**

Ha a főkönyvi számla tartozik főösszege nagyobb, mint a követel főösszege, a főkönyvi számla tartozik egyenlegű.

Ha a tartozik főösszeg kisebb, mint a követel főösszeg, a főkönyvi számla követel egyenlegű.

Ha a tartozik főösszeg azonos a követel főösszeggel, a számlának nincs egyenlege.

Az egyenleget **szaldónak** is nevezik.

A főkönyvi számla felépítése egy példán bemutatva:

T	Vevői követelések		K
Ny.	285.400	Minőségi eng.	25.025
Értékesítés	500.500	Kiegyenlítés	285.400
Értékesítés	178.300	Kiegyenlítés	475.475
Tf.	678.800	Kf.	785.900
Tfő	964.200	Kfő	785.900

A számla év végi egyenlege: **178 300 Ft Te**.

Az év végi záró egyenleget kell a mérlegbe beállítani a B.II.1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból (vevők) tételbe.

2. A főkönyvi számlatípusok jellemzői

2.1 Eszközszámlák

- Nyitó egyenlegük a számla **T** oldalára kerül,
- a növekedést a **T** oldalra könyveljük,
- a csökkenést a **K** oldalra,
- általában **T** egyenlegük van.

T	Vevői követelések		K
Ny.		Csökkenés (-)	Kf.
Növekedés (+)	Tf.		

Tfő > Kfő

2.2 Forrásszámlák

Nyitó egyenlegük a számla **K** oldalára kerül,

- a forrásnövekedést a **T** oldalra könyveljük,

- a forrásnövekedést a **K** oldalra,
- jellemzően **K** egyenlegük van.

Figyeljük meg!

1. Az eszköz és a forrasszámlák egymásnak tükörképei.

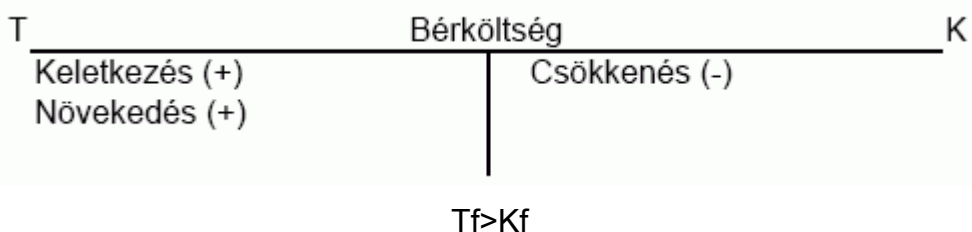

2. Az eszközszámlák nyitó és záró egyenlege a bal oldalon van, ott, ahol a mérlegben is elhelyezkednek az eszközök.

A forrasszámlák nyitó és záró egyenlege a jobb oldalon van, ott, ahol a mérlegben is elhelyezkednek a források.

2.3 Költség, ráfordítás számlák

- A felmerült, elszámolt költségek, ráfordítások a számla **T** oldalára,
- a költségcsökkenések, megtérülések a számla **K** oldalára kerülnek könyvelésre,
- a számlának nincs nyitó egyenlege, az első felmerüléskor nyitjuk meg,
- a záró egyenlegük általában **T**.

2.4 Bevétele számlák

- A növekedés a számla **K** oldalán,
- a csökkenés a számla **T** oldalán jelenik meg,
- a számlának nincs nyitó egyenlege,
- az első felmerüléskor nyitjuk meg,

- a záró egyenlegük általában **K**

A költség-, ráfordításszámlák és a bevételszámlák felépítése egymás tükörképei.

Figyeljük meg a mérleg- és eredményszámlák következő összefüggését!

A [II. fejezet 9. leckéjében](#) az eredményt a bevételek és ráfordítások különbözeteként definiáltuk. A realizált eredmény egy forrás, a saját tőke része. Év közben ezt a mérlegtételt helyettesítő számlát nem használjuk, hanem év végén vezetjük rá a bevételeket és a ráfordításokat.

Elemezzük ennek a forrásszámlának a "viselkedését"! (Már tudjuk, hogy a forrásszámlák a K oldalon növekednek, a T oldalon csökkennek.)

Mi növeli a számla egyenlegét? A bevételek növekedése, a költségek, ráfordítások csökkenése. Mi csökkenti az eredményt? A felmerült költségek, ráfordítások és a bevételcsökkentő tételek.

Vessük össze ezt a megállapítást az eredményszámlák jellemzőivel! A bevételeket a bevételszámlák K oldalára (a bevételcsökkenéseket a T oldalra), a költségeket, ráfordításokat a T oldalra (a csökkenéseket a K oldalra) könyveljük. Éppen úgy járunk el, mint ahogy év közben a forrásszámlára könyvelnénk.

Tehát azt mondhatjuk, hogy a bevétel és ráfordítás főkönyvi számlák év közben az eredményszámla (forrásszámla) két oldalát helyettesítik.

A főkönyvi számlák év végi rendezésével és zárásával a [20. leckében](#) foglalkozunk.

19. lecke. A főkönyvi számlák rendszerezése

1. A számlakeret

A főkönyvi számlák használatával kapcsolatban említést tettünk arról, hogy egy mérleg vagy eredménykimutatás tételsorhoz több főkönyvi számla is tartozhat. A gyakorlatban az alkalmazott főkönyvi számlák száma a többszáz-as nagyságrendet is elérheti. Ezért a folyamatos könyvviteli elszámolások racionális szervezése szükségessé teszi a főkönyvi számlák csoportosítását. Ezt a célt szolgálja a számlakeret.

A számlakeret a könyvviteli elszámolások során alkalmazandó főkönyvi számlák egységesen

és következetesen felépített rendszere.

Számlatükör

A magyar gyakorlatban a számlakeret felépítésénél a **decimális kódszámrendszert** alkalmazzuk.

Az alkalmazandó főkönyvi számlákat **számlaosztályokba** soroljuk. Ezek jelölésére egy számjegyet használunk.

A számlaosztályokat két számjegyű **számlacsoportokra**, a számlacsoportokat három számjegyű **számlákra** bontjuk.

A gazdálkodó szervezet információigényének megfelelően a számlák tovább tagolhatók négy számjeggyel jelölt **alszámlákra**, az alszámlákat öt vagy többjegyű **részletező számlákra** tagolhatjuk.

A könyvvezetés során ügyelni kell arra, hogy mindig a legmélyebb tagolás szerinti főkönyvi számlát használjuk!

A decimális kódszámrendszer alapján a számlaszámok felépítése a következő:

- **3 számlaosztály** Követelések, pénzügyi eszközök és aktív időbeli elhatárolások
- **38 számlacsoport** Pénzeszközök
- **381 számla** Pénztár
- **3812 alszámla** Valutapénztár
- **38121 részletező számla** Euro-pénztár

Vegyük észre! A számrendszerben nem használjuk a nullát!

A számlakeretre vonatkozóan a számviteli törvény minden gazdálkodóra vonatkozó kötelező szabályokat ír elő (160. §):

Az egységes számlakeret célja, hogy a gazdálkodó eszközeinek és forrásainak, a gazdasági műveletek eredményre gyakorolt hatásának egységes rendszerbe foglalásával segítséget adjon a gazdálkodó számvitelének megszervezéséhez, biztosítsa a beszámoló készítéséhez szükséges alapinformációkat.

A törvény kijelöli az alkalmazandó számlaosztályokat és azok tartalmát.

1. táblázat Az egységes számlakeret felépítése

Számlaosztály száma	Számlaosztály megnevezése	A számlák típusai	A számlák fő csoportjai
1.	Befektetett eszközök	Eszköz számlák	Mérlegszámlák
2.	Készletek		

3.	Követelések, pénzügyi eszközök és aktív időbeli elhatárolások		
4.	Források	Forrásszámlák	
5.	Költségnemek	Költség- és ráfordítás számlák	Eredmény számlák
6.	Költség helyek, általános költségek		
7.	Tevékenységek költségei		
8.	Értékesítés elszámolt önköltsége és ráfordítások		
9.	Értékesítés árbevétele és bevételek	Bevételszámlák	
10.	Nyilvántartási számlák		Egyéb számlák

A táblázat alapján látható, hogy az 1-4. számlaosztály tartalmazza a mérleg számlákat, ezen belül az 1-3. számlaosztály az eszközszámlákat, a 4. számlaosztály pedig a források számláit.

Az 5-9. számlaosztályok az eredmény számlákat foglalják magukban.

Ezekből az 5., a 8. és a 9. számlaosztályok alkalmazása minden vállalkozás számára kötelezően előírt, a 6-7. számlaosztályok a vezetői információk biztosítására használhatóak - a vállalkozás döntésétől függően (tehát használatuk nem kötelező).

A 0. számlaosztály azokat a nyilvántartási számlákat tartalmazza, amelyeken a kimutatott tételek az adott üzleti év eredményét és vagyonát nem befolyásolják.

A számlakeret felépítése logikusan illeszkedik a mérleg és az eredmény kimutatás struktúrájához.

Ezt szemléltetik a mellékelt ábrák, amelyeket az egyszerűsített éves beszámoló mérlegén és eredmény kimutatásán mutatunk be.

Az egyszerűsített éves beszámoló mérlege és a mérleg számlák kapcsolata

Számlakeret		Eszközök	Források	Számlakeret		
1. számlaosztály	11. számlacsoport	A. Befektetett eszközök	D. Saját tőke	41. számlacsoport	4. számlaosztály	
	12-16. számlacsoport	I. Immateriális javak	I. Jegyzett tőke			
	17-19. számlacsoport	II. Tárgyi eszközök	II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke			
2. számlaosztály	31-36. számlacsoport	III. Befektetett pénzügyi eszközök	III. Tőketartalék			
		B. Forgóeszközök	IV. Eredmény tartalék			
		I. Készletek	V. Lekötött tartalék			
		II. Követelések	VI. Értékelési tartalék			
3. számlaosztály	37. számlacsoport	III. Értékpapírok	VII. Mérleg szerinti eredmény			42. számlacsoport
		IV. Pénzeszközök	E. Céltartalékok			
		C. Aktív időbeli elhatárolások	F. Kötelezettségek			
		38. számlacsoport	I. Hátrasorolt kötelezettségek	43. számlacsoport		
			II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	44. számlacsoport		
39. számlacsoport	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	45-47. számlacsoport				
		G. Passzív időbeli elhatárolások	48. számlacsoport			
		Eszközök összesen	Források összesen			

A 49. számlacsoportban technikai számlákat tartunk nyilván.

Az összköltség-eljárású eredménykimutatás és az eredményszámlák kapcsolata

Eredménykimutatás	Számlakeret	
	5-8. számlaosztály Költségek, ráfordítások	9. számlaosztály, 58. számlacsoport Bevételek, aktivált saját teljesítmények
I. Értékesítés nettó árbevétele		91-94. számlacsoport
II. Aktivált saját teljesítmények értéke		58. számlacsoport
III. Egyéb bevételek		96. számlacsoport
IV. Anyagjellegű ráfordítások	51-53/81. számlacsoport	
V. Személyi jellegű ráfordítások	54-56/82. számlacsoport	
VI. Értékcsökkenési leírás	57/83. számlacsoport	
VII. Egyéb ráfordítások	86. számlacsoport	
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye		
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei		97. számlacsoport
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	87. számlacsoport	
B. Pénzügyi műveletek eredménye		
C. Szokásos vállalkozási eredmény		
X. Rendkívüli bevételek		98. számlacsoport
XI. Rendkívüli ráfordítások	88. számlacsoport	
D. Rendkívüli eredmény		
E. Adózás előtti eredmény		
XII. Adófizetési kötelezettség	89. számlacsoport	
F. Adózott eredmény		
G. Mérleg szerinti eredmény		

Megjegyzések:

- Az aktivált saját teljesítményeket az 58. számlacsoportban tartjuk nyilván. (Tehát az 58. számlacsoport számlái hozamszámlák, nem költségszámlák!)
- Az 51-57. költségnemeket év végén átvezetjük a 81-83. számlacsoportba.

A forgalmiköltség-eljárású eredménykimutatás és az eredményszámlák kapcsolata

Eredménykimutatás	Számlakeret	
	8. számlaosztály Ráfordítások	9. számlaosztály Bevételek
I. Értékesítés nettó árbevétele		91-94. számlacsoport
II. Értékesítés közvetlen költségei	81-84. számlacsoport	
III. Értékesítés bruttó eredménye		
IV. Értékesítés közvetett költségei	85. számlacsoport	
V. Egyéb bevételek		96. számlacsoport
VI. Egyéb ráfordítások	86. számlacsoport	
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye		
VII. Pénzügyi műveletek bevételei		97. számlacsoport
VIII. Pénzügyi műveletek ráfordításai	87. számlacsoport	
B. Pénzügyi műveletek eredménye		
C. Szokásos vállalkozási eredmény		
X. Rendkívüli bevételek		98. számlacsoport
XI. Rendkívüli ráfordítások	88. számlacsoport	
D. Rendkívüli eredmény		
E. Adózás előtti eredmény		
XII. Adófizetési kötelezettség	89. számlacsoport	
F. Adózott eredmény		
G. Mérleg szerinti eredmény		

2. Számlarend

A számviteli törvény 161. §-a előírja, hogy a kettős könyvvitelt vezető gazdálkodók az egységes számlakeret előírásai alapján számlarendet kötelesek készíteni.

A számlarend olyan számviteli szabályzat, amely szerinti könyvvezetés a számviteli törvényben előírt beszámoló készítését maradéktalanul biztosítja, a gazdálkodó sajátosságainak figyelembe vételével.

A vállalkozások számlarendje két részből áll:

1. **számlatükörből**, amely az egységes számlakeret alapján tartalmazza - emelkedő számlaszám- sorrendben - az alkalmazásra kijelölt főkönyvi számlák számjelét és megnevezését,

2. a **szöveges számlarendből**, amely az alábbiakat foglalja magában:

- a számla tartalmát, ha az a számla megnevezéséből az egyértelműen nem következik,
- a főkönyvi számla növekedésének, csökkenésének jogcímeit,
- a főkönyvi számlát érintő gazdasági eseményeket, azok más számlákkal való kapcsolatát,
- a főkönyvi számla és az analitikus nyilvántartás kapcsolatát,
- a számlarendben foglaltakat alátámasztó bizonylati rendet.

A számlarenddel szemben támasztott további követelményeket a törvény 161-161/A. §-ából ismerheti meg.

Összefoglaló kérdések

1. Lehet-e az eredmény számlának nyitó egyenlege? Miért?
2. Mi a szaldó?
3. Jellemezze az egyes főkönyvi számlatípusokat!
4. Milyen összefüggés áll fenn a Mérleg szerinti eredmény forrásszámla és az eredmény számlák között?
5. Ismertesse a számlakeret felépítésének logikai rendszerét!
6. Mire terjed ki a számviteli törvény szabályozása a számlakerettel kapcsolatosan?
7. Sorolja fel a számlaosztályokat számuk és elnevezésük szerint!
8. Melyek a mérleghez kapcsolódó számlaosztályok?
9. Melyek az eredménykimutatáshoz kapcsolódó számlaosztályok?
10. Melyek a kötelezően nem alkalmazandó számlaosztályok?
11. Mi a számlarend tartalma?

19. lecke. Önellenőrző feladatok

1. feladat - szókitöltés

Egészítse ki az alábbi meghatározásokat!

Az egyenleg a T (1)..... és a K (2)..... különbsége.

A nyitó érték a (3)..... mérlegben az adott (4)..... vagy (5)..... év eleji (6)..... állományának az értéke.

A főösszeg a (7)..... és a forgalom együtt.

A felmerült, elszámolt költségeket a számla (8)..... oldalára könyveljük.

Az eszköznövekedést a számla (9)..... oldalára könyveljük.

A forráscsökkenést a számla (10)..... oldalára könyveljük.

A költségmegtérüléseket a számla (11)..... oldalára könyveljük.

A bevételeket a számla (12)..... oldalára könyveljük.

Az eszközszámlák záró egyenlege általában (13).....

A bevételszámlák egyenlege (14).....

A forrásszámlák záró egyenlege általában (15).....

A költség-, ráfordításszámlák (16)..... egyenlegűek.

Az alszámlák (17)..... jegyűek.

A számlaosztályokat (18)..... számjeggyel jelöljük.

A számlák (19)..... jegyűek.

A 9. számlaosztály megnevezése: (20).....

A 1. számlaosztály megnevezése: (21).....

A 5. számlaosztály megnevezése: (22).....

A 4. számlaosztály megnevezése: (23).....

A 0. számlaosztály megnevezése: (24).....

A 2. számlaosztály megnevezése: (25).....

A 6. számlaosztály megnevezése: (26).....

A 7. számlaosztály megnevezése: (27).....

A 3. számlaosztály megnevezése: (28).....

A 8. számlaosztály megnevezése: (29).....

Az 1. számlaosztály számlái a (30)..... helyettesítik.

Az 5. számlaosztály számlái a (31)..... helyettesítik.

Az 4. számlaosztály számlái a (32)..... helyettesítik.

Az 9. számlaosztály számlái a (33)..... helyettesítik.

Az 2. számlaosztály számlái a (34)..... helyettesítik.

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

2. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- A
- B
- C
- D

Milyen számlára jellemző a következő felépítés?

A	B	C	D
+ -	- Ny +	Ny - +	- +

eszközszámla (1).....

forrásszámla (2).....

költség, ráfordítás számla (3).....

bevételszámla (4).....

3. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9

Állapítsa meg, melyik számlaosztályba tartozók az alábbi tételek?

szállítói kötelezettségek (1).....

ELÁBÉ (2).....

saját részvény, saját üzletrész (3).....

kapott kamat (4).....

belföldi értékesítés nettó árbevétele (5).....

vevőktől kapott előleg (6).....

eredménytartalék (7).....

pénztár (8).....

értékcsökkenési leírás (9).....

anyagok (10).....

anyagköltség (11).....

beruházások (12).....

fejlesztési célra adott támogatás (13).....

közvetített szolgáltatások (14).....

passzív időbeli elhatárolások (15).....
fizetendő kártérítés (16).....
saját előállítású eszközök aktivált értéke (17).....
bérjárulékok (18).....
kapott osztalék (19).....
részesedések (20).....
jegyzett tőke (21).....
vevői követelések (22).....
szellemi termékek (23).....
bankköltségek (24).....
tartozások kötvénykibocsátásból (25).....

4. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- 11
- 37
- 41
- 42
- 44
- 48
- 58
- 86
- 97
- 57/83

Kapcsolja össze az összetartozó fogalmakat!

értékpapírok (1).....
pénzügyi műveletek bevételei (2).....
hosszú lejáratú kötelezettségek (3).....
céltartalékok (4).....
aktivált saját teljesítmények értéke (5).....
egyéb ráfordítások (6).....
immateriális javak (7).....
saját tőke (8).....
értékcsökkenési leírás (9).....
passzív időbeli elhatárolások (10).....

Megoldókulcs

1. feladat: (1) - főösszeg
(2) - főösszeg

- (3) - nyitó
- (4) - eszköz
- (5) - forrás
- (6) - nyitó
- (7) - nyitóérték
- (8) - T
- (9) - T
- (10) - T
- (11) - K
- (12) - K
- (13) - T
- (14) - K
- (15) - K
- (16) - T
- (17) - 4
- (18) - 1
- (19) - 3
- (20) - Értékesítés árbevétele és bevételek.
- (21) - Befektetett eszközök.
- (22) - Költségnemek.
- (23) - Források.
- (24) - Nyilvántartási számlák.
- (25) - Készletek.
- (26) - Költséghelyek, általános költségek.
- (27) - Tevékenységek költségei.
- (28) - Követelések, pénzügyi eszközök és aktív időbeli elhatárolások.
- (29) - Értékesítés elszámolt önköltsége és ráfordítások.
- (30) - befektetett eszközök főcsoportot
- (31) - eredménykimutatás költségtételeit
- (32) - mérleg forrásoldalát
- (33) - eredménykimutatás bevételei tételeit
- (34) - készletek csoportot

2.
feladat:
- (1) - C
 - (2) - B
 - (3) - A
 - (4) - D

3.
feladat:
- (1) - 4
 - (2) - 8
 - (3) - 3
 - (4) - 9
 - (5) - 9
 - (6) - 4
 - (7) - 4
 - (8) - 3
 - (9) - 5
 - (10) - 2
 - (11) - 5
 - (12) - 1
 - (13) - 8
 - (14) - 2
 - (15) - 4
 - (16) - 8
 - (17) - 5
 - (18) - 5
 - (19) - 9
 - (20) - 1
 - (21) - 4
 - (22) - 3
 - (23) - 1
 - (24) - 5
 - (25) - 4

4.
feladat:
- (1) - 37
 - (2) - 97
 - (3) - 44
 - (4) - 42
 - (5) - 58
 - (6) - 86
 - (7) - 11
 - (8) - 41

20. lecke. Könyvelés a főkönyvi számlákon

Az előző leckében megismertük a könyvvezetés lényegét, amely abban áll, hogy a vállalkozás vagyonát és eredményét megváltoztató gazdasági eseményeket - a kiállított bizonylat alapján - hitelt érdemlő módon feljegyezzük, rögzítjük.

1. Az idősoros és számlasoros elszámolás

A könyvviteli munka során a gazdasági események elszámolását két módon végezzük el:

- idősoros elszámolással és
- számlasoros elszámolással.

1.1 Idősoros elszámolás

Az idősoros elszámolás esetén a gazdasági műveleteket megtörténtük sorrendjében rögzítjük, függetlenül attól, hogy melyik vagyoni elemet érintően idéztek elő változást.

Ezt az idősoros elszámolást **napló**nak nevezzük.

A napló az alábbi rovatokat tartalmazza:

- könyvelési tétel sorszáma
- bizonylat dátuma
- bizonylat száma
- gazdasági esemény megnevezése
- T főkönyvi számla száma, megnevezése, a könyvelt összeg
- K főkönyvi számla száma, megnevezése, a könyvelt összeg.

A gyakorlatban nem egy, hanem több naplót használunk. Ilyen speciális naplók:

- nyitó napló
- banknapló
- pénztárnapló
- kimenő számlák naplója
- beérkező számlák naplója
- vegyes tételek naplója
- záró napló

Könyvelési napló

1.2 Számlasoros elszámolás

A számlasoros elszámolás a vagyoni elemek szerinti nyilvántartást jelenti.

A számlasoros elszámolás történhet:

- analitikusan (részletesen: mennyiségben, értékben)
- szintetikus (összevontan: csak értékben).

Ez utóbbi a **főkönyvi számlán történő könyvelés**.

A főkönyvi számlán történő könyveléskor legalább az alábbi adatokat kell rögzíteni:

- naplóhivatkozás (melyik naplón könyveljük a gazdasági eseményeket)
- könyvelési tétel sorszáma
- bizonylat dátuma
- bizonylat száma
- gazdasági esemény megnevezése
- ellenszámla száma, megnevezése
- könyvelt összeg a főkönyvi számla T vagy K oldalára

Főkönyvi karton

Felmerül a kérdés, hogy miért kell egyidejűleg az idősoros elszámolás mellett számlasoros elszámolást is alkalmazni?

A párhuzamos elszámolással biztosítjuk a könyvelés folyamatosságát, ellenőrizhetőségét és az egyeztetés lehetőségét.

1.3 Számlakijelölés (kontírozás)

A könyvelési műveletet megelőzően ki kell jelölni a gazdasági eseménnyel érintett főkönyvi számlákat. Ez a **számlakijelölés vagy kontírozás**.

A számvitel alapjai tantárgy keretében a gazdasági események kontírozásával kapcsolatos vizsgakövetelmény:

- az érintett **számlaosztály** számának a kijelölése, és annak a **mérleg/eredménykimutatás-tételnek a megnevezése**, amelyet az érintett főkönyvi számla helyettesít.

A számlakijelölés (kontírozás) a számlaösszefüggések, számlakapcsolatok meghatározását jelenti, amit a könyvelendő bizonylatra rá kell vezetni.

Példák a számlakijelölésre:

1.3.1 Kimenő (vevő) számla kontírozása

Gazdasági esemény: 2005. augusztus havi gépbérleti díj kiszámlázása a bérlőnek 65 000 Ft összegben.

Könyvelési tétel:

T: 3. Belföldi vevők	65 000
K: 9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	65 000

(az általános forgalmi adó elszámolásától a példáinkban eltekintünk)

1.3.2 Kiadási pénztárbizonylat kontírozása

Gazdasági esemény: Fénymásolópapír vásárlása 1 680 Ft-ért az írószer boltból (a vásárlás számlája a pénztárbizonylat mellékletét képezi).

Könyvelési tétel:

T: 5. Anyagköltségek	1 680
K: 3. Forintpénztár	1 680

2. Könyvelés a főkönyvi számlákon

A főkönyvi számlákon történő könyvelés három fő munkaműveletet jelent:

- a főkönyvi számlák nyitását,
- a gazdasági események folyamatos évközi könyvelését,
- a főkönyvi számlák év végi rendezését, zárását.

2.1 A főkönyvi számlák nyitása

2.1.1 A nyitás a nyitómérleg tételeinek könyvelése a főkönyvi számlákra

A nyitás könyvelését két lépésben végezzük el.

a. Eszközszámlák nyitása. A nyitómérleg eszköz (aktíva) oldalán lévő mérlegtételek összegének főkönyvi számlákra történő feljegyzését jelenti.

Számlakijelölés (kontírozás):

T. 1-3. Eszközszámlák	K: 4. Nyitómérleg-számla
-----------------------	--------------------------

b. Forrásszámlák nyitása. A nyitómérleg forrás (passzíva) oldalán lévő mérlegtételek összegének főkönyvi számlákra történő felvezetése.

Számlakijelölés (kontírozás):

T: 4. Nyitómérleg-számla	K: 4. Forrásszámlák
--------------------------	---------------------

A nyitómérleg-számla közbeiktatása azért célszerű, mert segítségével egyeztetjük az eszközök és források értékének kötelező egyezőségét. Ha a 4. Nyitómérleg számla $T_f = K_f$ (tehát az egyenlege 0), a nyitás számszakilag helyes.

2.2 Folyamatos évközi könyvelés

A vállalkozás évközi gazdasági eseményeit folyamatosan, időrendben, legkésőbb a beszámoló elkészítéséig le kell könyvelni.

Fontos szabály, hogy **egy gazdasági esemény kapcsán ugyanakkora összeget könyvelünk a számlá(k) T oldalára, mint a másik számlá(k) K oldalára.**

2.2.1 Tételszerkesztési változatok

a. Egy főkönyvi számlával szemben egy főkönyvi számla áll.

Munkavállalók tárgyhóra járó munkabérének elszámolása szeptember 30-án 2. 570 ezer Ft összegben.

Számlakijelölés (kontírozás):

T: 5. Bérköltség	2 570 000
K: 4. Jövedelemelszámolási számla	2 570 000

b. Egy főkönyvi számlával szemben több számla áll.

Munkavállalók munkabéréből levont adók és járulékok könyvelése.

Személyi jövedelemadó	413 850
Nyugdíjjárulék	187 610
Egészségbiztosítási járulék	88 290
<u>Munkavállalói járulék</u>	<u>22 070</u>
Összesen	711 820

Számlakijelölés (kontírozás):

T: 4. Jövedelemelszámolási számla	711 820
K: 4. Személyi jöv.adó elsz.számla	413 850
K: 4. Társadalombiztosítási kötelezettség	275 900
K: 4. Munkaváll.jár.fizetési kötelezettség	22 070

c. Több számlával szemben több főkönyvi számla áll.

Az előző példát módosítsuk úgy, hogy a munkavállalóknak nemcsak a munkabérét, hanem a betegszabadságát is terhelik a levont adók és járulékok. A munkabéréből összesen 687 300 Ft-ot, a betegszabadságból 24 520 Ft-ot vontunk le.

Számlakijelölés (kontírozás):

T: 4. Munkabér-elszámolási számla	687 300
T: 4. Betegszabadság-elszámolási számla	24 520
K: 4. Személyi jöv.adó elsz.számla	413 850
K: 4. Társadalombiztosítási kötelezettség	275 900
K: 4. Munkaváll.jár.fizetési kötelezettség	22 070

Ellenőrizzük le, hogy a

T számlákra könyvelt összeg együttesen $687\,300 + 24\,520 = 711\,820$ Ft,

K számlákra könyvelve $413\,850 + 275\,900 + 22\,070 = 711\,820$ Ft.

2.3 A főkönyvi számlák év végi rendezése, zárása

A gazdálkodóknak évente legalább egy alkalommal - a beszámoló készítését megelőzően - zárlati munkákat kell végezni.

A zárlati munkák körébe tartozik:

- analitikus és főkönyvi nyilvántartások egyeztetése
- leltározás
- a törvény által előírt elszámolások, értékelések végrehajtása
- főkönyvi kivonat, zárókimutatás összeállítása
- főkönyvi számlák rendezése
- főkönyvi számlák zárása

Az elvégzendő feladatok első három körével e tantárgy keretében nem foglalkozunk.

2.3.1 Főkönyvi kivonat és zárókimutatás

Az előírt év végi elszámolások, egyeztetések, ellenőrzések végrehajtását követően főkönyvi kivonatot kell összeállítani.

A főkönyvi kivonat a megnyitott, elővezetett főkönyvi számlák adatállományából egy adott időpontra készített összesítő kimutatás.

A főkönyvi kivonatban számlaosztályonkénti csoportosításban összegezzük az egyes főkönyvi számlák T és K főösszegeit és záró egyenlegeit.

A főkönyvi kivonat felépítése

A főkönyvi számla		Főösszeg		Egyenleg	
Száma	Megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel

A főkönyvi kivonat segítségével kiszűrhetők a könyvelés formai hibái, a számszaki eltérések, ezért az ellenőrzés egyik eszközének tekinthető. A főkönyvi kivonat "egyenleg"-rovatpárja képezi a mérleg és az eredménykimutatás összeállításának információbázisát, a főkönyvi kivonatot ezért nyersmérlegnek is nevezzük.

A főkönyvi kivonat alapján összeállítható a zárókimutatás.

A zárókimutatásban a főkönyvi kivonat "Számlaosztály" összesen sorai szerepelnek úgy, hogy külön összegezzük a mérlegszámlákat és külön az eredmény számlákat.

A zárókimutatás funkciója elsősorban az ellenőrzés teljessé tétele.

A záró kimutatásban ellenőrizzük, hogy:

- a főkönyvi számlákra könyvelt adatforgalom egyezik-e a naplóforgalommal
- a főkönyvi számlák T oldalára könyvelt összegek azonosak-e a K oldalra könyvelt tételek összegével
- az eszközök és források különbözeteként megállapított eredmény megegyezik-e a bevételek és ráfordítások különbségével

Ha az egyezőségek fennállnak, mondhatjuk, hogy a könyvelésben formai hibát nem követtünk el.

A főkönyvi kivonat és a zárókimutatás összeállítását a IV. Fejezetben feldolgozott esettanulmány kapcsán vezetjük végig.

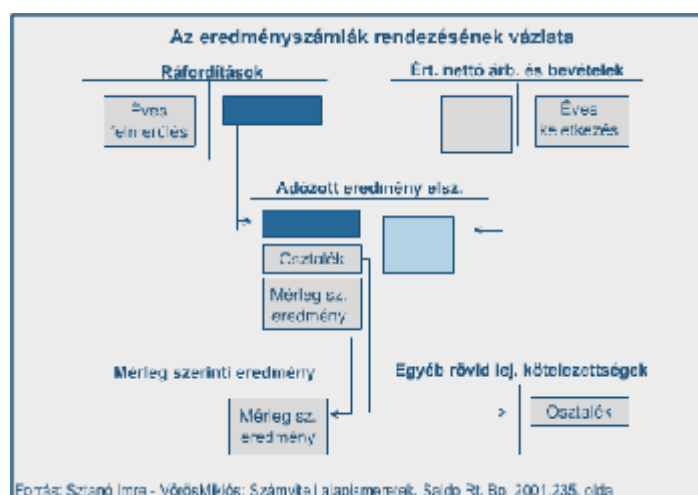
2.3.2 Az eredményszámlák rendezése

A III. fejezet 18. leckében említést tettünk arról, hogy a bevétel és ráfordítás főkönyvi számlák év közben az eredmény forrásszámla **T** és **K** oldalát helyettesítik (és részletezik a törvényben leírtak szerint). Záratkor az eredményszámlák egyenlegeit a mérlegbe történő átvezetéssel szüntetjük meg a következőképpen:

- valamennyi bevétel- és ráfordításszámla egyenlegét átvezetjük egy technikai számlára, a 4. Adózott eredmény elszámolási számlára
- ezt követően kiszámítjuk és elszámoljuk (lekönyveljük) a társasági adót és különadót
- elszámoljuk (lekönyveljük) az osztalékot (esetleg eredménytartalékot vonunk be osztalékra)

A fenti elszámolások után a 4. Adózott eredmény elszámolási számla a mérleg szerinti eredményt fogja mutatni. A technikai számla egyenlege ennek az összegnek a 4. Mérleg szerinti eredmény főkönyvi számlára történő átvezetésével szűnik meg.

Az **eredményszámlák rendezésének vázlatát**:

Az eredményszámlák rendezésének vázlatát (nagyítva)

Az eredményszámlák rendezésének kontírozása (elsődleges költségnem-elszámolás esetén):

- **Költségnevek átvezetése ráfordításszámlákra (technikai számla)**

közbeiktatásával)

- anyagjellegű ráfordítások

T: 81. Anyagjellegű ráfordítások

K: 51-53. Anyagjellegű költségek

- személyi jellegű ráfordítások

T: 82. Személyi jellegű ráfordítások

K: 54-56. Személyi jellegű költségek

- értékcsökkenési leírás

T: 83. Értékcsökkenési leírás

K: 57. Értékcsökkenési leírás

• Ráfordítások átvezetése az Adózott eredmény elszámolási számlára

T: 4. Adózott eredmény elszámolási számla

K: 8. Ráfordítások

• Bevételek átvezetése az Adózott eredmény elszámolási számlára

T: 9. Bevételek

K: 4. Adózott eredmény elszámolási számla

• Osztalékfizetési kötelezettség

T: 4. Adózott eredmény elszámolási számla

K: 4. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek vagy

K: 4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

• Mérleg szerinti eredmény átvezetése (nyereség esetén)

T: 4. Adózott eredmény elszámolás számla

K: 4. Mérleg szerinti eredmény

• Mérleg szerinti eredmény átvezetése (veszteség esetén)

T: 4. Mérleg szerinti eredmény

K: 4. Adózott eredmény elszámolási számla

Megjegyzés: a fenti számlakijelölésekkel csak az eredmény elszámolásának a lényegét szemléltettük. Az alkalmazandó eljárással teljes körűen későbbi tanulmányainkban foglalkozunk.

2.3.3 Mérlegszámlák zárása

A mérlegszámlák zárása úgy történik, hogy a számlák egyenlegeit kiegyenlítésül (technikai jelleggel) a számla ellenkező oldalára könyveljük, ellenszámlaként a 4. Zárómérleg számlát használjuk.

- **Eszközszámlák zárása:**

T: 4. Zárómérleg-számla

K: 1-3. Eszközszámlák

- **Forrásszámlák zárása:**

T: 4. Forrásszámlák

K: 4. Zárómérleg-számla

Ha helyesen végeztük el a könyvelési műveleteket, a 4. Zárómérleg-számlának nem lesz egyenlege ($T_f = K_f$)

A zárással tulajdonképpen az év során alkalmazott valamennyi főkönyvi számla tartalmát veszti. Egyenlegeik bekerültek az eredménykimutatásba vagy a mérlegbe, majd végül az eredménykimutatásból is a mérlegbe.

Gyakorló feladatok

1. feladat

Elemesse és kontírozza a következő alapvető (elemi) gazdasági eseményeket az alábbi módszerrel!

Állapítsa meg, hogy az eszközökben és/vagy forrásokban idéztek elő változást! Jelölje meg a gazdasági esemény típusát!

Mely mérlegcsoportban következett be változás?

Kontírozzon! Jelölje ki a számlaosztály számát, és nevezze meg azt a mérlegtételt, amelyet az érintett főkönyvi számla helyettesít!

a) Anyagbeszerzés későbbi fizetéssel 356 ezer Ft értékben.

b) Jegyzett tőke felemelése a tőketartalék terhére 50 000 ezer Ft.

c) Előleg átutalása árubeszerzésre 600 ezer Ft.

d) Készpénzbefizetés bankszámlára 250 ezer Ft.

e) A felépült raktár üzembe helyezése (használatba vétele). A raktár bekerülési értéke 32 000 ezer Ft.

f) Rövid lejáratú kölcsöntartozás kiegyenlítése váltóval. A lejárt kölcsön összege 2 000 ezer Ft.

g) Pénzügyi lízingkonstrukcióban 4 290 ezer Ft bekerülési értékű személygépkocsi beszerzése. A lízing futamideje 42 hónap.

h) A személygépkocsi üzembe helyezése.

i) Az irodaépület felújításáról szóló kivitelezői számla végösszege 6 560 ezer Ft. Fizetési határidő 30 nap.

j) A lízing első törlesztőrészletének átutalása 102 ezer Ft

Megoldás:

2. feladat

Kontírozza a III. fejezet 15. lecke 2. feladatának gazdasági eseményeit!

Megoldás:

3. feladat

Az első feladatban leírt módon elemezze és kontírozza a "Példatár a kettős könyvvitel alapjaihoz az új számviteli törvény szerint" című könyv 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 feladatait!

4. feladat

Oldja meg a fenti példatár 2.8 és 2.9 feladatait (az áfa összegével nem kell számolnia)!

5. feladat

Oldja meg az említett példatár 2.15 számú feladatát! A példatárból kijelölt feladatok megoldását megtalálja a kötetben.

Összefoglaló kérdések

1. Mi az idősoros és a számlasoros elszámolás lényege? Mi a kapcsolat a két elszámolási eljárás között?
2. Hogyan épül fel a napló?
3. Milyen adatokat kell tartalmaznia a főkönyvi számlának?
4. Melyik időponthoz (időszakhoz) kapcsolódnak a főkönyvi könyvelés fő munkaműveletei?
5. Miért célszerű a nyitás és a zárás műveletéhez technikai számlák alkalmazása?
6. Milyen egyezőségeket kell biztosítani a kettős könyvvezetésben?
7. Mi a főkönyvi kivonat funkciója?
8. Milyen célt szolgál a záró kimutatás?
9. Melyek az eredményszámlák rendezésének fő lépései?
10. Hogyan zárjuk a mérlegszámlákat?

Bevezető

A fejezet célja, hogy a Számviteli alapismeretek című tantárgy lezárásaként egy egyszerű, de átfogó példán keresztül (a gazdasági események teljes körének felvonultatása nélkül is) bemutassa a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását, rávilágítson a tantárgy komplexitására és megkönnyítse a belső összefüggések felismerését.

21. lecke. A feladat megismerése

A Szeleburdi Kft. 2004. november 5-én alakult 10 millió Ft jegyzett tőkével. Tagjai magánszemélyek. Fő profilja gyermekjátékok gyártása és forgalmazása. Tevékenységét a megalakulást követően megkezdte. A Cégbíróság 2004. november 30-án bejegyezte a társaságot. A Kft. a 2004. november 5. és 2004. november 30. közötti időszakban

előtársaságként működött.

Lapozzunk vissza az [1. fejezet 2. leckéhez](#)! Megállapíthatjuk, hogy az előtársaság időszaka egy üzleti évnek számít. Az új üzleti év (beszámolási időszak) 2004. december 1-jén kezdődik, amely 2004. december 31-ig tart.

A Kft. nyitó adatai 2004. december 1-jén :

1. Szellemi termékek:	612.500
1. Műszaki gépek, berendezések:	4.813.800
1. Járművek (személygépkocsi):	1.950.000
1. Egyéb tartósan adott kölcsönök:	500.000
2. Anyagok:	794.300
2. Áruk:	956.810
3. Vevői követelések:	1.012.650
3. Elszámolásra kiadott összegek:	100.000
3. Forgatási célú kötvények:	600.000
3. Elszámolási betétszámla:	1.488.376
3. Pénztár:	79.208
4. Jegyzett tőke:	10.000.000
4. Tőketartalék:	1.248.240
4. Mérleg szerinti eredmény
4. Szállítói kötelezettségek:	704.115
4. Munkavállalókkal szembeni tartozások:	617.080
4. Adótartozások:	475.000
4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek:	175.269

Gazdasági események 2004. december hónapban :

1. December 2.

Anyagot vásárolt a Kft., melynek számlája megérkezett. A számla értéke 450.000 Ft. Fizetési határidő december 12. A szállítói számla száma: SZ-001.

2. December 5.

Áruértékesítés készpénzért 126.900 Ft összegben. Az eladott áruk bekerülési (könyv szerinti értéke) 93.500 Ft. A bevételi pénztárbizonylat száma: P-001.

3. December 6.

Mikulás-csomagot osztottak szét a dolgozók kisgyermekei között 10 db, egyenként 450 Ft értékben, melyeket az anyagbeszerző a szomszédos szupermarketben vásárolt készpénzért. A kiadási pénztárbizonylat száma: P-002.

4. December 7.

A munkavállalók november havi munkabérének átutalásáról szóló banki értesítés megérkezett. A munkavállalókkal szembeni tartozás Ft. A banki terhelési értesítés száma: B-001.

5. December 10.

A társaság eladta gépkocsiját 2.000 ezer Ft-ért. A gépkocsi könyv szerinti (nyilvántartási) értékeFt. Fizetési határidő: 2005. január 5. A kimenő (vevői) számla száma: K-001.

6. December 11.

Megtörtént a teljes adótartozás átutalása Ft összegben, erről a banki terhelési értesítés megérkezett. A banki kivonat száma: B-002.

7. December 12.

Az egyik vevő 315.800 Ft összegű kötelezettségét váltóval egyenlítette ki. A vegyes könyvelési bizonylat száma: V-002.

8. December 21.

A december 2-án vásárolt anyag ellenértékének kiegyenlítése az elszámolási betétszámláról. A terhelés összege Ft. A banki terhelési értesítés száma: B-003.

9. December 22.

A számlavezető bank 5.000.000 Ft beruházási hitelt nyújtott a társaságnak. A kapott összeget jóváírta a bankszámlán. A bankszámla-kivonat sorszáma: B-004.

10. December 29.

A társaság új termelőeszközt vásárolt. A szállítói számla összege 6.855 ezer Ft. A számla kiegyenlítésének határideje: 2005. január 10. A szállítói számla száma: Sz-002.

11. December 30.

Megtörtént az új termelőeszköz üzembe helyezése. Az üzembe helyezési jegyzőkönyv (állományba vételi bizonylat) száma: V-003.

12. December 31.

A bank megterhelte az elszámolási betétszámlát 24.317 Ft számlavezetési díjjal, és 18.493 Ft hitelkammal. A banki terhelési értesítés sorszáma: B-005.

Feladatok

1. Számítsa ki a bázisidőszak (az előtársaság) mérleg szerinti eredményét !
2. Készítse el a 2004. december 1-jei nyitómérleget !
3. A nyitómérleg alapján nyissa meg a főkönyvi számlákat !
4. Könyvelje le a 2004. december havi gazdasági eseményeket ! (Az áfával nem kell számolnia)
5. Állítsa össze a főkönyvi kivonatot és a zárókimutatást !
6. Készítse el a zárómérleget és az eredménykimutatást a mérleg fordulónapjára vonatkozóan !
7. Rendezze az eredmény számlákat és zárja le a mérleg számlákat !

Kiegészítő információk :

A Szeleburdi Kft. egyszerűsített éves beszámolót készít.

A mérleget az "A" változat szerint állítja össze, az eredményt összköltség-eljárással állapítja meg lépcsőzetes elrendezéssel.

A mérleg fordulónapja 2004. december 31.

A Kft.-nek társaságiadó-fizetési kötelezettsége nincs, a tulajdonosok nem tartanak igényt osztalékra.

Kidolgozás

Az esettanulmány kidolgozása akkor lesz eredményes, ha követi az alábbiakban javasolt lépéseket.

Minden részfeladathoz tanulmányozza át az ismertetett megoldási szempontokat!

Az alkalmazandó sémákat, táblázatokat próbálja meg önállóan kitölteni, a tételeket lekönyvelni!

Amennyiben bizonytalan egy fogalom, vagy tétel értelmezésében, lapozzon vissza a tananyagban, elevenítse fel a vonatkozó ismereteket!

Oldja meg önállóan a részfeladatokat, és csak azt követően ellenőrizze a megoldást!

Ha valamit elhibázott, gondolja végig az okát, és azt is, hogy miért a megadott módon kell javítani!

Minden felmerülő kérdését jegyezze fel és továbbítsa a tutornak!

22. lecke. Megoldás I. 1-3. részfeladat kidolgozása

1. feladat

Az előtársaság mérleg szerinti eredményének megállapítása.

A kiszámításához felhasznált alapösszefüggés:

$$\text{Eszközök} = \text{Források}$$

Rendezzük a nyitóadatokat!

Eszközök (Ft-ban)	Összeg	Források (Ft-ban)	Összeg

1. részfeladat megoldás 1.

A különbözet: Ft - Ft = - Ft

Az előtársaság időszakában a kft. mérleg szerinti eredménye: Ft

1. részfeladat megoldás 2.

2. feladat

A nyitómérleg összeállítása

A megoldáshoz soroljuk be az egyes vagyoni elemeket a megfelelő mérlegcsoportba!

Megnevezés	Összeg (Ft-ban)	Mérlegfőcsoport	Mérlegcsoport
Szellemi termékek	612.500		

Műszaki berendezések, gépek	4.813.800		
Járművek	1.950.000		
Egyéb tartósan adott kölcsön	500.000		
Anyagok	794.300		
Áruk	956.810		
Vevői követelések	1.012.650		
Elszámolásra kiadott összegek	100.000		
Forgatási célú kötvények	600.000		
Elszámolási betétszámla	1.488.376		
Pénztár	79.208		
Jegyzett tőke	10.000.000		
Tőketartalék	1.248.240		
Mérleg szerinti eredmény	- 312.060		
Szállítói kötelezettség	704.115		
Munkavállalókkal szembeni tartozások	617.080		
Adótartozások	475.000		
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	175.269		

2. részfeladat megoldása

Ezt követően a nyitómérleg összeállítása egyszerű feladat lesz.

Egyszerűsített éves beszámoló mérlege

Figyelem!

A mérlege adatait ezer Ft-ban állapítjuk meg! A kerekítést az általános szabályok szerint alkalmazzuk!

Egyszerűsített éves beszámoló mérlege

3. feladat

A főkönyvi számlák nyitása A nyitótételeket és a gazdasági eseményeket idősorosan (naplón) és számlasorosan (főkönyvi számlavázlatokon) könyveljük a mellékelt nyomtatványokon! (Az egyszerűsítés érdekében - a gyakorlattól eltérően - egy naplót fogunk használni.) A főkönyvi számlák jelölésére csak a számlaosztály számát használjuk.

A nyitótételeket a 4. Nyitómérleg számlával szemben könyveljük a következőképpen:

- **T** 1-3. Eszközszámlák nyitóegyenlege
K 4. Nyitómérlegszámla
- **T** 4. Nyitómérlegszámla
K 4. Forrásszámlák nyitóegyenlege

A könyvelés menete:

- A kontírozás után először a naplóra, ezt követően a két kijelölt főkönyvi számlára könyvelünk

a) Az első művelet a számlakijelölés (kontírozás)

A nyitótételek kontírozása:

3. részfeladat megoldás 1.

Ezt követően könyveljük le a kontírozott tételeket a naplóban és a főkönyvi számlavázlatokon!

Napló 1.

3. részfeladat főkönyvi számlák 1.

c) A nyitás könyvelésének számszaki helyességéről meggyőződhetünk, ha megnézzük, hogy a **4.**

Nyitómérlegszámla **T** és **K** oldalára azonos összegben könyveltünk-e.

Állapítsuk meg a számla **T** és **K** forgalmát!

Tartozik forgalom:.....

Követel forgalom:.....

3. részfeladat megoldás 2.

A két összeg egyező, tehát a nyitást helyesen végeztük el.

3. részfeladat főkönyvi számlák 2.

23. lecke. Megoldás II. 4-5. részfeladat kidolgozása

4. feladat

A 2004. december havi gazdasági események könyvelése

A könyvelés menete:

- első lépésben értelmezzük és elemezzük a gazdasági eseményeket!
- ezután végezzük el a számlakijelölést (kontírozást)
- majd könyveljük le a tételt a naplan és a főkönyvi számlavázlatokon
- határozzuk meg a gazdasági esemény jellegét: alapvető (elemi) vagy összetett gazdasági eseményről van-e szó

- ezen belül döntsük el a gazdasági esemény típusát (lásd III. fejezet 15 lecke) a
- harmadik lépés az érintett mérleg-, és/vagy eredménykimutatás-csoport megállapítása és változásainak iránya (+vagy-)
- végül a mérleg-, és/vagy eredménykimutatás-csoporthoz rendeljük hozzá a megfelelő számlaosztályt és a főkönyvi számla nevét!

Szemléltessük mindezt egy példán keresztül!

A gazdasági esemény: Egyik vevőnk kiegyenlítette 385 ezer Ft összegű számlatartozását.
A gazdasági esemény jellege: alapvető (elemi), mert csak az eszközök összetételében idéz elő változást (eszközforgás), a vállalkozás eredménye nem módosul.

A gazdasági esemény típusa: E+E-

Az érintett mérlegcsoport: E+----B.IV. Pénzeszközök+

E----B.II. Követelések-

A mérlegcsoportokhoz hozzárendeljük a számlaosztály számát és a számla megnevezését:

E+----B.IV.+---Tartozik: 3. Elszámolási betétszámla (mert az eszközszámlákon a T oldalon rögzítjük a növekedést) 385 000 Ft

E----B.II.-----Követel: 3. Vevők (mert az eszközszámlák a K oldalon csökkennek) 385 000Ft

A gazdasági események besorolása és kontírozása

A gazdasági események besorolása és kontírozása (megoldás)

A kontírozást követően könyveljük le a gazdasági eseményeket a naplóban és a főkönyvi számlavázlatokon.

Napló 2.

4. részfeladat főkönyvi számlák

5. feladat

A főkönyvi kivonat és a zárókimutatás összeállítása

A III. fejezet 4. leckéje alapján idézze fel a főkönyvi kivonat és a zárókimutatás fogalmát, funkcióját és szerkezetét!

A főkönyvi kivonat összeállításához állapítsuk meg a főkönyvi számlák T és K forgalmát, valamint az egyenlegét!

Adjuk össze a számlák **T** és **K** forgalmát!

5. részfeladat főkönyvi számlák

Állítsuk össze a főkönyvi kivonatot!

Szeleburdi Kft.

Főkönyvi kivonat 2004. december 31.

Ft-ba

Főkönyvi számla		Forgalom		Egyenleg	
Száma	Megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel

5. részfeladat főkönyvi kivonat

Ellenőrizzük a kötelező egyezőséget: számlaosztályonként

T és K forgalom egyenlege = egyenlegek egyenlege

Zárókimutatás összeállítása

Szeleburdi Kft.

Zárókimutatás 2004. december 31.

Ft-ba

Számlaosztály		Forgalom		Egyenleg	
Száma	Megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel

5. részfeladat zárókimutatás

Ellenőrizzük a kötelező egyezőségeket!

A főkönyvi számlák összes T forgalma = főkönyvi számlák összes K forgalma

Összegezzük a naplóforgalmat!

A napló **T** és **K** forgalma egyezően:..... Ft.

5. részfeladat megoldás 1.

Napló 3

Naplóforgalom = főkönyvi számlák forgalma

(a zárókimutatás alapján)

Állapítsuk meg az eredményt a mérlegszámlák alapján!

Az eredmény összege: Ft.

5. részfeladat megoldás 2.

Állapítsuk meg az eredményt az eredmény számlák alapján!

Az eredmény összege:.....Ft.

5. részfeladat megoldás 3.

Összes eszköz - összes tartozás = bevételek - ráfordítások

24. lecke. Megoldás II. 6 - 7. részfeladat kidolgozása

6. feladat

Az év végi mérleg és az eredménykimutatás összeállítása

A mérleg és az eredménykimutatás elkészítésének feltétele, hogy az előző három kötelező egyezőség fennálljon. A beszámoló e két dokumentumához a főkönyvi kivonat "Egyenleg" oszlopok adatait használjuk fel.

a). Először az eredménykimutatást állítjuk össze. (A gyakorlatban ezt megelőzi a költségszámlák átvezetése a 8. ráfordításszámlákra. Ez azonban csak technikai művelet.)

Eredménykimutatás összköltség-eljárással

Szeleburdi Kft. 2004. december 1 - 2004. december 31. ezer Ft-ban

Tétel	Megnevezés	Előző év*	Előző év(ek) mód	Tárgyév
I.	Értékesítés nettó árbevétele			
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke			
III.	Egyéb bevételek			
IV.	Anyagjellegű ráfordítások			
V.	Személyi jellegű ráfordítások			
VI.	Értékcsökkenési leírás			
VII.	Egyéb ráfordítások			
A	A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I + -II+III-IV-V-VI-VII)			
VIII.	Pénzügyi műveletek bevételei			
IX.	Pénzügyi műveletek ráfordításai			
B	Pénzügyi műveletek eredménye(VIII-IX)			
C	Szokásos vállalkozási eredmény (+-A+-B)			
X.	Rendkívüli bevételek			
XI:	Rendkívüli ráfordítások			
D	Rendkívüli eredmény (X-XI)			
E	Adózás előtti eredmény (+-C+-D)			
XII.	Adófizetési kötelezettség			
F	Adózott eredmény (E-XII)			
G	Mérleg szerinti eredmény			

*Példánkban az előző üzleti év adatai nem ismertek

A mérleg szerinti eredmény megállapításánál vegye figyelembe a feladathoz kapott kiegészítő információkat!

Ha bizonytalan lenne, hogy a főkönyvi kivonatban szereplő eredményszámlák melyik csoportba tartoznak, vegye igénybe a segítséget!

- 5. Bankköltségek A.IV.
- 5. Személyi jellegű egyéb kifizetések A.V.
- 8. Eladott áruk beszerzési értéke A.IV.
- 8. Értékesített tárgyi eszközök nyilvántartási értéke A.VII.
- 8. Fizetendő kamatok B.IX.
- 9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele A.I.
- 9. Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele A.III.

Eredménykimutatás összköltség-eljárással

6. részfeladat megoldás 1.

b). Az év végi mérleg megállapításának lépései:

A megoldáshoz soroljuk be az nyitómérlegben nem szereplő vagyoni elemeket a megfelelő mérlegcsoportba!

Megnevezés	Összeg	Mérlegfőcsoport	Mérlegcsoport
Váltókövetelések			
Eredménytartalék			
Beruházási és fejlesztési hitelek			

6. részfeladat megoldás 2.

Lépünk vissza a nyitómérleghez (2. feladat) és számítsuk ki a tárgyévi záróadatokat!

Egyszerűsített éves beszámoló mérlege (üres)

Egyszerűsített éves beszámoló mérlege

Könyveljük le naplóban és a főkönyvi számlavázlatokon a kontírozott tételeket!

7. feladat

A főkönyvi számlák rendezése és zárása

A rendezéssel és zárással annak a követelménynek teszünk eleget, hogy az év végi zárlatot követően a főkönyvi számláknak nem lehet egyenlegük.

a) Az eredményszámlák rendezése

Lényege, hogy az eredményszámlák egyenlegét "bevisszük" a mérlegbe, hiszen a tárgyévben

realizált pozitív eredmény (nyereség) a saját tőkét növelő vagyonnövekmény, a negatív eredmény (veszteség) a saját tőkét csökkenő vagyonvesztés.

Kontírozzuk az eredményszámlák egyenlegének átvezetését!

7. részfeladat megoldás 1.

7. részfeladat főkönyvi számlák 1.

Napló 4

A könyvelési műveletek elvégzését követően az eredményszámlák 0 egyenlegűek. A tárgyidőszaki eredmény a 4. Eredményelszámolási számlán jelenik meg. Ellenőrizzük le a számla egyenlegét!

a **T** és **K** forgalom egyenlege: Ft.

a **T** és **K** forgalom egyenlege: 36.090 Ft.

7. részfeladat főkönyvi számlák 2.

A rendelkezésünkre álló kiegészítő információk alapján tudjuk, hogy a társaságnak nincs adófizetési kötelezettsége és a tulajdonosok nem tartanak igényt osztalékra. Ebből következően **az adózás előtti eredmény azonos a mérleg szerinti eredménnyel**. Tehát a következő feladat az összeg átvezetése a 4. Mérleg szerinti eredmény számlára.

Kontírozás:

T: 4 Eredményelszámolási számla K: 4 Mérleg szerinti eredmény 36.090

Könyveljük le a tételt!

7. részfeladat főkönyvi számlák 3.

Napló 5

b) Az utolsó művelet a mérlegszámlák technikai zárása. Hasonlóan a nyitáshoz, a mérlegszámlák zárását is egy technikai számla közbeiktatásával végezzük el az alábbiak szerint:

- **T. 4.** Zárómérlegszámla,
K. 1-3. Eszközsámlák

- **T. 4.** Forrásszámlák
K. 4. Zárómérlegszámla

A zárás kontírozását végezze el a nyitáshoz hasonlóan, majd könyvelje le a tételeket a naplóban és a főkönyvi számlavázlatokon!

7. részfeladat főkönyvi számlák 4.

Napló 6

A zárótételek könyvelésének helyességéről meggyőződhetünk, ha leellenőrizzük az alábbiakat:

- a 4. Zárómérlegszámla **T** és **K** forgalma egyezően: Ft

7. részfeladat megoldás 2.

- minden mérlegszámla egyenlege 0.

Ezzel a feladatunkat teljesítettük.

A vizsgára való felkészülést segítik az alábbi példatárak megadott feladatai:

- **Korom Erik - Veress Attila: Bevezetés a számvitelbe. Tesztek. Gyakorló feladatok.**
- **Vizsgafeladatok** (NovoSchool, 307/2004., Bp.)

1. fejezet: Besorolás

2. fejezet: Könyvelési feladatok (a feladatokat az áfa elszámolás nélkül oldja meg)

3. fejezet: Készletek

Tesztek 1-8. pont

7. fejezet: Eredménykimutatás

Tesztek 1-3. pont, 10-20. pont - Igaz/hamis 1-10. pont

Feladatok 7.1-7.7 feladat

8. fejezet: Mintadolgozatok - Mintadolgozat 1 - 1. feladat 1-6. pont, 8-9. pont - 2. feladat

Mintadolgozat 2 - 1. feladat 1-9. pont - 2. feladat " 6. feladat

- dr. Bíróné Kovács Zsuzsanna - László Gáborné - Posztós Tiborné - Rezsabek Angéla: Példatár a kettős könyvvitel alapjaihoz az új számviteli törvény szerint (MKVK Oktatási Központ, Bp., 2001.)

I. fejezet: 1.3-1.16 feladat

II. fejezet: 2.1-2.8, 2.15, 2.16 feladat (a feladatokat az áfa elszámolás nélkül oldja meg)

- Korom Erik - Miklósyné Ács Klára - Reizingerné Ducsay Anita - Siklósi Ágnes - Simon Szilvia: Példatár a számvitel alapjaihoz (Perfekt, Bp., 2001.)

- 1-4. feladat

- 54-60. feladat

Tesztfeladatok: 1, 2, 3, 5, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 23, 24, 28, 33, 36, 37, 39, 41, 43, 46, 47, 53, 54, 63, 65, 66, 75, 76, 78, 81, 82, 84, 85, 87, 93, 112, 114, 123, 124 82, 84, 85, 87, 93, 112, 114, 123, 124

Megoldás

1. részfeladat megoldás 1.

Eszközök (Ft-ban)	Összeg	Források (Ft-ban)	Összeg
Szellemi termékek	612.500	Jegyzett tőke	10.000.000
Műszaki berendezések, gépek	4.813.800	Tőketartalék	1.248.240
Járművek	1.950.000	Mérleg szerinti eredmény
Egyéb tartósan adott kölcsön	500.000	Szállítói kötelezettség	704.115
Anyagok	794.300	Munkavállalókkal szembeni tartozások	617.080
Áruk	956.810		
Vevői követelések	1.012.650	Adótartozások	475.000
Elszámolásra kiadott összegek	100.000	Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	175.269
Forgatási célú kötvények	600.000		
Elszámolási betétszámla	1.488.376		
Pénztár	79.208		
Összesen	12.907.644	Összesen	13.219.704

1. részfeladat megoldás 2.

A különbözet: 12.907.644 Ft - 13.219.704 Ft = - 312.060 Ft

Az előtársaság időszakában a kft. mérleg szerinti eredménye: - 312.060 Ft

2. részfeladat megoldása

Megnevezés	Összeg (Ft-ban)	Mérlegfőcsoport	Mérlegcsoport
Szellemi termékek	612.500	A	I.
Műszaki berendezések, gépek	4.813.800	A	II.
Járművek	1.950.000	A	II.
Egyéb tartósan adott kölcsön	500.000	B	III.
Anyagok	794.300	B	I.
Áruk	956.810	B	I.
Vevői követelések	1.012.650	B	II.
Elszámolásra kiadott összegek	100.000	B	II.
Forgatási célú kötvények	600.000	B	III.

Elszámolási betétszámla	1.488.376	B	IV.
Pénztár	79.208	B	IV.
Jegyzett tőke	10.000.000	D	I.
Tőketartalék	1.248.240	D	III.
Mérleg szerinti eredmény	- 312.060	D	VII.
Szállítói kötelezettség	704.115	F	III.
Munkavállalókkal szembeni tartozások	617.080	F	III.
Adótartozások	475.000	F	III.
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	175.269	F	III.

3. részfeladat főkönyvi számlák 1.

Főkönyvi számlák

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Szellemi termékek</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-1/4</td> <td style="text-align: center;">612.500</td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Szellemi termékek	K	1-1/4	612.500		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Műszaki berendezések, gépek</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-2/4</td> <td style="text-align: center;">4.813.800</td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Műszaki berendezések, gépek	K	1-2/4	4.813.800	
T	1. Szellemi termékek	K											
1-1/4	612.500												
T	1. Műszaki berendezések, gépek	K											
1-2/4	4.813.800												
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Járművek</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-2/4</td> <td style="text-align: center;">1.950.000</td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Járművek	K	1-2/4	1.950.000		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Egyéb tartósan adott kölcsönök</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-4/4</td> <td style="text-align: center;">500.000</td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Egyéb tartósan adott kölcsönök	K	1-4/4	500.000	
T	1. Járművek	K											
1-2/4	1.950.000												
T	1. Egyéb tartósan adott kölcsönök	K											
1-4/4	500.000												
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">2. Anyagok</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-5/4</td> <td style="text-align: center;">794.300</td> <td></td> </tr> </table>	T	2. Anyagok	K	1-5/4	794.300		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">2. Áruk</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-6/4</td> <td style="text-align: center;">956.810</td> <td></td> </tr> </table>	T	2. Áruk	K	1-6/4	956.810	
T	2. Anyagok	K											
1-5/4	794.300												
T	2. Áruk	K											
1-6/4	956.810												

T		3. Vevők		K	
1-7/4	1.012.650	11-7/3	315.800		
8-5/9	2.000.000				
	<u>3.012.650</u>				

T		3. Elszámolásra kiadott összegek		K	
1-8/4	100.000				

T		3. Forgatási célú kötvények		K	
1-9/4	600.000				

T		3. Elszámolási betétszámla		K	
1-10/4	1.488.376	7-4/4	617.080		
13-9/4	5.000.000	10-6/4	475.000		
	<u>6.488.376</u>	12-8/4	450.000		
		16-12/5	24.317		
		17-12/8	18.493		
			<u>1.584.890</u>		

T		4. Nyitómérleg számla		K	
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500		
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800		
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000		
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000		
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300		
1-18/4	<u>175.269</u>	1-6/2	956.810		
		1-7/3	1.012.650		
		1-8/3	100.000		
		1-9/3	600.000		
		1-10/3	1.488.376		
		1-11/3	79.208		
		1-14/4	<u>312.060</u>		

T		3. Pénztár		K	
1-11/4	79.208				

T		4. Jegyzett tőke		K	
		1-12/4	10.000.000		

T		4. Tőketartalék		K	
		1-13/4	1.248.240		

T		4. Mérleg szerinti eredmény		K	
		1-14/4	312.060		

T		4. Szállítók		K	
		1-15/4	704/115		

T		4. Munkavállalókkal szembeni köt.		K	
		1-16/4	617.080		

T		4. Adó tartozások		K	
		1-17/4	475.000		

T		4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		K	
		1-18/4	175.269		

3. részfeladat főkönyvi számlák 2.

Főkönyvi számlák

T	4. Nyitómérleg számla		K
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300
1-18/4	175.269	1-6/2	956.810
	13.219.704	1-7/3	1.012.650
		1-8/3	100.000
		1-9/3	600.000
		1-10/3	1.488.376
		1-11/3	79.208
		1-14/4	312.060
			13.219.704

3. részfeladat megoldás 1.

Eszközök

T: 1 Szellemi termékek 612.500	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 1 Műszaki berendezések, gépek 4.813.800	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 1 Járművek 1.950.000	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 1 Egyéb tartósan adott kölcsönök 500.000	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 2 Anyagok 794.300	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 2 Áruk 956.810	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 3 Vevői követelések 1.012.650	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 3 Elszámolásra adott összegek 100.000	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 3 Forgatási célú kötvények 600.000	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 3 Elszámolási betétszámla 1.488.376	K: 4 Nyitómérlegszámla
T: 3 Pénztár 79.208	K: 4 Nyitómérlegszámla

Források

T: 4 Nyitómérlegszámla 10.000.000	K: 4 Jegyzett tőke
T: 4 Nyitómérlegszámla 1.248.240	K: 4 Tőketartalék
T: 4 Mérleg szerinti eredmény 312.060	K: 4 Nyitómérlegszámla

(Figyelem! A mérleg szerinti eredmény a nyitómérlegben negatív, ezért nyitáskor az egyenlegét a Tartozik oldalra kell könyvelni.)

T: 4 Nyitómérlegszámla

K: 4 Szállítók

704.115

T: 4 Nyitómérlegszámla
kötelezettségek 617.080

T: 4 Nyitómérlegszámla
475.000

T: 4 Nyitómérlegszámla
75.269

K: 4 Munkavállalókkal szembeni

K: 4 Adótartozások

K: 4 Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

3. részfeladat megoldás 2.

Tartozik forgalom: 13.219.704 Ft

Követel forgalom: 13.219.704 Ft

4. részfeladat főkönyvi számlák

Főkönyvi számlák

1. Szellemi termékek		1. Műszaki berendezések, gépek	
T	K	T	K
1-1/4	612.500	1-2/4	4.813.800
		15-11/1	<u>6.855.000</u>

1. Járművek		1. Egyéb tartósan adott kölcsönök	
T	K	T	K
1-2/4	1.950.000	1-4/4	500.000
	9-5/8		
	<u>1.950.000</u>		

2. Anyagok		2. Áruk	
T	K	T	K
1-5/4	794.300	1-6/4	956.810
3-1/4	<u>450.000</u>	5-2/8	93.500

T		3. Vevők		K		T		3. Elszámolásra kiadott összegek		K	
1-7/4	1.012.650	11-7/3	315.800	1-8/4	100.000						
8-5/9	2.000.000										
	<u>3.012.650</u>										

T		3. Forgatási célú kötvények		K		T		3. Elszámolási betétszámla		K	
1-9/4	600.000			1-10/4	1.488.376	7-4/4	617.080	13-9/4	5.000.000	10-6/4	475.000
						12-8/4	450.000			16-12/5	24.317
										17-12/8	18.493
										<u>1.584.890</u>	

T		4. Nyitómérleg számla		K		T		3. Pénztár		K	
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500	1-11/4	79.208	6-3/5	4.500	4-2/9	126.900		
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800								
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000								
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000								
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300								
1-18/4	175.269	1-6/2	956.810								
	<u>13.219.704</u>	1-7/3	1.012.650								
		1-8/3	100.000								
		1-9/3	600.000								
		1-10/3	1.488.376								
		1-11/3	79.208								
		1-14/4	312.060								
			<u>13.219.704</u>								

T		4. Tőketartalék		K		T		4. Jegyzett tőke		K	
		1-13/4	1.248.240					1-12/4	10.000.000		

T		4. Mérleg szerinti eredmény		K	
		1-14/4	312.060	2-0/4	312.060

T		4. Szállítók		K		T		4. Munkavállalókkal szembeni köt.		K	
12-8/3	450.000	1-15/4	704/115	7-4/3	617.080	1-16/4	617.080				
		3-1/2	450.000								
		14-10/1	<u>6.855.000</u>								

T		4. Adótartozások		K	
10-6/3	475.000	1-17/4	475.000		
T		4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		K	
		1-18/4	175.269		
T		4. Eredménytartalék		K	
2-0/4	312.060				
T		9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele		K	
18-6/4	126.900	4-2/3	126.900		
T		8. Eladott áruk beszerzési értéke		K	
5-2/2	93.500	18-3/4	93.500		
T		5/8. Személyi jellegű egyéb kifizetések		K	
6-3/3	4.500	18-2/4	4.500		
T		9. Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele		K	
18-7/9	2.000.000	8-5/3	2.000.000		
T		8. Ért. tárgyi eszközök nyilvántartási értéke		K	
9-5/1	1.950.000	18-4/4	1.950.000		
T		3. Váltókövetelések		K	
11-7/3	315.800				
T		4. Beruházások és fejlesztési hitelek		K	
		13-9/3	5.000.000		
T		1. Beruházások		K	
14-10/4	6.855.000	15-11/1	6.855.000		
T		5/8. Bankköltségek		K	
16-12/3	24.317	18-1/4	24.317		
T		8. Fizetendő kamatok		K	
17-12/3	18.493	18-5/4	18.493		
T		4. Eredményelszámolási számla		K	
18-1/5	24.317	18-6/9	126.900		
18-2/5	4.500	18-7/9	2.000.000		
18-3/8	93.500		<u>2.126.900</u>		
18-4/8	1.950.000				
18-5/8	18.493				

5. részfeladat főkönyvi kivonat

Szeleburdi Kft. Főkönyvi kivonat 2004. december 31. Ft-ba

Főkönyvi számla		Forgalom		Egyenleg	
Száma	Megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel

1.	Szellemi termékek	612.500		612.500	
1.	Műszaki berendezések, gépek	11.668.800		11.668.800	
1.	Járművek	1.950.000	1.950.000		
1.	Beruházások	6.855.000	6.855.000		
1.	Tartósan adott kölcsönök	500.000		500.000	
	1. számlaosztály összesen	21.586.300	8.805.000	12.781.300	
2.	Anyagok	1.244.300		1.244.300	
2.	Áruk	956.810	93.500	863.310	
	2. számlaosztály összesen	2.201.110	93.500	2.107.610	
3.	Vevők	3.012.650	315.800	2.696.850	
3.	Váltókövetelések	315.800		315.800	
3.	Elszámolásra kiadott összegek	100.000		100.000	
3.	Forgatási célú kötvények	600.000		600.000	
3.	Pénztár	206.108	4.500	201.608	
3.	Elszámolási betétszámla	6.488.376	1.584.890	4.903.486	
	3. számlaosztály összesen	10.722.934	1.905.190	8.817.744	
4.	Jegyzett tőke		10.000.000		10.000.000
4.	Tőketartalék		1.248.240		1.248.240
4.	Eredménytartalék	312.060		312.060	
4.	Mérleg szerinti eredmény	312.060	312.060		
4.	Beruházási és fejlesztési hitelek		5.000.000		5.000.000
4.	Szállítók	450.000	8.009.115		7.559.115
4.	Adótartozások	475.000	475.000		
4.	Munkavállalókkal szembeni köt.	617.080	617.080		
4.	Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		175.269		175.269
4.	Nyitómérlegszámla	13.219.704	13.219.704		
	4. számlaosztály összesen	15.385.904	39.056.468	312.060	23.982.624
5.	Bankköltségek	24.317		24.317	

5.	Személyi jellegű egyéb kifizetések	4.500		4.500	
	5. számlaosztály összesen	28.817		28.817	
8.	Eladott áruk beszerzési értéke	93.500		93.500	
8.	Értékesített tárgyi eszközök nyilvántartási értéke	1.950.000		1.950.000	
8.	Fizetendő kamatok	18.493		18.493	
	8. számlaosztály összesen	2.061.993		2.061.993	
9.	Belföldi értékesítés nettó árbevétele		126.900		126.900
9.	Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele		2.000.000		2.000.000
	9. számlaosztály összesen		2.126.900		2.126.900

5. részfeladat főkönyvi számlák

Főkönyvi számlák

<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Szellemi termékek</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> <td style="width: 5%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-1/4</td> <td style="text-align: right;">612.500</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Szellemi termékek	K		1-1/4	612.500			<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Műszaki berendezések, gépek</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> <td style="width: 5%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-2/4</td> <td style="text-align: right;">4.813.800</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">15-11/1</td> <td style="text-align: right;">6.855.000</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">11.668.800</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Műszaki berendezések, gépek	K		1-2/4	4.813.800			15-11/1	6.855.000				11.668.800		
T	1. Szellemi termékek	K																							
1-1/4	612.500																								
T	1. Műszaki berendezések, gépek	K																							
1-2/4	4.813.800																								
15-11/1	6.855.000																								
	11.668.800																								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Járművek</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> <td style="width: 5%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-2/4</td> <td style="text-align: right;">1.950.000</td> <td style="text-align: center;">9-5/8</td> <td style="text-align: right;">1.950.000</td> </tr> </table>	T	1. Járművek	K		1-2/4	1.950.000	9-5/8	1.950.000	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">1. Egyéb tartósan adott kölcsönök</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> <td style="width: 5%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-4/4</td> <td style="text-align: right;">500.000</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	T	1. Egyéb tartósan adott kölcsönök	K		1-4/4	500.000										
T	1. Járművek	K																							
1-2/4	1.950.000	9-5/8	1.950.000																						
T	1. Egyéb tartósan adott kölcsönök	K																							
1-4/4	500.000																								
<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">2. Anyagok</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> <td style="width: 5%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-5/4</td> <td style="text-align: right;">794.300</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3-1/4</td> <td style="text-align: right;">450.000</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">1.244.300</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	T	2. Anyagok	K		1-5/4	794.300			3-1/4	450.000				1.244.300			<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 5%; text-align: center;">T</td> <td style="width: 85%; text-align: center;">2. Áruk</td> <td style="width: 5%; text-align: center;">K</td> <td style="width: 5%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-6/4</td> <td style="text-align: right;">956.810</td> <td style="text-align: center;">5-2/8</td> <td style="text-align: right;">93.500</td> </tr> </table>	T	2. Áruk	K		1-6/4	956.810	5-2/8	93.500
T	2. Anyagok	K																							
1-5/4	794.300																								
3-1/4	450.000																								
	1.244.300																								
T	2. Áruk	K																							
1-6/4	956.810	5-2/8	93.500																						

T		3. Vevők		K	
1-7/4	1.012.650	11-7/3	315.800		
8-5/9	2.000.000				
	<u>3.012.650</u>				

T		3. Elszámolásra kiadott összegek		K	
1-8/4	100.000				

T		3. Forgatási célú kötvények		K	
1-9/4	600.000				

T		3. Elszámolási betétszámla		K	
1-10/4	1.488.376	7-4/4	617.080		
13-9/4	5.000.000	10-6/4	475.000		
	<u>6.488.376</u>	12-8/4	450.000		
		16-12/5	24.317		
		17-12/8	18.493		
			<u>1.584.890</u>		

T		4. Nyitómérleg számla		K	
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500		
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800		
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000		
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000		
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300		
1-18/4	175.269	1-6/2	956.810		
	<u>13.219.704</u>	1-7/3	1.012.650		
		1-8/3	100.000		
		1-9/3	600.000		
		1-10/3	1.488.376		
		1-11/3	79.208		
		1-14/4	312.060		
			<u>13.219.704</u>		

T		3. Pénztár		K	
1-11/4	79.208	6-3/5	4.500		
4-2/9	126.900				
	<u>206.108</u>				

T		4. Jegyzett tőke		K	
		1-12/4	10.000.000		

T		4. Tőketartalék		K	
		1-13/4	1.248.240		

T		4. Mérleg szerinti eredmény		K	
1-14/4	312.060	2-0/4	312.060		

T		4. Szállítók		K	
12-8/3	450.000	1-15/4	704.115		
		3-1/2	450.000		
		14-10/1	6.855.000		
			<u>8.009.115</u>		

T		4. Munkavállalókkal szembeni köt.		K	
7-4/3	617.080	1-16/4	617.080		

T	4. Adótartozások		K	T	4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		K
10-6/3	475.000	1-17/4	475.000		1-18/4	175.269	
T	4. Eredménytartalék		K	T	9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele		K
2-0/4	312.060				4-2/3	126.900	
T	8. Eladott áruk beszerzési értéke		K	T	5. Személyi jellegű egyéb kifizetések		K
5-2/2	93.500			6-3/3	4.500		
T	9. Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele		K	T	8. Ért. tárgyi eszközök nyilvántartási értéke		K
		8-5/3	2.000.000	9-5/1	1.950.000		
T	3. Váltókövetelések		K	T	4. Beruházások és fejlesztési hitelek		K
11-7/3	315.800				13-9/3	5.000.000	
T	1. Beruházások		K	T	5. Bankköltségek		K
14-10/4	6.855.000	15-11/1	6.855.000	16-12/3	24.317		
T	8. Fizetendő kamatok		K				
17-12/3	18.493						

5. részfeladat megoldás 1.

A napló T és K forgalma egyezően: 51 987 058 Ft.

5. részfeladat megoldás 2.

Az eredmény összege: 24 018 714 - 23 982 624 = 36 090 Ft.

5. részfeladat megoldás 3.

Az eredmény összege: $2\,126\,900 - 2\,090\,810 = 36\,090$ Ft.

5. részfeladat zárókimutatás

Szeleburdi Kft. Zárókimutatás 2004. december 31.

Számlaosztály		Forgalom		Egyenleg	
Száma	Megnevezése	Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
1.	Befektetett eszközök	21.586.300	8.805.000	12.781.300	
2.	Készletek	2.201.110	93.500	2.107.610	
	Követelések, értékpapírok, pénzeszközök, aktív időbeli elhatárolások	10.722.934	1.905.190	8.817.744	
4.	Források	15.385.904	39.056.468	312.060	23.982.624
I.	Mérlegszámlák összesen	49.896.248	49.860.158	24.018.714	23.982.624
5.	Költségnemek	28.817		28.817	
8.	Értékesítés elszámolt önköltsége és ráfordítások	2.061.993		2.061.993	
9.	Értékesítés árbevétele és bevételek		2.126.900		2.126.900
	II. Eredmény számlák összesen	2.090.810	2.126.900	2.090.810	2.126.900
	Mindösszesen (I+II)	51.987.058	51.987.058	26.109.524	26.109.524

6. részfeladat megoldás 1.

Eredménykimutatás összköltség-eljárással (megoldás)

Tétel	Megnevezés	Előző év*	Előző év(ek) mód	Tárgyév
I.	Értékesítés nettó árbevétele			127
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke			
III.	Egyéb bevételek			2.000
IV.	Anyagjellegű ráfordítások			118
V.	Személyi jellegű ráfordítások			5
VI.	Értékcsökkenési leírás			

VII.	Egyéb ráfordítások			1.950
A	Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I +-II+III-IV-V-VI-VII)			54
VIII.	Pénzügyi műveletek bevételei			
IX.	Pénzügyi műveletek ráfordításai			18
B	Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)			-18
C	Szokásos vállalkozási eredmény (+-A+-B)			36
X.	Rendkívüli bevételek			
XI.	Rendkívüli ráfordítások			
D	Rendkívüli eredmény (X-XI)			
E	Adózás előtti eredmény (+-C+-D)			36
XII.	Adófizetési kötelezettség			
F	Adózott eredmény (E-XII)			36
G	Mérleg szerinti eredmény			36

6. részfeladat megoldás 2.

Megnevezés	Összeg	Mérlegfőcsoport	Mérlegcsoport
Váltókövetelések	315.800	B	II.
Eredménytartalék	T. 312.060	D	IV.
Beruházási és fejlesztési hitelek	5.000.000	F	II.

7. részfeladat főkönyvi számlák 1.

Főkönyvi számlák

T		1. Szellemi termékek		K	
1-1/4	612.500				

T		1. Műszaki berendezések, gépek		K	
1-2/4	4.813.800				
15-11/1	6.855.000				
	<u>11.668.800</u>				

T		1. Járművek		K	
1-2/4	1.950.000	9-5/8	1.950.000		

T		1. Egyéb tartósan adott kölcsönök		K	
1-4/4	500.000				

T		2. Anyagok		K	
1-5/4	794.300				
3-1/4	450.000				
	<u>1.244.300</u>				

T		2. Áruk		K	
1-6/4	956.810	5-2/8	93.500		

T		3. Vevők		K	
1-7/4	1.012.650	11-7/3	315.800		
8-5/9	2.000.000				
	<u>3.012.650</u>				

T		3. Elszámolásra kiadott összegek		K	
1-8/4	100.000				

T		3. Forgatási célú kötvények		K	
1-9/4	600.000				

T		3. Elszámolási betétszámla		K	
1-10/4	1.488.376	7-4/4	617.080		
13-9/4	5.000.000	10-6/4	475.000		
	<u>6.488.376</u>	12-8/4	450.000		
		16-12/5	24.317		
		17-12/8	18.493		
			<u>1.584.890</u>		

T		4. Nyitómérleg számla		K	
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500		
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800		
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000		
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000		
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300		
1-18/4	175.269	1-6/2	956.810		
	<u>13.219.704</u>	1-7/3	1.012.650		
		1-8/3	100.000		
		1-9/3	600.000		
		1-10/3	1.488.376		
		1-11/3	79.208		
		1-14/4	312.060		
			<u>13.219.704</u>		

T		3. Pénztár		K	
1-11/4	79.208	6-3/5	4.500		
4-2/9	126.900				
	<u>206.108</u>				

T		4. Jegyzett tőke		K	
		1-12/4	10.000.000		

T		4. Tőketartalék		K	
		1-13/4	1.248.240		

T		4. Mérleg szerinti eredmény		K	
1-14/4	312.060	2-0/4	312.060		

T		4. Szállítók		K	
12-8/3	450.000	1-15/4	704.115		
		3-1/2	450.000		
		14-10/1	6.855.000		
			<u>8.009.115</u>		

T		4. Munkavállalókkal szembeni köt.		K	
7-4/3	617.080	1-16/4	617.080		

T		4. Adótartozások		K	
10-6/3	475.000	1-17/4	475.000		

T		4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		K	
		1-18/4	175.269		

T		4. Eredménytartalék		K	
2-0/4	312.060				

T		9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele		K	
18-6/4	126.900	4-2/3	126.900		

T		8. Eladott áruk beszerzési értéke		K	
5-2/2	93.500	18-3/4	93.500		

T		5/8. Személyi jellegű egyéb kifizetések		K	
6-3/3	4.500	18-2/4	4.500		

T 9. Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele K		T 8. Ért. tárgyi eszközök nyilvántartási értéke K	
18-7/9	2.000.000	8-5/3	2.000.000
T 3. Váltókövetelések K		T 4. Beruházások és fejlesztési hitelek K	
11-7/3	315.800	13-9/3	5.000.000
T 1. Beruházások K		T 5/8. Bankköltségek K	
14-10/4	6.855.000	15-11/1	6.855.000
T 8. Fizetendő kamatok K		T 4. Eredményelszámolási számla K	
17-12/3	18.493	18-5/4	18.493
		18-1/5	24.317
		18-2/5	4.500
		18-3/8	93.500
		18-4/8	1.950.000
		18-5/8	18.493
		18-6/9	126.900
		18-7/9	2.000.000
			<u>2.126.900</u>

7. részfeladat főkönyvi számlák 2.

Főkönyvi számlák

T 4. Eredményelszámolási számla K	
18-1/5	24.317
18-2/5	4.500
18-3/8	93.500
18-4/8	1.950.000
18-5/8	18.493
	<u>2.090.810</u>

7. részfeladat főkönyvi számlák 3.

Főkönyvi számlák

T		1. Szellemi termékek		K	
1-1/4	612.500				

T		1. Műszaki berendezések, gépek		K	
1-2/4	4.813.800				
15-11/1	6.855.000				
	<u>11.668.800</u>				

T		1. Járművek		K	
1-2/4	1.950.000	9-5/8	1.950.000		

T		1. Egyéb tartósan adott kölcsönök		K	
1-4/4	500.000				

T		2. Anyagok		K	
1-5/4	794.300				
3-1/4	450.000				
	<u>1.244.300</u>				

T		2. Áruk		K	
1-6/4	956.810	5-2/8	93.500		

T		3. Vevők		K	
1-7/4	1.012.650	11-7/3	315.800		
8-5/9	2.000.000				
	<u>3.012.650</u>				

T		3. Elszámolásra kiadott összegek		K	
1-8/4	100.000				

T		3. Forgatási célú kötvények		K	
1-9/4	600.000				

T		3. Elszámolási betétszámla		K	
1-10/4	1.488.376	7-4/4	617.080		
13-9/4	5.000.000	10-6/4	475.000		
	<u>6.488.376</u>	12-8/4	450.000		
		16-12/5	24.317		
		17-12/8	18.493		
			<u>1.584.890</u>		

T		4. Nyitómérleg számla		K	
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500		
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800		
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000		
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000		
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300		
1-18/4	175.269	1-6/2	956.810		
	<u>13.219.704</u>	1-7/3	1.012.650		
		1-8/3	100.000		
		1-9/3	600.000		
		1-10/3	1.488.376		
		1-11/3	79.208		
		1-14/4	312.060		
			<u>13.219.704</u>		

T		3. Pénztár		K	
1-11/4	79.208	6-3/5	4.500		
4-2/9	126.900				
	<u>206.108</u>				

T		4. Jegyzett tőke		K	
		1-12/4	10.000.000		

T		4. Tőketartalék		K	
		1-13/4	1.248.240		

T		4. Mérleg szerinti eredmény		K	
1-14/4	312.060	2-0/4	312.060		
		19/4	36.090		

T		4. Szállítók		K	
12-8/3	450.000	1-15/4	704/115		
		3-1/2	450.000		
		14-10/1	6.855.000		
			<u>8.009.115</u>		

T		4. Munkavállalókkal szembeni köt.		K	
7-4/3	617.080	1-16/4	617.080		

T		4. Adótartozások		K	
10-6/3	475.000	1-17/4	475.000		

T		4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek		K	
		1-18/4	175.269		

T		4. Eredménytartalék		K	
2-0/4	312.060				

T		9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele		K	
18-6/4	126.900	4-2/3	126.900		

T		8. Eladott áruk beszerzési értéke		K	
5-2/2	93.500	18-3/4	93.500		

T		5/8. Személyi jellegű egyéb kifizetések		K	
6-3/3	4.500	18-2/4	4.500		

T 9. Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele K		T 8. Ért. tárgyi eszközök nyilvántartási értéke K	
18-7/9	2.000.000	8-5/3	2.000.000
T 3. Váltókövetelések K		T 4. Beruházások és fejlesztési hitelek K	
11-7/3	315.800	13-9/3	5.000.000
T 1. Beruházások K		T 5/8. Bankköltségek K	
14-10/4	6.855.000	15-11/1	6.855.000
16-12/3	24.317	18-1/4	24.317
T 8. Fizetendő kamatok K		T 4. Eredményelszámolási számla K	
17-12/3	18.493	18-5/4	18.493
		18-1/5	24.317
		18-2/5	4.500
		18-3/8	93.500
		18-4/8	1.950.000
		18-5/8	18.493
		19/4	36.090
		18-6/9	126.900
		18-7/9	2.000.000
			<u>2.126.900</u>

7. részfeladat főkönyvi számlák 4.

Főkönyvi számlák

T 1. Szellemi termékek K		T 1. Műszaki berendezések, gépek K	
1-1/4	612.500	20-1/4	612.500
		1-2/4	4.813.800
		15-11/1	6.855.000
			<u>11.668.800</u>
T 1. Járművek K		T 1. Egyéb tartósan adott kölcsönök K	
1-2/4	1.950.000	9-5/8	1.950.000
		1-4/4	500.000
		20-3/4	500.000
T 2. Anyagok K		T 2. Áruk K	
1-5/4	794.300	20-4/4	1.244.300
3-1/4	450.000	1-6/4	956.810
	<u>1.244.300</u>	5-2/8	93.500
		20-5/4	<u>863.310</u>
			956.810

T		3. Vevők		K	
1-7/4	1.012.650	11-7/3	315.800		
8-5/9	2.000.000	20-6/4	2.696.850		
	<u>3.012.650</u>		<u>3.012.650</u>		

T		3. Elszámolásra kiadott összegek		K	
1-8/4	100.000	20-8/4	100.000		

T		3. Forgatási célú kötvények		K	
1-9/4	600.000	20-9/4	600.000		

T		3. Elszámolási betétszámla		K	
1-10/4	1.488.376	7-4/4	617.080		
13-9/4	5.000.000	10-6/4	475.000		
	<u>6.488.376</u>	12-8/4	450.000		
		16-12/5	24.317		
		17-12/8	18.493		
			<u>1.584.890</u>		
		20-11/4	4.903.486		
			<u>6.488.376</u>		

T		4. Nyitómérleg számla		K	
1-12/4	10.000.000	1-1/1	612.500		
1-13/4	1.248.240	1-2/1	4.813.800		
1-15/4	704.115	1-3/1	1.950.000		
1-16/4	617.080	1-4/1	500.000		
1-17/4	475.000	1-5/2	794.300		
1-18/4	175.269	1-6/2	956.810		
	<u>13.219.704</u>	1-7/3	1.012.650		
		1-8/3	100.000		
		1-9/3	600.000		
		1-10/3	1.488.376		
		1-11/3	79.208		
		1-14/4	312.060		
			<u>13.219.704</u>		

T		3. Pénztár		K	
1-11/4	79.208	6-3/5	4.500		
4-2/9	126.900	20-10/4	201.608		
	<u>206.108</u>		<u>206.108</u>		

T		4. Jegyzett tőke		K	
20-12/4	10.000.000	1-12/4	10.000.000		

T		4. Tőketartalék		K	
20-13/4	1.248.240	1-13/4	1.248.240		

T		4. Mérleg szerinti eredmény		K	
1-14/4	312.060	2-0/4	312.060		
20-15/4	36.090	19	36.090		
	<u>348.150</u>		<u>348.150</u>		

T		4. Szállítók		K	
12-8/3	450.000	1-15/4	704/115		
20-17/4	7.559.115	3-1/2	450.000		
	<u>8.009.115</u>	14-10/1	6.855.000		
			<u>8.009.115</u>		

T		4. Munkavállalókkal szembeni köt.		K	
7-4/3	617.080	1-16/4	617.080		

T	4. Adótartozások				K	T	4. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek				K
	10-6/3	475.000	1-17/4	475.000		20-18/4	175.269	1-18/4	175.269		
T	4. Eredménytartalék				K	T	9. Belföldi értékesítés nettó árbevétele				K
	2-0/4	312.060	20-14/4	312.060		18-6/4	126.900	4-2/3	126.900		
T	8. Eladott áruk beszerzési értéke				K	T	5/8. Személyi jellegű egyéb kifizetések				K
	5-2/2	93.500	18-3/4	93.500		6-3/3	4.500	18-2/4	4.500		
T	9. Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele				K	T	8. Ért. tárgyi eszközök nyilvántartási értéke				K
	18-7/9	2.000.000	8-5/3	2.000.000		9-5/1	1.950.000	18-4/4	1.950.000		
T	3. Váltókövetelések				K	T	4. Beruházások és fejlesztési hitelek				K
	11-7/3	315.800	20-7/4	315.800		20-16/4	5.000.000	13-9/3	5.000.000		
T	1. Beruházások				K	T	5/8. Bankköltségek				K
	14-10/4	6.855.000	15-11/1	6.855.000		16-12/3	24.317	18-1/4	24.317		

T		8. Fizetendő kamatok		K		T		4. Eredményelszámolási számla		K	
17-12/3	18.493	18-5/4	18.493	18-1/5	24.317	18-6/9	126.900	18-2/5	4.500	18-7/9	2.000.000
				18-3/8	93.500		<u>2.126.900</u>	18-4/8	1.950.000		
				18-5/8	18.493			19/4	36.090		
									<u>2.126.900</u>		
T		4. Zárómérlegszámla		K							
20-1/1	612.500	20-12/4	10.000.000								
20-2/1	11.668.800	20-13/4	1.248.240								
20-3/1	500.000	20-15/4	36.090								
20-4/2	1.244.300	20-16/4	5.000.000								
20-5/2	863.310	20-17/4	7.559.115								
20-6/3	2.696.850	20-18/4	175.269								
20-7/3	315.800		<u>24.018.714</u>								
20-8/3	100.000										
20-9/3	600.000										
20-10/3	201.608										
20-11/3	4.903.486										
20-14/4	312.060										
	<u>24.018.714</u>										

7. részfeladat megoldás 1.

T: 4 Eredményelszámolási számla
24.317

K: 5/8 Bankköltségek

T: 4 Eredményelszámolási számla
kifizetések 4.500

K: 5/8 Személyi jellegű egyéb

T: 4 Eredményelszámolási számla
93.500

K: 8 ELÁBÉ

T: 4 Eredményelszámolási számla
nyilvántartási értéke 1.950.000

K: 8 Értékesített tárgyi eszközök

T: 4 Eredményelszámolási számla
18.493

K: 8 Fizetendő kamatok

T: 9 Belföldi értékesítés nettó árbevétele
126.900

K: 4 Eredményelszámolási számla

T: 9 Tárgyi eszközök értékesítésének bevétele
2.000.000

K: 4 Eredményelszámolási számla

7. részfeladat megoldás 2.

- a 4. Zárómérlegszámla T és K forgalma egyezően: 24.018.714 Ft

Kurzuszáró feladatsor

1. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz

- hamis

Állapítsa meg, igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

A számvitel csak a múltbeli gazdasági eseményeket kezeli. (1).....

A számvitel és a könyvvitel szinonim fogalmak. (2).....

A beszámolóba csak az adóhatóság tekinthet bele. (3).....

A hatályos számviteli törvény 2001. január 1-jén lépett érvénybe. (4).....

A számviteli törvény célja olyan szabályok rögzítése, amelyek alapján megbízhatóan megállapíthatók a gazdálkodó adófizetési kötelezettségei. (5).....

A számviteli törvény hatálya alá tartozik:

- a helyi önkormányzat (6).....

- a tőzsde (7).....

- a polgári jogi társaság (8).....

- az ügyvédi iroda (9).....

- az egyéni vállalkozó (10).....

- a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe. (11).....

- az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (12).....

- a Magyar Nemzeti Bank (13).....

- az eva hatálya alá tartozó vállalkozás (14).....

A Magyar Nemzeti Bank vállalkozónak minősül. (15).....

A számviteli törvény 14 alapelvet nevesít. (16).....

A számviteli politika a gazdálkodó szervezet "belső számviteli törvénye". (17).....

2. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz

- hamis

Állapítsa meg, igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

Egy társaság beszámolja két egymást követő évben a mérleg fordulónapján a következő határértékeket mutatja:

Mutató megnevezése	1. év	2. év
Mérlegfőösszeg (millió Ft)	340	510
Éves nettó árbevétel (millió Ft)	810	950
Éves átlagos foglalkoztatott létszám	40	95

Választhatja-e a társaság az egyszerűsített éves beszámoló készítését, ha:

részvénytársaság (1).....

korlátolt felelősségű társaság (2).....

leányvállalat (3).....

az üzleti éve július 1-jétől június 30-ig tart (4).....

takarékszövetkezet (5).....

3. feladat - szókitöltés

Állapítsa meg a hiányzó adatokat!

Mérleg, 2004. december 31.

Eszközök	Összeg	Források	Összeg
Befektetett eszközök	46.805	Saját tőke	65.000
Forgóeszközök	(1).....	Hosszú lejáratú kötelezettségek	23.770
Készletek	13.711	Rövid lejáratú kötelezettségek	(2).....
Követelések	(3).....	Passzív időbeli elhatárolások	814
Értékpapírok	2.500		
Pénzeszközök	9.930		
Eszközök összesen	97.450	Források összesen	(4).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

4. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- Aktív időbeli elhatárolások
- Befektetett eszközök
- Céltartalékok
- Forgóeszközök
- Kötelezettségek
- Passzív időbeli elhatárolások
- Saját tőke

Válassza ki, mi az alábbi mérlegfőcsoportok megnevezése a mérlegben!

A főcsoport (1).....

B főcsoport (2).....

C főcsoport (3).....

D főcsoport (4).....

E főcsoport (5).....

F főcsoport (6).....

G főcsoport (7).....

5. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- A.I. Immateriális javak
- A.II. Tárgyi eszközök

- A.III. Befektetett pénzügyi eszközök

Végezze el a következő tételek besorolását a megfelelő mérlegcsoportba!

- Versenyló (1).....
Védjegy (2).....
Számítógép (3).....
Anyagmozgató targonca (4).....
10 évre adott lakásvásárlási kölcsön (5).....
Bányakoncesszió (6).....
Záloglevél (7).....
Félig felépített üzemcsarnok (8).....
Nyomdagép (9).....
Szoftver (10).....
Leányvállalati részesedés (11).....
Adidas márkanev (12).....
Szolgalmi jog (13).....
Gyümölcsös (14).....
18 hónapra lekötött bankbetét (15).....
Munkácsy: Ásító inas c. festménye (16).....
Gépbérleti jog (17).....
ISO 9002 minőségbiztosítási szabvány (18).....
Kombájn (19).....
Gázvezeték (20).....

6. feladat - többszörös választás

Állapítsa meg a helyes választ!

A vállalkozás él a piaci értékelés lehetőségével. Válassza ki, mely eszközöket vonhatja be az értékelésbe!

Több helyes válasz is lehetséges:

- 2 évre lekötött devizabetét
- tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír
- emelődaru
- szerencsejáték-koncesszió
- szőlőültetvény
- üzleti vagy cégérték
- képzőművészeti alkotás
- beruházások
- kft.-üzletrész (tartós részesedés)
- telekingatlan

7. feladat - egyszeres választás

Állapítsa meg a helyes választ!

Mennyi az üzleti vagy cégérték, ha

- a megvásárolt cég eszközeinek piaci értéke 54 000 ezer Ft
- kötelezettségeinek összege 37 870 ezer Ft
- a vevő a cégvásárlásért 20 000 ezer Ft-ot fizetett?

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- 17 870 ezer Ft
- 3 870 ezer Ft
- 16 130 ezer Ft

8. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

A következő állítások közül melyik igaz, melyik hamis?

Ami nem befektetett eszköz, az mind forgóeszköz. (1).....

Az eszköz rendeltetése dönti el, hogy a forgóeszközök közé kerül-e. (2).....

A kétéves lejáratú értékpapír csak befektetett eszköz lehet. (3).....

A csekk sajátos váltó, ezért értékpapírnak minősül. (4).....

A készletekre adott előleget csak a pénzügyi teljesítéskor vesszük nyilvántartásba. (5).....

A titkárnő gyermeke részére vásárolt játékokat a készletek között mutatjuk ki. (6).....

A fordulónapot követő 30. napon lejáratú lekötött bankbetét a pénzeszközök között szerepel a mérlegben. (7).....

Az anyavállalatnak eladott (még ki nem egyenlített) késztermék ellenértéke vevői követelésnek minősül. (8).....

A házőrző kutya egyéb állat. (9).....

A vásárolt naposcsibe saját termelésű készlet. (10).....

9. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- B.I. Készletek
- B.II. Követelések
- B.III. Értékpapírok
- B.IV. Pénzeszközök

Sorolja be a következő forgóeszközöket a megfelelő mérlegcsoportba!

lakásépítési betétszámla (1).....

hitelkártya (2).....

malac (3).....

gázolaj (4).....

járó fogyasztói árkiegészítés (5).....

visszavásárolt részvény (6).....

valuta (7).....
közvetített szolgáltatás (8).....
fizetési előleg (9).....
CD (10).....
kapott váltó (11).....
elkészült tankönyv (12).....
mirelit réteslap a pékségben (13).....
10 nap múlva fizetendő eladott áru ellenértéke (14).....
hízókacsa (15).....
cipőfelsőrész (16).....
közraktárjegy (17).....
munkaruha (18).....
diszkont kincstárjegy (19).....
hitellevél (20).....

10. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- 13 000 ezer Ft
- 23 000 ezer Ft
- 30 000 ezer Ft

Állapítsa meg a helyes összeget!

Az újonnan alakuló vállalkozás társasági szerződése szerint a jegyzett tőke 30 000 ezer Ft. Az alapítók a létesítő okirat aláírásával egyidejűleg átutaltak a vállalkozás számlájára 13 000 ezer Ft-ot, és átadtak 10 000 ezer Ft értékű apportot.

Mennyi a társaság jegyzett tőkéje? (1).....

Mennyi a társaság saját tőkéje? (2).....

11. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- +
- -
- mindkettő

Milyen előjelűek lehetnek a Saját tőke csoportjai?

I. Jegyzett tőke (1).....

II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke (2).....

III. Tőketartalék (3).....

IV. Eredménytartalék (4).....

V. Lekötött tartalék (5).....

VI. Értékelési tartalék (6).....

VII. Mérleg szerinti eredmény (7).....

12. feladat - szókitöltés

Számítsa ki a hiányzó adatokat (a közölt adatok ezer Ft-ban értendők)!

A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!

Értékesítés nettó árbevétele: 510 800

Tárgyévi összes költség: 437 050

Üzemi (üzleti) eredmény: 75 000

Aktivált saját teljesítmények értéke: (1).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

13. feladat - szókitöltés

Állapítsa meg: (adatok ezer Ft-ban)

(A megoldás beírásakor csak a - előjelet használja, a számok közé pontot illetve szóközt nem kell beírni!)

a) a szokásos vállalkozási eredményt,

b) az adózás előtti eredményt, ha

a pénzügyi műveletek eredménye: -8 870

az üzemi (üzleti) eredmény 56 200

az adózott eredmény 40 330

a rendkívüli eredmény 500

szokásos vállalkozási eredmény (1).....

adózás előtti eredmény (2).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

14. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.

Sorolja be a megfelelő csoportba a következő tételeket az összköltségeljárású eredménykimutatásban!

Iparűzési adó (1).....

Késztermékek állománynövekedése (2).....

Munkaadói járulék (3).....

Bankszámlavezetési díj (4).....

Fűtésköltség (5).....

Eladott áru ellenértéke (6).....

Eladott felesleges tárgyi eszköz ellenértéke (7).....
 Negyedéves prémium (8).....
 Leltári hiány az anyagraktárban (9).....
 Eladott áru nyilvántartási értéke (10).....
 Üdülési csekk (hozzájárulás) (11).....
 Kapott exporttámogatás (12).....
 Saját használatra gyártott szerszám (13).....
 Fizetendő kártérítés (14).....
 Karbantartási átalány (15).....
 Kölcsönzési díj (16).....
 Végkielégítés (17).....
 Elszámolt amortizáció (18).....
 Biztosítási díj (19).....
 Felhasznált alapanyag (20).....
 Értékesített szolgalmi jog nyilvántartási értéke (21).....
 Nyugdíjbiztosítási járulék (22).....
 Kiszámlázott tervezési díj (23).....
 Napidíj (24).....
 Könyvelési díj (25).....

15. feladat - egyszeres választás

Határozza meg a pénzügyi műveletek eredményét az alábbi információk felhasználásával!

- A 800 ezer Ft-ért visszavásárolt saját üzletrészt értékesítettük 1 000 ezer Ft-ért.
- 100 %-os tulajdonú leányvállalatunkat felszámolták, mert a vagyona nem fedezte a kötelezettségeit. Befektetésünk könyv szerinti értéke 10 500 ezer Ft volt.
- 200 eurót beváltottunk a bankban 49 400 Ft-ért. A valutát 252 Ft/euró árfolyamon tartottuk nyilván.
- A beruházási hitel esedékes kamata 617 ezer Ft.
- Adósunk kiegyenlítette váltótartozását 200 ezer Ft kamattal növelt összegben.
- Számlavezető bankunk a tartós betétek után jóváírt 73 ezer Ft kamatot, egyidejűleg megterhelte bankszámlánkat 3 ezer Ft forgalmi jutalékkal.
- Kötvénytulajdonosainknak 3 415 ezer Ft kamatot fizettünk ki.
- A vevőktől befolyt 28 ezer Ft késedelmi kamat.
- A tőzsdén eladtunk 30 000 ezer Ft értékű OTP-részvénycsomagot 48 750 ezer Ft-ért. A bróker 97 ezer Ft bonyolítási díjat számított fel.
- Egyik munkavállalónknak az öltözőszekrényből ellopták a karóráját. A fizetendő kártérítés 39 ezer Ft.

A pénzügyi műveletek eredménye:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- () + 11 772 ezer Ft
- () + 4 676 ezer Ft

- () + 15 190 ezer Ft
- () + 4 718 ezer Ft

16. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Döntse el, hogy igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

A könyvvezetés formáját a vállalkozás maga határozza meg. (1).....

Az analitikus nyilvántartások vezetése nem kötelező. (2).....

A főkönyvi könyvelésben mennyiségi adatokat is nyilvántartunk. (3).....

A főkönyvi könyvelés szintetikus könyvelés. (4).....

Az analitikus és a főkönyvi nyilvántartásoknak meg kell egyezniük. (5).....

A kettős könyvvezetést választhatja az egyszerűsített beszámolót készítő gazdálkodó is. (6).....

Az egyszeres könyvvitel adataiból minden bekövetkezett vagyonváltozás megállapítható. (7).....

Az egyéb szervezetek nem választhatják a kettős könyvvezetést. (8).....

A könyvvezetés és a beszámoló készítés azonos fogalmak. (9).....

A feladás az analitikus nyilvántartások alapján készített összesítő kimutatás egyes vagyoni elemek változásáról. (10).....

17. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- (M)A.I.-, (EK)A.VII.+
- (M)A.II.+, (M)A.II.-
- (M)A.II.-, (EK)A.VII.+
- (M)A.II.+, (M)B.I.-
- (M)A.II.+, (M)F.III.+
- (M)A.III.+, (M)B.IV.-
- (M)B.I.-, (EK)A.VII.+
- (M)B.I.+, (M)F.III.+
- (M)B.II.+, (M)B.IV.-
- (M)B.II.-, (EK)D.XI.+
- (M)B.IV.+, (EK)A.III.+
- (M)B.IV.-, (EK)A.V.+
- (M)B.IV.+, (M)B.IV.-
- (M)B.IV.-, (EK)B.IX.+
- (M)B.IV.+, (EK)D.X.+
- (M)B.IV.-, (M)F.III.-
- (M)B.IV.+, (M)F.III.+
- (M)F.III.+, (EK)A.IV.+
- (M)F.III.+, (EK)A.V.+

- (M)F.III.+ , (EK)A.VII.+
- (M)F.III.+ , (M)F.III.-
- (M)B.IV.+ , (EK)A.I.+ , (M)B.I.- , (EK)A.IV.+

Az 1. és 2. számú feladat sikeres megoldása után jelölje ki, hogy az egyes gazdasági események melyik mérleg- és/vagy eredménykimutatás-csoportot változtatják meg (összköltség-eljárású eredménykimutatás esetén)!

A használt rövidítések: (M) Mérleg (EK) Eredménykimutatás

Számítógépet vásárolunk későbbi fizetéssel. (1).....

Vissza nem térítendő támogatást kapunk beruházásra az önkormányzattól. (2).....

Elengedtük a munkavállalónk esedékes kölcsöntartozását. (3).....

Üzembe helyeztük az 1. tételben vásárolt számítógépet. (4).....

Rövid lejáratú hitelt vettünk fel a számlavezető banktól. (5).....

Megkaptuk a szolgáltató számláját a fűtésdíjról. (6).....

Készpénzért anyagot értékesítettük. (7).....

Július 31-én elszámoltuk a tárgyhavi munkabért. (8).....

Vevőnk előleget utalt át. (9).....

Kifizettük (bankszámláról) a rövid lejáratú hitel kamatát. (10).....

Totálkáros lett a személygépkocsi. (11).....

Szállítói tartozásunkat váltóval egyenlítettük ki. (12).....

Késedelmi kamat folyt be a vevőktől. (13).....

Pénztárból kifizettük a munkavállalók munkabérét. (14).....

Kiselejteztük az elavult könyvelési programot. (15).....

Kft-üzletrészt vásároltunk befektetési céllal. (16).....

Törlesztettük a rövid lejáratú hitelünket. (17).....

Eladtuk készpénzért a gépkocsironcsot. (18).....

Kiegyenlítettük a fűtésszámlát. (19).....

A bankban valutát vásároltunk készpénzért. (20).....

Az adók késedelmes átutalása miatt az APEH megterhelt késedelmi kamattal. (21).....

Csikókat versenylová minősítettünk. (22).....

Üzleti vendéglátás céljára kávéét vettünk. (23).....

Árubeszerzés későbbi fizetéssel. (24).....

Társasági adóelőleget utaltunk át. (25).....

Leltárihiány az anyagraktárban. (26).....

18. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- A
- B
- C
- D

Milyen számlára jellemző a következő felépítés?

A	B	C	D
$\begin{array}{c c} \hline & \\ \hline + & - \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c c} \hline & \\ \hline - & Ny \\ \hline & + \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c c} \hline & \\ \hline Ny & - \\ \hline + & \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{c c} \hline & \\ \hline - & + \\ \hline \end{array}$

eszközszámla (1).....

forrásszámla (2).....

költség, ráfordítás számla (3).....

bevételszámla (4).....

19. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

Az áruvásárlásra adott előleg:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- készlet
- beruházás
- követelés

20. feladat - egyszeres választás

Válassza ki a helyes megoldást!

Az utólagos elszámolásra adott összeg:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- pénzeszköz
- kötelezettség
- követelés

21. feladat - egyszeres választás

Jelölje meg a megfelelő választ!

Magánszemélytől 2 hónapra kapott kölcsön:

Csak egy helyes válasz lehetséges:

- befektetett pénzügyi eszköz

- () rövid lejáratú kölcsön
- () pénzeszköz

22. feladat - szókitöltés

Sorolja be a megfelelő mérlegátvitelbe az alábbi rövid lejáratú kötelezettségeket!

- Beruházási és fejlesztési hitel következő évben esedékes törlesztő részlete (1).....
- Gázfogyasztás 10 nap múlva fizetendő díja (2).....
- 6 hónap múlva beváltandó, átváltoztatható kötvény (3).....
- Közös vezetésű vállalattól kapott kölcsön (4).....
- Munkavállalóktól levont személyi jövedelemadó (5).....
- Társult vállalkozástól vásárolt késztermék, amelyet 30 napon belül kell kiegyenlíteni (6).....
- Vevőktől kapott előleg (7).....
- Fizetendő társasági adó (8).....
- Vámtartozás (9).....
- 20 nap múlva esedékes anyagbeszerzés ellenértéke (10).....
- Késedelmi kamatterhelés a szállítótól (11).....
- Folyószámlahitel (12).....
- Kölcsöntartozás ellenében kibocsátott váltó (13).....
- Adóbírság (14).....
- Üzleti partnertől kapott kölcsön (15).....

A helyes választ a megoldókulcsban találja!

23. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- pénzügyi bevétel
- pénzügyi ráfordítás
- rendkívüli bevétel
- rendkívüli ráfordítás
- egyik sem

Sorolja be a megfelelő kategóriába az alábbi tételeket!

- Elengedett kötelezettség (1).....
- Átvállalt tartozás (2).....
- Fizetendő késedelmi kamat (3).....
- Bankköltség (4).....
- Kapott osztalék (5).....
- Fizetendő osztalék (6).....
- Eladott kötvények árfolyamnyeresége (7).....

Valutabeváltás árfolyamvesztesége (8).....
Tárgyi eszközök leltári többlete (9).....
Biztosító kártérítése (10).....
Casco biztosítás (11).....
Alapítványi támogatás (12).....
Adott kölcsönök kamata (13).....
Apportba adott eszközök nyilvántartási értéke (14).....
Váltótartozás kamata (15).....
Értékesített kft-üzletrész árfolyamvesztesége (16).....
Kamatozó részvény fizetendő kamata (17).....
Társasági adó (18).....
Örökölt ingatlan (19).....
Árvíz miatti terméskár (20).....

24. feladat - feleletválasztás

Egészítse ki a fenti szöveget az alábbi kifejezésekkel:

- igaz
- hamis

Igazak vagy hamisak az alábbi állítások?

A kiegészítő mellékletet nem kell nyilvánosságra hozni. (1).....
Az egyszerűsített beszámolónak nem része a kiegészítő melléklet. (2).....
Az egyszerűsített éves beszámolót készítőknél nem kell üzleti jelentést összeállítani. (3).....
A kiegészítő mellékletet a számviteli törvényben meghatározott formában és tartalommal kell elkészíteni. (4).....
Az üzleti jelentésre vonatkozóan a törvény nem tartalmaz kötelező előírásokat. (5).....
Az üzleti jelentést a munkavállalók is megtekinthetik. (6).....
A cash flow az üzleti év pénzbevételeit és pénzkiadásait mutatja be jogcímenkénti részletezésben. (7).....
A könyvvizsgáló a társaság munkavállalója. (8).....
A könyvvizsgálói jelentés a tulajdonosok számára készül. (9).....

A könyvvizsgálónak minden esetben záradékkal kell ellátnia a beszámolót. (10).....

Megoldókulcs

1. feladat: (1) - igaz
(2) - hamis
(3) - hamis
(4) - igaz
(5) - hamis
(6) - igaz
(7) - igaz
(8) - hamis
(9) - igaz
(10) - hamis
(11) - igaz
(12) - igaz
(13) - igaz
(14) - hamis
(15) - hamis
(16) - igaz
(17) - igaz
2. feladat: (1) - hamis
(2) - igaz
(3) - hamis
(4) - hamis
(5) - hamis
3. feladat: (1) - 50.645
(2) - 7.866
(3) - 24.504
(4) - 97.450
4. feladat: (1) - Befektetett eszközök
(2) - Forgóeszközök
(3) - Aktív időbeli elhatárolások
(4) - Saját tőke
(5) - Céltartalékok
(6) - Kötelezettségek
(7) - Passzív időbeli elhatárolások
5. feladat: (1) - A.II. Tárgyi eszközök
(2) - A.I. Immateriális javak
(3) - A.II. Tárgyi eszközök
(4) - A.II. Tárgyi eszközök
(5) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
(6) - A.II. Tárgyi eszközök
(7) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
(8) - A.II. Tárgyi eszközök
(9) - A.II. Tárgyi eszközök
(10) - A.I. Immateriális javak
(11) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
(12) - A.I. Immateriális javak
(13) - A.II. Tárgyi eszközök
(14) - A.II. Tárgyi eszközök
(15) - A.III. Befektetett pénzügyi eszközök
(16) - A.II. Tárgyi eszközök
(17) - A.I. Immateriális javak
(18) - A.I. Immateriális javak
(19) - A.II. Tárgyi eszközök
(20) - A.II. Tárgyi eszközök
6. feladat: telekingatlan
képzőművészeti alkotás
emelődaru
szerencsejáték-koncesszió
kft.-üzletrész (tartós részesedés)
szőlőültetvény
7. feladat: 3 870 ezer Ft

8. feladat: (1) - hamis
(2) - igaz
(3) - hamis
(4) - hamis
(5) - igaz
(6) - hamis
(7) - hamis
(8) - hamis
(9) - hamis
(10) - igaz
9. feladat: (1) - B.IV. Pénzeszközök
(2) - B.IV. Pénzeszközök
(3) - B.I. Készletek
(4) - B.I. Készletek
(5) - B.II. Követelések
(6) - B.III. Értékpapírok
(7) - B.IV. Pénzeszközök
(8) - B.I. Készletek
(9) - B.II. Követelések
(10) - B.I. Készletek
(11) - B.II. Követelések
(12) - B.I. Készletek
(13) - B.I. Készletek
(14) - B.II. Követelések
(15) - B.I. Készletek
(16) - B.I. Készletek
(17) - B.III. Értékpapírok
(18) - B.I. Készletek
(19) - B.III. Értékpapírok
(20) - B.IV. Pénzeszközök
10. feladat: (1) - 30 000 ezer Ft
(2) - 23 000 ezer Ft
11. feladat: (1) - +
(2) - -
(3) - +
(4) - mindkettő
(5) - +
(6) - +
(7) - mindkettő
12. feladat: (1) - 1250
13. feladat: (1) - 47330
(2) - 47830
14. feladat: (1) - VII.
(2) - II.
(3) - V.

(24) - V.
(25) - IV.

15.
feladat: + 15 190 ezer Ft

(1) - hamis
(2) - igaz
(3) - hamis
(4) - igaz

16.
feladat: (5) - igaz
(6) - hamis
(7) - hamis
(8) - hamis
(9) - hamis
(10) - igaz

(1) - (M)A.II.+, (M)F.III.+
(2) - (M)B.IV.+, (EK)D.X.+
(3) - (M)B.II.-, (EK)D.XI.+
(4) - (M)A.II.+, (M)A.II.-
(5) - (M)B.IV.+, (M)F.III.+
(6) - (M)F.III.+, (EK)A.IV.+
(7) - (M)B.IV.+, (EK)A.I.+, (M)B.I.-, (EK)A.IV.
+

17.
feladat: (8) - (M)F.III.+, (EK)A.V.+
(9) - (M)B.IV.+, (M)F.III.+
(10) - (M)B.IV.-, (EK)B.IX.+
(11) - (M)A.II.-, (EK)A.VII.+
(12) - (M)F.III.+, (M)F.III.-
(13) - (M)B.IV.+, (EK)A.III.+
(14) - (M)B.IV.-, (M)F.III.-
(15) - (M)A.I.-, (EK)A.VII.+
(16) - (M)A.III.+, (M)B.IV.-
(17) - (M)B.IV.-, (M)F.III.-
(18) - (M)B.IV.+, (EK)A.III.+
(19) - (M)B.IV.-, (M)F.III.-
(20) - (M)B.IV.+, (M)B.IV.-
(21) - (M)F.III.+, (EK)A.VII.+
(22) - (M)A.II.+, (M)B.I.-
(23) - (M)B.IV.-, (EK)A.V.+
(24) - (M)B.I.+, (M)F.III.+
(25) - (M)B.II.+, (M)B.IV.-
(26) - (M)B.I.-, (EK)A.VII.+

18.
feladat: (1) - C
(2) - B
(3) - A
(4) - D

19.
feladat: készlet

20.
feladat: követelés

21.
feladat: rövid lejáratú kölcsön

22.
feladat: (1) - 2
(2) - 4
(3) - 1
(4) - 6
(5) - 8
(6) - 6
(7) - 3
(8) - 8
(9) - 8
(10) - 4
(11) - 8
(12) - 2
(13) - 5

(14) - 8
(15) - 1

23. feladat: (1) - rendkívüli bevétel
(2) - rendkívüli ráfordítás
(3) - egyik sem
(4) - egyik sem
(5) - pénzügyi bevétel
(6) - egyik sem
(7) - pénzügyi bevétel
(8) - pénzügyi ráfordítás
(9) - rendkívüli bevétel
(10) - egyik sem
(11) - egyik sem
(12) - rendkívüli ráfordítás
(13) - pénzügyi bevétel
(14) - rendkívüli ráfordítás
(15) - pénzügyi ráfordítás
(16) - pénzügyi ráfordítás
(17) - egyik sem
(18) - egyik sem
(19) - rendkívüli bevétel
(20) - egyik sem

24. feladat: (1) - hamis
(2) - igaz
(3) - igaz
(4) - hamis
(5) - hamis
(6) - igaz
(7) - igaz
(8) - hamis
(9) - igaz
(10) - hamis

Beküldendő feladatról

1. A beküldendő feladat tartalma és külső alakja

- A dolgozat elkészítése **nem kötelező** és **nem feltétele a félévi aláírásnak**.
- A beküldendő feladat kizárólag számítógéppel készülhet.
- A feladat leírásában szereplő tartalmi és formai követelményeknek megfelelően.

2. A feladat beküldésének módja

A félév során **egy** alkalommal kell beadni megoldást. A határidő a feladaton megtalálható. Ezt be kell tartani.

Minden hallgató az E-portfólió tantárgyhoz kapcsolódó mappájába tölti fel a beküldendő feladatot.

Részletes technikai ismertetőt a portfólió használatáról [itt](#) talál.

A tutor a feladat értékelését is ebbe a mappába tölti fel.

3. A határidőig beadott feladat értékelése

- A beküldendő feladat érdemjegye 40 %-ban beszámít a kollokviumi vizsgajegybe, ha a hallgató azt kéri, és az írásbeli vizsga eredménye nem elégtelen.

- Amennyiben a dolgozat nem felel meg a minimális formai (komolytalan, összecsapott, helyesírási hibák) és tartalmi (másolás, letöltés internetről) elvárásoknak, akkor a beküldendő feladatot újra kell írni vagy súlyosabb esetben nem kerül értékelésre.

Az értékelés szempontjai:

Elérhető pontszám: 130 pont, minimális pontszám 66 pont.

Érdemjegy:	66 – 81 pont	2 (elégséges)
	82 – 97 pont	3 (közepes)
	98 – 113 pont	4 (jó)
	114 – 130 pont	5 (jeles)

Beküldendő feladat

Beküldési határidő: 2009. április 20.

1. feladat:

A Nebuló Kft. írószerek előállításával foglalkozik.

A 2008. december 31-én rendelkezésre álló vagyon az alábbiak szerint alakult (ezer Ft-ban):

Alap-és segédanyagok	8.611
Anyagbeszerzést, áruszállítást végző tehergépkocsik	4.898
Anyagmozgató targoncák	1.030
Anyavállalattól két évre kapott kölcsön	10.000
Áthidaló hitel	6.395
Befejezetlen építési beruházás	1.937
Befejezetlen termelés	179
Belföldi szállítói kötelezettségek	17.441
Belföldi vevői követelések	24.211
Beruházási és fejlesztési hitel	22.800
ebből: éven belül esedékes törlesztő részlet	7.200
Biztosítótól járó kárigény	299
Céltartalék várható kötelezettségekre	1.750
December havi munkabér-tartozás	7.683
Devizabetét-számla	817
Diszkont kincstárjegy	3.973
Elszámolási betétszámla	2.773

Eredménytartalék	37.832
Étkezési utalvány	3
Fel nem vett munkabér	140
Festmény	275
Fizetendő adók és járulékok	4.314
Fizetendő késedelmi kamat a szállítóknak	172
Fizetendő vám és egyéb vámtéher	1.310
Forgatási céllal vásárolt tőzsdei részvény	1.690
Forintpénztár	28
Fűtésdíjra átutalt előleg	80
Gépbeszerzésre adott előleg	500
Gépkocsi-lízing tartozás (egy évnél hosszabb lejáratú)	1.056
Iparüzési adó túlfizetés összege	89
Irodaépület	5.308
Irodai bútorok, raktári és üzemi berendezések	2.980
Jegyzett tőke	10.000
Kapott váltó	642
Késztermékek	4.033
Két évre lekötött bankbetét	3.500
Közvetített szolgáltatások tovább nem számlázott összege	57
Lakásépítési betétszámla	395
Magánszemély-tulajdonosoknak járó osztalék	3.000
Márkanév használatáért fizetett összeg	4.729
Munkavállalóknak adott 10 éves lejáratú lakásépítési kölcsön	2.852
ebből: éven belül esedékes törlesztés	610
Munkavállalóknak adott fizetési előleg	150
Öt éves lejáratú államkötvény (befektetési céllal vásárolt)	2.900
Raklapok	19
Raktáros leltárhiány miatti kártérítési tartozása	32
Tárgyév után fizetendő, taggyűlés által jóváhagyott vezetői prémium	2.900
Tárgyévben befolyt, következő évet illető bevételek	519
Tárgyévben felmerült, következő évet terhelő költségek	1.015

Tárgyévi társasági adó fizetési kötelezettség	1.104
Tárgyi eszköznek nem minősülő új munkaeszközök raktáron	312
Tartalék-alkatrészek, fenntartási anyagok	1.745
Technológiai villamos-vezeték	973
Telekingatlan	3.800
Termékértékesítésből származó követelés anyavállalattal szemben	13.835
Termelőgépek	25.317
Ügyviteli szoftverek (saját fejlesztés)	1.810
Ügyvitelt szolgáló számítógépek	1.572
Üzemépület	7.524
Valutapénztár	52
Vevőktől kapott előleg	800
Visszavásárolt saját üzletrész	319
Mérleg szerinti eredmény

1. Állítsa össze a társaság éves beszámolójának 2008. december 31-ei mérlegét! A letölthető „A” változatú mérlegsémát használja! Az egyes mérleg sorok összetevőit mérleg soronként külön dokumentumban részletezze! Ennek hiányában a megoldás nem értékelhető.

60 + 5 pont

2. Állapítsa meg az üzleti év mérleg szerinti eredményét!

5 pont

A sikeres megoldás feltétele: a tananyag első 8 leckéjének elsajátítása.

2. feladat:

A Nebuló Kft. bevételeinek és ráfordításainak alakulása 2008. január 1 - 2008. december 31. közötti időszakban (ezer Ft-ban):

Saját termelésű készletek belföldi értékesítéséből származó bevétel	121.111
Késztermékek 2008. január 1-jei nyitóállománya	5.718
Késztermékek 2008. december 31-ei záróállománya	4.033
A tárgyévben saját vállalkozásban előállított és aktivált ügyviteli szoftver bekerülési értéke	325
Befejezetlen termelés 2008. január 1-jei nyitóállománya	0
Befejezetlen termelés 2008. december 31-ei záróállománya	179
Immobil anyagok belföldi értékesítéséből származó bevétel	680
Értékesített immobil anyagok nyilvántartási értéke	593
Árvízkarosultak megsegítésére átutalt támogatás	2.000

Kiszámlázott szolgáltatások teljesítményértéke (belföldi megrendelők részére)	3.894
Gépkölcsönzés díja	470
Vállalkozóknak fizetett megbízási díjak	2.107
Beruházási hitel tárgyévet terhelő kamatai	402
Szállítóknak fizetendő késedelmi kamat	172
Tárgyévben elszámolt bérköltség	27.342
Értékesített kamatozó kincstárjegy eladási ára	1.000
Értékesített kamatozó kincstárjegy nyilvántartási értéke	817
Postai szolgáltatások díja	3.075
Számlavezető banknak fizetett forgalmi jutalék, számlavezetési díj	1.843
Munkavállalóknak nyújtott természetbeni juttatások	3.701
Kapott kártérítés	1.800
Önkormányzatnak fizetendő mulasztási bírság	30
Tárgyévet terhelő iparüzési adó	1.272
Hitelező által elengedett kötelezettség	1.897
Behajthatatlan követelés	214
Casco biztosítás díja	317
Kiszámlázott közvetített szolgáltatások árbevétele	277
Kiszámlázott közvetített szolgáltatások bekerülési értéke	215
Vagyonbiztosítás díja	690
Felhasznált anyagok költsége	49.033
Lekötött bankbetét után járó kamat	1.312
Elszámolt értékcsökkenési leírás	10.326
Szállítási-rakodási költségek	5.604
Fizetett illetékek	195
Közüzemi díjak (fűtés, szemétszállítás)	7.310
Tárgyévben képzett céltartalék várható kötelezettségekre	685
Könyvvizsgálói díj	300
Munkabérek terhelő adók és járulékok	9.843
Javítási, karbantartási költségek	5.064
Épületingatlan értékesítéséből származó bevétel	32.000
Értékesített épületingatlan nyilvántartási értéke	15.800

Anyagok leltárhánya	128
Kiselejtezett tárgyi eszköznek minősülő szerszámok nyilvántartási értéke	87
Áthidaló hitel fizetendő kamata	278

Kiegészítő információk:

a társasági adó alapját növelő tételek összege	15.430 ezer Ft
a társasági adó alapját csökkentő tételek összege	16.876 ezer Ft
a társasági adó kulcsa	16,00%
jóváhagyott osztalék, részesedés	3.000 ezer Ft

Feladat:

1. Állítsa össze a társaság éves beszámolójának 2008. évi eredménykimutatását összköltség- eljárással!
Az eredménykimutatás egyes tételeinek összetevőit külön dokumentumban részletezze!
Ennek hiányában a megoldás nem értékelhető.

42 + 5 pont

2. Állapítsa meg az eredménykimutatást forgalmiköltség-eljárással, ha

8 + 5 pont

az értékesítés elszámolt közvetlen önköltsége
az értékesítés közvetett költségeinek összege	38.763
ebből: értékesítési, forgalmazási költségek	2.267
igazgatási költségek	23.432
egyéb általános költségek

A számítást a termelési és értékesítési költségek közötti összefüggés felhasználásával végezze el! A mellékszámításokat dokumentálja!

Használja az alábbi letölthető sémákat: "Eredménykimutatás összköltség-eljárással, "A" változat" és "Eredménykimutatás forgalmiköltség-eljárással, "A" változat"!

A sikeres megoldás feltétele: a tananyag első 14 leckéjének elsajátítása.

Nyomtatványok

[Akasztófa táblázat](#)

[Gazdasági események elemzése és kontírozása](#)

[Napló](#)

["A" változatú mérleg](#)

[Eredménykimutatás összköltség-eljárással, "A" változat](#)

Felhasznált irodalom

- Sztanó Imre - Vörös Miklós: Számviteli alapismeretek 2001. (Saldo Rt., Bp. 2001.)
- Adorján - Bary - Dudásné - Fridrich - Lukács - Pál - Róth - Sztanó - Ujvári - Veit: Számvitel és elemzés I. (MKVK. Oktatási Központ Kft., Bp., 2001.)
- Éva Katalin - Kovácsné Soós Piroska: Számvitel-elemzés I-II. (Perfekt, Bp., 2002.)
- Róth - Adorján - Lukács - Veit: Számviteli esettanulmányok 2004. (MKVK. Oktatási Központ Bp. 2004.)
- Számvitel I., Számvitel II., Számvitel III. (MMM Tri-Mester Bt., Tatabánya, 2002.)
- Számviteli kézikönyv (UNIO, Bp., 2001.)
- 2000. évi C. törvény a számvitelről

© Kodolányi János Főiskola